

כתיבה:

ישי אדרי • תנה דילמוני • שרה ולד
שחר חיים • מוריה מושקוביץ • שלומית מיכלי
נעם נתן • אדווה קורצוויל • נועם קליינטמן • שירי שטרן

עריכה לשונית:

חנה פורטגנג

עימוד ועיצוב:

סטודיו מרים • 054-2372488

הפקה והבאה לדפוס:

אברהם שטרן

בעריכת והוצאת אגף חינוך

מחלקת הדרכה

תשע"ו

להארות והערות-

merkaz.hadracha.bna@gmail.com

תוכן עניינים

- 5 הקדמה - דני הירשברג, מזכ"ל
7 אני והתנועה-לזקוף את הקומה - אלחנן שטיגליץ, ראש מחלקת הדרכה

נכטים ניצנים

- 9 פעולה 1: קדימה בני עקיבא! (אמצע שבוע)
19 פעולה 2: חיים בני עקיבא (שבת)
25 פעולה 3: למען שמו באהבה (אמצע שבוע)
29 פעולה 4: חיים אמונה (שבת)
35 פעולה 5: "יהיו בעיניך כחדשים" (שבת)
41 פעולה 6: צוללים פנימה - הצנע לכת (אמצע שבוע)
47 פעולה 7: חברה צודקת (שבת)
53 פעולה 8: בשבילי או בעצמי? (אמצע שבוע)
57 פעולה 9: בחירת משימה בכל קהילה (שבת)
59 פעולה 10: קבצנו יחד (אמצע שבוע)
69 פעולה 11: קירוב לכבות (שבת)
73 פעולה 12: חלוצים! (אמצע שבוע)

מעלות - מעפילים

- 77 פעולה 1: קדימה בני עקיבא! (שבת)
85 פעולה 2: חינוך להגשמה (אמצע שבוע)
97 פעולה 3: מדינת ישראל (שבת)
101 פעולה 4: לימוד תורה וגמילות חסדים (אמצע שבוע)
105 פעולה 5: אש בוערת בחזה! (שבת)
111 פעולה 6: צניעות ופשטות (אמצע שבוע)
115 פעולה 7: צדק (שבת)
119 פעולה 8: עבודה עצמית (אמצע שבוע)
123 פעולה 9: התיישבות דתית-חלוצית בקהילות ברחבי הארץ (שבת)
127 פעולה 10: קליטת עלייה (אמצע שבוע)

- 133 פעולה 11: קירוב לבבות (שבת)
 137 פעולה 12: קוראים לדגל (אמצע שבוע)

הרא"ה - מורשה

- 139 פעולה 1: "לחנך דור" (אמצע שבוע)
 143 פעולה 2: בני עקיבא: שליחות לחיים! (שבת)
 149 פעולה 3: מדינה יהודית ודמוקרטית (אמצע שבוע)
 159 פעולה 4: ראשינו בעמקי תורתה (שבת)
 163 פעולה 5: אחי, יש'ך אש? (אמצע שבוע)
 167 פעולה 6: קליטת עלייה (שבת)
 173 פעולה 7: הורה היאחזות (אמצע שבוע)
 177 פעולה 8: פשוט צניעות (שבת)
 181 פעולה 9: עבודה עצמית (אמצע שבוע)
 185 פעולה 10: קירוב לבבות בין כל חלקי עם ישראל (שבת)
 191 פעולה 11: צדק צדק תרדוף (אמצע שבוע)
 197 פעולה 12: להיות נחשונים (שבת)

יובל

- 201 פעולה 1: מקימים תנועה! (אמצע שבוע)
 209 פעולה 2: ארץ ישראל שלי! (שבת)
 213 פעולה 3: קדימה בני עקיבא, הידד במעלה (אמצע שבוע)
 219 פעולה 4: מקבלים תורה! (שבת)
 225 פעולה 5: תעבירו את זה הלאה (אמצע שבוע)
 231 פעולה 6: העם דורש צדק! (שבת)
 235 פעולה 7: הצנע לכת (אמצע שבוע)
 243 פעולה 8: כאן ביתי, פה אני נולדתי (שבת)
 249 פעולה 9: אם אין אני לי, מי לי? (אמצע שבוע)
 251 פעולה 10: עם אחד בלב אחד (שבת)
 255 פעולה 11: "שלום לך ארץ נהדרת" (אמצע שבוע)
 259 פעולה 12: חבורת 'כולנו חלוצים!' (שבת)

חבריא ב'

- 265 רציונל חוברת "אני והתנועה" - פעולות לחב"ב
 267 פעולה 1: "ללבוש בגדים של שליחות" - על נאמנות, מסירות וחזון שנובע מתוך הנפש
 273 פעולה 2: "לחפור, לחפור, במרץ" - על תורה, עבודה ומה שביניהם
 279 פעולה 3: "רוחות מלחמה, איפה התקווה?" - על עם ישראל, תורת ישראל, ארץ ישראל ועל מדינה במשבר
 283 פעולה 4: "המציאות דופקת על הדלת" על ערך הכלל והתמודדות של כוח ועשייה
 287 פעולה 5: "להיות גדולים כשלא רואים אותנו" - על פשטות הליכות, צניעות ודרך ארץ
 293 פעולה 6: " עוד נמשכת השרשרת לדורי דורות" - ללבוש חולצת תנועה גם בפנסיה

הקדמה

דני הירשברג, מזכ"ל

פעמים הרבה אני מנסה לחשוב מה היה רבי עקיבא, שאנו בניו, מרגיש כשהיה פוגש בנו, האם אנו ראויים לשאת את שמו? אהבתנו את התנועה, אסור, כפי שכתב מרן הרב קוק זצ"ל בהקשר אחר, שתסמא את עינינו מלראות מומיה, את חסרונותיה ואת הדרוש תיקון. יש יעדים רבים בהם ניתן להתקדם, לשפר ולעשות יותר על מנת שדרך התורה, התורה והעבודה תמומש בחיינו - חיי תורה ועבודה.

לא פעם אני פוגש חברים וותיקים השואלים האם עדיין התנועה רלוונטית? האם בימינו יש מקום עדיין לתנועת נוער? האם היעדים והמטרות עליהם חינכנו בעבר ממשיכים להוות אתגר?

אז זה המקום לומר ולענות - כן! ובגדול! אם נביט לעומק, אל המציאות שתנועתנו יוצרת, נגלה כי המטרה ששמנו לעצמנו: **"לחנך דור נאמן לעמו, תורתו וארצו"** מחלחלת בציונות רבים, ציונות של לימוד, בירור, חינוך ועשייה. לימוד התורה בסניפים, עשיית החסד לה שותפים חברינו, החתירה לצדק חברתי בקליטת עליה, בשילוב חניכים בעלי צרכים מיוחדים, המפגשים המתקיימים בין אוכלוסיות שונות וגוונים בחברה הישראלית, ההתנדבות, האחריות והמנהיגות שמגלים חברינו, חושפים דור נאמן, דור מחויב שמחפש כל הזדמנות להשפיע טוב על סביבתו.

הצעתי לכולנו היא להביט אל הטוב, ללמוד מרבי עקיבא העומד אחרי החורבן ורואה שועל יוצא מקודש הקודשים, רבי עקיבא ידע להביט אל העתיד, אל הטוב, אל החזון שבו האמין, החזון המתממש מול עינו, גם אנו חייבים להביט אל הדור באותם עיניים, להביט ולראות את עולם התורה ההולך וגדל, את העשייה הרבה, את רוח ההתנדבות וההתגייסות של הדור, את בוגרנו המשתלבים בכל שטחי החיים, בתורה, בהתיישבות, בכיטחון, במדע ובכל תחום בו ניתן לבנות ולהבנות. אין לי ספק, כי גם רבי עקיבא היה מביט בסיפוק על בניו, על האהבה שהם מגלים לתורה, לעם ולארץ.

לא נברח מלשאל את עצמנו בכל רגע נתון מה עוד עלינו לעשות כדי להגשים את החזון, נחלום בגדול ונשאף להגשים את חלומותינו. לפני הכל עלינו להעמיק וללמוד את הדרך, את המשנה הסדורה של תורת ארץ ישראל, של דרך תורה ועבודה, של ציונות דתית שלוקחת אחריות על כל שטחי החיים. - ללא לימוד לא יהיה מעשה!

לסיום, להיות חלק מהתנועה זו נאמנות לדרך, זו מחויבות לאמץ את ערכיה לחיים - לדרך חיים!

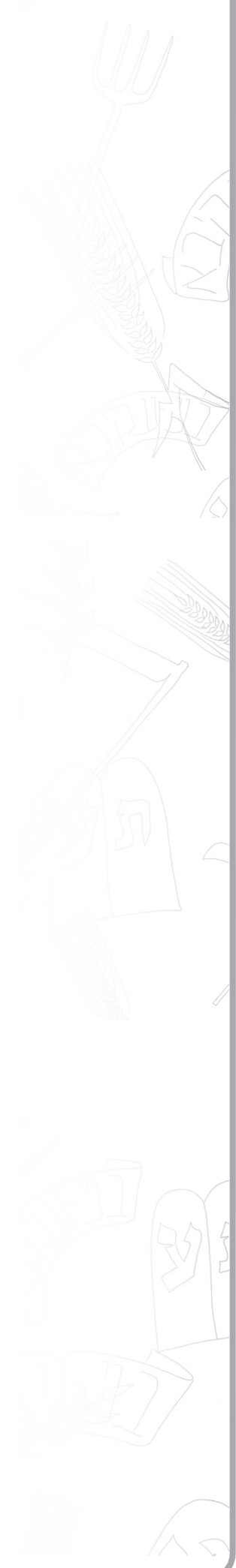
לא בכדי מזדהים זקני התנועה לפי השבט בו הם חברים. בדר"כ ישאלו באיזה סניף היית? (בלשון עבר) אך על שבט ישאלו בלשון הווה: באיזה שבט אתה?

אשרינו שזכינו להיות חלק מתנועה, חלק ממשפחת בני עקיבא.

22 כסליו תשפ"א

דני הירשברג

מזכ"ל

אני והתנועה-לזקוף את הקומה אלאנן שטיגליץ, ראש האגף הדרכה

מדריכים ומדריכות ד' עמכם!

הרב נר'ה מתאר פגישה מיוחדת שהייתה לו בתחילתו של האירגון-
"בדרך פגשתי את משה שפירא ושוחחנו על ענייני הארגון.
יש לנו חיסרון יסודי, חסרים לנו 'משוגעים', מוסרים נפשם על מזבח האידאל,
ומשום כך אי אפשר להצליח.

למה לא היה בכוחה של תנועתנו ליצור לה את המשוגעים הללו?
שפירא אומר: בכלל אין עכשיו אידאליזם בין הנוער, ובחורי הישיבה בכללם.
תכלית וקריירה תופסים את כל שטח המוח בראש כולם.
יש בדבריו הרבה מן הצדק והאמת, לדאבוני הגדול."

(שחר אורו ע"מ 262)

כך מתאר הרב נר'ה זצ"ל פגישה כבר לפני כ-80 שנה, כבר אז היו חסרים משוגעים, אז היה בוושה להיות חלק מבני עקיבא,
אם היית חבר בני עקיבא זה היה משהו שהיית צריך להתבייש בו.

גם היום לא פשוט כל כך להיות חבר בבני עקיבא בלי שתתבייש. רק שהיום הבעיה שלנו היא בעיקר שמבין להיות חלק,
הציניות עולה בכל מקום, במקום לדבר עם הלב, לדבר בכנות יש יותר מדי דיבור מלא במסכים פנימיים שחס ושלוט לא
נפגוש את הלב של האדם.

התוצר הקשה ביותר של ההתמודדות הזו הוא שהקומה של חבר בני עקיבא לא גבוהה כמו שהיא יכולה להיות. לכן בחרנו
להתעסק בנושא של 'אני והתנועה' כדי לזקוף את הקומה של החברים בתנועה.

לזקוף את הקומה כי יש לנו רעיון עצום שמשנה מציאות.

לזקוף את הקומה כי הרעיון שאנחנו מאמינים בו הפך את המציאות במדינת ישראל וממשיך להפוך.

לזקוף קומה כי אנחנו לא נכנע לציניות, לא נכנע לכל מה שמרחיק אותנו מלהוציא לפועל את העוצמה המיוחדת של תורה
ועבודה, את העוצמה המיוחדת של תנועה של עם.

לזקוף קומה כי הדרך שלנו לא בורחת מהקיצוניות או בוחרת בבינוניות, אלא הדרך שלנו ברורה חדה ובהירה, אנחנו
דורשים שלמות, השלמות הזו היא הדרך האמתית לא בדיעבד אלא לכתחילה לגמרי.

ככל שנכיר את הרעיון ונדבוק בו נוכל לצאת בזקיפות קומה ולהציג את מה שאנחנו מאמינים בו ללא בושה ומורא, נצא
בעזות דקדושה ונבעיר את כל לבבות עמנו לדרך שאנחנו מאמינים בה.

כמובן שאי אפשר להבעיר אף אחד אחר ללא שנבעיר את עצמנו, לכן לפני שתלך להבעיר את החניכים תבעיר בתוכך את אש התנועה והיא תהיה לך לעמוד של אש קדושה לכל מקום שבו תלך, ואפילו במקומות החשוכים ביותר.

זהנאה 27
2227 אגריא אגרה ואגרה

אלחנן שטיגליץ,
ראש מחלקת הדרכה.

- ☞ סמל התנועה מצויר על גיליון ומפורק לחלקיו
- ☞ הטמנת פתקי המשימות במחבואיהם או בכלונים
- ☞ תמונה של הרב נריה (נספח 2)
- ☞ מפה אילמת
- ☞ תלבושת, קובייה ושאר אביזרי משחק השוקולד
- ☞ מחשב ומקרן
- ☞ ספר ילדים

מהלך הפעולה:

- א. היכרות עם יחיאל אליאש
- ב. מסע בעקבות יסודות התנועה
- ג. היכרות עם התנועה היום
- ד. סיכום

א. היכרות עם יחיאל אליאש

הצגה - כדאי מאוד לקרוא את ההרחבות כדי לקבל תמונה רחבה של הנושא. ההצגה תהיה כאילו החניכים הם החברים בפגישה בירושלים, ויחיאל אליאש מספר להם קצת על עצמו ומה הם עושים פה. כדאי להביא תלבושת מושקעת כדי להיכנס לדמות.

יחיאל אליאש מספר על עצמו:

השנה היא 1928, אליאש בן 19. לפני צמן מה אלה והרופאים אחריו או שלא נשאר או הרבה צמן לגיו. יחיאל הג'יט להגשים את גאווה ומהקים גנוקט נוקט דגית-לאוהית שגוביל את הנוקט אישם איי גורה ולזובה. בוקט ההיא היטשטה הצהות הדגית של הנוקט, וכואם - דגיים ויליונים - גמלו על בניין הארץ. יחיאל רצה להגדיר גאווה בלב הנוקט. הוא כבר פנה לפולק המצרי, אבל אגרי ישיבה ארוכה הם ברו את בקשגו ולטנו שלטנוקט גהיה השפעה שלילית על הנוקט. יחיאל לא הגי'אש ופרסם פג'שה בירושלים.

יחיאל מספר לחניכים שבני עקיבא היא תנועה שכבר התחילה לפעול בעולם ויש לה כמה סניפים. אנחנו מקימים עכשיו את הסניף הראשון בארץ!

יחיאל מזמין את החניכים למסע כדי לגלות את היסודות שעליהם תהיה מושתתת התנועה שמטרתה לחנך דור בריא ואמיץ, מסור ונאמן לעמו, לארצו ולתורתו, החי מעבודתו על פי חוקי התורה.

ב. מסע בעקבות יסודות התנועה

אפשרות א: שחקו 'חפש את המטמון' בסניף, כל משימה תוביל למשימה הבאה.

אפשרות ב: הכניסו כל משימה לבלון, ובכל פעם יצטרכו החניכים לפוצץ את בלון ולעשות את המשימה.

בסוף כל משימה יקבלו החניכים חלק מסמל התנועה עם הסבר קצר של מה הוא מייצג, ובסוף יצטרכו להרכיב אותו. בשבטים גדולים כדאי לחלק לקבוצות ולעשות תחרות ביניהן.

שאלות על ההמנון:

- איזה כוכב יצהיר/נו? (גורה)
- מי מאזוב האומה מוצנר בהמנון? (ילקב)
- איפה כפינו? (זרבי אדמה)
- אילו אזרי אף מוצנרים בהמנון? (יד, אב, ראש, כפיים)

בסוף המשימה יקבלו החניכים את האות ת"ו, המייצגת את המילה 'תורה' מססמת 'תורה ועבודה'.

משימה 2: הרב נריה

תנו לחניכים תמונה של הרב נריה (נספח 2). הם יצטרכו לגלות מיהי הדמות, איך היא קשורה לבני עקיבא ועוד חמש עובדות על חייו או חמישה מאפיינים שלו (ראו על אודותיו בנספח 1). הם יכולים לשאול אנשים ברחוב, להתקשר למשפחה, לשאול את הקומונרית, לחפש במרשתת.

בסוף המשימה יקבלו החניכים את לוחות הברית, המייצגים את מרכזיות התורה והמצוות.

משימה 3: בני עקיבא בארץ

החניכים יקבלו מפה אילמת של ארץ ישראל עם כמה מקומות מסומנים ויצטרכו להתאים את המקומות במפה לרשימת מקומות שיקבלו.

- כפר הרא"ה - ישיבת בני עקיבא הראשונה ששילבה בין לימודי קודש וחול
- קיבוץ סעד - הוקם על ידי חברי בני עקיבא, הקיבוץ הדתי הראשון שהקימו ילידי הארץ
- ירושלים - שם הייתה הישיבה שבה הוחלט על הקמת תנועת בני עקיבא
- יונתן - מושב שיתופי על שם יונתן רוזנמן ז"ל, שהוקם בין השאר על ידי גרעין הנח"ל שלו בבני עקיבא.
- כפר עציון - הוקם על ידי אנשי 'קבוצת אברהם' של 'הפועל המזרחי', שהורכבה מוותיקי תנועת 'השומר הדתי' ו'בני עקיבא' בפולין.

בסוף המשימה יקבלו החניכים קלשון וחרמש, המייצגים עבודה - ובייחוד את עבודת האדמה, את הקשר לאדמת ארץ ישראל ועבודת כפיים בכלל - היכולת שלנו לכלכל את עצמנו.

משימה 4: שירי בני עקיבא

על החניכים ללמוד לשיר בעל פה את השיר 'קדש חיך' (אם הם מכירים - בחרו שיר אחר, למשל 'הבה נפיץ את האור הגדול', 'העוז והענווה' וכד'), להתאמן ולהציג אותו לפני המדריכים.

בסוף המשימה יקבלו החניכים שיבולת, המייצגת את האחדות בין 12 שבטי ישראל, את הברכה מהקב"ה והכרת הטוב ואת הקשר שלנו לארץ כאחד משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל.

משימה 5: לבוש

שחקו 'משחק השוקולד' - שבו במעגל, ובכל פעם שמישהו יצליח להפיל את הקובייה כשהספרה 6 פונה למעלה, עליו להיכנס למעגל, ללבוש את חולצת התנועה, לענוב את העניבה ולחתוך את השוקולד בסכין ובמזלג עד שהחניך הבא יקבל 6 ויחליף אותו.

בסוף המשימה יקבלו החניכים ענף זית - מייצג טהרה, שלום, ואת הקשר לארץ ישראל כאחד משבעת המינים. הזית הוא גם חלק מסמל המדינה, וחמשת עליו מייצגים את חמשת שבטי חבריא א בבני עקיבא.

משימה 6: התנועה העולמית

תנו לחניכים קטע המספר על פועלה של התנועה העולמית (נספח 3). הקטע כתוב באנגלית ועל החניכים לתרגמו. הם יכולים להיעזר במרשתת ובאנשים ברחוב. אם יש לכם חניכים דוברי אנגלית אתם יכולים לתת את הקטע בשפה אחרת כדי שיהיה מאתגר.

👉 בסוף המשימה יקבלו החניכים את האות עי"ן, המסמלת את המילה 'עבודה' בססמה 'תורה ועבודה'.

משימה 7: השם - בני עקיבא

בהתאם למטרת התנועה ולרוח שבה הוקמה - איזה שם הייתם נותנים לתנועה?

הציעו שמות וערכו הצבעה כדי לבחור שם לתנועה החדשה. מובן שהשם צריך להיות מנומק היטב!

לאחר שהחניכים המציאו שם תנו להם את הקטע שלהלן על בחירת השם 'בני עקיבא':

הגאספנו כמה גברים וכל אחד צרק שם אללו. מכל ההצעות שהולו גפסה אוגנו מיד הצענו של אברהם קסטנבוים צ"ל. הוא הציג את השם בני עקיבא, וזה הדליק אוגנו. ר' עקיבא סימל בעינינו יוגר מכל שם אחר את רעיון גורה ועבודה. הוא היה גם פולחן, גם רוזה צאן, גם אורם לאומי וגם גאומיד אכס, והשקיע עצמו בד' אמותיה של גורה והלכה. אנו גאומידיו של ר' עקיבא - אנו בני עקיבא... (יאיא אלאש, מייסד הגנועה).

בקשו מהחניכים לספר לכם סיפור אחד על רבי עקיבא שמתבטאת בו אחת מהתכונות הכתובות בקטע. בסוף המשימה יקבלו החניכים את הסרט שעליו כתוב 'בני עקיבא' - המייצג את חיבור כל החלקים יחד, את שם התנועה ואת רבי עקיבא. לאחר שסיימו את כל המשימות ירכיבו החניכים את סמל התנועה ויסיבירו לנו מה כל חלק מסמל. אם הייתה תחרות בין קבוצות אפשר לצ'פר את הקבוצה המנצחת בפרס נחמד.

כדי להתחבר להצגה שפתחנו בה אפשר להקריא לחניכים את הקטע הזה, שמספר על הפעילות של הסניף שהחל לפעול בירושלים בעקבות הישיבה. אפשר גם לחזור לתחפושת ושיחיואל יספר בגוף ראשון:

... סיבדנו קבוצות וארגנו פולחן פעמיים בשבוע. והפולחן כללו ג"ס(גרייטי סדר) ושימוג גברה על (ושאים ספרותיים ותרבותיים. בשבט אחר הנהייים היו פולחן בקבוצות לפני גפילג מנהג, ואגרי הגפילה - גולג הכורג - מסיבג סעודה השלישית והשירה...

ג. היכרות עם התנועה היום

הקרינו לחניכים סרטון על כל הפעילות של בני עקיבא (כתבו ביוטיוב: "בני עקיבא תשע"ב - תנועה ללא הפסקה"):

<https://www.youtube.com/watch?v=JVwwXpXAxFU>

אחר כך אפשר להקרין את הסרטון של השיר 'כן זה אותו השבט' (ואפילו לחלק את המילים):

ע.ה שאנחנו נמצאים בה היום, העושה בדיוק את מה שעשתה אז. <https://www.youtube.com/watch?v=3Y7UOY-AbOO>. דברו על התנועה שהתחילה בחדר הקטן - שהיא התנועה

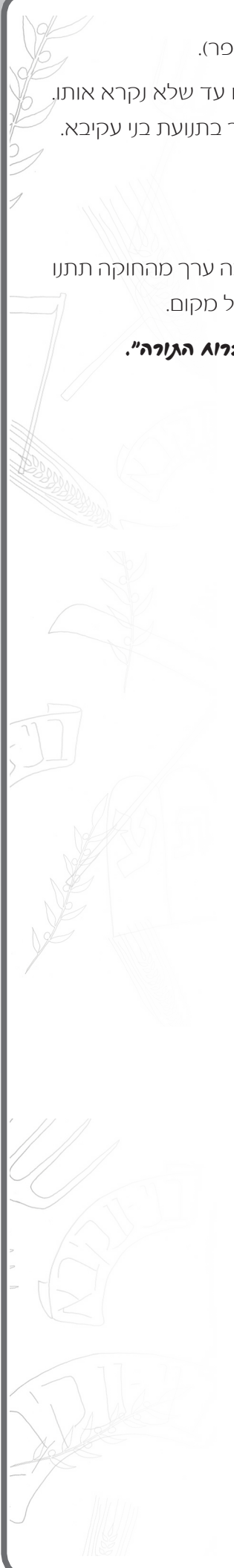
ד. סיכום

הביאו ספר ילדים שיש לו כריכה מאוירת והציגו אותו בלפני החניכים.

שאלו:

← מה אתם לומדים מהכריכה? (שם הספר, מחבר, על מה הוא יהיה, מה חשוב בו). נסו להוציא מידע רב ככל האפשר על הספר ולהעלות השערות על תוכנו.

בפעולה הזו נחשפנו ל'כריכה' של התנועה, לבסיס של בני עקיבא - ההקמה, השם, הסמל, ההמנון וכו', אבל עוד יש לנו

הרבה מה לדעת ולברר בנוגע לתוכן ולערכים שהתנועה מאמינה בהם ומחנכת אליהם (התוכן, הספר).
הגיעו עם החניכים להבנה שאמנם יש לנו הרבה מידע, אבל את התוכן של הספר עדיין איננו יודעים עד שלא נקרא אותו.
במערך הקרוב ניכנס 'לתוכן' של התנועה וננסה לברר יחד מה הם הערכים שמובילים את מי שחבר בתנועת בני עקיבא.
חלקו לחניכים את החלק הראשון של החוקה וקראו אותו יחד (נספח 4).

הצעה לצ'ופר:

כדי ליצור רצף וציפייה לכל המערך אפשר לחלק לחניכים מחזיק מפתחות. בכל פעולה שתלמדו בה ערך מהחוקה תתנו לחניכים איור שלו לצרף למחזיק המפתחות, ובסוף המערך יהיה להם קובץ ערכים שילך אתם לכל מקום.
על האיור הראשון שיתחבר למחזיק המפתחות כתבו: **"אינוק דור (אמן ואסור) אלו ארצו ואולגו ברוח הגורה".**

נספחים לפעולה 1

נספח 1 - דמויות מייסדי התנועה:

מיאן אליאס ז"ל

"ינואדתי בטי באייר תרס"א בכפר קטן בפולניה", מספר מיאן אליאס, "כשהייתי בן עשר אמי (פטרה ממאלה ומזאגתי את עזמי מתפרקד כהורה לאמי הקטנים. כשהייתי בן 13 יצאתי אלמודי בישיבה רחוקה מזיגתי. בישיבות של פולין עזבתי השקפתי הדתית-לאומית". אליאס היה בן 17 כשהגויט אלוות ארץ. הוא טען אז שלא די אבדו על ארץ ישראל, זריק גם לעשות; דמיינת לא רק 'נאה דורש' אלא גם 'נאה מקיים'.

בשנת 1925 הגיע אליאס ארץ, 'מרכב הרבי'. 'למדת בישיבה ובמקביל המשכתי במדרושי ב'הפולן המצרתי', שבה התגלתי אפילו עזב בפולין", הוא מספר, "האך המשבה שלי באוגה תקופה היה שארץ ישראל נקוקה איהודים אומדי גורה, אבל מי שאינו מתעבד אהיות ראש ישיבה או רב זריק אהקדיש את כל מרצו וכוונו אבניית הארץ באופן ממש. בניין הארץ פירושו אכתי לעזוב במקראות. מנהיגי 'הפולן המצרתי' עזבדו אורנו לעזוב ארצנו במקראות, ועם זה אשמור על הקשר המתמיד עם הישיבה". ראשי 'מרכב הרבי' הבינו גם הם ארומו, וכך עזב אליאס את הישיבה ועזב ארצנו ארצית שהוקמה על אדמות פגה תקווה.

"לא המתקתי עם מלמד הרבה זמן", הוא משיק, "זמן קצר אמרי שהעלתי אליתי והרופאים אמרו שאין לי סיכוי אלוית". אליאס הגויט שאם (עזר זולו אמות, "אפגוש שיהיה זה בירושים", אמר. "תוך כדי העזבה הזאת, שנהייתי ממנה, הרעשתי שכונותי אוריים אולי והתגלתי אהאמין כי יתכן שאמשיק אלוית".

בסוף שנת תרפ"א (1928) הגויט אליאס שהגיע הצמח אהגשים את אומה אהקמת תנועת נוער דתית-לאומית. הימים היו ימי בניין הארץ, דתיים ואליוניים כאחד עסקו בעזבה ארצית ובהגנה על היישובים, אך הערות הדתית היטשטשה. "היה זורק אפגה את הערות הדתית ומהגדיד גאוה בלב בני הנוער", אמר אליאס, "הכנתי את התכניות אהקמת תנועה ברעיון 'הגורה והעזבה', ופניתי עם הרעיונות אשמה זמן שרמתי, שהיה בעת ההיא המצביד הראשי של הדתית העולמית אגורה ועזבה". רבים ממדרושי ששמעו על הקמת תנועת נוער דתית-לאומית כינו את אליאס 'בעל האומות', אבל הוא אמר שזה לא הפריע לו כי הוא הרמתי שיוכל אמש את אומותיו. אברהם קסטנבוים, שהיה בעת ההיא אבר הוועד הפולן של 'המצרתי', הרמתי את השם 'בני עקיבא'. "מה מתאים יותר משמו של התנא רבי עקיבא שבמשיו סימל הן את הגורה והן את העזבה?" אמר אליאס, "תלמידיו קיבלו מרמתי את אהבת ארץ ישראל בעזרה גיה ומעשית ולא כגורה מופשטת, ואנחנו ממישיכי דרכם". השם התקבל, ורעיון הקמת התנועה הועבר אועד הפולן של 'המצרתי'. הוועד הגויט אהתייעץ עם מומחי גינוק, ובישיבה ארוכה שאליאס לא הורשה אהשתתף בה סירבו ראשי הוועד ארעיון הקמת התנועה בנימוקים שאין אדם בעל שיעור קומה המתאים אהנהיג בני נוער, שגיל העשרה הוא גיל של מרד, והגינוק הדתי דוגל בשמרנות כך שתנועת נוער עולמה אמת פתגון פה א'מורדים'. היגיד בישיבה היה שמתך בהקמת בני עקיבא היה ב"ר עקיבא ארנסט סימון, אבר הוועד, שאף עזר אליאס בדרכו הגינוכית כשהגויט אהקים את התנועה אמרות הכול. "הבנתי שאם אי אסמוק על הגויים האלה, ושאם אני רוצה שמהו יצוצו עיליי לעשות זאת בעזמי", אמר ועשה. ביום רביעי, כ"ב באדר א תרפ"ט (1929), התכנסו המדרים הראשונים של בני עקיבא. היו שם תלמידי כיתה א של ת"ת מצרתי ותלמידי הסמינר אמורים של 'המצרתי', שהגויטו יגד על הקמת תנועת נוער ברומ הגורה והעזבה, תנועה שמתרתה אנתך דור בריא ואמיל, מסוד ונאמן לעמו, אררצו ואתורתו, הגי מעזבתי על פי גוקי התורה. "אמרתו אמדרים הראשונים שהם אלק מתנועת הגורה והעזבה שמתפגגת בכל העולם", משיק אליאס, "רצייתי אהגדיד בהם את רעש הגאוה ואת הגאושה שהם עושים היסטוריה". וכך היה. במהלך הגודשים הקרובים הגיעו עזב ועוד אמרים אדשים. ארעיון בני עקיבא קיבל אדרון קטן בבית הפולן המצרתי, ושם ארענו המדרים גינה קטנה עם ידקות - בעזיל סעודה שלישיית של שבת. הם שמעו שיגוש מוסר שנתקראו 'פעולות', קבעו גוקים וארענו נשפים במגים. "התגושה הייתה שכוננו שותפים אבדו רבול", אמר אליאס, "אני לא הרעשתי 'מעליהם' אלא נתיי את התגושה שכוננו שווים". ככוכר, בימים ההם 'ההגנה' שלטה בארץ, וברומ הימים ההם נקבע שכל פעולה תיפגג בתרעילי סדר. עב א"ג בעומר היו אמרים בבני עקיבא כ-30 אמרים קרועים. "המדרים היו גם אלו שהגויטו אקבוע את א"ג בעומר כיום ייסוד בני עקיבא, כגל אהתלמידי רבי עקיבא הגדשים הסוללים את הדרך ארעיית האומה בארץ ישראל ההולכת ונבנית מגדש".

הרב משה צבי (ריה צבי)

הרב משה צבי (ריה) נולד בכ"א בשבט תרע"ג (1913) באוצ'י, פולין. בצעירותו למד גורד בישיבת מינסק וסקאוב, ועלה לארץ ישראל בשנת ה'תר"ל (1930) בעקבות בקשה מטעם ישיבת 'מרכז הרב' בירושלים. בישיבה יצר הרב (ריה) קשר עם בנו של הרב קוק, הרב צבי יהודה, שפגש אפניו את המבואות הגשמיים והרוחניים אביו הרב. בעקבות צמח קצר היה אלוף מובהק ומביט של הרב עזריאל, שקירבו מאוד ועקב אחר התפתחותו הרוחנית. מרבותיו בישיבת 'מרכז הרב' קיבל הרב (ריה) את גורד ארץ ישראל על הזיוון המיוחד שבה עם הדאגה אלוף ישראל והציקה בין ישראל לארצו. הדברים האלו סללו נתיבים גשמיים ואמונתו והשקפת עולמו.

כשמדובר בדאגה אלוף היה צריך אישם רעיון זה במחשבת ובדרך ציבורית-אזרחית, ובנקודה זו (פגש הרב ריה) עם גנוסת הנוער הדתית-אומית שהייתה עדיין בגיבויה, 'בני עקיבא'. הוא הוציא להוצאת בניו הגנוסת בירושלים ואלט אלט התקרב ארצו והרעיש כי מולט עליו המשימה להתמודד עם השאלות, האבטים והשאיפות שפיעמו אלב הנוער והעסיקו אותו. אחר צמח הסכים להתכרף כקומוניסטי, ועם זאת המשיך באימוניו בישיבה. הוא הביא עמו רעיונות גשמיים והעמקת התודעה הדתית בקרב הגברים, ובעקבות צמח קצר היה אלוף הגיה בסניף.

הרב (ריה) הגלה כמסורר ומיבר את שירי הארצו ופצמוניו; אגד מהם היה בהמשך אהמונו הגנוסת. הוא היה העורך הראשון של עיתון הגנוסת, שנקרא 'צדקים', ובו (מזא שדה מזורק לכשרונו הספרותי. מאמרים רבים יצאו שם גלג ידו בכמה שנות ספרותיים.

בפעולתו בענוסת בני עקיבא היע הרב (ריה) אהסקנה כי אין גלויף אישיבה כמבצר רומני וכמחסום בפני הגילוניות, ויש צורך אהקים ישיבה ברוח גרשה הגואמת אשאיפות בני עקיבא. רעיון זה הל קודם עור וגידיים בקיץ תרצ"ט, עם התארגנות גוי צעירים אהגשים את משימת הישיבה הגרשה. ב" במרששוון ג"ש עלתה קבוצה של 13 נערים והרב (ריה) בראשם אהקים את ישיבת בני עקיבא בכפר הרא"ה. הישיבה הגרשה, שהוקמה מעוק גנוסת הנוער, הצטיינה בזישה הגינוכית המיוחדת. הרבנים פעלו כמדריכים המשפיעים על גניכיהם והקרינו את הקו והדרך, אך אורגות הגיים והאימונים (קבעו על ידי הגלמידיים עב שכינה 'רפובליקה של גורה'. באווירתה נתיגד מקום אשירה וניגון שטבע בה מייסדה.

בתגילתה הייתה ישיבת בני עקיבא ישיבה שכל האימונים בה היו אימוני קודש, אך מעוק בגינת מורכבות הערכים והצרכים הרוחניים והגשמיים של הציבור הציוני-דתי במדינת ישראל המתגדש קיבלה הישיבה בהדרגה את עיצובה כיישיבה גיכונית, ונמצאה הדרך אשמור על אופייה של הישיבה על אף הרגבת גלומי האימוד, ברוח אהרגו של הרב קוק צצ"ל: "הישן יגדש והגדש יתקדש". הרב (ריה) קשר את גורלו ואת גייו עם הישיבה בכפר הרא"ה, אך ידו הייתה נטויה אהקמת ישיבות במתכונת זו במקומות נוספים. ביצמנו ובהכוונתו הוקמו עוד ישיבות רבות ואופנות אבנות עב שהורגש הצורך בהקמת 'מרכז ישיבות בני עקיבא' כמסגרת-על המאגדת את כל המוסדות.

נספח 3 - בני עקיבא העולמית:

For over 80 years, World Bnei Akiva (WBA) has been a leading provider of informal Jewish education for children and young adults around the globe, focusing on religious Zionism with its message of love of Torah, the Jewish People and the Land of Israel.

WBA is active in 42 countries, involving 50,000 young Diaspora Jews of all levels of religious observance, and employing 200 emissaries (shlichim) annually, in addition to its staff in Israel.

WBA, the largest Zionist youth movement in the world, strengthens Jewish identity and communities, ensures Jewish continuity around the world, and promotes aliyah.

WBA teaches its members leadership skills, empowering them to become the next generation of Jewish leaders and social activists in their local communities and Israel.

WBA services Jewish communities from large (e.g. Los Angeles with four snifim/locations) to those dwindled to the point where all Jewish communal services are provided by WBA emissaries. These emissaries offer the last hope to save the Jewish identity of the community (e.g. Belem, Brazil).

Thousands of young people have discovered their Jewish heritage and love of Israel through the activities of World Bnei Akiva.

נספח 4 - סעיף 1 בחוקת בני עקיבא:

א. השם: תנועת בני עקיבא בישראל.

ב. הססמה: תורה ועבודה.

ג. המהות:

1. תנועת בני עקיבא היא תנועת נוער ציונית-דתית, חלוצית, מיסודה של תנועת 'תורה ועבודה' והסתדרות הפועל המזרחי.

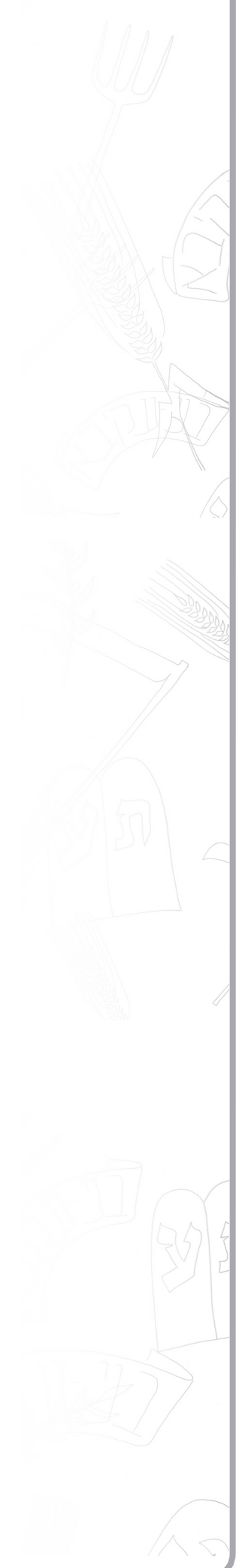
2. תנועת בני עקיבא פועלת על פי ההלכה המסורה לנו מדור דור ומקיימת בתוכה מבנה דמוקרטי חינוכי ומעשי.

ד. המטרה:

1. חינוך דור נאמן ומסור לתורתו, לעמו, לארצו החי על עבודתו ברוח התורה, החותר ל"תיקון עולם במלכות שדי"

2. חינוך להגשמה אישית של רעיון 'תורה ועבודה' וחתירה להקמת חברה המיישמת את ערכי 'תורה ועבודה' בארץ ישראל.

3. חינוך לאהבת עם ישראל, תורת ישראל וארץ ישראל, להזדהות עם מדינת ישראל ולנאמנות לה כמדינה יהודית ודמוקרטית.

פעולה 2: חיים בני עקיבא - גזג -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יכירו את ססמת בני עקיבא 'תורה ועבודה' ויבינו את משמעותה.
2. החניכים יבינו שכבר היום הם יכולים לפעול על פי הססמה, ויש להם כוח השפעה גם החוצה.
3. החניכים ייחשפו לדמויות בחברה הישראלית שפועלות על פי ערכי בני עקיבא ומתוכם, ויבינו שבני עקיבא היא תנועה לכל החיים.

הכנות וציוד נדרש:

- ☛ תחפושות לבחור ישיבה (כיפה, חולצה מכופתרת, גמרא, ציצית) ולחקלאי (מגפיים, חולצה משובצת, כלי עבודה, כובע).
- ☛ הסמל המפורק שהורכב בפעולה הקודמת
- ☛ כתבה מחולקת על הלונה פארק
- ☛ כרטיסיות דמויות

מהלך הפעולה:

- א. תורה ועבודה
- ב. מקום התורה בחיים
- ג. יש לנו כוח
- ד. בני עקיבא לכל החיים!
- ה. סיכום

א. תורה ועבודה

את עומק הססמה 'תורה ועבודה' קצת מסובך להעברה לחניכים צעירים. זכרו שאיננו מאמינים סתם בשילוב תורה ועבודה אלא כפי שחידד הרב קוק, שגם העבודה, המפגש עם חיי החול והחומר בעולם, חשובה ומשמעותית בתנאי שהיא יונקת מעולם של תורה וקדושה. בחרו שני חניכים והלבישו כל אחד מהם באחת מתחפושות בחור הישיבה והחקלאי. תנו לכל אחד את הכרטיס המתאים לו:

קוראים אי יהודה ואני באור ישיבה. אני אומד גורה מהבוקר ועד האיזה בלמא ובהתאמה ומנסה שלא אשגב דקת צמן כיוון שאני מבין ומאמין שהגורה היא המקיימת את האולם והיא הדבר הגשמי והיקר ביותר שנתן לנו הקב"ה. כשאני אומד גורה אני מדמיין את משה רבנו יורד מהר סיני ונותן אלים ישראל את אגוד הדריג, והמגצה הצה נותן אי כוא אמצור אגורה ולהתאמת בה עוב ועוב גם כשאני עייף ומוגש.

קוראים לי יואי ואני ג'קלי. אני זר במשפחה, וכל יום אני קם מוקדם בזוקר לעבוד את האדמה. כשאני עובד את האדמה ארץ ישראל אני מרגיש שאני עוסק באדמה קדושה שנתן לנו הקב"ה ומודה או בכל יום על שצניתי להיוולד בדור זה עם ישראל יכול לעבד בארץ ישראל ולהתגבר לאדמה. כשאני עובד את האדמה אני נצטרך באזרה, ביצחק וביצוק שהלכו באדמת הארץ הצאט שהבטיח להם הקב"ה. הממשלה האלו (ונצטרך לי כוא ומשק לעבוד אף על פי שעובד האדמה אינה קלה כאלו).

לאחר שהחנכים יפגשו את שתי הדמויות, הציגו לפנייהם את כל חלקי הסמל אשר אספו בפעולה הקודמת. עברו אתם על כל מרכיבי סמל התנועה ושאלו: מה מסמלות האותיות ת"ו ועי"ן שבסמל? איזו אות הייתה נותנים ליוחאי ואיזו ליהודה? סיכום ביניים: בשנים הראשונות של התנועה הייתה המשימה העיקרית לבנות את ארץ ישראל ולהיות עובדי אדמה, אבל האות עי"ן אינה מייצגת רק את עבודת הכפיים של חקלאות אלא את כל העולם המעשי; את כל המשימות של הדור - יישוב הארץ ובנייתה, צדקה ועזרה לנזקקים, קירוב לבבות, קליטת עלייה, טיפול בחולים ובקשישים ועוד.

התנועה שלנו, שמתהלכת לאורו של רבי עקיבא, מאמינה שכל החיים נובעים מהתורה ומהקדושה, אך צריכים ויכולים גם לבוא לידי ביטוי בעבודה קשה ובחיבור לארץ ולאדמה שנתן לנו הקב"ה. אנחנו בתנועה מנסים לחנך וליצור דמות שמורכבת מיהודה ומיוחאי יחד. חשוב מאוד שהחנכים לא יישארו בעולם מפוצל של תורה מצד אחד ושל עבודה מצד אחר אלא יבינו שאנחנו מאמינים בשילוב אמתי ועמוק בין השניים.

ב. מקום התורה בחיים

שחקו 'פולנטר' - משחק קופסה שפשוט להכין אם אין ברשותכם (חפשו במרשתת דוגמאות). אחד המדריכים ינחה את המשחק; תפקידו לסובב את החוגה ולהכריז על מה היא מצביעה. שחקו בהתאם למספר המשתתפים כיחידים או בקבוצות.

דוגמה: המנחה מכריז: "יד ימין - אדום". השחקנים צריכים להניח את יד ימין על עיגול אדום פנוי בלי להניח על המשטח ברך או מרפק. ברגע שתפסתם עיגול, אסור לשחקן אחר להשתמש בו. אם אין הסכמה מי הגיע לשם ראשון - המנחה יחליט! אם כל ששת העיגולים מאותו הצבע תפוסים, המנחה יסובב את החוגה שוב עד שיצא צבע אחר. אם יצא אותו הצבע פעם נוספת ברציפות, כל אחד יעביר יד או רגל לעיגול אחר מאותו הצבע. מי שנפל או הניח מרפק או ברך על המשטח - נפסל ויוצא מהמשחק.

שאלו:

← מי קבע מה יהיה במשחק?

כל המשחק נהל על פי המחוג. המחוג ממשיך במובן מסוים את התורה בחיים שלנו - התורה היא נקודת המפתח שממנה אנו יוצאים והיא שנותנת לנו גם את ההנחיות המעשיות (מצוות, איסורים) וגם את ההנחיות הרוחניות (ערכים) בחיים שלנו. זה מה שמייחד אותנו בבני עקיבא כתנועה דתית, בשונה מתנועות נוער אחרות. אנחנו פועלים מתוך שליחות, כל הזמן מחפשים לאן המחוג מכוון אותנו, איפה הקב"ה רוצה אותנו עכשיו. כלומר גם העבודה והעשייה בחיים שלנו יונקות מהתורה. גם הן באות מתוך התורה.

ג. יש לנו כוח

הקריאו (או תנו לחנכים להקריא) את החלק הראשון של הכתבה על הלונה פארק - ביטול השתתפות של ילדים עם צרכים מיוחדים בלונה פארק.

הלונה פארק והסופרלנד הגאליטו: אין כניסה לילדים נכים
550 ילדי קייטנות איל"ן לא יורשו להיכנס לאגריים; הנהלת הלונה פארק: "צה לא בטיגוגי אהם וואמבקררים אגריים"
הנהלת הלונה פארק הגאליטה אהנוע אג כניסגס של ילדים נכים לאגרי האגרה. משמעות ההגאטה היא כי ילדי הקייטנה אילדים נכים של עמועג איל"ן לא גורשה אהיכנס אלוונה פארק בגל אביב וואסופרלנד בראשון אציון. אהנהלת האגרה נאסר כי "אין אפשרות אהעלוג ילדים בכיסא גאגלים על אהקניים. צה לא בטיגוגי וצה מסוכן אהם וואמבקררים האגריים שלנו".

← מה זה גורם לכם להרגיש?

← האם זו מציאות ראויה?

← מה אתם יכולים לעשות בנידון? (אולי בעצם הם לא יכולים לעשות כלום, ותכלס זה לא קשור אליהם ולא תלוי בהם בכלל?)

הקריאו את החלק השני של הכתבה - שביתה של הנוער וביטול ההשתתפות שלהם כל עוד המצב לא יתוקן.

מגאה: 1,200 תלמידים ביטאו בזונה פארק

בגני ספר דמוקרטיים מרגזי הארץ היו אמורים לאגוז את סיום שנת הלימודים בפארק השעשועים בגל אביב, אך ביטאו את יום הכיף בשל האטלר ההנהלה שא לא אפשר כניסת נכים בכיסאות גלגלים. גם הגזרה אמנניסיס האליטה והמאלי אסניפיה שא אלול את ילדי הקייטנוג אלונה פארק ווסופלונג, הגולקים הנהלה משופט. תלמידי כיתה א-2 בבית הספר הדמוקרטי ע"ש נגד במודיעין האליטו והזכרל האטלה, ולשזר מכתב משלהם והנהל המקום. כל הילדים גמאו על מכתב שלשוננו: "אנחנו בזורים שא אלכר אלונה פארק שאכר כי אגר לא מסכימים אגר אלדים נכים והיכנס. גלשזו שאגר הייגר נכים ולא היו נוגנים אכר והיכנס, איך הייגר מרגישים?! במדינה שלנו אכל האנשים יש זכויות שולג. זה לא יפירי שאגר מתייחסים כר אנכים. נגד אכולר לא אלכר איכר ער שגיתנו אנכים והיכנס".

זוהי דוגמה למקרה שגם אם חשבנו שאיננו יכולים לעשות כלום - מתברר שתמיד יש משהו שאפשר לעשות. רק לנוער היו הרצון, הזמן והאמביציה להתנגד להחלטת הנהלת הלונה פארק, ומבוגרים בדרך כלל בוחרים בדרכים משפטיות ומיושבות יותר להתמודד עם העניין. נוסף על כך לרוח הנעורים יש יכולת להעמיד את הדברים כפי שהם - בלי אינטרסים, רק עם היושר ואמת.

הקריאו את החלק השלישי והאחרון - הסוף הטוב

ה"לונה פארק" נכנע: יכניס אלדים נכים

אגרי שהגזרה אמנניסיס איימה שא אלול את ילדי הקייטנוג ובגי הספר הדמוקרטיים יזאו במגאה, נכנעה הערז במרגזי "עיר השעשועים" המפעילה את ה"לונה פארק" וה"וסופלונג", והודיעה בגום משא ומגן עם עמולגר אילון: אלדים נכים יוכלו איהנוג ממגקנינו. במקזיל יוקר גוף בדיקה שיקרע קריטריונים לעלייה אמגקנים. יויר אילון: "ההנהלה ווששג מוושא הזבטיול, אבל ברור שיש אלדים שלנו אינוי זמוג".

המחאה הצליחה! הילדים השיגו את המטרה! זה רק מוכיח כמה כוחות יש בנוער...

הדגישו לחניכים שמדובר בילדים בכיתה ב! האש הזאת קיימת בכל הגילים, גם בני 16, גם כיתה ב וגם חניכי שבט נכטים וניצנים - גם הם נוער. חשוב מאוד להביא ולהדגיש את המיזמים הסניפיים שאתם עושים ולהכניס אותם במקום הדוגמאות שהבאנו כאן או נוסף עליהן ולדבר בעיקר עליהם, כי בסופו של דבר החניכים הכי יתחברו אל המיזמים האלה ושם הם גם יוכלו לפעול ברמה המעשית.

ד. בני עקיבא לכל החיים!

הערכים של בני עקיבא אינם מתחילים ונגמרים בתקופה שאנחנו חניכים, מדריכים ופעילים בתנועה. מה שאנחנו לוקחים אתנו מבני עקיבא הוא לכל החיים. נרצה להפגיש את החניכים עם דמויות משמעותיות היום במדינה ובחברה ישראלית שמרגישות שהן פועלות מתוך בני עקיבא ובזכותה.

פזרו על הרצפה כרטיסיות שיש בהן שמות של דמויות משמעותיות ומשפיעות בחברה הישראלית שגדלו בבני עקיבא ועדיין מרגישות שהגיעו לתפקיד מתוך הערכים שקיבלו בתנועה (ראו נספח). הדמויות לקוחות מתוך סרטון 'מאיזה שבט אתה בבני עקיבא' ביוטיוב: <https://www.youtube.com/watch?v=6pd7ube53yc> - (לא בשבת!)

אפשר לשלוח לחניכים קישור בווטסאפ אחרי הפעולה (שיראו שזה אמת!).
בקשו מכל חניך לבחור דמות שהתחבר אליה או התרשם ממנה, ושישתף אותנו.

סיכום ביניים: בני עקיבא היא לא רק חבריא א, פעולות, טיולים, חבריא ב והגשמה - בני עקיבא היא דרך חיים! ערכים שילוו אותנו אחר כך בכל תחומי החיים - במקצוע שנעסוק בו, בפעילויות שעות הפנאי שלנו, במשפחה ובבחירת במקום המגורים.

ה. סיכום

הכרנו לעומק את ססמת התנועה - 'תורה ועבודה'. הבנו שאלו היסודות שאנחנו הולכים אתם לחיים, והבנו איך הם קשורים זה לזה ומחוברים זה בזה! ראינו שיש לנו כוח להגשים את האידאלים שדיברנו עליהם ושעוד נדבר עליהם, ושבני עקיבא אינה רלוונטית רק לעכשיו אלא תנועה לחיים.

נספחים לפעולה 2

הרב יעקב אריאל

סניף בני עקיבא ירושלים שבט מתנחלים,
רב העיר רמת גן

"בצבוא האווירה שהייתה בסניף לפני 60 שנה האלתי אהיוג רב בישראל"
"באתי מבני עקיבא ואני עדיין רואה את עזמי אבר בני עקיבא"

שווי ואלם

סניף כרמל שבט היוכל,
חברת כנסת בבית היהודי

"כל מה שאני צה בני עקיבא"

קאס סולברג

סניף כרמל שבט עמיחי,
שופט בית המשפט העליון

אוריאל אברבנד

שבט הצבי,
מנכ"ל ארגון פעמונים

"בבני עקיבא ספאטי ערכים של אצון, השפעה, נתינה-
הסוד של ארצון פאמונים"

נפתלי בנאי

סניף כרמל שבט דרוה,
שר החינוך

"לדרכים שלד היום מלווים אותי בכנסת"

יוסי פריימן

סניף תל אביב צפון שבט גולן,
פועל בתחום הפיננסי

"בני עקיבא הוא הכוח שנתן לי לקבל החלטה שגם בא"י אפשר לעשות
את מה שעושים בעולם טוב שמירה על הדרכים"

רנן זינגר

סניף עפרה שבט נריה,
כתב הכנסת של ערוץ 2

"לדבר כאן על נושאים ולדרכים זה ידועה שרקתי מבני עקיבא"

אביבה

סניף ראשון לציון
שבט יחדיו,
מורה לחינוך מיוחד

איציק

סניף אלקנה שבט
קוממיות,
עוזר פרלמנטרי

בנה סיי

סניף קריית אוננו
שבט אחווה,
ראש מדרשת
הרובע

"בני עקיבא בנה בי
את הרצון ללמוד לעשות
למלך הכול, ללכת עם
מה שמאמינים בו עם
הסוף"

פעולה 3: למען שמו באהבה - אהב אלוהים -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יפנימו את הפער שבין לעשות מתוך שמחה ואהבה ובין לעשותה מתוך כעס ועצבנות.
2. החניכים יבינו שכל מה שאנחנו פועלים בתנועת בני עקיבא הוא מתוך חיבור ואהבה ולא מתוך רגשות שליליים, ולכן הקישור והנאמנות שלנו אל הדברים הם חזקים ואמתיים.
3. החניכים יבררו את משמעות הבחירה לבוא לסניף ואת ההשפעה והאחריות שהיא נושאת.

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ כרטיסיות בקשות
- ☞ מחשב ומקרן
- ☞ לוחות וכרטיסי כוורת או פיצוחים

מהלך הפעולה:

- א. ערך המעשה תלוי ברגש המתלווה אליו
- ב. בסניף פועלים מאהבה
- ג. ונעבור לעשייה
- ד. סיכום

א. ערך המעשה תלוי ברגש המתלווה אליו

הכינו כרטיסיות של כל מיני בקשות. לדוגמה:

- ☞ תן לי מים
- ☞ ספר לי סיפור
- ☞ אמור לי מה השעה

חלקו לחצי מחניכי השבט את הכרטיסיות הללו, והנחו אותם לבקש את הבקשה הכתובה בכרטיסייה מאחד החניכים שלא קיבל כרטיסייה. אמרו מראש לכמה מהחניכים שקיבלו פתק לבקש את הבקשה בנימה בוטה ומעליבה ולאחרים לבקש בצורה נעימה מאוד. מהר מאוד נגלה שמי שביקש יפה - קיבל את מה שרצה, ומי שביקש לא יפה - לא קיבל, גם אם זו אותה בקשה. אפשר גם להוסיף הצגה שקשורה להתנהגות יפה.

סיכום ביניים: אפשר לעשות את אותו המעשה בכמה דרכים שונות, ויש חשיבות קריטית לרגש שיתלווה אל המעשה. כלומר המעשי הוא לא רק טכני - עשיתי או לא, אלא גם רגשי - איך עשיתי? אדם שעושה בשמחה ובאהבה - עושה הרבה יותר טוב מאדם שעושה בכעס ובעצבנות.

ב. בסניף פועלים מאהבה

הקרינו שני סרטונים (חפשו ביוטיוב):

1. יוגב אברהם - סיפור חייו בבני עקיבא.

- ← מה גרם ליוגב, בן למשפחה מסורתית, לבוא לסניף בני עקיבא?
- ← מה יצר אצלו את הבחירה לחיות חיים של תורה ולא לחיות כאדם חילוני?
- ← מה מרגישים כשרואים את הסרטון הזה?

2. 'בני עקיבא ניידת לוקחים אחריות חלק 2'.

- ← מה גורם לחניכים להתנדב?
- ← מה יוצר בסניפים השונים את הרצון להשקיע ולתת?
- ← מה גרם לחניכה עם תסמונת דאון לבוא לסניף ולחלק בשמים?
- ← מה גרם לאמו של אורי לבוא לסניף?
- ← מדוע דני הירשברג והצוות בוחרים לנסוע בכל הארץ ולחלק פרסים?

בסרטונים הללו יש גם הרבה מהערכים שנפגוש בהמשך המערך, כמו נתינה לקהילה, התנדבות, עשיית מצוות, שילוב חניכים בעלי מוגבלויות, קירוב לכבות, אחדות בעם ישראל ועוד.

קראו מתוך החוקה של בני עקיבא: "חינוך דור נאמן ומסור לתורתו, לעמו, לארצו החי על עבודתו ברוח התורה. החותר ל'תיקון עולם במלכות שדי'".

אנחנו עומדים בפתחו של מהלך על תנועת בני עקיבא; בפעולה הראשונה נפגשנו עם תנועת בני עקיבא. בפעולה השנייה למדנו על החזון הגדול ועל ערכי העל של התנועה. עכשיו עלינו להבין ולהפנים - כל מה שאנחנו עושים פה הוא באהבה. כלומר לא בכעס לא בעצב, לא בעצבים, אלא בשמחה ברצון באהבה. וזה הסוד של הסרטונים האלה. אהבה! האהבה שלנו לערכים, לתנועה, לתורה, לעם ולארץ, היא שיוצרת את הרצון האדיר לתרום, להשפיע, להתנדב, לעזור, לעבוד ולהתקדם. האהבה שלנו יוצרת לנו נאמנות לדרך של התנועה, נאמנות לערכים, נאמנות לסניף. כשאנחנו אוהבים משהו אנחנו קשורים אליו ונאמנים לו, ונעשה רבות למען הדבר שאנחנו אוהבים.

ג. ונעבור לעשייה

שחקו כוורת או פיצוחים - הכינו לוח גדול עם משושים; על כל משושה כתבו מספר שמפנה לשאלה או למשימה. חלקו את השבט לשתי קבוצות, שמטרתן ליצור רצף משושים מקצה אחד של הלוח לקצה האחר (אחת לאורך והאחרת לרוחב). הקבוצה הראשונה שמצליחה - מנצחת. כל קבוצה צריכה לנסות לחסום את הקבוצה היריבה. כל קבוצה בתורה תבחר משושה שהיא רוצה לכבוש, ולשם כך היא תצטרך לפתור שאלה או למלא משימה. אם הקבוצה לא הצליחה השאלה עוברת לקבוצה היריבה, והמשושה יינתן לקבוצה שתענה נכון.

לכל בחירה שלנו יש תוצאה, אם אנחנו בוחרים היטב - זה כיף, אבל גם אם בחרנו והתוצאה קשה אנחנו צריכים לדעת להתמודד עם הבחירה שלנו. אנחנו חייבים לקבל אחריות על הבחירות שלנו. יש משמעות למעשה שאנחנו עושים.

אנחנו בוחרים לבוא לסניף; בוחרים להשתייך לגודל האדיר של בני עקיבא, להיות חלק ממפעל נפלא. זה כיף גדול וזה מצוין, אך יש בזה אחריות גדולה! בשונה מבית הספר, שאליו לא בחרנו לבוא, בסניף אנחנו בוחרים. אנחנו בוחרים כי אנחנו אוהבים את התנועה, אנחנו בוחרים כי אנחנו מאמינים בערכי התנועה, אנחנו בוחרים כי אנחנו נאמנים לדרך של התנועה. ולכן אנחנו צריכים לקבל אחריות, כלומר לבוא לסניף בקביעות ובזמן, לא להפריע, להשתתף, לפעול, להתנדב, לעזור

ולהגדיל ראש.

בני עקיבא היא תנועת נוער, כלומר מי שיוצר את התנועה, מניע תהליכים וגורם לדברים לקרות הם אנחנו, הנוער, החניכים. ולכן חשוב שאנחנו החניכים נקבל אחריות ונהיה חברים נאמנים לתנועת בני עקיבא.

אפשר להכריז על מבצע 'חניך נאמן' שיתנהל לאורך כל המערך (חודש וחצי-חודשיים).

בכל שבט תוכלו לקבוע את חוקי המשחק לפי התחומים שבהם השבט זקוק לחיזוק ולייצוב. העיקרון של המבצע הוא ליצור אצל החניך מחויבות מתוך בחירה לבני עקיבא! המבצע יכול להיות פרטי או שבטי, ויכול לכלול כל מיני סעיפים; העיקרון הוא דרישה שהשבט מצביע לעצמו, וכאשר יעמוד בה הוא יתוגמל בפרס.

דרישות אפשריות:

- לכל פעולה יגיעו מספר מינימום של חניכים (בהתאם למספר הפוטנציאלי)
- כל פעולה תיפתח בלימוד שכולם יקשיבו לו
- כל החניכים יגיעו בכחול-לבן
- החניכים לא ידברו בזמן המפקד
- כל החניכים יפללו יפה בתפילת מנחה

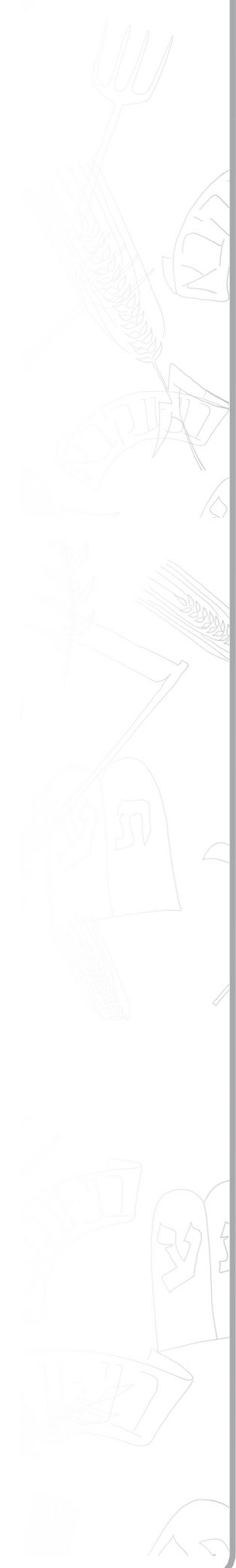
אפשר לעשות גם מבצע אישי, שבו יופנו הדרישות כלפי כל חניך וחניך (להגיע בזמן, בכחול-לבן וכו').

תגמול אפשרי:

- ארוחה ערב שבטית
- הקרנת סרט עם פופקורן ושתייה
- טיול (ופיקניק) למקום יפה בסביבות הסניף
- פעולה מיוחדת
- פיצה, חטיף או ממתק
- החניכים יהיו מדריכים לשבת אחת
- פגישה עם מישהו מהנהלת התנועה

ד. סיכום

נפגשנו עם הצורך לעשות דברים מתוך אהבה ורצון וחשנו עד כמה הרגש הנלווה למעה משפיע על איכותו. הבנו שאנחנו פועלים בתנועת בני עקיבא מתוך אהבה ושמחה וביררנו את האחריות שיש לנו מתוך בחירתנו להשתייך אל התנועה, לפעול בה פעולה טובה ורצינית ולהיות נאמנים לדרך התנועה.

פעולה 4: חיים אמונה

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יתעוררו להבין שהיותם אנשים מאמינים (דתיים) חייבת ליצור אצלם משמעות אמתית בכל הרבדים.
2. החניכים ילמדו על המושגים שבני עקיבא חרתה על דגלה - יראת שמים, לימוד תורה וגמילות חסדים.
3. החניכים יקבלו כלים כיצד לעשות את המושגים הללו לחלק בלתי נפרד מאישיותם.

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ שעון מבריסטול
- ☞ פתקים עם פעולות דתיות
- ☞ מראה
- ☞ עקבות והדבקתם מראש על הרצפה
- ☞ כיסאות

מהלך הפעולה:

- א. דתיים בהתמדה
- ב. יראת שמים, לימוד תורה וגמילות חסדים
- ג. מתאוריה למעשה
- ד. סיכום

א. דתיים בהתמדה

הכינו מבריסטול שעון גדול; כתבו בפתקים פעולות 'דתיות' שאנחנו עושים - תפילה, ברכות וכדו'. בקשו מהחניכים להניח ליד השעות שבהן הם 'דתיים' את הפתק המתאים. מהר מאוד נגלה שאם אנחנו בוחנים כך את הדתיות שלנו אנחנו 'דתיים' מעט מאוד זמן, בטח חניכים בנבטים ניצנים שבדרך כלל מתפללים רק תפילת שחרית, מברכים כמה ברכות, לומדים שיעור תורה בבית הספר וזהו זה.

הציפו את מסקנות המשחק לדיון:

← מה זה אומר להיות דתי?

← האם החיים שלי צריכים להיראות אחרת מחיי אדם שאיננו מאמין?

← האם נכון לומר שאנו 'דתיים בלב'?

← כמה מתבטאת באופן תמידי היותי אדם מאמין?

סיכום ביניים: להיותי אדם מאמין צריכה להיות השפעה מתמדת בכל רגע נתון על חיי, והעובדה הזו צריכה ליצור אצלי שינוי מהותי בכל תחומי החיים. המצב שבו אנו 'דתיים' רק כמה דקות ביום הוא מצב בעייתי מאוד. נעיין בקריאת שמע, שאנו אומרים שלוש פעמים בכל יום: "וְאֶהְבֶּתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ" (דברים ו, ה). התורה מלמדת אותנו שהקשר שלנו לקב"ה אינו קשר של מעשה חד-פעמי או של כמה דקות ביום אלא קשר של חיים, בכל רגע ורגע ובכל חלקי האישיות שלנו: בלב, בנפש, ובכל מאודנו. למילה 'מאודך' כמה פירושים - בפשט הכוונה היא מאוד מאוד, בדרש - בכל הממון והנכסים שלנו או בכל דבר ודבר שהשם עושה לנו.

וכן המשך הפסוקים: "וְהָיָה הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ. וְשָׁנַנְתָּם לְלִבְּךָ וְדַבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְיֹלְכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ. וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יַדְּךָ וְהָיָה לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ. וְכַתְּבָתָם עַל מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ" (שם, ו-ט). הדברים האלה - הקשר שלנו עם הקב"ה, האהבה אליו והמצוות הם דבר שקורים בכל רגע ורגע: בשבתנו בבית, בלכתנו בדרך, בשכבנו ובקומנו. הם צריכים להיות על היד - בכל עולם המעשה שלנו, על הראש - בכל עולם המחשבות שלנו. הם נמצאים על פתח הבית - בכל המשמעות שלנו, הבית שלנו הוא על פי התורה.

ספרו לחניכים סיפור כביכול על עצמכם. הסיפור יתאר יום רגיל של נער דתי ויסופר בגוף ראשון. שזרו בסיפור דיאלוג המבדילות בין חיים העומדים על עולם של תורה ובין מי שהעולם התורני שלו אינו מחובר לחיים.

הסיפור המובא כאן הוא בגדר הצעה בלבד; אתם יכולים לספר כל סיפור אחר שהחניכים יתחברו אליו; לקצרו או להאריכו לפי הצורך. חשוב לשמור על ההדגשה של הסיפור - עצירת הסיפור בכל קטע והפניית שאלה לחניכים. כך תוכלו לעקוב האם הבינו את השפעת התורה על כל חלק בחייו והאם הם מצליחים ליישם את האמירה הזאת בפרטים הקטנים של החיים:

אנחול ישנתי זבית, אימא שלי היזעה להזיר אותי 2-20:ג. התפכתי לזב השני ואמרתי אה שצדתי אנחול מאור ושקום אור כך. היא הצניחה לי שצדתי אורונה זבית הכנסת. אימא יצאה מהבד והשאירה לי אהליט מה אשור.

**האם אקום ואצדע ארפאל שרית בניין או אהליט אורג הפלם כי אני באמת עיילי?
אור כך הכנתי ארצתי ארוגת בוקר, ואמוגי הקטנה ביקשה שאכין אה זם. מהש לא רציני. אבא ראה אה המעשה בזווית העין ואמר לי אשור מה הגורה הייתה רוצה שאעשה.**

**מה קשורה הגורה אטיאוציה? מה היא הייתה רוצה?
כשהעלתי אישיבה באור יום אמרתי גובה אשור בכניסה, והמורה שנכנס לפניי ושאל שאתרתי גובה אמר לי שאני צדיק.
אור גובה צה צדיק? מה הקשר?**

בהפסקה, כשסיגנונו כדורסל, אשנתי על השיעור שהרצ הקציר אנו אכשיו. הוא דיבר על גורה שמהאמא אה כל כולי, אה כל הגיים שלי. כל רעף בהם.

האם הגורה נמצאת זם במשק הכדורסל שלי? איך בדיוק?

המושג 'דת' על הטיותיו - דתי, דתיים וכו', הוא מושג מוטעה ושגוי, כיוון שדת היא חיצונית לחיים. כלומר יש את החיים עצמם ויש גם את הדת, שכופה עליהם כל מיני חוקים ורעיונות. החיצונית הזו רלוונטית לכל הדתות - שהן מומצאות ואנושיות. אך היהדות איננה דת אלא טבע! כלומר היא הטבע של העם היהודי ממש, אלו חוקי החיים שלנו. חשוב להעמיק עוד בבירור המושג הזה, וכל המבט על הנושא הזה ישתנה. אנחנו אומרים בתפילה: "כי הם חיינו ואורך ימינו", וכן "וחיי עולם נטע בתוכנו", כלומר התורה היא החיים עצמם! היא מחיה אותנו.

סיכום ביניים: עוררנו את השאלה הקיומית הבסיסית שאמורה להעסיק כל אדם: מה משמעות היותנו אנשים מאמינים? הסברנו שהמשמעות היא רחבה הרבה יותר מקובץ פעולות ולמדנו שהקשר שלנו עם ריבוננו של עולם חייב להיות קשר

רציף ותמיד.

אם כן, כיצד נעשה את היותנו מאמינים לדרך חיים ולא רק לכמה דקות של מעשים? התשובה רחבה והיא אכן עבודה של חיים, אך ננסה לענות דרך המפגש עם שלושת הערכים שבני עקיבא רואה בהם את בסיס קיומו של החבר בתנועה: יראת שמים, לימוד תורה וגמילות חסדים.

ב. יראת שמים, לימוד תורה וגמילות חסדים

1. **יראת שמים** - הגדרת יראת שמים היא עמוקה ורחבה מאוד, ולכן נתמקד פה בצד המרכזי של המושג הזה ובאחד עמודי התווך של חבר בתנועת בני עקיבא, ובכלל בנקודה המשמעותית והמכוננת ביותר - רצון השם. "שיהיה שם שמים שגור בפיו". הדבר המרכזי ביותר בעבודת השם שלנו הוא הנכחת השם, כלומר שהדבר היחידי שיעמוד במחשבתנו ומתוך כך במעשינו, בבחירותינו ובכל חייו הוא "מה ה' אלוהיך שואל מעמך". אנו רוצים לחיות חיים שהמנוע שלהם הוא רק רצון השם. הנכחת השם בחיינו היא מדרגה גבוהה שאנו שואפים אליה; היא דורשת מאתנו עבודה רבה לאורך שנים, ולכן מטרת הפעולה היא להפגיש מפגש ראשוני עם המושג 'הנכחת השם'.

שחקו 'המלך אמר': זמנו חניך אחד להיות 'המלך', ושאר החניכים יעמדו מולו. המלך ייתן פקודות ויאמר: "המלך אמר ל...". (למשל לקפוץ חמש קפיצות צפרדע) - וכולם יצטרכו למלא את המשימה. המלך ינסה לבלבל ולפעמים ייתן פקודות בלי לומר קודם "המלך אמר". כאשר המילים הללו לא נאמרות החניכים צריכים שלא למלא את הפקודה. חניך שלא מילא את הפקודות כשהיה צריך או שמילא את הפקודה כשהיה צריך שלא למלא - יצא מהמשחק. ינצח מי שישאר אחרון במשחק - והוא יעשה המלך במשחק הבא.

כאשר מצווים אותנו לעשות משהו עלינו לשים לב מי המצווה. האם זו מצווה של הקב"ה או של מישהו שעל פי התורה אנו צריכים להקשיב לו, למשל רב, הורים, מורים, או שהפקודה הזו מנוגדת לרצון השם? לא כל דבר שאומרים לנו אנחנו צריכים לבצע; עלינו לבדוק מי מצווה עלינו והאם זה מה שהקב"ה רוצה. יותר מכך, הדבר היחידי שאנחנו צריכים לעשות ומחויבים לעשות הוא דבר המלך.

2. **לימוד תורה** - הפועל הישיר של המושג 'יראת שמים' הוא לימוד תורה. כיצד נדע מה רצון השם? מה אנחנו צריכים לעשות? התשובה פשוטה - נלמד תורה. מובן שללימוד תורה משמעויות רחבות מאוד, הרבה מעבר לצורך לדעת מה לעשות בכל רגע. לימוד תורה אינו עוד מצווה מן המצוות אלא אחת המצוות המרכזיות ביותר.

שחקו 'מראה וצעדים' - הדביקו או ציירו על הרצפה צעדים במסלול מסוים. החניכים צריכים ללכת במלול לפי הצעדים, אך אסור להם להסתכל על הרצפה (לנסות לראות איפה הצעדים). אם כן, מה יעשו? תנו לכל חניך בתורו מראה. אם יחזיק אותה בגובה העיניים בזווית הנכונה כלפי מטה, הוא יוכל לראות דרך המראה את הצעדים שעל הרצפה בלי להסתכל למטה.

אפשרויות להפעלת המשחק:

● כל חניך יצטרך לעבור את מסלול הצעדים בעזרת המראה; נמדוד זמן לכל אחד והמנצח יהיה מי שיוסיים את המסלול בזמן הקצר ביותר.

● חלקו את השבט לשניים, קבוצה אחת תצעד במסלול בלי מראה והאחרת עם המראה - לשתיהן אסור להביט למטה!

● הכינו שני מסלולים ארוכים וחלקו את השבט לשניים. שחקו במסלול כמרוץ שלוחים - בכל כמה צעדים יתחלף החניך הצועד במסלול.

סיכום ביניים: יש דרך שבה צריך ללכת, ובלי המראה אין לנו יכולת לדעת מה היא הדרך. המראה היא משל לתורה; רק אם נלמד תורה נוכל לדעת מה השם רוצה מאתנו ומהי הדרך הנכונה לצעוד בה. לא די שהמראה תהיה ביד של החניך - הוא צריך להביט בה. גם התורה, לא די שתהיה מונחת בארון - אנחנו מחויבים לעסוק בה. ואולם כמו במשחק, המראה אינה חפץ שמשמשים בו שימוש חד-פעמי או אחת להרבה זמן, אלא חובה עלינו להביט בה בכל עת כדי להצליח ללכת בדרך הנכונה. כך גם התורה, לא די ללמוד תורה פעם בשנה אלא בכל רגע - "והגית בו יומם ולילה".

גם בעזרת המראה לא פשוט וקל ללכת במסלול, ויש להסתכל בה היטב כדי להבין בדיוק מה הצעד הבא. כך גם תורתנו הקדושה אינה סיפור שקוראים לפני השינה אלא יש להתעמק בה ולעמול כדי להבינה.

3. **גמילות חסדים** - "על שלושה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים" (אבות א, ב).

חלקו את השבט לשתי קבוצות. כל קבוצה תעמוד על כיסאות בצד אחד של החדר, ועליה לעבור לצד השני בלי לרדת מהכיסאות. הקבוצה שהגיעה ראשונה - ניצחה.

אנחנו חיים בחברה אחת; כולנו באותה סירה. אם אחד מאתנו יחליט שלא בא לו לעזור ולהשתתף, כולנו לא נצליח - הסירה תנוע לכל הכיוונים! כאשר בסירה אחת כל אחד מנסה לעשות משהו אחר - הסירה לא תתקדם לשום מקום. אנחנו צוות אחד, וכאשר נעזור זה לזה, ניתן ונקבל - נצליח להניע את הסירה יחד למקום טוב יותר. אדם הגומל חסדים הוא אדם שמעניק חיים לזולת. ככה החברה מתנהל ומתקדמת, כשכל אחד נותן כתף במקום שהוא יכול.

סיכום ביניים: למדנו על שלושה ערכי יסוד ביהדות בכלל ובבני עקיבא בפרט, שדרכם נוכל לעשות את חיינו לחיים של אמונה בכל רגע ובכל דבר.

ג. מתאוריה למעשה

חברי תנועת בני עקיבא הם אנשים שחיים את האידאל, את הערכים, את האמונה. בשלב הזה ננסה לתת לחניכים כלים מעשיים ליישום מה שלמדנו בחיי היום-יום.

שלושת הערכים הללו אינם טריק אחד והנה, אנחנו חיים אמונה. הם דורשים עבודה של כל החיים, עבודת השם, שתמיד מתקדמים בה עוד ועוד. ובכל זאת נביא כמה כלים פשוטים לצאת לדרך.

1. **יראת שמים** - איך נעשה את רצון השם למשמעותי בעבורנו? קודם כול שאלת השאלה הזו היא כבר נפלאה, כבר מכניסה את העניין לראשנו. בכל יום נשב לכמה דקות של התבוננות, כלומר נכתוב בסוף היום אילו דברים שעשיתי היום מקשרים אותי לקב"ה. אפשר גם בתחילת היום לכתוב אילו דברים אני רוצה לעשות היום שיקשרו אותי לקב"ה. מומלץ לחלק לחניכים פנקסים קטנים ומקושטים יפה שיוכלו לכתוב בהם, וכדאי כבר בפעולה לתת כמה דקות לכתוב בפעם הראשונה.

2. **לימוד תורה** - פשוט ללמוד תורה בקביעות. החניכים שלנו לא תמיד מכירים ויודעים, ולכן כדאי לספר להם ואפילו לעזור להם לתכנן לימוד קבוע: פרשת שבוע, משניות, תנ"ך, תהילים, חוברות לימוד וכדו'.

דבר נוסף וחשוב מאוד - לימוד שבטי. מניסיון רב, לימוד קבוע של כל השבט הוא אדיר. חשוב להיות יצירתיים ולהפוך את הלימוד למשהו מעניין וחשוב שייצור עניין אצל חניכינו. **כמה רעיונות לעניין:**

🌀 בכל שבוע יכין את הלימוד זוג חניכים עם המדריכים. החניכים יהיו שותפים ויהיה להם עניין בלימודים.

🌀 המדריכים יכינו את הלימוד אבל בכל שבוע יבחר חניך אחר את נושא הלימוד.

🌀 בכל שבוע יערכו המדריכים חידון נושא פרסים (טופי, נקודות ובסוף פרס גדול יותר) על הלימוד של השבוע שעבר.

🌀 בכל שבוע תחדשו משהו שייצור עניין בלימוד - הצגה, משחק, הורה של חניך שיעביר, אוכל שקשור ללימוד, נוכחות פעולה של הקומונרית, כל החניכים ילבשו בגד שקשור ללימוד, כל חניך יספר סיפור אישי על הנושא וכו'.

🌀 פעם בחודש-חודשיים ערכו אירוע שיא שקשור ללימוד - טיול, יצירה שבטית, ארוחה, מיזם חסד, מבצע הסברה וכו'.

🌀 מובן שגם התוכן צריך להתאים - סיפורי תורה, שמירת הלשון, הלכות שבת, סיפורי צדיקים.

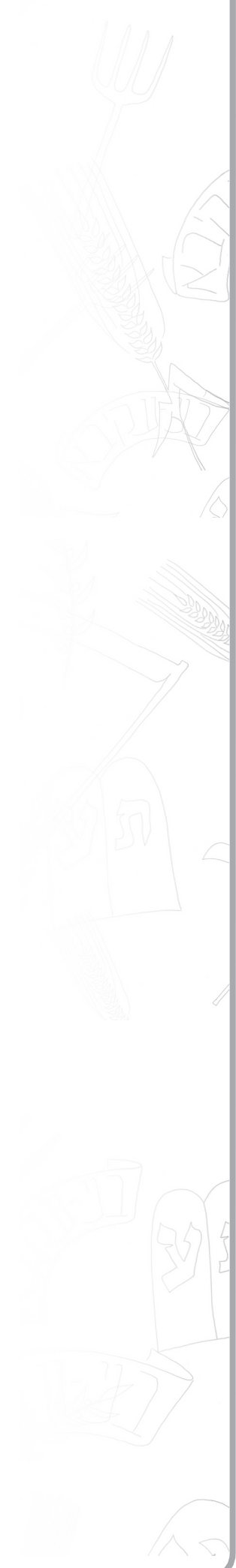
3. **גמילות חסדים** - נמצאת סביבנו בכל רגע, החכמה היא לראות אותה. היא יכולה להתבטא בעזרה לחבר, להדיח כלים בבית, לשמור על האחים הקטנים, לוודא שכל חברי השבט ידעו על הפעולה ואפילו לחייך באוטובוס לאדם עצוב. ככל שהערך יהיה חשוב יותר בעינינו ונפקח את העיניים, נגלה עוד ועוד מקומות שאפשר לעשות בהם חסד.

רעיונות לגמילות חסדים בשבת:

- ❁ לאמץ 'אזרח ותיק' - אדם מבוגר מהשכונה או מהקהילה שישמח לביקורים משמחים. בכל שבוע תלכו לבקרו בתורנות, ובחגים תערכו אצלו מסיבה משמחת.
- ❁ להכין חלות או עוגיות פעם בחודש ולחלק לקטגוריה מסוימת של אנשים - למשפחות של המדריכים, למשפחות אנשי קבע בצה"ל, למשפחות של שבת יוכל, ל'ותיקים בקהילה', לנשים שילדו בזמן האחרון, לנהגי אוטובוס וכו' (אפשר גם לחלק רק פתקים עם ברכות).
- ❁ לנקות בתדירות מסוימת את סביבת הסיניף.
- ❁ לאמץ חייל בודד ולשלוח לו פעם בחודש מכתבים וחבילה של דברים טובים.
- ❁ לאסוף בקבוקי זכוכית למחזור.

ד. סיכום

הבנו את חובתנו לעשות את חיי האמונה שלנו לדרך חיים של ממש ולא רק לקומץ מעשים וכמה דקות יומיות. כמענה לחובתנו זו נפגשנו עם שלוש ערכי יסוד: יראת שמים - עשיית רצון השם, לימוד תורה וגמילות חסדים. דרך הערכים הללו נעשה את חיינו לחיים מלאים יותר וקשורים לקב"ה. לסיום העלינו כמה אפשרויות ליישום מעשי של ערכים אלו.

פעולה 5: "יהיו בעיניך כחדשים" - גזג -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יראו שיש כל מיני דרכים להתנהג ולקיים מצוות ושימו לב מה גורם להם לעשות דברים בהתלהבות ומה מונע אותה מהם.
2. החניכים יבינו שכשיעשו את המצוות ל"ויהיו בעיניך כחדשים" וירגישו כאילו היום קיבלו את המצוות מהקב"ה, הם ירצו בהן וישמחו לקיימן.
3. החניכים ירצו לקיים את המצוות לא כמצוות אנשים מלומדה וכהרגל אלא במסירות ובהתלהבות, וירגישו חלק מהתנועה, המחנכת לכך.

הכנות וציוד נדרש:

- ✿ כרטיסים אדומים וירוקים
- ✿ שלטים

מהלך הפעולה:

- א. באיזה אופן?
- ב. עושים בהתלהבות?
- ג. להתלהב ולהתחדש!
- ד. למה אני עושה את זה בכלל?
- ה. סיכום

א. באיזה אופן?

1. אפשרות א: בקשו מהחניכים להציג סיטואציה מהחיים, ובכל פעם הכריזו באיזה אופן עליהם להציג. לדוגמה: סרט דרמה, סרט מתח, רובוטים, קומדיה, סרט אימה, מחזמר, תכנית ילדים, אופרה וכו'.
אפשרות ב: הכינו מראש שני סוגי כרטיסים - כרטיסי 'מצווה' בצבע ירוק וכרטיסי 'אופן עשיית המצווה' בצבע אדום:

כרטיסי מצווה:

והדרג פני נקן

גפילה

גפילה

כיבוד הורים

איבוד גרה

צדקה

זכר המצון

ויגור

עצרה לצואה

הדלקת נריו אנוכה

כרטיסי אופן עשיית המצווה:

שמה

שק

2018 זכרון

גור

עצבות

2018 שק

עצב

עצבות

הגהבז

לל

ענוה

זכרון 27

צריצור

אדישות

לאוה

הגרישות

כס

עליצור

ללל

כוונה

חלקו לכל חניך כרטיס אדום או ירוק, והחניכים יסתובבו בחדר בחופשיות. לאחר כמה רגעים מחאו כף, וכל החניכים יעצרו במקומם ויהיה עליהם להסתדר בשלשות מהר ככל האפשר. בכל שלישייה יהיה חניך אחד עם פתק ירוק של 'מצווה' ושניים עם פתק אדום של 'אופן עשיית המצווה'.

בקשו מכולם לשבת, ובכל פעם הזמינו לבמה שלישייה אחרת. כל שלישייה בתורה תציג לפני הקבוצה פעמיים את קיום המצווה הכתובה בכרטיס הירוק שבידיהם בהתאמה לכתוב בכרטיסים האדומים.

לדוגמה, בפעם הראשונה תפילה בחשק ובפעם השנייה תפילה בזלזול; בפעם הראשונה עזרה לחברה בזריזות ובפעם השנייה עזרה לחברה באדישות.

בשלב זה אנו עלולים לאשר סטיגמות והתנהגות חיצונית. לדוגמה, כאשר תיתנו לחניך בשבט ניצנים להציג אדם שמתפלל בהתלהבות, הגיוני שהחניך ייכנס לסטראוטיפים ולחיצוניות של התלהבות מתפילה. לעומת זאת אנו כמובן מכוונים להתלהבות, לשמחה, לחשק ולהתרגשות אמיתיים, המגיעים ממקום עמוק בלב. כדאי לשים לב לנקודה הזאת בהצגות של החניכים, ואם יש צורך הסבירו להם את ההבדל שבין התלהבות חיצונית להתלהבות פנימית.

בסיום כל ההצגות פנו לחניכים ושאלו:

← מה היה ההבדל בין ההצגות בכל שלישייה?

← כאשר אנו מקיימים מצווה, האם זה חשוב באיזה אופן קיימנו אותה, או שהעיקר הוא שקיימנו את המצווה?

← באיזה אופן הכי רצוי שנקיים את המצוות?

2. בספר דברים, בפרשת כי תבוא, יש פסוק שממנו אנו לומדים שיש חשיבות לא רק לקיום המצווה עצמה אלא גם לאופן שבו אנו מקיימים אותה. בפרשה מתוארים כל מיני קללות ועונשים שיכולים לחול על עם ישראל, ואחריהם כתוב פסוק שמסביר מדוע יחולו הקללות הללו: "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב" (דברים כח, מז). הקריאו לחניכים את הפסוק ושאלו אותם מה הוא אומר.

ראינו קודם לכן שיש דרכים רבות לקיים כל מצווה, ומהפסוק אנו לומדים את חשיבות קיום מצוות ועבודת השם מתוך שמחה והתלהבות דווקא. ייתכן שעם ישראל יקיים את כל המצוות אך לא מתוך שמחה, וכאשר אנו מקיימים מצוות כך עבודת השם שלנו איננה שלמה, כי השם רוצה שנעבוד אותו מתוך רצון והתלהבות.

ב. עושים בהתלהבות?

1. הניחו בפינה אחת של החדר שלט ובו כתוב "לא עושה". בפינה הנגדית הניחו שלט ובו כתוב "עושה בהתלהבות", ובאמצע הניחו השלט "עושה אך לא בהתלהבות". הקריאו לחניכים משפט המתאר מעשה או מצווה שעליהם לעשות, והחניכים יבחרו האם הם היו עושים את המעשה בהתלהבות, עושים אך לא בהתלהבות או לא עושים כלל. לאחר שתקריאו משפט ילך כל חניך לעמוד ליד השלט המתאים למה שבחר.

המשפטים:

☉ להכין שיעורי בית בתורה

☉ לבוא לשחק עם חברה שהזמינו אותי לביתם

☉ לברך לפני אכילת קורנפלקס

☉ לסדר את החדר

☉ להתפלל שחרית

☉ ללכת לקנות גלידה לכל האחים כי אימא ביקשה

☉ ללכת לבקר את סבא וסבתא

☉ ללבוש ציצית בבוקר

☉ לתת צדקה

☉ להוריד את הזבל כי אבא ביקש

☉ ליטול ידיים בבוקר

דוגמ:

← אילו דברים אנחנו עושים בהתלהבות ואילו לא?

← מה גורם לנו לעשות משהו בהתלהבות?

← מה הדברים שמעכבים אותי מלעשות דברים בשמחה, ומדוע?

נסו להבין מהם הדברים שמונעים מאתנו לעשות דברים בהתלהבות - חוסר רצון, שגרה, רגילות, לא רואים בזה חשיבות.

2. קראו את הקטע על האיש הקטן:

פלם היה איש קטן,
הוא גי' זבית קטן, במקום קטן וכל גייב הגנהאו במסלול קבוע וקטן.
הממשות שלו היו גם כן קטנות.
זבוקר צלצל השעון הגדול, והאיש הקטן (בה).
המאוזים הגדולים אמרו לו:
"איש קטן, קום מהר ורוץ אלינו ארזים!"
זבית הספר השעון הגדול צרם בכל כומו בשעה 8:00,
והאיש הקטן והמבוהל ירץ שהוא צריך ללכת לאכול.
בשעה 13:00 שוב צרם עליו השעון:
"היגע צמן ארוגה הנהריים!"
בשעה 15:00 אמר לו השעון:
"איש קטן, משורר אתה עב מהר, הגייצבוע 2-8:00!"
האיש הקטן גרר לביגו, אלף על כפתור האלוויציה הגדולה.
בשעה 19:00 בדיוק כיבה את המכשיר, אכל, הכין שיפורים
והדליק המכשיר שנית (כל ערז גוצר גליזה).
2-23:00 כובה המכשיר סופית לערז צה, והאיש הקטן עלה על מיטתו
כאשר עיניו גלויות בגינה בשעון הגדול אשר מלא ארזים

(קטע זה נכתב בידי גמר אנהן צ"ל, שנפטרה ממנה כשהייתה בג' 17. הקטע פורסם בספר 'אעלה בגמרי' שנכתב לצנזרה).

← מה אתם חושבים על האיש הקטן?

← מה קורה כאשר עושים אותו דבר בכל יום? האם יש בזה בעיה? האם גם אנו נראים כך לפעמים? מתי?

← מה אפשר לעשות אחרת?

ג. להתלהב ולהתחדש!

1. הזכירו לחניכים את היום הראשון ללימודים שבו היה להם יומן חדש, קלמר, תיק או מחברת חדשה, והם התלהבו כל כך מהחידוש שהחליטו שמהיום הם כותבים בו כל יום, שומרים עליו מסודר וכו' והשנה הם באמת יעמדו בזה! בשבוע הראשון זה עבד יופי; בשבוע השני הם שכחו יום אחד אבל לא התייאשו והמשיכו; בשבוע השלישי כבר הם שכחו יומיים, וכך לאט-לאט היומן או הקלמר נשכח והוזנח וחדר בדיוק למצב שהיה בשנה שעברה...

← האם אתם מכירים את התחושה?

← איך אנחנו יכולים להצליח להיות תמיד 'בשבוע הראשון של הלימודים'?

2. קראו את שני הקטעים הללו (אפשר לכתוב אותם על בריסטול או לחלופין לצלם לחניכים):

"וכלל גדול הוא זה לקיום התורה והמצות שיעשהם בזריזות **כאלו היום נצטווה**, וגם יחשוב **כאלו היום היה כריתת הברית השם יתברך עמנו**, ואז נקיים המצות בזריזות ובשמחה גדולה לא מצות אנשים מלומדה"

(השל"ה הקדוש, במדבר-דברים, כי תבא, דרך חיים).

"אשר אנכי מצוך היום היינו לומר בכל יום **יהיו בעיניך כחדשים** ולא כמי שכבר שמע אותו הרבה פעמים שאינו חביב אצלו"

(השולחן ערוך אורח חיים סי' סא).

← אילו שיטות מציעים כאן השולחן ערוך וספר השל"ה?

יש כאן שתי שיטות מעשיות שהם מציעים לנו כדי להתלהב מקיום המצוות ולשמחו בהן: להרגיש כאילו היום נצטווין במצוות והיום הייתה כריתת הברית עם הקב"ה - כאילו זו הפעם הראשונה שעושים את זה; ויהיו בעיניך כחדשים - למצוא משמעות קטנה חדשה במה שאנחנו עושים.

ד. למה אני עושה את זה בכלל?

מסע שכנוע - נחלק מצווה לכל חניך או לכל קבוצת חניכים מצווה. כל אחד יקבל דקה שבה יצטרך לשכנע למה המצווה שלו היא המצווה שהכי כדאי והכי חשוב לקיים!

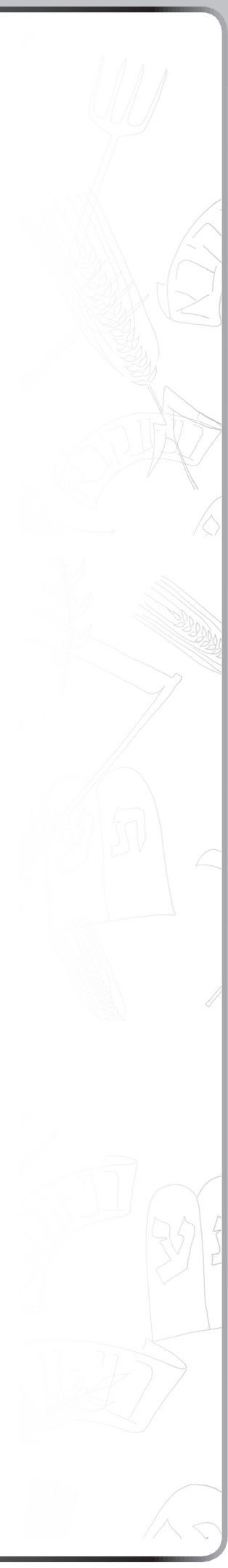
המצוות: תפילה, ואהבת לרעך כמוך, אכילת מצות בפסח, ברכת המזון, שבת, כיבוד הורים, והדרת פני זקן, מזוזה, הבדלה, קידוש, סוכה וכו' (לדוגמה מצוות שבת - שבזכותה אנחנו נחים, יכולים לדבר זה עם זה; סוכה - סוף סוף יוצאים קצת החוצה ומתחברים לטבע באווירה אחרת; ברכת המזון - זכות להודות לקב"ה שבזכותו היה לי אוכל). בסיום אפשר לערוך הצבעה מי הציג את הסיבות המשכנעות ביותר (שימו לב שלא ייווצר מצב שיש מצווה חשובה ושווה יותר או פחות, המטרה של המשחק היא להבין שבכל מצווה אפשר למצוא איזו נקודה שקל לי להתחבר אליה).

ה. סיכום

ראינו שיש כל מיני דרכים לקיים מצוות וראינו שהקב"ה רוצה שנקיים את המצוות בשמחה והתלהבות. אמנם לפעמים קצת קשה לנו לשמוח כי אנחנו מתרגלים, כי אנחנו לא מספיק רוצים, כי אנחנו לא מבינים למה זה חשוב... ניסנו לחשוב מה יכול לעזור לנו להתחדש והגענו למסקנה שאם נחזור לרגע הראשון שקיבלנו את המצווה, להתרגשות הראשונית, ונמצא במצווה משמעות חדשה, נצליח לעשות את המצוות ביותר התלהבות.

אחד מערכי התנועה הוא קיום מצוות וקדושת החיים, וככל שנקיימן במסירות והתלהבות גדולה נממש יותר את הערך הזה! דווקא כחברי בני עקיבא אנחנו רוצים לקיים את המצוות בהתלהבות ובשמחה, וזה יכול אפילו להתחיל לבוא לידי ביטוי בתפילה בסניף, במצוות שבין אדם לחברו וכדומה. ומוכן שחברי בני עקיבא מקיימים את המצוות במסירות ובאהבה גם מחוץ לסניף.

עשו סבב סיכום - כל חניך ישתף במצווה אחת קטנה שמעכשיו הוא ישתדל לקיים ביותר התלהבות, שמחה וכוונה.

פעולה 6: צוללים פנימה - הצנע לכת - אאזזזזזזזזזז -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יגיעו להכרה בצדדים השליליים שבעיסוק מופרז בחיצוניות, הנפוץ בתרבות המערב.
2. החניכים ילמדו על הדרכת התורה לחיות חיים שהעיקר בהם הוא הפנימיות ולא החיצוניות.
3. החניכים יבינו את הצורך לחיות חיים צנועים, פשוטים ומלאי דרך ארץ, בהיותם חברים בתנועה.

הכנות וציוד נדרש:

- ☒ תמונות מפורסמים ושמות רבנים
- ☒ כרטיסיות תכונות
- ☒ דפים וכלי כתיבה
- ☒ מחשב ומקרן

מהלך הפעולה:

- א. החיצוניות אינה העיקר
- ב. קנקנים חדשים וישנים
- ג. חיים של צניעות
- ד. סיכום

א. החיצוניות אינה העיקר

פזרו על הרצפה תמונות של אנשים מפורסמים - שחקנים, זמרים, דוגמנים וכו' ושמות של רבנים ואנשים משמעותיים ביהדות לדורותיה. שאלו את החניכים האם הם יודעים מיהם האנשים שבתמונות והאם מכירים את השמות. התשובות אמורות להיות חיוביות, לכן על כל מדריך להתאים את הדמויות לחניכו. אפשר לחלופין להכין כרטיסיות עם תכונות ומאפיינים והחניכים יצטרכו להניח את הכרטיסיות המתאימות ליד כל דמות, או להכין טבלת תכונות ושמות, ועוד כיד הדמיון הטובה עליכם.

נסו לאפיין למה האנשים האלו מפורסמים. המטרה היא להמחיש לחניכים את ההבדל המהותי שבין מה שמגדיר מפורסם בתרבות המערבית למה שמגדיר מפורסם אצלנו ביהדות.

שאלו:

← מדוע אנחנו מכירים את הדמויות הללו?

← מה הדמויות הללו עשו כדי להיות מפורסמות?

← כמה שנים הן נשארות מפורסמות?

נגלה שבכל הדמויות 'המערביות' מה שעשה אותן מפורסמות הוא תכונות חיזוניות, כמו יופי, עושר, כישרון משחק בכדור, הופעה בסרט וכדו'.

לעומתן ניצבות הדמויות המשמעותיות ביהדות, שאנחנו אפילו לא יודעים איך רובן נראו, ומאפיינות אותן מידות טובות, חסד, לימוד תורה, עשיית רצון השם, מסירות נפש ועוד.

סיכום ביניים: עולם המערב מעריך דמויות שהמיוחד בהן הוא תכונה חיזונית - ברוב המוחלט תכונה שלא עבדו ועמלו כדי להשיגה וכמובן אינה מעידה דבר על היותם אנשים טובים, מוסריים ואיכותיים; תעונה חסרת משמעות אמתית וחסרת ערך, בעוד ביהדות ההפך הוא הנכון - איננו מעריכים כסף, יופי חיזוני, קול יפה וכדו' אלא מידות טובות, עמל, יגיעה, עזרה לזולת, לימוד תורה ועוד דברים שכולם משמעותיים, ערכיים וחשובים.

שאלו:

← כיצד אנחנו כחניכים מסתכלים על העולם?

← את מי אנחנו מעריכים?

← מיהו הילד שנרצה להיות חברים שלו, ומדוע?

← מה יגרום לילד להיות מקובל בכיתה?

← מהם המטרות והחלומות שלנו? איפון 6 או סיום ש"ס משניות?

לצערנו כנראה נגיע למסקנה שאנחנו קשורים היום הרבה יותר למערב ממה שאנחנו צריכים להיות...

ב. קנקנים חדשים וישנים

במשנה המפורסמת במסכת אבות ד, כ: "רבי אומר אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו; יש קנקן חדש מלא ישן וישן שאפילו חדש אין בו". הדבר הראשון שאנחנו צריכים לסגל לעצמנו הוא המבט הנכון על המציאות. חז"ל מלמדים אותנו להביט אל הפנימיות, לבחון את הדבר על פי ערכו האמתי, ולא כמו שאנחנו רגילים - על פי מראהו החיצוני. זה שינוי מהותי שיש לעבוד עליו כדי להתרגל אליו.

1. חידון מותגים - חלקו את הקבוצה לשתיים-שלוש קבוצות ותנו להם דקה וחצי לרשום כמה שיותר שמות של מותגים לפי סדר האל"ף-ב"ת.

החליפו בין הדפים - כל קבוצה תקבל את רשימת המותגים של הקבוצה האחרת - וכל קבוצה תרשום ליד כל מותג את הססמה של המותג הזה או משהו שהוא מנסה לשדר.

הקריאו והיזכרו בפרסומות שקשורות למותג.

בקשו מהחניכים לחלק את המותגים לפי מוצרים, ושאלו: לאיזה מוצר יש כאן הכי הרבה מותגים? למה צריך כל כך הרבה מותגים למוצר אחד? לא די בחברה אחת - ובמותג אחד?

שאלו:

← איך אתם מכירים כל כך הרבה מותגים?

← איפה אתם פוגשים אותם?

← איך הם הגיעו למודעות שלכם?

← מה המותג משנה?

← האם זה משמעותי מה אנחנו קונים?

← מה הפרסומות מלמדות אותנו על המותגים?

← האם הן מלמדות אותנו על המותג או רק מעניקות תחושה כללית?

מותגים הם אחד מהדברים המרכזיים בחייו של אדם ולא על פי ערך של ממש כמו איכות, עמידות ובעיקר צורך אמיתי. ובעצם זה עולם שלם של שקר, הבוחן את הדברים בחוסר משמעות אמיתית.

2. הקרינו קטעים מהסרט 'כוכבים על פני האדמה' - סרט על ילד דיסלקט שהוריו לא הבינו אותו וזלזלו בו עד שהגיע לידיים טובות, שהסתכלו בו בעין טובה וגילו את כל כישורותיו:

<https://www.youtube.com/watch?v=DCIqpKNek1U>

מומלץ להראות שני קטעים:

🌟 בדקה 38-45 - רואים מה הילד רואה כשהוא עושה מבחן בחשבון, נחשפים לעולם הפנימי שלו. לאחר מכן רואים מה ההורים והמורים חושבים עליו ואיך הם מתנהגים אליו.

🌟 בשעה 58-1 דק' רואים שהמורה החדש נכנס לשוחח עם המנהל על הילד. לראשונה בחייו רואים בילד מבריק ולא טיפש שלא יכול לעבור את השנה.

עוררו דיון:

← מה ההורים לא הבינו?

← מה גרם לילד בית הספר הראשון?

← מה היה מיוחד במורה החדש?

ההבדל המהותי הוא בנקודת המבט; האם בוחנים את הילד בעיניים חיצוניות - וכלפי חוץ מבחינת הישגים החיצוניים הרגילים הוא לא מצטיין - או שבוחרים להביט בילד במבט פנימי מעמיק, כמו שבחר להביט בו המורה החדש, והצליח לראות אותו בצורה הרבה יותר פנימית.

זו עוד דוגמה מצוינת להבדל התהומי בבחירה שלנו איך לראות את המציאות שסביבנו ואיך לפרשה.

סיכום ביניים: התורה מדריכה אותנו להביט על הדברים לא על פי המראה החיצוני אלא על פי הפנימיות. כשנפגוש ילד חדש בבית ספר לא נבדוק איך הוא נראה, אילו נעליים או פלאפון יש לו, אלא אילו תכונות יש לו, איזו אישיות הוא.

ג. חיים של צניעות

אחת הסיבות לתלבושת האחידה של בני עקיבא היא חוסר הערך שבתכונות חיצוניות. אדם שמבין מה חשוב בעולם הזה, אדם שמבין שהעיקר הוא בחיים הפנימיים - לא ילבש בגדים מנקרי עיניים ויקרים, וכך בכל שאר התחומים. מובן שזו גם הסיבה לצניעות במובן הגופני. אנחנו רואים את ערכו של האדם לא בהבלטת גופו או באבריו היפים אלא בהבלטת אישיותו, מידותיו ותכונותיו, ולכן לא נבליט את גופנו לעיני כול.

ניפגש עם דמותו של רבי עקיבא (נספח 1), אפשר להשמיע את השיר של דליה רביקוביץ' (נספח 2)

ואפשר גם להציג את השיר עם החניכים.

שאלו:

← מה היה מיוחד ברבי עקיבא?

← למה רצתה רחל להתחתן עם רבי עקיבא?

← מה גרם לרבי עקיבא להופך מרועה צאן לגדול הדור?

אחת הנקודות המרכזיות באישיותו של רבי עקיבא היא הצניעות. היא מלווה אותו לאורך כל חייו, ורחל מזהה שהוא צנוע ומעולה. יש בו צניעות להסכים לגור במתבן חסר כול. יש בו צניעות אדירה להתחיל ללמוד בגיל 40 עם ילדי כיתה א. יש

בו צניעות להתקדם ולהמשיך עוד ועוד למרות הקשיים. יש בו צניעות - כשהוא כבר ראש ישיבה - לומר שכל תורתו היא מרחל אשתו.

הצניעות, כפי שהסברנו, היא היכולת להביט פנימה אל הצד הפנימי והמשמעותי של המציאות.

ולכן רבי עקיבא הוא שיכול לצחוק כשהוא רואה שועל יוצא מקודש הקודשים - הוא מבין את המציאות לעומקה.

ספרו לחניכים באריכות מי היה רבי עקיבא ואת עיקרי סיפור חייו. רבי עקיבא - שעל שמו אנו קרואים - הוא סמל ומופת לאדם שנהג בפשטות הליכות, בדרך ארץ ובצניעות. בני עקיבא מחנכת את חבריה לחיות חיים כאלה; לחיות חיים המונעים מערכים אמתיים ולא מתרבות חברתית חיצונית וזולה. אנו בניו, תלמידיו, ממשיכים את דרכו ומבקשים גם אנחנו לחיות באותה הדרך. דרך של אמונה שמביאה אותנו לצניעות, פשטות ודרך ארץ.

ד. סיכום

עברנו תהליך משמעותי שהבנו בו שאנו חיים בתרבות שמחנכת אותנו להסתכל על העולם בעיניים חיצוניות, מקדשת ערכים חסרי משמעות ומעריצה אלילי אנוש חסרי תוכן. למדנו שהתורה מלמדת אותנו בדיוק את ההפך - ללמוד מאנשים בעלי מידות, ענוה ומסירות; לבחון את הדברים על פי פרמטרים של ערך אמתי ולהעמיק את המבט, ומתוך כך להמשיך את דרכו של רבי עקיבא בחיי פשטות, דרך ארץ וצניעות.

נספחים לפעולה 6

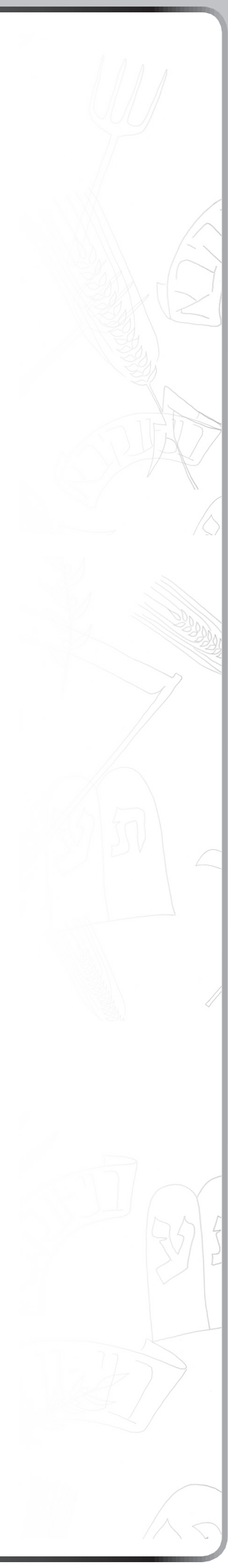
נספח 1 - רבי עקיבא במדרש:

"פעם אמרתי היו רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה ורבי יהושע ורבי עקיבא עולים אירושלים הגיעו לזופים וקראו בגדיהם, הגיעו להר הזית וראו שולל אגד יוצא מבית קדשי הקדשים, הגיעו הם בזוכים ורבי עקיבא משק [צורק], אמרו לו: עקיבא, אלזום אתה מתמה עלינו, אנו בזוכים ואתה משק, אמר להם: אתם למה אתם בזוכים, אמרו לו: ולא נכה מקום שכתוב בו (במדבר א, א): והצר הקרב יומת, והרי שולל יוצא מתוכו, ועליו נקיים הפסוק: על הר ציון ששמים שוללים האכו בו, אמר להם: אף אני לכך אני משק, הרי הוא אומר (ישעיה א, ב): ואעידה לי עדים (אמנים את אוריה הכהן ואת צכריהו בן יצריהו, וכי מה ענין אוריה אל צכריה, אוריה במקדש ראשון וצכריה במקדש שני, אלא מה אמר אוריה ירמיה כו, א): כה אמר ה' צבאות ציון שדה גירוש וירושלים עייס תהיה, ומה אמר צכריה (צכריה א, ד): עבד ישבו צקנים וצקנות ברבות ירושלים ואיש משענתו ביבו מרוב ימים. וכתיב בצכריה (שם, ה): ורבות העיר ייהלאו ילדים וילדות משקים ברבותיה, אמר הקדוש ברוך הוא הרי לי שני עדים אלו, ואם קיימים דברי אוריה יהיו קיימים דברי צכריה, ואם יבטלו דברי אוריה יבטלו דברי צכריה [כאומר הנביא אוריה נביא שירושלים גירר והנביא צכריה נביא שירושלים גשש ותיבנה. ואם נבואת אוריה, הנבואה הרעה התקיימה, ובאי שגם הנבואה של צכריה, הנבואה הטובה, תגשם אף היא]. ושמעתי שנתקיימה דברי אוריה ולבסוף דברי צכריה עתידין להתקיים. ולשון הזה אמרו לו: עקיבא, ניאמננו. (תנאים בראי המשך.)

נספח 2

רבי עקיבא (דליה רביקוביץ')

רבי עקיבא איש צנוע	אמרה לו רחל - תהיה אהובי
היה רועה בין הרועים	גדול בתורה
את עדרי כלבא שבוע	קם הרב ונסע לבירה
עד שנתו הארבעים	לגמוע תורה כמבוע
ראתה אותו רחל	ושם בגורן נשארה
בתו של כלבא שבוע	ביתו של כלבא שבוע
ראתה אותו רחל	ומקץ עשרים שנה
והוא מעולה וצנוע	כאשר הלבין שערה
אמרה לו רחל בחשאי	שב בעלה לביתו
קח אותי לאישה	והוא גדול בתורה
בתנאי שתקדיש זמנך	חזר הרב לביתו
ללימוד התורה הקדושה	וכל נפשו געגוע
והיו גרים במתבן	חזר הרב אל אשתו
בגורן אחד לא ידוע	בתו של כלבא שבוע
זוג אחד פשוט ללא שם	הדפוח משם תלמידיו
שהיה מעולה וצנוע	אמרו לה סורי אשה
ובבוקר היה מלקט	אמר הרב - הניחה
התבן מתוך שערה	כי היא תורת הקדושה

פעולה 7: חברה צודקת

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. לעורר אצל החניכים את הדרישה הבסיסית ליושר.
2. להמחיש לחניכים את ההבדל בין צדק לחסד.
3. לברר את הצורך בחברה המתנהלת בצדק ואת פועלה של בני עקיבא בעניין.

הכנות וציוד דרוש:

- ☘ גליונות עם הגדרות 'צדק' ו'חסד'
- ☘ כרטיסיות עם התנהגויות יום-יומיות

מהלך הפעולה:

- א. חוש המוסר הטבעי
- ב. ההבדל בין צדק לחסד
- ג. חברה החיה חיי צדק ויושר
- ד. סיכום

א. חוש המוסר הטבעי

חלקו את השבט לשניים והכריזו על תחרות בין הקבוצות. שחקו בכמה משחקים שבכולם תעדיפו בחוסר הוגנות את אחת הקבוצות. לדוגמה, בחידון תשאלו את הקבוצה המועדפת שאלות קלות ואת הקבוצה היריבה שאלות קשות; שחקו כדורסל או כדורגל כשלקבוצה אחת יש יותר שחקנים מלאחרת; כל קבוצה תרכיב תצרף, אבל לקבוצה המופלית לרעה יחסרו כמה חלקים, וכן על זו הדרך.

מובן שלאחר כמה משחקים הקבוצה הלא מועדפת תזעם.

שאלו:

- ← מה היו התחושות של הקבוצה המועדפת?
- ← מה היו התחושות של הקבוצה המופלית לרעה?
- ← למה מפריע לנו כשעושים משהו לא הוגן?

עשו סבב שבו יספר כל אחד על משהו לא צודק שעשו לו. חשוב להשתמש במושג 'צדק' או 'אי-צדק' כדי להמחישו.

סיכום ביניים: ברגע שנעשה לנו משהו שהוא לא צודק - הוא מקומם, מרגיז ולא מוסרי.

ב. ההבדל בין צדק לחסד

הניחו על הרצפה גיליונות עם הגדרות לחסד ולצדק:

חסד - מעשה הנעשה על פי רצון האדם וטוב לבו. האדם אינו מחויב לגמול חסד לאחר ואין הוא מצפה לקבל שום דבר בתמורה. גמילות חסדים ניתנת מהאדם ליחידים אחרים בחברה.

צדק - צו מוסרי המחייב את הכלל ואת היחיד. הכלל מחויב להנהיג חברה צודקת שבה בני האדם יכולים לחיות יחד ללא ניצול או פחד, והיחיד מחויב להתנהג בצדק ובהגינות כלפי יחידים אחרים וכלפי החברה בכללותה ולהילחם למען השתתת עקרונות צדק בכל החברה.

← מהו ההבדל בין צדק לחסד?

← מה חשוב יותר?

חסד משמעו לתת **מעבר** למה שחייבים ומעבר למה שמגיע. החסד נובע מרגשות **סובייקטיביים** של חמלה ורצון טוב. החסד מגיע **מהחזק אל החלש**, מהעשיר אל העני.

לעומתו צדק משמעו לתת לכל אחד בדיוק את **הבסיס שמגיע לו**. הצדק נובע מתוך עובדות **אובייקטיביות** הניתנות לבירור ובדיקה של משפט. הצדק הוא **שווה לכול**, ואינו מבחין בין עשיר לעני: "לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפוט עמיתך" (ויקרא יט, טו).

חלקו כרטיסיות שרשומות בהן מצוות והתנהגויות מחיי היום-יום, וכל חניך יניח את הכרטיסייה שקיבל ליד ההגדרה המתאימה יותר לנעשה בכרטיסייה - חסד או צדק.

המקרים (כדאי להוסיף עליהם מקרים מעולמם של החניכים):

ראיתי אדם מבוגר מולד אסופר המקשה אסומו את שקית הקניית שלו, הצעתי או הצרה ולקחתי את הקניית שלו עד פגה ביתו.

אא משכניי פואר מלזבדגו בשל קינזים במזרה שבה עבד, ועצתי או אמזא עצובה אדשה במזרה שבה אני עובד.

הגפריטים במסעדות ארוז אינם נאישים לכבדי ראיה. עצרתי מסעדה אאר מסעדה וביקשתי להכין עותק של גפריט מוזל כדי שיהיה במסעדה אמרה שיזא כבד ראיה.

להקין צפזוף במזור כל מנת שהעיוורים יוכלו לבחור את האור אבום או ירוק.

להרים את כל הכיסאות בסוף יום האימונים כדי שהמנקה לא גרים אומם לבד.

לקום לאדם מבוגר באוטובוס.

את צדקה.

את לעובדים את צכיות הבסיס, כזון שכר הוזן ונאי מגיה ראויים.

לעזור לאדם עיוור לעלות באוטובוס.

אסוף את הצל מהכניסה לבית הספר בכל סוף יום.

ג. חברה החיה חיי צדק ויושר

ספרו את הסיפור 'שקופים' (בנספח).

← מיהם האנשים השקופים?

← מה היחס של החברה לאנשים הללו?

← מה היחס שלי לאנשים האלה?

← איך צריכה להיות חברה מתוקנת וצודקת?

חדדו את המסר של הסיפור גם לחניכינו שאינם עוסקים במשכורות ובמתן זכויות לנכה - כמו בסיפור, כל אדם יכול להביט סביבו ולתקן במשהו חוסר צדק. אפילו לומר תודה למי שעוזר לי. עליי לחשוב איך בשבט שלי אפשר לעשות עוד צדק; לא רק לעזור אלא לוודא שהכול יהיה צודק.

תקנו תקנון שבטי בעניין צדק, ותנו לחניכים להיות יצירתיים ולומר בחופשיות דברים שנראים להם לא צודקים בשבט (האם יש חניכים בשבט שאינם מעודכנים במועדי הפעולות? האם צודק שיש חניכים קולניים שחוסמים חניכים אחרים מלהשמיע קולם?).

תנועת בני עקיבא רואה בכינון חברה צודקת ערך עליון, ולכן התנועה פועלת רבות בסוגיית הצדק החברתי.

לדוגמה, לפני כמה שנים קם גרעין נחשון במחוז דרום והחליט שקיים חוסר צדק בנוגע לפצועי צה"ל. אותם אנשים שב"ה לא נהרגו בקרב, אבל איבדו רגל, יד או עין ולעולם לא חזרו לשגרה באמת. הגרעין חשב שחשוב שיהיה יום שיוקדש לפצועים, וכיום יום ההוקרה לפצועי צה"ל הוא חוק בכנסת והוכר כיום לאומי במדינת ישראל.

כל מה שהיה צריך הוא רק כמה בני נוער שיפקחו את העיניים.

ד. סיכום

חשנו על בשרנו את הכאב והעוול שבחוסר צדק והבנו את ההבדל שבין צדק לחסד. למדנו שחברה צריכה להיות צודקת לכל אזרחיה, וראינו איך כל אדם יכול להיות שותף בעשיית הצדק בחברה. הבנו שחברי תנועת בני עקיבא שואפים תמיד לעשות צדק בעולם.

נספחים לפעולה 7

סקופים (הרצ'איאור אנג'און)

כמעט שלא הבנתי בה, באותה אישה, ואילו הבנתי בה, בהם בוודאי לא הייתי מבין. היה זה יום שישי, השעה שוש אחר הצהריים בקירוב. בדרכי הביתה (כנסתי אל אגף מרשתות המצנן ארנו מנצרכים אגדים מסדורנו לכבודה של שבת. המקום הומה אדם, גפצים אמא עלאמ מן השפץ הגדול, אצים רצים, מההרים. שזון הגול אצל, הגמה שמה פלמיה מערבה ועוד מעט רק השבת גאיר פניה. גורים ארוכים השתרכו לעבר הקופות. ההמתנה מחושבת, מייגע, עומדים במסך מעש. בימות הגול מנוחה היא דבר מעייף...

אני מניח כי כל אותה שעה שבה עמדתי על שפת המעבר סגמיות, אף היא הייתה שם. מן הסתם הייתה שם גם אתמול, גם שלשום. אולי הייתה שם בכל אותן פלמים בהן ערכתי כאן קניות. גמילה לא הבנתי בה כלל. היא (מניתי על הצה של הדניות שאין העין שולטת בהם, לא כל שכן כאשר העין מוקפת מדפים מאים על גדותם במיני פיתוי ומתיקה. במה השתנתה הפעם הנצא שבה נפרחו עיני וראיתי? נעים היה לי אומר כי כווגי עמד לי להסיר את האוט מעיני, אך לא כך היה הדבר. דומה כי זכיתי להבין בה רק אחר שראיתי כי האדם שעמד לפניי לא השגיח בה כלל ועיקר. הוא העלים, אותו האיש, פשוט העלים, לא עלה על דעתו לשלם לעברה אף לא מילה קטנה של הכרת תודה, ואולי כלל לא שג אזו אכך שידיה טיפלו ביציאות בשפץ המנצרכים, אורצת, קושרת ולבסוף מניחה בסדר מופתי בעלמא. והיא... ראיתי בפניה, היא לא זיפתה שידה אה ולא כאבה את שתיקני, סוף סוף היא את לפקידה ממאמ...

כמעט השלימה האורצת מלאכתה, אך לפיסת הקמח, שקרע נפער בשוליה, התפצרה אכל עבר, ונתנה סימניה במנצרכים שזה עתה ארצה. "סליחה אדוני", היא אמרה, מבלה מבוש, כאילו בה גלויה האשמה, והגלה ארקות את הקמח בכל כווגי. משהוא במילה "אדוני" שיצאה מפיה הרעיד את לבי, זו לי הפעם הראשונה בה שמעתי את המילה הצו מפיה של אישה שהתכוונה למשמעותה הפשוטה, "אדוני". ביקשתי אסייע במלאכתה, אך היא סירבה, ובאולף כמה רגעים שאריות הקמח נמוץ והאישה מיהרה להביא שקית אחרת מן המדף. משתמה מלאכתה של האורצת, שימס האדון לשבנו ארופאית, (כל את העלמה, והפטידי: "הכול כאן כל כך אטי, עוד מעט שבת, אנשים לא מבינים?!") קל אהן, לעיניים, לעמוד על המוטל עליהן מתוך כישלונם של אחרים, וכיוון שגמח'ל לבי אנוכס העלמותי ממנה, נגתי דעתי עליה.

היא הייתה אישה נמוכת קומה מבנות העדה האתיופית, והיא הייתה הרה, מאוד הרה... לבושה בסדר עבודה עליון ארקו שם מקום עבודתה, ו"לשירותך תמיד" בכתב עלול על סרבלה. מטפלת לבנה מהודרת על ראשה, כמו עונה במקומה לבל הקמח: "האישה שלראשה אני הדוקה, יודעת היטב כי השבת בפגמ, ולבו היה אה להתכונן לבואה בציגה. אך יודע אגה, אם אין קמח, אין... ופיוט צעירים ממתינים בביתה".

איני מן האנשים הרגילים בכך, אך הפעם, אחר שארצה את אשר קניתי, גמבתי ידי לכיס, והושטתי אה שטר עלמה בידי. "סליחה, אדון", היא אמרה, "אני לא קופאית, אני פה בשביל אסדר עלמות. אדוני רוצה שאקח או את העלמה אמכונית?" "שימתי ארופאית. זה עבוק, רק להגיד תודה על עזרתך".

אורו עיניה. היא אלצה בשטר, משהה אותו בידיה נושא א"י מבט נוסף כשואלת, "אדוני בלבו?" ואני עונה באותה שפה (שולט מילים: "לא ממש אדון, אבל בלבו").

(טלתי עמי את העלמה ופניי אל מדרש הגנייה, והיא בעקבותי מברשת שאני אה אסייע לי, ואולי רוצה אומר דבר מה. "לא קשה אך העבודה כאן?" גיפשתי דרך אקשור שיה. היא לא ענתה רק הנידה ראשה ומייכה כאומרת, "ואם קשה, מה תועיל אנחה?")

"משלמים בסדר?" ניסיתי שנית, והיא בשלה, גיוק ושתיקה.

סידרנו את השקיות במכונית, הודיגתי אה, ובכניסתי למכונית היא הוסיפה לעברי שקית קטנה. בתוך השקית צו משקפיים סקופים. "משקפי מ'ג", היא אמרה, אמראה תמיהתי הוסיפה, "משהו בפסוקים, אני לא כל כך יודעת אגה ודאי רבע".*

שנים הרבה אלפו מן היום ההוא, ויש בו, במין, מן תכונה שכזו, אגב! מציאות עם דמיון. איני יודע אם סיפור המשפיים
אמת היה, ומכל מקום משה שהיה כך היה.

אלמלא פגשתי בה, אותם בוודאי לא הייתי רואה. איני יודע אם המשפיים האלו הנם מציאות או פרי הדמיון, אך אני
יודע כי היא אשר העניקה לי אותם. ובזר המשפיים אפגש ניגון אהבתי בכולם, אפשר לראות את האנשים השקופים.
משהרכבתי אותם פגאום הבגנתי בהם, במגמים הקבוצות בסופר, במאבט הצקן, בשולף הכאים הניצב מאזורי
הקלעים במסעדה, שאינו צוכה לגיוכים וגשרים. במאטא הרגובות שולה מבר העמים, שמהלך לבדגו עדיין גולפות
נוסאות במוגו, נכר ליהים אגרים. בקשישה היושבת לבדה ופניה גרושי קמטים, ובגלמייד ההוא, הרגיל למדי, שאינו
מבריק אך גם אינו מפריע, ושכל כך בנקל נעלם מעיניי. פגאום התאהבתי בהם, באנשי הצלילים, באנשים המכונים בטעות
'פשוטים', ואלמלא הבגנתי בהם, הייתי מאבד עולם מלא.

*"משפך לא תעלום" (ישעיה ג ט).

פעולה 8: בשבילי או בעצמי? - אהצ'ז'ז -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יפגשו במצבים בחיים שהם מצפים בהם שאחרים יעבדו בשבילם ובמצבים שבהם הם עושה דברים בשביל עצמם.
2. החניכים יבינו שהם עצמאים ובוגרים ולכן ימאסו בכך שיעבדו ויעשו בשבילם דברים שהם יכולים לעשות בעצמם.
3. החניכים יבינו שחלק מהיעוד של עם ישראל הוא גם להיות עם שעמל ועובד בשביל עצמו, והכול מתוך קדושה.

הקדמה:

לקחת את המושג 'עבודה עצמית' כמושג שמתקשר לחיים של החניכים, כמושג שקשור לעצמאות, לעבודה ולעמל. החניכים יחוו את המתח בין הרצון שאחרים יעבדו ויעשו את העבודה בשבילם ובין הרצון להיות עצמאים ואחרים ולעבוד בשביל עצמנו. נרצה לחבר את החניכים לנקודה הבסיסית - שעם ישראל הוא עם שעובד בשביל עצמו ואינו נהנה מעמלם של אחרים.

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ דפים וכלי כתיבה
- ☞ כרטיסיות פעילויות או גיליון נייר
- ☞ גיליונות מלאכה

מהלך הפעולה:

- א. אחרים או אני בעצמי?
- ב. בשבילי או בעצמי?
- ג. לאהוב את המלאכה!
- ד. סיכום

א. אחרים או אני בעצמי?

משחק המשימות - חלקו את החניכים לשתי קבוצות או יותר. תנו לכל קבוצה דף ועט והנחו אותה לכתוב עשר משימות

שהקבוצה היריבה תצטרך למלא ב-20 דק' (לעשות חמישה סיבובים מסביב לסניף, למצוא חמישה אנשים ברחוב ולשאול אותם מה שלומם וכו'). לאחר שכל שקבוצה תסיים לכתוב את המשימות אמרו לחניכים שאת רשימת המשימות שהם כתבו לקבוצה היריבה הם צריכים למלא **בעצמם**.

לאחר שיסיימו לבצע את המשימות שאלו את החניכים:

- ← איך היה לכתוב את המשימות לקבוצה השנייה?
- ← איך הרגשתם כשאמרנו שצריך לבצע אותם בעצמכם?
- ← איך היה לעשות את המשימות שכתבתם?

ב. בשבילי או בעצמי?

1. הציגו או ספרו לחניכים את סיפור הצרצר ונמלה (נספח)

שאלו את החניכים:

- ← מה אתם חושבים על דמות הצרצר?
- ← מה אתם חושבים על הנמלה?
- ← מתי קורה לכם בחיים שאתם הצרצר (מצפים שאחרים יעבדו בשבילם), ומתי קורה בחיים שאתם הנמלה (עובדים קשה ונהנים מעמלכם)?

2. כרטיסיות - תנו לחניכים כרטיסים עם דברים שיצטרכו לחלק לשתי קבוצות: דברים שהם עושים בעצמם ודברים שמיישם עושה בשבילם (הורים, אחים וכו').

הכרטיסיות:

אכנא אהכואג אקנוג אגא	אסדר אג האדר	אהצמין אגזרה הביגה
אהכין אהכרנא	אהכואג כאים	אקפא כביסה
אהכואג אג הביג	אהאכואג אג אייג האמאג	אהצמין אהצמין אקורנפאקס ואלב
אהקשר אהדריכים אהאלו אג הפעולה	אכגוז אגזובה אביג הספר	אהכין אהכואג אג
אהכואג אג הביג	אהכין אהכואג אג אהכואג	אהכואג אהכואג

אפשרות נוספת היא פשוט להביא לחניכים גיליון גדול ולבקש מהם לכתוב את כל הדברים שהם עושים בעצמם ואת כל מה שעושים בשבילם.

שאלו את החניכים:

- ← האם יש עוד דברים שאתם עושים לכד או שעושים לכם? הוסיפו אותם.

← האם יש דברים שעושים בשבילכם שאתם יכולים לעשות בעצמכם?

← למה איננו עושים אותם בעצמנו אם אנחנו יכולים?

ג. לאהוב את המלאכה!

1. ספרו לחניכים על מכונה חדשה שהמציאו שיכולה להכין במקומנו את שיעורי הבית. האם הייתם רוצים אותה? מה טוב בה ומה יכול להיות הבעייתיות בה? העלו עם החניכים את היתרונות והחסרונות לשימוש במכונה (לדוגמה, ייחסך זמן אבל אם לא אני אכין את שיעורי הבית, לא באמת אדע את החומר ואחר כך אתקשה במבחן). כדאי לקשר את זה גם לסיפור הנמלה והצרצר - מה קרה לצרצר כאשר לא עבד כל הקיץ?
2. חלקו וקראו עם החניכים את הקטע הזה:

"ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך", רבי אומר הרי זו גזירה אחרת, שכשם שנצטוו ישראל על מצות עשה לשבת, כך נצטוו על המלאכה. רבי אלעזר בן עזריה אומר גדולה מלאכה שלא שכינה בישראל עד שעשו מלאכה, שנאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (שמות כה) (מכילתא דרשב"י יתרו כ, ט).

נראה שכשהתורה מצווה אותנו לנוח בשבת היא מצווה אותנו גם לעבוד ביום-יום!

הניחו על הרצפה שני גיליונות בריסטול:

"יְגִיעַ כַּפְיָךְ כִּי תֹאכַל אֶשְׂרֵךְ וְטוֹב לָךְ" (תהילים קכח, ב - אפשר ללמד את השיר);

"שמעיה אומר: אהוב את המלאכה" (אבות א, י).

נראה שגם התורה רוצה מאתנו, עם ישראל, להיות עם שאהב את המלאכה ונהנה מיגיע כפיו. וזה שאנחנו העם הנבחר בוודאי לא אומר שאחרים יעבדו בשבילנו, להפך, אנחנו עובדים בשביל עצמנו.

ד. סיכום

אנחנו אוהבים לראות את האחרים עובדים ואנו אוהבים שעושים בשבילנו דברים. שמנו לב שיש הרבה דברים שאנחנו יכולים לעשות בעצמנו ולא תמיד עושים, מכל מיני סיבות, אבל הגענו למסקנה שחשוב שנעבוד ונעמול על דברים שאנחנו יכולים כי בסוף גם נרוויח מזה. ראינו שגם הקב"ה מצפה מאתנו לעשות מלאכה ולעבוד, וזה חלק מהייעוד שלנו כעם ישראל. התורה מכוונת אותנו אל העמל והמלאכה.

כחברי בני עקיבא, החיים על פי התורה, אנחנו שואפים כל החיים לעבוד ולעמול ורואים בזה ערך גדול. סמל בני עקיבא מורכב מתי"ו ועי"ן-העי"ן היא העבודה! זה לא סתם ערך נוסף שהתנועה מאמינה בו, זו ממש אבן יסוד! לא להשאיר את המלאכה לאנשים אחרים כמו שדיברנו בתחילת הפעולה. כבר מהקמתה הייתה בני עקיבא שותפה פעילה בניין ארץ ישראל בעבודת כפיים - בהקמת קיבוצים ומושבים וכו'. אמנם היום העבודה הפיזית מודגשת פחות, אבל כל דור והעבודה שלו - חבר בני עקיבא הוא שותף פעיל בכל עבודה התנדבותית, קהילתית ואישית שהיא למען התורה, העם והארץ.

הנמלה והצרצר:

צרצר עצלן-בטון רקד, קיפץ או בשדה. כל הקיץ עמאן שוכני היער לאסוף מצון לאורף. ביג מרווח בנה או הזונה; קן גמאם ונוח רפדו להן הציפורים. רק הצרצר ישב בטל על עלה והיה שר כל הימים. האורף בא. מעטה של לבש היער. אין שירה על בטן ריקה. סוף-סוף (אלף הצרצר אלפס או ביג ומצון. "אלק אל הנמלה", לש "גמאם היא עמאה, זבובאם היא עגה עשירה מאוד". בא, דפק על הדלת. הציצה הנמלה בצהירות. כשראתה את הצרצר עיקמה את אפה הקטן באי-רצון. "מה בקשק, צרצר?" שאלה בפנים מאוזנים.

"ככה, אני... אני... פגה הצרצר את פיו ונגב את ראשו בדלת, כדי ליהנות מהום הגדר" - "אתה מה?" רצצה הנמלה. "דבר, הרוח אודת פנימה" נכנס הצרצר הביגה ויבב: "ביש מצא אני. אין לי ביג ואין לי מצון. את עשירה ואוצרות מצון אק, עצרי לי בצרה, עב שיבוא האביב. ואולי גם גדר אזור בו זביגך הנאה? לא אטריד, בגורף אוהב אני אישון רוב היום". "באמת?" קראה הנמלה בלעז. "שלי - שלי. אמנם אוצרות מצון גדולים לי, אבל לא בשבילך הם".

"את הנק השפלה והקמזניג בצריות אשר פזשגי מעודי", התחרחר. "שפלה - אני?" אמרה הנמלה. "כשצבדגי קשה בקיץ וביגי את ביגי לבנה על לבנה, כשסמבגי משאות גדעינים על גבי, אתה מר צרצר, בצקשה, מה עשיג אז?" בצעזעזעים נצכר הצרצר באותם ימים נפלאים. "בגום השמש על עלה לי התנדבגי, וגיזי ואושר שרגי". "בלי לבאז אעגידי? אכן, גיארתי לי כק. ועגה, רצונך שיצורים טובים ירחמו עליך", אמרה הנמלה. "הסתלק מכאן, אתה וצרצוריך!"

זבאמרה כק פגמה הנמלה בכעס את הדלת ובגפה את הצרצר הגוזה אל השלג והכפור: "שרג כל הקיץ, אק עגה לרקוד". מה הצטער על עצמותו! עייף נזרר בליה הקר, ועל יד כל ביג עמאם ושר. פלמים נגנו או משהו בשכר עמאן, פלמים גירשוהו בגרפה.

פעולה 9: בחירת משימה בכל קהילה

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים ייפגשו עם משמעות המושג קהילה.
2. החניכים יבינו שחברי תנועת בני עקיבא מחפשים בכל נקודה ונקודה בחייהם את המרכ שיוכלו לתת.
3. החניכים ילמדו על הצרכים המגוונים שיש בכל קהילה או מקום מגורים ויתמלאו מוטיבציה לעשות כמיטב יכולתם למען הזולת.

מהלך הפעולה:

- א. אנחנו חלק מהחברה
- ב. חיים של ערכים ללא גבול
- ג. האדם הוא תבנית נוף מולדתו
- ד. סיכום

א. אנחנו חלק מהחברה

שחקו משחק השוקולד או כל משחק קבוצתי אחר, אך אמרו שכל אחד משחק לבד, כל אחד יכול לעשות מה שהוא רוצה, בלי קשר לשאר השבט. מובן שבתוך רגע יהיה בלגן מטורף, והמשחק לא יוכל להימשך. כאשר אנחנו חלק מקבוצה, גם אם מישהו אינו רוצה להיות קשור, או שהוא מתכחש לקבוצה - הוא עדיין חלק ממנה. הוא יכול לבחור אם לשתף פעולה ולשחק כמו שצריך או להרוס הכול, אבל בכל מקרה הוא משפיע על הקבוצה! בחוקת בני עקיבא כתוב: "התיישבות דתית חלוצית במסגרות קהילתיות ברחבי הארץ כולה".

שאלו:

- ← מה המשמעות של קהילה?
- ← מדוע חשוב להתייחס לקהילה שאנו חיים בה?
- ← מה זה אומר להיות חלוצים? ואם אין לנו ביצות לייבש וגם לא שדות לחרוש בהם, איך נוכל להיות חלוצים? השאירו את השאלות באוויר והניחו כרגע לדיון הזה.

ב. חיים של ערכים ללא גבול

בקשו מכל חניך וחניכה להעריך כמה קפיצות על רגל אחת הם מצליחים בדקה, ובדקו כמה הם באמת מצליחים. הפער יהיה אדיר, כמובן לטובה. אחר כך בקשו מהם לנסות שוב - גם הפעם המספר רק יעלה.

זה משחק חזק מאוד: לפתע החניכים מגלים שמרב היכולת גבוה הרבה יותר ממה שאנחנו חושבים שאנחנו מסוגלים, והוא רק גדל עוד ועוד. כך על חברי בני עקיבא לנהוג - לחפש לעשות את המרב בכל רגע ובכל מצב, להיות תמיד בנכונות לפעול ללא גבול.

ג. האדם הוא תכנית נוף מולדתו

בני עקיבא חרתה על דגלה את הצורך בחיות חיים קהילתיים. לקהילה שאנחנו חיים בה משמעות רבה בעבורנו, ולכן חשוב לנו להיות חלק מהקהילה שלנו, להשפיע, לתרום, ליצור חברה מאוחדת וערכית.

אנו כחניכים חייבים לשאול את עצמנו: איך אנחנו נותנים לקהילה? מה אנחנו כחניכים יכולים לעשות למען הקהילה שאנו חיים בה? בכל קהילה יש אנשים שזקוקים לסיוע - קשישים נזקקים, עולים חדשים ועוד, ויש דברים כלליים יותר - להיות שותפים בארגון פעילויות קהילתיות, לשמור על ניקיון וסדר בשכונה, להתנדב במיזמים קהילתיים ועוד.

תנועת בני עקיבא שמה לה כמטרה לחיות חיים קהילתיים ולחזק קהילות בארץ במגוון מיזמים:

בגרעיני ש"ש, בגרעיני סטודנטים, בגרעיני משפחות, בגרעיני נח"ל, בגרעינים עירוניים, בכפרי נוער ועוד - המידע נמצא באתר התנועה ובדפי הפייסבוק של הגרעינים השונים. ספרו לחניכים מה המשמעות של כל גרעין כזה. למדו איך כל גרעין כזה מצביע על חשיבות החיים בקהילה ועל הצורך והמקום שלנו לתרום לקהילה.

ד. סיכום

נפגשנו עם המושג קהילה; הבנו שאיננו חיים לבדנו, ואם נרצה או לא אנחנו שייכים לקבוצה מסוימת.

למדנו שיש לנו יכולת אדירה לעשות ולהתקדם עוד ועוד ולחפש לתת מעצמנו בכל רגע; העניין הוא להיות קשובים לצורכי הכלל; להתרגל שלא לחיות בתוך הבועה של עצמנו ולחשוב רק עלינו אלא לחשוב על כלל החברה, להיות ראש גדול, להיות חניכי בני עקיבא שמחפשים את השליחות בכל דבר בחייהם.

פעולה 10: קבצנו יחד - אהצא זיזא -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יכירו את הקשר בין עם ישראל לארץ ישראל ואת השאיפה שכל עם ישראל יהיה בארצו.
2. החניכים ייחשפו לחלק מהקשיים שנתקלים בהם העולים ויכירו איפה בני עקיבא שותפתה במאמץ.
3. החניכים יבינו במה הם יכולים לעזור בעניין כחניכי בני עקיבא.

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ משחק הזיכרון
- ☞ מפת העולם ומדבקות שמות מקומות
- ☞ פתקים עם מספרי יהודים בעולם
- ☞ מדבקות 'נחש מי'
- ☞ דפים וכלי כתיבה
- ☞ מחשב ומקרן

מהלך הפעולה:

- א. הקשר בין העם לארץ
- ב. המטרה - כל עם ישראל בארצו!
- ג. מכל העולם
- ד. קשה להיות עולה
- ה. בני עקיבא קולטת עלייה
- ו. סיכום

א. הקשר בין העם לארץ

משחק הזיכרון - הכינו כרטיסים למשחק זיכרון שבטי (אפשר לשחק כולם יחד ואפשר לחלק את השבט לקבוצות קטנות, וכל קבוצה תקבל כרטיסים ומשחק).

הזוגות:

ארון קודש	ספר גורה	רפג	פרה
מקפיא	גאיבה	אורווה	סוס
מסלרת	גמיונה	ארון	בגדים
בקבוק	היף	ילקוט	מאבט
פאוטים	ני	פזל	פרטים
<u>ארץ ישראל</u>	<u>עם ישראל</u>	מדרכה	הולך רגל
		כניס	מכונת

שאלו:

← מה הקשר בין הזוגות?

← מה הקשר בין עם ישראל לארץ ישראל?

ב. המטרה - כל עם ישראל בארצו!

1. שחקו 'תופסת שרשרת' - כל מי שנתפס צריך להחזיק את היד לתופס ולרוץ לתפוס אתו. המטרה היא לתפוס את כל החניכים עד שיש שרשרת של כולם.

2. קראו עם החניכים את הברכה העשירית בתפילת עמידה ליום חול - ברכת קיבוץ גלויות (רקע על ברכת קיבוץ גלויות בנספח 1): "תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גליותינו וקבצנו יחד מְהֵרָה מְאֻרְבֵּעַ כְּנִפּוֹת הָאָרֶץ לְאֶרְצֵנוּ. כְּרוּךְ אַתָּה ה', מְקַבֵּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל".

כמו שבמשחק הייתה המטרה שלנו לתפוס את כולם וליצור שרשרת אחת ארוכה ושלמה, כך גם כלפי עם ישראל המטרה שלנו היא להביא את כולם לארץ ישראל, ובכל יום אנחנו מתפללים על קיבוץ גלויות, שכל עם ישראל יחזור ויגיע לארצו.

ג. מכל העולם

1. הציגו לפני החניכים מפה של העולם (נספח 2 - כדאי לצלם ולהגדיל לפחות על 3x או לנסות לצייר על נייר רצף), ותנו להם שתי משימות יחד או כתחרות בין קבוצות:

- א. כל אחד יצטרך להדביק מדבקות לפי ארצות המוצא של משפחתו.
- ב. תנו להם פתקים עם שם של מדינה ומספר היהודים הגרים בה, והם יצטרכו למצוא את המדינה ולהדביק את הפתק במקום המתאים (בסך הכול יש 13 מיליון יהודים בכל העולם!).

המדינות:

119,000 - גרמניה
194,000 - רוסיה
6,042,000 - ישראל
112,000 - אוסטרליה
375,000 - קנדה
291,000 - אנגליה
5,425,000 - ארה"ב
480,000 - צרפת
95,300 - ברזיל
181,800 - ארגנטינה

2. הציגו את נתוני העלייה של השנה האחרונה, שעלו בה 30,000 עולים (נספח 3).

ד. קשה להיות עולה

בחרו משחק אחד או שניים והתמקדו בו:

1. שחקו 'נחש מי?' - על פערים וקשיי תקשורת. בחרו מתנדב, הדביקו על מצחו מדבקה עם שם של דמות מפורסמת ויהיה עליו לגלות מיהי הדמות בשאלות של כן ולא, אבל בכל שאלה אסור לו להשתמש ביותר מחמש מילים. כשהחניך יגלה מיהי הדמות, בחרו בחניך נוסף שיקבל גם הוא מדבקה, אבל הפעם יהיה מותר לו להשתמש רק בשלוש מילים בכל שאלה, ולחניך הבא שיתנדב יהיה מותר לומר מילה אחת בלבד.

שאלו:

- ← מה הרגישו החניכים שהיו צריכים לנחש?
  - ← מה הרגישה הקבוצה? האם תמיד הבנו את החניך המתנדב?
  - ← כיצד מרגישים כשיש חוסר תקשורת?
  - ← מהי השפעת השפה על העולים?
  - ← מעבר לקצר בתקשורת, האם העולים תמיד מכירים את הדמויות שדיברנו עליהן? איך משלימים את הפער התרבותי?
2. שחקו 'מלך התנועות' - על קשיי השתלבות. בחרו מתנדב ושלוו אותו החוצה. בחרו חניך שיעשה תנועות וכולם יחקו אותו; על המתנדב למצוא מי מכתוב את התנועה.

שאלו: כשמגיעים למקום חדש, איך מנסים להשתלב?

3. 'ויתורים' - כל חניך יכתוב על פתק את חמשת הדברים הכי חשובים לו בעולם.

שאלו:

← האם יש משהו שיכולתי להסתדר בלעדיו?

← האם הייתי מוכן לוותר על אחד מהם בשביל לחיות בארץ ישראל?

אלו הם רק חלק מהויתורים שעולים עושים כשהם עולים לארץ.

ה. בני עקיבא קולטת עלייה

ספרו לחניכים על מחלקת מעורבות חברתית בבני עקיבא (המידע נלקח מתוך אתר התנועה):

מחלקת מעורבות חברתית פועלת במגוון תכניות ומסלולים לשילוב חברתי ואידאולוגי של קבוצות מגוונות באוכלוסייה, ביצירת אפשרות בשטח לתפיסת העולם של 'תנועה של עם' ובעוד מגוון משימות לאומיות.

1. חלקו את החניכים לארבע קבוצות. כל קבוצה תקבל דף מידע של אחת התכניות של בני עקיבא הקשורות לעלייה ולקליטת עלייה (נספח 4), ותצטרך להציג אותה לשאר השבט בדרך יצירתית (הצגה, משדר טלוויזיה וכו').

2. נסו לחשוב עם החניכים על רעיונות לעשייה בעניין: ללכת להעביר פעילות במרכז קליטה, להתחבר לילד מהכיתה שהוא עולה חדש, ללכת לקבל עולים בשדה התעופה, להתייחס בכבוד ובהערכה לעולים שאנו פוגשים.

ו. סיכום

ראינו את הקשר בין עם ישראל לארץ ישראל ואת השאיפה שכל עם ישראל יהיה בארצו. נחשפנו למספרים של היהודים שגרים בחו"ל וגם למספר העולים בשנה שעברה; עמדנו על הקשיים שיש לעולה החדש והכרנו את התכניות המגוונות בבני עקיבא בעניין קליטת עלייה.

נספחים לפעולה 10

נספח 1:

ברכת קיבוץ גלויות היא הברכה העשירית בתפילת עמידה, אחת מ-13 ברכות הבקשה בתפילה זו והראשונה מהבקשות הנוגעות לעניינים לאומיים ולהשבת קיומה של האומה העברית כאומה עצמאית (עם ברכת המשפט, ברכת ירושלים וברכת מצמיח קרן ישועה).

ברכה זו נקבעה עוד בזמן שבית המקדש השני היה קיים (בתקופת הזוגות), כיוון שגם בתקופה זו התגוררו יהודים רבים בתפוצות, למשל ביישובים מבוססים של יהודים במצרים, וכן בטורקיה וביוון (והיו תחת שלטון אחר), באשור ובבל - מימי גלות יהויכין. ברכה זו היא תקווה לגאולה, וקיבלה משנה תוקף עם חורבן בית שני וגלות בבל.

נספח 2 - מפת העולם:

(http://www.israelhayom.co.il) **ישראל היום**

(English (http://www.israelhayom.com י"ד שבט תשע"ו 24.01.2016

מליטי (http://www.israelhayom.co.il/ih_search?section=10059) | שישבת (http://israelhayom.co.il/shishabat) | ישראל השבוע (http://www.israelhayom.co.il/ih_search?section=1588)

הרב בחאונת הודכים בכביש 60: שי בן אבן, בן 25 מהישוב סילה < | 16:08 // הפרקליטת החליטה לדחות את הדרשות למניעת חקירה מללית נגד אם תרזם בגין "קמפיין השתולים"

בארץ (http://www.israelhayom.co.il/ih_search?section=10065) // דינוק בעלייה: 30 אלף עלו לארץ ב-2015

כמות העולים החדשים הגיעה לשיא של 12 שנים - גידול של 50% בשנתיים • המדינות המובילות: צרפת עם 7,900 עולים ואוקראינה עם 7,000 עולים • השר אליקים: "חובתנו לנצל את ההזדמנות האדירה הזאת"

ידי ליון // מוסס ב 29.12.2015 15:47 | שוק ב 29.12.2015 18:35 / 3

שחפו | אהבתי 299 | השמעת סגורה

Benjamin Netanyahu - בנימין נתניהו Profile
 Politician · 1,690,299 Likes · December 25, 2015 at 2:45am · ✱

מדינת ישראל התברכה השנה בלמעלה מ-30 אלף יהודים שבחרו לעלות ארצה, מספר שיא ב-15 השנים האחרונות. בראש המדינות העולות: צרפת, אוקראינה ורוסיה. עולים יקרים, ברוכים הבאים ארצה. מדינת ישראל היא הבית שלכם, בית לכל יהודי העולם. יחד נמשיך לשמור עליה – חזקה, מתקדמת, בטוחה בעצמה וביעודה. שבת שלום!

==

Israel was blessed this year with the arrival of more than 30,000 Jews who chose to immigrate – a record number for the past 15 years. The top three See More ... countries of origin: France, Ukraine, an

8,069 Likes · 744 Comments · 642 Shares

Like
Comment
Share

נספח 4 - תכניות בני עקיבא לקליטת עלייה:

תכנית 'עמישב':

"בני עקיבא מעודדת עליה ותומכת בקליטת העולים ושילובם בחברה הישראלית".

לבני עקיבא יש היסטוריה עשירה של עבודה ברחבי העולם כדי לקדם את הזהות היהודית והישראלית ובסופו של דבר להביא לעלייה לארץ ישראל. גלי העלייה המבורכים הללו מביאים אתם גם בעיות מורכבות שמצריכים נקיטת צעד ותיכנית פעולה מצד החברה הישראלית כחברה הקולטת, ולכן בני עקיבא ישראל החליטה לנקוט צעדים ממשיים לקליטת עלייה זו.

משפחות רבות של עולים בוחרות לעלות לסביבה מוכרת, שהמנטליות שלה דומה לשלהם, ומקימות את ביתן בארץ במקומות שריכוז העולים בהן גבוה; במקומות שיש בהם הווי ותרבות משותפת, המאפשרים לעולים לקיים אורח חיים דומה למה שעזבו בחו"ל. עובדה זו משפיעה גם על הילדים במשפחות אלו - אין הם מצליחים להשתלב במרחב הישראלי הקהילתי ומעדיפים להתחבר לילדים שעלו כמוהם ומדברים בשפתם. נוסף על כך עובדה זו משפיעה גם על המשכיותם בתנועת הנוער בני עקיבא ישראל: בשונה מסניפים הקודם, שבו השתתפו הם או הוריהם בתפקיד פעיל ומרכזי בסניף ובהנהגה, בארץ אין הם מצליחים למצוא את עצמם ולהשתלב, ונגרמים להם תסכול ואכזבה מסוימת מהתנועה. כמו כן גם האוכלוסייה המקומית, הילדים הישראלים, מתקשים להבין את תחושותיו של העולה ולקבלו קבלה מתאימה. התוצאה היא שמרבית ילדי העולים מתקשים להשתלב בחברה הישראלית ומחמיצים חוויית קליטה חיובית בארץ. כולנו מודעים לסכנות האורבות לנוער החש תלוש ומנותק.

למראה המצב שנוצר הוחלט בבני עקיבא להרים את הדגל בעניין קליטת העולים החדשים והוותיקים כאחד, מתוך הבנה, שגם עולה חדש וגם עולה שנמצא בארץ שנים מספר ולא עבר תהליך קליטה נכונה עדיין חש אי-שיוכות לחברה וצריך להכניס אותו אל תוך סניפי התנועה ולשלבם כחלק מהפעילות בסניף בשימת דגש ותמיכה מיוחדת בעולים בתכנית 'עמישב'.

חזון:

יצירת מסגרת נוספת בסניף בני עקיבא כדי לשלב את נוער העולה דרך קשר אישי, תכנון פעילויות ייחודיות לנוער העולה ושילובם בקבוצות בני עקיבא הרגילות ויצירת תחומי עניין משותפים בין העולים לילדים הישראלים.

מטרות תכנית 'עמישב':

1. להפוך את תנועת הנוער בני עקיבא ואת הסניף המקומי למשמעותי ולמשפיע על התאקלמות העולה בחברה הישראלית.
  2. לגרום לילדים ולנוער העולים להיות חלק אינטגרלי ומשמעותי ככל האפשר, מעורב ומשפיע בסניף, ביישוב ובחברה.
  3. להשלים את הפערים של החניכים העולים ארצה בהכרת המנטליות השונה ולתת כלים לילד העולה בהמשך דרכו בכל תחומי החיים.
  4. להשפיע גם על החברה הקולטת - להעלות את המודעות לעלייה בקרב החניכים שנולדו בארץ כדי ליצור לעולה סביבה מקרבת ומקבלת.
- המפתח להצלחת התכנית הוא צוות 'עמישב': מדריך אחד מכל קבוצה בסניף בני עקיבא מוגדר 'מדריך עולה בתכנית עמישב', ומתמקד בעיקר בעולים החדשים ובשילובם בקבוצה. המדריך אחראי לאתר את העולים החדשים, ליצור אתם קשר אישי ולשלבם בקבוצה על ידי ביקורי בית, טלפונים ופעילויות כיף לפני הפעילות הסניפית, כדי להתחבר ולחבר אותם לבני גילם באותו סניף.
- רבים מהמדריכים הם עולים בעצמם שחוו בעצמם את חוויית העלייה והקליטה בארץ ומשמים דגש לחיקוי ודמות להזדהות לחניכים הצעירים, וכמו כן דוברים את השפה ומבינים את התרבות שממנה הגיעו העולים.

בכל סניף בני עקיבא יש רכז עולים. הרכז מנהל את התכנית לעולים, מלווה את מדריכי התכנית, מדריך אותם ונותן מענה לכל בעיה, וכמובן קובע את תכניות העבודה של המדריך מול החניכים ומשפחותיהם. כמו כן הרכז נמצא בקשר רציף עם ההורים ומעדכן אותם בכל הנעשה בסניף, וכך יוצר אתם תחושת שייכות וקרבה לסניף.

"אופייה של התכנית בנוי כך שהיא נותנת לילד העולה הרגשה שהוא חלק בלתי נפרד מהסניף וחניך רגיל לכל ודבר ועניין ולא חלק מ'פרויקט'". העבודה מול אוכלוסיית היעד של ילדים ונוער מתבצעת בשתי שכבות גיל - שילוב חניכים עולים בחבריה א ותכנית מנהיגות להכשרה והנהגה המחוברת לבני עקיבא בחבריה ב.

אנחנו רואים הצלחות רבות בתכנית ומרגישים התקדמות רבה בקרב העולים ובקרב החברה הישראלית, המתחילה להיפתח לעולים ולהבינם.

ילדים רבים בתכנית מרגישים חלק מהחברה הישראלית, ושייכות זו מגבירה את ביטחונם העצמי בלימודים ואת שליטה בשפה העברית, המעניקים להם קליטה רכה וטובה שללא ספק תעזור להם בהמשך הדרך.

סיפור הצלחה:

לאחד היישובים שיש בהם ריכוז עולים גבוה הגיע מארצות הברית נער בכיתה ח. בתחילת השנה לא הצליח ג'וש (שם בדוי) בלימודיו. הוא היה מתוסכל, רצה לחזור לארצות הברית ולא השקיע בפן החברתי ובפן הלימודי. אמו, שראתה את הקשיים שחוה בנה, חשה חוסר אונים וחוסר יכולת לעזור לו, ופנתה לשושנה (שם בדוי), הקומונרית של הסניף, בבקשת עזרה לקליטת בנה. שושנה והמדריך של שבט הרא"ה בסניף המקומי יצרו קשר עם ג'וש על ידי טלפונים, ביקורי בית, ביקור בבית הספר, בניית פעולות המחברות גם חניכים מרקע שונה ובעיקר פיתוח קשר אישי עמו. בסוף השנה קיבלה שושנה טלפון מאמו של ג'וש, שרצתה לעדכן אותה שבזכות הפעילות בסניף השתפרו הציונים של ג'וש, ומאז שהתחיל להיות חניך פעיל הוא נעשה חברתי מאוד והסניף שיפר את מעמדו החברתי בכיתה ואת ביטחונו העצמי. "לָךְ לָךְ מֵאֲרָצְךָ וּמְמֹלְדֶךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָצְךָ" (בראשית יב, א).

אפשר גם להקריין את הסרטון על תכנית עמישב - "תכנית עמישב בני עקיבא" - ביוטיוב:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=9&v=KGolPUw5Xgg

פעילות בני עקיבא במרכזי קליטה:

כ-6,500 עולים מאתיופיה מתגוררים ב-17 מרכזי קליטה ברחבי הארץ. העולים גרים שם כשנתיים בממוצע, ועוברים לדיור קבע מחוץ למרכז הקליטה.

כיום בני עקיבא מפעילה 11 בנות שירות לאומי (רוב התקנים בשיתוף מערך הגיור ובמימון) העובדות במרכזי הקליטה עם כל האוכלוסייה בתחומים שונים ומגוונים ומקימות מיזמים חדשים כדי לשפר את הקליטה. הבנות פרוסות בשבעה מרכזי קליטה:

- ☀ צה"ל 9, צפת
- ☀ בית אלפא-גלבוע (סניף אחד לשני המרכזים)
- ☀ מבשרת ציון
- ☀ איילת השחר
- ☀ אבים
- ☀ קלישר, באר שבע

מטרות התכנית

1. הנגשת חיי הדת, יצירת הזדהות של העולים עם קיום המצוות.
2. תגבור לימודי וחויייתי בכל הקשור לחיי הדת ולתהליך ההשבה ליהדות.
3. הכנת העולים לקראת המעבר לשכונות בנושאי שמירת הזהות הדתית, ערכים ושאיפות.
4. העצמת נוער מרכז הקליטה לטובת מנהיגות בקהילה ובעם.

5. יצירת דגמים דתיים-ערכיים לחיקוי.
6. מענה להתאקלמות תרבותית, חברתית וביורוקרטית בארץ.
7. החדרת ההבנה בעולים שהם חלק בלתי נפרד מהחברה הישראלית, ועל כן ירצו לקבל אחריות ולתרום לה.
8. קידום לימודי והתנהגותי של ילדים ובני נוער.
9. יצירת אווירת שבת במרכזי הקליטה.
10. הובלת סניף בני עקיבא.

נוסף על בנות השירות פועלים סניפים במרכזי הקליטה הללו: ערד, בית אלפא-גלבוע, מבשרת ציון, צה"ל 9 (צפת), אבים, איילת השחר וקלישר (באר שבע). בקרוב יפתח סניף במרכז קליטה תפוז (נהרייה). חלק מייעודם של הסניפים הוא לגשר על מעבר החניכים ממרכז הקליטה לשכונות, כך שביום שיעברו לדוור קבע ייקלטו בסניף המקומי.

בני עקיבא העולמית

בני עקיבא העולמית היא תנועת-בת של תנועת הנוער בני עקיבא בישראל, ופועלת בתפוצות. מטרת בני עקיבא העולמית שונות ממטרות בני עקיבא ישראל, ולכן גם צורת הפעילות בסניפים שונה. הפעילות מתבצעת מתוך שימת דגש בזהות היהודית של החניכים כדי למנוע את התבוללותם. עוד פועלת בני עקיבא כדי לקדם את העלייה לארץ ישראל ממניעים ציוניים. הבדל נוסף הוא שבעוד בארץ ישראל רוב החניכים הם יהודים דתיים אורתודוקסים, בחו"ל יש חניכים חילונים רבים.

לתנועה סניפים הפזורים ב-42 מדינות ופעילים בה 50,000 חניכים בקהילות יהודיות מסביב לעולם. את הסניפים מפעילים בעיקר שליחים מהארץ, בוגרי צבא ובדרך כלל בוגרי ישיבות הסדר היוצאים לשנת שליחות, או בנות שסיימו שנתיים של שירות לאומי או צבאי. חלק מהשליחות עושות זאת במסגרת שנת שירות של השירות הלאומי בשיתוף ארגון בת עמי. כמו כן יש משפחות היוצאות לשליחות של שנה עד ארבע שנים.

השאיפה בתנועה העולמית היא שאת הפעילות יובילו בני הנוער או הסטודנטים בוגרי התנועה העולמית כדי ליצור מנהיגות יהודית צעירה בתפוצות וכדי להעצים את הנוער. השליח שנשלח מישראל משמש מנחה הפעילות, וכמובן הגורם החשוב ביותר בכל הקשור לחינוך לישראל וליהדות. בחלק מן הסניפים, ובמיוחד בסניפים החדשים, השליחים אף מארגנים את כל הפעילויות.

סניפי עדה ותכנית השחר

סניפי עדה - סניפים הנמצאים בשכונות של העדה האתיופית ומסייעים בקליטתן בחברה.
תכנית השחר - קבוצת השתייכות חברתית של בני נוער יוצאי אתיופיה שמטרתה להצמיח מנהיגות ערכית-קהילתית מתוך הקהילה האתיופית. בני נוער אלו משמשים דגם לחיקוי ודוגמה אישית בשכונותיהם ובקהילה כולה.

תכנית השחר הוקמה בשנת 1995 על ידי תנועת בני עקיבא בישראל והייתה לפורצת דרך בתחום המנהיגות לנוער יוצאי אתיופיה. התכנית הצליחה בתוך זמן קצר להוביל מגמה ייחודית ומשמעותית בנוער ובקהילה.

תכנית השחר מדגישה את חשיבות החיבור למסורת, לשורשים ולקהילה שבה צמחו בני הנוער, ומתוך כך לשילוב ולעשייה בכלל החברה הישראלית. התכנית מכוונת את חניכיה ובוגריה לתפוס עמדות מנהיגות בחברה ולפעול במגוון אפיקי הגשמה שיחוללו שינוי פנימי בקרב יוצאי אתיופיה ובחברה כולה.

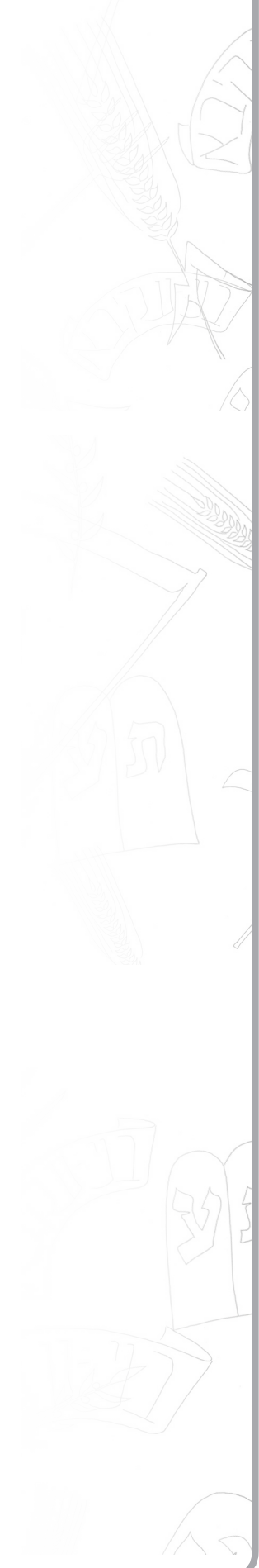
כיום פעילים בשחר כ-300 בני נוער בגילי תיכון ב-26 קבוצות מנהיגות בכל רחבי הארץ.

הפעילות בקבוצות:

הפעילות מתקיימת בשכונות, בתיכונים, באולפנות, בישיבות ובכפרי נוער בכל רחבי הארץ. פעם בשבוע מתקיימת פעילות קבוצתית המועברת על ידי מדריך בוגר ואחת לשלושה חודשים מתקיים סמינר ארצי שמפגיש בין הקבוצות מכל הארץ.

נוסף על כך יש אירועים ומיזמים מיוחדים סביב חג הסיגד, יום ירושלים, האזכרה לחללי סודן ומועדים נוספים. חברי השחר יוצאים לפעילות התנדבותית, הן בתוך הקהילה הן מחוצה לה. מלבד ההתנדבויות שבמסגרת הקבוצה, חניכים מתאימים מופנים להדרכה בסניפי בני עקיבא בשכונות ומלווים על ידי הקומונרית בסניף ומדריך הקבוצה. אפשר לראות גם את הסרטון על תכנית השחר ביוטיוב - "תכנית השחר בני עקיבא":

<https://www.youtube.com/watch?v=ZhaFdDagauc>

פעולה 11: קירוב לבבות

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים ילמדו על המושג 'עם', 'כאיש אחד בלב אחד' ועל המבנה האורגני של עם ישראל.
2. החניכים ייפגשו עם המשמעויות המעשיות של היותנו ברואים כעם אחד ויבינו את הצורך החיוני שלנו בכל יהודי ויהודי.
3. החניכים ייחשפו להיות בני עקיבא תנועה של עם ישראל ולפעולות שהיא עושה בעניין הזה.
4. החניכים יבררו מה התפקיד שלהם בקירוב לבבות ויחשבו על דרכי יישום לקירוב לבבות בתנועה, בסניף ובשבת.

מהלך הפעולה:

- א. כאיש אחד בלב אחד
- ב. עם אחד
- ג. תנועה של עם
- ד. סיכום

א. כאיש אחד בלב אחד

שחקו 'כיסאות זזים' - סדרו כיסאות במעגל וכל אחד יעמוד על כיסא, ולאט לאט הוציאו כיסאות. המטרה היא להישאר עומדים על הכיסאות ולא ליפול לרצפה, וברגע שחניך נופל מהכיסא, כל הקבוצה נפסלה.

חשוב שלא להוציא כיסאות במהירות גדולה מדי כדי שהמשחק אכן יצליח.

"כל ישראל ערבים זה בזה" - נפילה של חלק אחד מעם ישראל היא בעצם נפילה של כולם! משמעות הערבות היא כפולה - לי עצמי יש אחריות שלא ליפול ואחריות נוספת לסייע לחבר שלא ייפול.

רש"י מבאר פה נקודה משמעותית וייחודית לעם ישראל: כשעם ישראל חונה כאיש אחד בלב אחד זה לא רק שהם היו נחמדים זה לזה, אהבו זה את זה או אפילו עזרו זה לזה אלא איש אחד - ממש איש אחד! כלומר היחס בין כל אדם ואדם מישראל הוא כמו היחס שבין כל אבר ואבר בגוף האדם, כמו היחס שבין היד לרגל, לאוזן, למוח - כל אבר הוא מהותי והוא חלק מהדבר השלם. עם ישראל הוא גוף אחד חי, וכל אדם הוא חלק מהגוף הזה.

לעם ישראל יש משמעות רק כשכולם שותפים! אם אפילו אחד אינו שותף - יש פה פגם מהותי בעם ישראל. כמו שכתוב שאילו הייתה חסרה אפילו שפחה אחת מעם ישראל לא היה מתן תורה, כיוון שעם ישראל אינו שלם כל עוד חסר מישהו. כמו גוף האדם: ברגע שחסר אבר אחד - הגוף חולה, הגוף אינו מתפקד כמו שצריך. ואפילו אם חסרה 'רק' אצבע - זה

נורא.

כמו כן גם לי אין משמעות אם אני חלק מעם ישראל. כל עוד אני חי לעצמי אין לי כוח, אין לי מטרה, אין לי מהות. אם יהיה רכב שיהיה הכי טוב בעולם - מנוע מצוין, חזק ומהיר. כיסאות נוחים, ריפוד מרהיב, מערכת שמע מעולה, דלתות אוטומטיות - ממש כל פרט ברכב יהיה הכי טוב מסוגו, ויום אחד בעל הרכב יחליט שהוא רוצה לשמור את המנוע בכספת כדי שלא ייהרס. יהיה מה לעשות עם המנוע בכספת? יהיה מה לעשות עם הרכב בלי המנוע? ברור שהם חסרי כל משמעות.

ככה גם אנחנו - רק כשאנחנו חלק מהעם, כל פרט ופרט, כל יחיד, הוא בעל חשיבות עצומה.

אדם שפועל לבדו או אדם שאינו מרגיש חלק מעם ישראל ואינו פועל למען עם ישראל, הוא חסר משמעות, ריק. סיכום ביניים: במשחק ראינו שאנחנו עשויים מקשה אחת, ברגע שאחד נופל - כולם נופלים, ולכן כשאחד נופל, גם אם אני משחק היטב זה לא עוזר לי. ומוכן שגם אני צריך להתאמץ בכל כוחי שלא ליפול, כי בכך אני מפיל את כולם. הבנו שהמבנה של עם ישראל הוא כמו גוף האדם, וכל איש מישראל הוא אבר מהגוף. הגוף שלם ובריא אך ורק כשכולם נמצאים, חיים ושותפים.

ב. עם אחד

אנחנו חיים בדור שבו לא כל עם ישראל קשור בחיצוניותו לתורה; לא כולם שומרים תורה ומצוות. מה היחס שלנו כלפיהם? גם בלעדיהם אנחנו חסרים. כל עוד יש אדם מישראל שאינו מקיים מצוות, גם המצוות שאנו מקיימים הן חסרות.

שחקו 'סיפור בהמשכים' - אמרו בסוד לכמה מהחניכים לומר במשחק מילה שאינה קשורה כלל. הושיבו את החניכים במעגל, לחשו מילה לחניך היושב לידכם והורו לו להעביר לבא אחריו מילה חדשה המתקשרת למילה שלו. כך כל חניך מוסיף מילה, ובסוף כל אחד יאמר בקול רם את המילה שנאמרה לו. בעיקרון אמור לצאת סיפור, אך כיוון שהחניכים שהמדריך סיכם איתם אמרו מילה שאינה קשורה הרצף נהרס. אנחנו עם אחד והסיפור הוא הסיפור של כולנו. איך הסיפור ייראה - זה תלוי בכל אחד ואחד. כל מילה בונה את הסיפור, וברגע שאחד חורג מהקשר, ברגע שאדם אחד אינו בכיוון, אינו אתנו - הסיפור נהרס. אנו חייבים את כולם בשביל הסיפור, וכך גם בעם ישראל לכל אדם יש משמעות אדירה, משמעות הייחודית רק לו. ברגע שאדם אחד חס ושלום אינו שותף לעם ישראל, העם חסר. וכך גם בתהליך הגאולה - כולנו שותפים! כל אחד שם חלק. מקיים עוד מצווה, לומד עוד, מתקדם עוד כדי לקדם את כל העם והעולם לעבר המטרה. כמו שבמשחק כל אחד מוסיף עוד מילה כדי שהסיפור יצא מושלם - אנחנו רוצים את כולם אתנו, שכולם ישמרו את התורה ואת המצוות.

ג. תנועה של עם

בני עקיבא היא תנועה של עם. בני עקיבא אינה תנועה שרק קבוצה מסוימת מעניינת אותה, בני עקיבא אינה שייכת רק לציבור מסוים אלא היא תנועה של עם. המטרה שלנו היא כלפי כל עם ישראל, להיות עם אחד מאוחד שמתקדם על פי ערכי התנועה: "חיון דור נאמן ומסור לתורתו, לעמו ולארצו, החי על עבודתו ברוח התורה, החותר לתיקון עולם במלכות שדי". כלומר אנחנו פועלים לחנך דור - לא קבוצה מסוימת ולא מפלגה מסוימת אלא דור שלם.

ולכן בני עקיבא חורת על דגלה קירוב לבבות. דווקא בגלל האהבה הגדולה שלנו אל כל אחינו, בית ישראל, אנחנו רוצים לקבל אחריות, איננו רוצים שהם ימשיכו לסטות מדרך הישר, וכואב לנו שיש יהודים שעושים מעשים שאינם נכונים ואינם טובים - אינם טובים להם עצמם ואינם טובים לעם ישראל.

האהבה שלנו כלפיהם יוצרת את הדרישה שלנו מהם לחזור בתשובה.

בני עקיבא איננה מתבדלת אלא פותחת את שעריה בפני ציבור רחב מאוד, ומגוון שלם של ציבורים נמנים עם חניכיה.

התנועה יזמה פעילות ארצית רחבה של שיח בין בני הנוער בכל רחבי הארץ, דתיים וחילוניים. במסגרת המיזם נקודת מב"ת (מפגשים בין-תנועתיים), נפגשות קבוצות של בני נוער מתנועות הנוער השונות לסדרת מפגשי שיח.

במהלך המפגשים דנים בני הנוער בסוגיות הבערות המעסיקות את החברה הישראלית ופועלים ליצור קשר ושיח

אחר, נטול סטיגמות ודעות קדומות. דוגמאות לנושאים מדוברים: זהות יהודית, יחסי דת ומדינה, ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, חיים משותפים לדתיים ולחילונים ועוד. וכמובן, כל סניף פועל להרבות אהבה ואחוה בכל המסגרות.

חשוב ליישם את הדברים בפן המעשי כדי שירגישו את ההשפעה של המעשים שלהם. כמה הצעות ל'קירוב לבבות' בסביבה, בסניף ובתוך השבט:

- ❁ לעבור בין השבטים ולחלק פתקים של "שבת שלום משבט נבטים"
- ❁ לקבוע בפעולה הבאה לכתוב מכתבים לאנשים שנמצאים סביבנו ולספר להם כמה הם חשובים לנו (עובדי סופר, נהגי אוטובוס, מורה בבית ספר, הספרנית בספרייה, עובדי הניקיון וכו').
- ❁ קירוב לבבות סניפי - לעשות פעילות של כלל השבטים ביחד, למצוא את המשותף בין החניכים ולהתאמן על חיפוש הגורם המאחד ולא הגורם השונה.
- ❁ ללכת לבקר חניכים מהשבט שלא הגיעו לסניף הרבה זמן.
- ❁ לעשות הפעולה עם שבט אחר בסניף.
- ❁ להכין פתקים משמחים ולחלק כמה לכל אחד מהחניכים. במשך השבוע יחלקו החניכים את הפתקים לאנשים מקריים ברחוב.

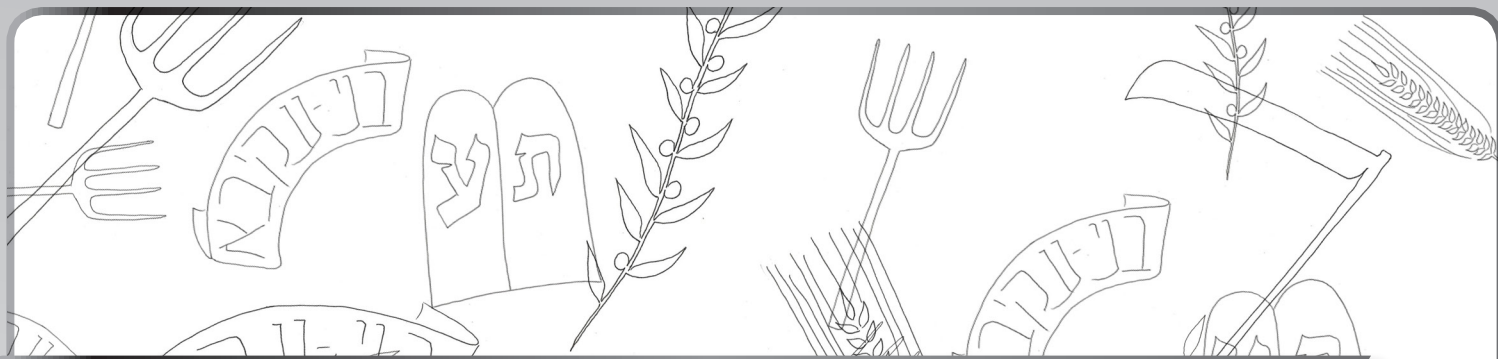
ד. סיכום

למדנו על המבנה המיוחד של עם ישראל - עם שהוא גוף אורגני אחד. המבנה של עם ישראל הוא שכל פרט, כל אדם, הוא בעל השפעה קריטית על כל חלקי העם.

הבנו שכיוון שאנחנו עם אחד ומיוחד, כל אדם מישראל חשוב לנו, אנחנו אוהבים כל יהודי, ויותר מכך - כל אדם מישראל הוא חשוב ומשמעותי לבניין העם. כל עוד יש אדם אחד שאיננו שומר תורה ומצוות - עם ישראל בבעיה. גם המצוות שאנו מקיימים אינן שלמות כל עוד מישהו אחר אינו מקיים אותן. אנחנו דואגים להם דווקא משום שאנחנו אוהבים אותם, ולכן בני עקיבא רואה ערך עליון בקירוב לבבות, לחזור ולהיות עם אחד, מאוחד, מלא באהבה ובמסירות איש לרעהו.

אנחנו כחברי בני עקיבא נקראים לעסוק בקירוב לבבות, ולא לפחד ולברוח ממי שאיננו שומר תורה ומצוות אלא לנסות להתחבר אליו ולקשר אותו אל עם ישראל, אל דרך השם, לאהוב כל אדם מישראל ולזכור שאנחנו עם אחד.

פעולה 12: חלוצים! - אהצז פוז -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יפנימו את קריאתו של אברהם אבינו - "הנני" - לכל משימה שתשלח אותי וצריך אותי.
2. החניכים ייפגשו עם דמויות שראו שיש משימה גדולה שעליהן לבצע ונרתמו אליה גם אם שילמו מחיר.
3. החניכים יבינו שהכול מתחיל בלהיות חלוצים במשימות הכי קטנות בחיי היום-יום שבהן עם ישראל צריך אותנו.

הכנות וציוד נדרש

- ☞ דף מידע - גחל"ת
- ☞ גיליונות נייר וכלי כתיבה
- ☞ חפצים לסיכום

מהלך הפעולה:

- א. קוראים לי!
- ב. חלוציות במציאות
- ג. חסר גלגל? אני גלגל! גם במעשים הכי קטנים!
- ד. סיכום

א. קוראים לי!

1. שחקו 'המקל' - כל החניכים יעמדו במעגל, והמדריך יעמוד במרכז, מחזיק מקל של מטאטא. המדריך יקרא בשם של חניך מהמעגל, יעזוב את המקל ויצטרף לחניכים שבמעגל, והחניך צריך להיכנס למעגל ולתפוס את המקל לפני שיפול על הרצפה (אפשר לעשות אותו דבר בזריקת כדור).
  2. שחקו 'חבוש' - אחד החניכים צריך לחפש את הקבוצה. בתחילה הוא יספור וכולם ילכו להתחבא בשטח שנקבע מראש. כאשר החבוש יזהה מישהו הוא יקרא בשמו ויצעק לעברו "חבוש", ועל החניך שהתגלה ללכת לכלא. מי שנמצא בכלא צועק "הצילו" כדי שחבריו ידעו שהוא צריך עזרה ויבואו לעזור לו. כדי להציל חבר שנכלא צריך להתגנב לכלא ולתת לו כסף בלי שהחבוש יראה אותו. המשחק נגמר כאשר כולם נכנסים לכלא.
- סיכום ביניים: ספרו לחניכים על אברהם אבינו, שכאשר הקב"ה ניסה את אברהם בניסיון של עקדת יצחק הייתה תגובת אברהם "הנני" - הנה אני. הקב"ה קרא לי - והנני. רש"י אומר: "כך היא ענייתם של חסידים - לשון ענווה הוא ולשון זימון".

כדאי לקרוא יחד את הפסוקים שבהם מופיע "הנני": "וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֵלֶּקִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִי" (בראשית כב, א); וַיִּקְרָא אֵלָיו מְלֶאכֶּה ה' מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִי" (שם, יא). במשחק הראשון ברגע שקראנו בשם של החניך היה עליו להתייבב, אחרת יחמיץ את ההזדמנות. במשחק השני ראינו שכדי לעזור לחברים שנתפסו היה צריך לשמוע ל"הצילו" שלהם ולהתייבב כדי להציל אותם. כשם שאברהם ענה מיד "הנני" לניסיונות של הקב"ה, כך גם אנחנו צריכים להיות בעמדת "הנני" ולהתייבב כשצריך אותנו.

ב. חלוציות במציאות

חלקו את השבט לארבע קבוצות - כל קבוצה תקבל דף מידע על גרעין גחל"ת, שבט איתנים, ומשימה: קראו את הדף ונסו להבין את קריאת ה"הנני" שלהם (נספח).

כל קבוצה צריכה לחשוב על משהו במציאות היום שקורא לשינוי או לתיקון ותחשוב מה היא יכולה לעשות בשביל לתקן. כדאי בשלב הזה לעזור לחניכים לחשוב קצת. זה יכול להיות מהדבר הכי קטן שהם רוצים, שהסניף יהיה נקי, ופועלים בשביל זה - עד הרצון שלא יהיו נזקקים בעיר ולכן יחשבו על משהו שהם יכולים לעזור בו.

כדאי לשים לב לשני שלבים:

☀ זיהוי המציאות שאנו רוצים לשפר ולתקן או שצריך אותנו בה;

☀ מה אנו יכולים לעשות (אפילו הדבר הכי קטן) כדי לשנות את זה?

לאחר שהחניכים יעבדו ויכינו, כל קבוצה תציג את המציאות שרוצים לתקן ואת הרעיון המעשי שלהם.

אם רוצים שזה יהיה מושקע ויפה כדאי לתת לכל קבוצה גיליון גדול שעליו היא תכתוב את ההצעה שלה, כדי שכל החניכים יוכלו לראות אותה ויהיה אפשר לתלות אותה בחדר.

ג. חסר גלגל? אני גלגל! גם במעשים הכי קטנים!

1. משחק 'החפצים' - הביאו כל מיני חפצים שיכולים להיות בהם כל מיני שימושים (למשל מברשת שער יכולה להיות רמקול, נייר טואלט יכול להיות משקפת וכד'). בחרו שני נציגים לדו-קרב, וכל אחד בתורו יצטרך למצוא שימוש לחפץ שאינו השימוש המקורי שלו. מי שנגמרו לו הרעיונות המקוריים - הפסיד. כדאי לעשות כמה סבבים.

2. קראו עם החניכים את הקטע הזה:

"אסר גלגל? - אני הגלגל. אסרים מסמר, בורג, גלגל, גרופה? קאו אוגי. צריק אפור אבמה? אני אופר. צריק אירוג? אני אייל. משטרה? רופא? אורכי דין? אורים? שאבי אימ? צקשה, אני אשה את הכוא" (צ'באטינסקי מספר על ארומפאדור).

← מה המסר בקטע?

← האם אנחנו מוכנים למלא כל משימה שנדרשת מאתנו?

בקטע מדובר במשימות הזמניות והעכשוויות שבהן כולנו צריכים להתייבב - אבל מובן שבמשימות הארוכות של החיים ובבחירות הגדולות לא נהיה גלגל אם זה לא מה שמתאים לכישרונות וליכולות שלנו, אנחנו נחפש במה אנחנו יכולים לתרום ונתרום מהמקום הזה...

3. רצוי ומצוי - כל החניכים יעמדו בשורה בקצה החדר. הקריאו משפט (הוסיפו ושנו בהתאם לעולמם של חניככם), ואם הם מסכימים אתו - הם יצעדו צעד קדימה:

☀ בסוף הפעולה צריך לסדר ולנקות את הבלגן שעשינו

☀ כשאני רואה לכלוך ברחוב אני צריך להרים אותו

☀ צריך להתנדב לארגן בוקר כיתה כשהמורה מבקשת

☀ צריך ללכת לבקר חבר שחולה בבית

❁ כשאני רואה חבר בשבט בצד אני צריך לגשת אליו, לדבר אתו ולהתחבר אליו

❁ כשאימא מבקשת שמישהו ילך למכולת לקנות ארוחת ערב, אני צריך ללכת

לאחר שקראתם את המשפטים בקשו מהחניכים לחזור לאחור וחזרו להקריא את כל המשפטים, והפעם קראו במקום "צריך" - "אני עושה".

שימו לב עם החניכים לפער בין מה שאנחנו חושבים שצריך לעשות והדברים שאנחנו יודעים שצריך שנעזור בהם ובין מה שאנחנו עושים בפועל.

לפני הקריאות הגדולות של ה"הנני" במעשים גדולים, כבר מהדברים הקטנים או מכינים שצריכים אותנו, או מקבלים אחריות להם, יוזמים ומשתתפים.

כחברי בני עקיבא אנחנו צריכים להיות הראשונים להצביע ולהתנדב לכל משימה, בבית, בכיתה, בעיר ובהמשך גם במשימות למען העם, הארץ והמדינה.

ד. סיכום

חבר בני עקיבא הוא מי שהולך אחרי קריאת אברהם אבינו ואומר "הנני" בכל משימה שבה צריך אותו. נפגשנו עם דמויות שקראו את המציאות והחליטו לעשות בה שינוי, והתייצבו למלא את המשימה שהדור היה צריך. סיכמנו בזה שכדי להגיע להיות אנשים שעושים שינויים ומהפכות גדולות אנחנו צריכים להתחיל במעשים הקטנים ובהתנהלות ביום-יום, להיות היוזמים ומקבלי האחריות.

ציפּר:

הקב"ה קורא: "אברהם אברהם, והתשובה: "הנני".

"הנני" - לכל שליחות מטעם ההשגחה העליונה.

לכל פקודה מאת השם, גם הקשה והנשגבה ביותר.

"הנני" - מיד וללא שאלה, וללא תנאי.

"הנני" - כולי, ללא שיעור וללא שיור.

ומסתבר: "הנני" של אברהם אבינו הוא תורה לזרע אברהם לדורות עולם.
אדם מישראל לפי כוחו, זמנו ומקומו, צריך לומר: "הנני" - לאשר נדרש ממנו

לפי כוחו באותו זמן ובאותו מקום.

"הנני" - לכל אשר יידרש לכלל ולפרט.

לכל שליחות, אם נעימה ואם בלתי נעימה,

אם קלה ואם קשה, אם של הפסד ואם של שכר.

ורק מי שעונה "הנני" - לכל פקודה, זוכה לכבוד וגדולה (בראשית רבה, נה)

"הנני" - היא הדרך: דרך האדם בעולמו של הקב"ה

(הרב אלימלך בר שאול).

נספחים לפעולה 12

קראו את הדף ונסו להבין את קריאת ה'הנני' של גרעין גחל"ת. חשבו על משהו במציאות היום שקורא לשינוי או לתיקון. מה אתם יכולים לעשות בשביל לתקן?

בצל לני הפרדס הסמוך אישיבת כפר הרא"ה (נפשו בשנת תשי"ב, 1952, מספר נארים בני 15, בני שבט "איגנים" בני עקיבא, והאילולא) מהפכה בזיכור הדתי-לאומי.

באותם ימים אמרו בישיבת כפר הרא"ה בכיתות ט'-י' בלבד. בזרי הישיבה זריכים היו אבאור בין המשך אימודיהם בישיבה ארדית לבין כניסגם אהלל הזבדה או ההתיישבות. "אנחנו לא מוכנים לקבל את הזבדה שהזשמת הסיסמה 'גודה ולזבדה' (עשיית בנפרד", אמרו הנארים והקיאו את זרעין גא"ת - "זרעין גאזים אומדי גורה".

אורה קבוצת נארים, גשה שיש לה אגריות גדולה על הזיכור הדתי לאומי ודרכו על הזלום כלא. היו אלה השנים הראשונות של המדינה, ההרזשה הייתה שהזיכור הגיאוני מגפג והדתיים נשארים מאאור. ההרזשה הזאת זרמה לבני נולד רבים לעצב את הדג ואלהצטרף אציונות הגיאונית. המזיאוג הצו היא שקראה אבדי גא"ת איכור שינוי!

האזורה הגאילה את דרכה בשאיית, הם אלו, גכננו ויכרו בינם לבין עצמם עלום גורה ולזבדה מגבש. שלב הזא הם הקיאו ולדוג, הוציאו עיתון, הקיאו והיוו את המצור הראשון של ישיבת כרם ביבנה, נגנו את הדגיפה הראשונת אהקמת ישיבות ההסדר, ועוד..

אפוא שיש-עשר מגברי הקבוצה הפכו ברבות הימים ארבעי ערים, אראשי ישיבות ואישי זיכור, ביניהם הרב יעקב פילבר, הרב זפניה ברורי, עז"ב בן זיון אואש, הרב בנימין הראינז הי"ד וידידיה כהן ז"ל.

← מי החלוצים בסיפור?

← מה הפריע לחלוצים? מה הם רצו לשנות/לתקן?

← למה לדעתכם חשוב לספר מה קרה עם האנשים האלה אחרי הרבה שנים?

פעולה 1: קדימה בני עקיבא!

- 128 -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יתרגשו ויתחברו למערך על ידי הפגשתם עם כוח התנועה, גודלה חזונה.
2. לבנות בסיס להבנה עמוקה של מרכיבי חזון התנועה בהכרת היסודות המרכזיים שלהם - שנדבר עליהם במהלך החודש הקרוב.

הרחבה למדריכים:

1. "רוצה אדם בקב שלו מתשעה קבין של חברו. קב שלו חביב עליו ע"י שעמל בו" (ברטנורא על המשנה, בבא מציעא ג, ו).
2. "יגיע כפיו כי תאכל אשפיו וטוב לך" (תהלים קכח, ב).
3. "עבד אדמתו ושבוע לקח" (משלי יב יא).

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ קופסה עטופת גומיות עם סיפור התנועה בעשרה חלקים
- ☞ ציר מחולק
- ☞ פתקים עם שמות כל השבטים
- ☞ איור מוגדל של הסמל על בריסטול, מפורק למרכיביו
- ☞ כרטיסיות מפעלים והסבריהם למשחק הזיכרון

מהלך הפעולה:

- א. הכרת סיפור התנועה מראשיתה
- ב. בירור ערכי התנועה דרך ניתוח מרכיבי הסמל
- ג. היכרות עם מגוון מפעלי התנועה
- ד. סיכום

א. הכרת סיפור התנועה מראשיתה

חלקו את השבט לשתי קבוצות וערכו תחרות ביניהן: כל קבוצה תקבל קופסה קטנה, עטופה בגומיות שיכסו אותה לחלוטין, שבתוכה יהיו כמה פתקים שכתוב בהם סיפור בני עקיבא בחלקים. הניחו על הרצפה ציר שיחולק לעשרה חלקים,

ועליו יוכלו החניכים להניח את המשפטים שבקופסה ברצף הנכון. ברגע שתאמרו שמתחילים, על כל קבוצה לקרוע את נייר הדבק מהקופסה (אתגרו אותם...) ולהתחיל לסדר את המשפטים בסדר הנכון על הציר. הקבוצה הראשונה שתסיים - תנצח!

הפתקים:

אפני 86 שנה לא הייתה גנועת נוער (נוער הדגי בארץ ישראל).

בשנת התרפ"ט יסד יא"א א"א א"א את גנועת הנוער 'בני עקיבא'.

יסודות בני עקיבא הם

שמירה על הגורה ועל מצוותיה; וברצרה סמטה היא:

גורה ועבודה. ומה המטרה?

לחנך דור עברי נאמן ומסור לתורה, שמו וארצו, הגי על עבודתו ברוח הגורה.

בשם המטרה הנצח פועלים הרבה סניפים ומפעלים רבים ברחבי הארץ היום. הסניף הראשון שהוקם

היה בירושלים, ומאז התפתחה התנועה והקימה קיבוצים, מושבים ורשת אולפנות וישיבות גיבוניות.

בשנת שצברה אגדה גנועת בני עקיבא 86 שנה, ואנו מאמלים לה שגשג ותפרח.

קדימה, בני עקיבא, היבד במעלה!

לאחר שהחניכים יסדרו את המשפטים חשוב להבהיר שמטרת התנועה היא: "לחנך דור עברי נאמן ומסור לתורתו עמו וארצו, החי על עבודתו ברוח התורה".

פזרו על הרצפה את כל שמות השבטים של בני עקיבא לאורך השנים:

איתנים	גאולים	עציון	נגיבות	זרעונים א-ג
נא"מ	יבנה	אמנים	הטירה	מנא"מ
אורים	עלומים	נעים	אוצים	מרגבים
אהזשה	נאשון	גלבות	מנשימים	שא
שא	צורים	הראל	מוריה	יבדיו
רעז	גולן	כיסופים	ישורון	שזבה
צוריאל	הגיה	היובל	אריאל	עמיחי

הגאול	ידידיה	אגוה	אלישיב	עמיצ
עמיש	המזשר	הצבי	עצמאור	דרור
שלם	אמונה	אגזא	ברמה	נא/ה
קומחיוג	סל	ימיס	הקומה	נריה
נצ	אגיה	לביא	אלק	עמיצור
נלה	אהבה	הצורה	דביר	עזב
מורשה	ציון	אביגי	נאמן	איגן

כל שבט כאן הוא שכבת גיל שלמה של אנשים שהיו חניכים, צעקו, שיחקו, עברו פעולות, יצרו מופעי דגלנות, השתתפו בחודשי ארגון, צבעו קירות, נהיו מדריכים, היו לבוגרים, לחלק מהם יש ילדים ואפילו נכדים שעכשיו חניכים בסניפים, אולי אפילו הם בעצמם בנינים או נכדים של אנשים כאלה! לא ייאמן כמה התנועה עברה ועוברת; זמנה משתרע על יותר מ-85 שנה, עוד מלפני קום המדינה!

ב. בירור ערכי התנועה דרך ניתוח מרכיבי הסמל

הסמל מורכב מכמה פריטים המייצגים ערכים חשובים לתנועה, וכולם קשורים יחד באמצעות סרט שעליו כתוב 'בני עקיבא'. הכינו מראש איור מוגדל של הסמל על בריסטול, מפורק למרכיביו:

☉ שני לוחות הברית שהאותיות ת"ו ועי"ן בולטות בהם.

☉ חרמש וקלשון (בימין).

☉ ענף של עץ זית (בימין).

☉ שיבולת חיטה (בשמאל).

☉ סרט שרשום עליו 'בני עקיבא' (המאחד את הכול לחטיבה אחת).

חלקו את החניכים לקבוצות קטנות לפי גודל השבט ותנו לכל קבוצה חלק אחד של הסמל. בקשו מכל קבוצה לחשוב ולשתף מה החלק הזה מסמל בבני עקיבא. אין כאן נכון ולא נכון - כל קבוצה תתאר את מה שהיא חושבת ואת מה שהיא מבינה מתוך ההיכרות שלה עם התנועה, וכך תוכלו לראות איך החניכים רואים את התנועה, באילו ערכים הם יודעים שבני עקיבא דוגלת ולאילו ערכים הם אינם מודעים כלל. פעילות זו יכולה לתת לכם אינדיקציה מעולה ולסייע לכם לכוון את המערך הקרוב ובכלל.

חלקו לכל קבוצה את הפירוש האמתי של הסמל, דברו עליו מעט והרחיבו בעניין.

👉 הלוחות מייצגים את מרכזיות התורה והמצוות בתנועה - מעשרת הדיברות ועד הכתרים שקשר רבי עקיבא לאותיות התורה. הלוחות נמצאים במרכז הסמל כדי להראות שאנו מאמינים בכל התורה ובכל המצוות, ושהתורה עומדת במרכז האידאולוגיה שלנו. האותיות ת"ו ועי"ן מייצגות את הססמה של בני עקיבא - תורה ועבודה.

👉 הקלשון והחרמש מייצגים עבודה בכלל ובייחוד עבודת האדמה, קשר לאדמת ארץ ישראל, עבודת כפיים - היכולת שלנו לעבוד ולכלכל את עצמנו. בני עקיבא מאמינה שיש חשיבות ביציאה לעבודה, בייחוד בעבודת אדמת ארץ ישראל. עבודת האדמה תחזק את הקשר שלנו לארץ ישראל. אנו עובדים לא רק על מנת להרוויח כסף אלא כדי לעזור ולפתח את החברה שסביבנו. הקלשון והחרמש מדגישים את חשיבות העבודה בעצמנו ובעבורנו.

ענף עץ הזית מייצג טהרה כמו שמן המנורה; שלום בינינו ובין השם ושלומו בעולם, כפי שייצג ענף עץ הזית אצל נח והיונה; אחד משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל; חלק מסמלה של מדינת ישראל. חמשת העלים שעל הענף מייצגים את חמשת השבטים בבני עקיבא.

ענף עץ הזית נמצא על הסמל כדי לסמל את חשיבות הטהרה בעבורנו. אנו מקווים לראות עוד אנשים טהורים המייחלים לבניין בית המקדש, לשוב ולהדליק את המנורה בשמן הזית הטהור. כבר מזמן המכול, בימי נח, כשהיונה שבה לתיבה וענף עץ הזית בפיה, ועד היום - לאחר שעברנו קשיים ואסונות רבים כל כך, אנו מאמינים שעלינו לקדם את השלום בישראל ועלינו לשאוף לעשות את העולם למקום בטוח וטוב יותר.

בזכריה ד יש נבואה החוזת כיצד על החלקים הרוחניים והגשמיים להתאחד על מנת להביא את הגאולה. הנבואה קוראת למלך, המייצג את הגשמיות, ולכהן, המייצג את הרוחניות, לפעול יחד ולזכור שכל כוחותיהם באים מלמעלה. זכריה רואה בחזונו מנורה ושני ענפי עץ זית משני צדיה. חזון זה מייצג את שני הכוחות - הגשמי והרוחני - הפועלים עם המנורה, המספקת להם כוחות מהקב"ה. חזון זה נבחר לסמל מדינת ישראל, ובהצבת ענף עץ זית בצדו של סמל בני עקיבא אנו מייצגים את הקשר שלנו למדינת ישראל ולמסר של נבואת זכריה.

"וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה וְאָמַר רְאִיתִי וְהִנֵּה קְנֻנֹת זָהָב כְּלָה וְגָלָה עַל רֵאשָׁה וְשִׁבְעָה יִרְתְּתִיהָ עָלֶיהָ

שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוֹצְקוֹת לְנִרְוֹת אֲשֶׁר עַל רֵאשָׁה: וְשָׁנִים זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד מִימֵי הַגָּלָה וְאֶחָד עַל שְׁמֹאלָהָ" (זכריה ד, ב-ג).
מחמשת העלים שבענף עץ הזית שבסמל, ארבעה בשורה אחת ונוטים מעט למעלה, והעליון מוצב כשהוא מצביע למעלה. הארבע מייצגים את השבטים הצעירים בחבריה א (נבטים עד מעפילים) המובילים מאחד למשנהו, והחמישי (הרא"ה) הוא השבט הבוגר ביותר, המצביע כלפי השלב הבא. בכל שנה נבחר שם מיוחד לשבט החדש בחבריה ב (כיתה ט) שילווח אותם לכל החיים.

שיכולת החיטה מייצגת גם היא כמה דברים: את הכרת הטוב שלנו בכרכת השם המצליח דרכינו; את אחדות 12 שבטי ישראל המתבטאת ב-12 המְלָעִינִים (הזיפים שבקצה עלי המוץ, אף שבטבע יש 28); את העבודה שלנו כמקדמת את העולם. השם לא נתן לנו לחם ועוגות הגדלים על העצים אלא גרעיני חיטה, ועלינו לעמול על עיבודם לצרכינו על מנת להשלים את עולמו של הקב"ה. מסר זה מובע במדרש על רבי עקיבא:

שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא: איזה מעשים נאים, של הקב"ה או של בשר ודם?

אמר לו: של בשר ודם נאים.

אמר לו טורנוסרופוס הרשע: הרי השמים והארץ יכול אתה לעשות כהם?

אמר לו ר' עקיבא: לא תאמר לי בדבר שהוא למעלה מן הבריות, שאין שולטין בהן, אלא בדברים שהן מצוין בבני אדם.

אמר לו: למה אתם נימולים?

א"ל: אף אני הייתי יודע שאתה עתיד לומר לי כן, לכך הקדמתי ואמרתי לך מעשה בשר ודם הם נאים משל הקב"ה, הביאו לי שבולים וגלוסקאות.

אמר לו: אלו מעשה הקב"ה ואלו מעשה בשר ודם, אין אלו נאים? (תנחומא תזריע ז).

החיטה והזית שניהם משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, וכיוון שבאמצעותם אנו מהללים את ארץ ישראל, נבחרו הזית והחיטה להיות בסמל התנועה. "אֶרֶץ חֲטָה וְשִׁעָרָה וְגִזְן וְתַאֲנָה וְרַמּוֹן; אֶרֶץ זֵית וְדָבָשׁ" (דברים ח, ח).

הסרט מייצג את החיבור של כל החלקים יחד, את השאיפה למציאות אידיאלית, וכתובה בו שם התנועה.

סיכום ביניים: עלינו לכבד את הסמל וללבוש אותו בגאווה על בגדינו. כאשר אנו רואים את הסמל עלינו לזכור כמה מסרים חשובים הוא כולל.

אפשר להדגיש את קדמות התנועה ואת הסמל בעזרת הכתבה שלהלן, והיא יכולה לשמש מעין מעבר וסיכום בין שני החלקים:

"תעלומת הסמל הראשון של בני עקיבא: מחפשים חניכים שהיו על רכבת קסטנר"

תנועת הנוער בני עקיבא מציינת 85 להיווסדה, וביום השואה הבין-לאומי מנסה לפתור תעלומה היסטורית: מיהם הילדים שציירו על קרון של "רכבת קסטנר" את סמל התנועה - הפעם הראשונה המתועדת שלו? בתנועה מקווים לאתר את הילדים או את צאצאיהם.

לציון יום השואה הבין-לאומי ברחבי העולם מפרסמת היום (ב) תנועת הנוער בני עקיבא תמונה היסטורית של ילדי "רכבת קסטנר" מתקופת המלחמה, כשעל הקרון נראה לראשונה הלוגו של תנועת הנוער. בתנועה מנסים כעת לאתר את הילדים שבתמונה.

לרגל 85 שנה להיווסדה של "בני עקיבא" פועלים בתנועת הנוער למציאת הילד שצייר את סמל התנועה על הקרון, ואולי לשפוך בכך אור על פעילותם של חניכי התנועה באותה תקופה.

אם הילדים כבר אינם בין החיים, אולי בניהם או נכדיהם יכולים לספר על הנסיבות שבהן צולמה התמונה. בתמונה נראים עשרות ילדים מצטופפים ומציצים מבעד לפתח הקרון ומחייכים, כשבצדה השמאלי של התמונה נראה סמל התנועה.

"רכבת קסטנר" יצאה לשווייץ ביוני 1944 מבודפשט, הונגריה, ונסעו בה יותר מ-1,680 יהודים, רובם ילדים שנלקחו ממחנה ברגן בלזן בדרכם אל החופש. רכבת זו נקראה על שם יוזמה, הפעיל הציוני ישראל קסטנר, שפועלו בתקופת השואה שנוי במחלוקת.

"החיבור האישי לסיפור ההיסטוריה הוא נדבך חשוב ומחבר. איתור הילדים יוכל להאיר באור נוסף את סיפור ההצלה ופעילותה הענפה של בני עקיבא בימים האפלים ההם", הסביר מזכ"ל בני עקיבא דני הירשברג. בתנועה מתכוונים לשמר את התמונות והמידע שייאסף בארכיון בני עקיבא לצורכי לימוד.

ג. היכרות עם מגוון מפעלי התנועה

1. **אפשרות א:** שחקו 'תמנון' - במרכז מגרש עומד 'תמנון', משתתף עם כדור, ועל המשתתפים לעבור מצד אחד של המגרש לצדו האחר. התמנון מנסה לפגוע בעוברים בלי לזוז ממקומו, ומשתתף שנפגע נעמד במקום ונהיה חלק מהתמנון. משימתו - לפסול עוברים נוספים עם הכדור. המשתתף האחרון שנשאר - מנצח.

אפשרות ב: שחקו תופסת - אלא שהפעם קבוצה אחת תופסת וקבוצה אחת שבורחת. השתדלו לשבץ בקבוצה התופסת יותר משתתפים. אחרי שנראה שקל להם לתפוס את כולם, שאלו למה, והסבירו שזה כמוך בגלל שהקבוצה התופסת גדולה.

הסבירו לחניכים שממש כמו במשחקים האלה, ככל שאנו מתפרסים ליותר מקומות ונוגעים בתחומים רבים ככל האפשר, אנו משפיעים יותר על הסביבה, מורגשים בכל מקום ויכולים לשנות ולהנחיל ערכים שאנו דוגלים בהם. גם בני עקיבא התפתחה עם השנים ממש כך, התפרסה על תחומים עוד ועוד כדי להשפיע עליהם. ערכו לחניכים הכרות עם תחומים אלו.

2. משחק הזיכרון: הכינו כרטיסיות עם כל שמות המפעלים וכרטיסיות הסבר על כל מפעל ומפעל, והניחו אותן הפוכות על הרצפה. חלקו את השבט לשתי קבוצות; כל קבוצה תשלח בתורה נציג, והוא ירים שתי כרטיסיות. על החניכים למצוא את שם המפעל ואת ההסבר עליו, וקבוצה שתמצא יותר זוגות - תנצח.

בשנים האחרונות התנועה שמה דגש בחיזוק תחום הפעילות המעשית והחברתית ('ההגשמה') בתנועה, בעיקר בשלב חבראי ב, ומפתחת מסגרות נוספות מלבד המפורטות כאן:

סניפי עדה - נמצאים בשכונות שיש בהן ריכוז ניכר של בני העדה האתיופית ועוזרים בקליטתן בחברה.

שבט יובל - קבוצות לילדים בעלי צרכים מיוחדים, הן דתיים הן שאינם דתיים.

של"ף - שמיניסטים לעיירות פיתוח. בכל קבוצת של"ף יש 5-7 חברים המתגוררים יחד בדירה שכורה. בית הספר שבעיירה

קולט את קבוצות של"ף ואחראי להכנתם בצורה תקינה לבחינות הבגרות ולהשתלבותם החברתית בכיתה. חברי הגרעין מגישים עזרה לימודית, מעודדים תלמידים לגשת לבחינות הבגרות, להתגייס לצה"ל ולפנות לאפיקי הגשמה עצמית, מזהים תלמידים הזקוקים לעזרה כלכלית (בעיקר למזון) ומעודדים אותם לגשת לגורמים המתאימים המטפלים בכך בבית הספר.

פרויקט השחר - קבוצת השתייכות חברתית של בני נוער יוצאי אתיופיה שמטרתה להצמיח מנהיגות ערכית, קהילתית מתוך הקהילה האתיופית. בני נוער אלו מהווים דגם לחיקוי ודוגמה אישית בשכונותיהם ולקהילה כולה.

יחדיו - פרויקט מנהיגות לנוער דובר רוסית.

גרעיני נחשון - קבוצות הגשמה (מקיימת בפועל את ערכי התנועה). הקבוצות נקראות 'גרעינים' וססמתם היא 'קבוצה לומדת ועושה', לכל גרעין לימוד והתנדבות קבועים. במסגרת הגרעינים יצאו גרעיני שנת שירות העוסקים בעשייה חברתית במקביל ללימוד בישיבה ובמדרשה.

גרעיני יונתן לפיתוח מנהיגות בשכונות - הגרעינים מורכבים מקבוצות של בני נוער בכיתה ט-יב ונועדו לפיתוח מנהיגות והשפעה בתוך השכונות עצמן. בני הנוער, תושבי השכונות, לומדים לקבל אחריות, להאמין, לשנות את המציאות בשכונתם ולקדמה.

הנהגת הנוער - קבוצת חברים מחבריא ב שמטרתה לארגן מיזמים לחיזוק העשייה בקרב השכבות הבוגרות. יש 'הנהגה מחוזית' לרוב מחוזות התנועה ו'הנהגה ארצית' לחיזוק העשייה בכלל התנועה.

פרויקט דרור - קרוי ע"ש אל"מ דרור וינברג, עוסק בלימוד ובבירור פנימי של סוגיות ציבוריות בחיי המדינה מנקודת מבט רוחנית, ופועל בעשייה קבועה במסגרת 'גרעיני דרור' - בהקמת מועדוניות, בפעילות בבתי ספר ובסיוע בשכונות מצוקה.

סיירת תקשורת - קבוצת חברים מחבריא ב שתפקידם לתעד את פעילויות התנועה ולפרסם כתבות ותוכן בענייני התנועה.

רגבים - שבט לעולים חדשים בגילים צעירים.

אחיזן - שבטים של עולים חדשים מאתיופיה (שעדיין נמצאים במרכזי קליטה ועוד לא יודעים לדבר עברית). 'אחי' - היהודים באתיופיה הם בעצם האחים של כולנו, 'דן' - שם השבט מ-12 השבטים שעל פי המסורת ממנו יצאו יהודי אתיופיה.

גרעיני נח"ל - חבורות המתגייסות יחד לשירות צבאי המשלב שירות קרבי (ולא קרבי לבעלי פרופיל נמוך) עם פרק משימה לאומית בחינוך ובחקלאות.

גרעיני משפחות - ביהוד, בבאר שבע ובערים נוספות התאגדו משפחות מספר לפעול בדרך התורה ועבודה בשם בני עקיבא.

מדרשת בני עקיבא - צוות בנות שירות לאומי באגף חינוך והדרכה של בני עקיבא הבונה מערכים וסדנאות ומעביר אותם בכל רחבי הארץ.

גרעיני שנת שירות - בני עקיבא מפעילה גרעיני שנת שירות ברחבי הארץ במגוון תחומים בשיתוף תנועת הקיבוץ הדתי. כמו כן היא מפעילה גרעין שירות 'תורה ועבודה' ברמת עמידר ברמת גן, שהימים בו נחלקים לימי התנדבות ולימים שבהם הבנים הולכים לישיבת 'אורות שאול' והבנות למדרשה על מנת ללמוד תורה.

ד. סיכום

ראינו את תהליך בניית התנועה והסיפור שלה מראשיתה ועד ימינו אנו; הכרנו את הערכים שבני עקיבא דוגלת בהם ומכוונת אליהם את חניכי התנועה ובוגריה, ערכים המתבטאים בכל פעולה של התנועה, בסמל שלה ובחוקה שלה, שניגע בה בהמשך המערך.

לבני עקיבא היסטוריה ארוכת שנים, ואפשר לראות את ההשפעה שלה על יחידים ועל תהליכים כלליים בעם בהמון תחומים. התנועה משפיעה ומתפרסת תחומים רבים כדי להשפיע בכלום; היא מכוונת ומבקשת לחנך דור נאמן לעמו, לתורתו ולארצו. החינוך אינו מתפשר והוא דורש את שותפות כל עם ישראל. דורי דורות התחנכו בבני עקיבא: ההורים

שלנו, הדודים, בני הדודים, אנשי תקשורת, פוליטיקה ומדע. כחלק מהתנועה הזו יש לנו אחריות גדולה לדור הזה בעם ישראל.

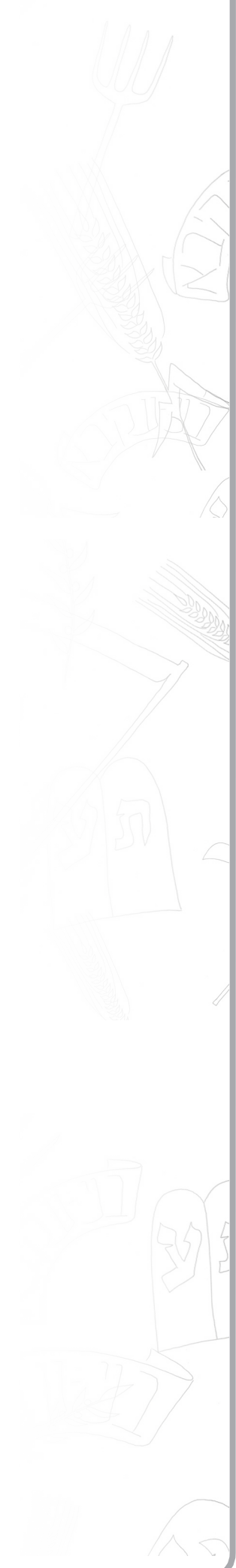
ההיכרות עם התנועה ועם ערכיה גם ברמה המעשית וגם ברמה המהותית מאפשרת לנו להתחבר אליה, להשפיע עליה ולהצטרף לשרשרת ארוכת הדורות של המוני האנשים שחיים ומשפיעים בעם ישראל.

מומלץ מאוד בפתיחת הפעולה הבאה להראות את הסרטון שבקישור, המציג את ההתכנסות של בני עקיבא ואת שרשרת הדורות הארוכה שלה. למשקיענים - כדאי לעשות מהקישור ברקוד, להדפיס אותו על בריסטול ולחלק אותו לחניכים שיסרקו אותו ויראו אותו בכלאפון - מוסיף עניין למתודה:

<https://www.youtube.com/watch?v=6pd7ube53yc&feature=youtu.be>

אפשר לחלק כצ'ופר את הקטע של אורי אורבך ז"ל:

**אם כשגיהיה נקן בעוד 80 שנה,
אם כשגלך כפוף בעצרת הנכדה הקטנה,
אם כשכבר לא תוכלו לראות בלי משקפיים,
אם כשגתגילו לשכוח איפה הנגה את השיניים,
אם כשלאחרי גשכח מקומה, אירועים ואנשים שאלמדו אתך בכיתה,
תמיד תצבור מיד באיזה שבט אתה!**

פעולה 2: חינוך להגשמה - אהבה לזו -

מטרות הפעולה:

1. החניכים ירגישו שבכוח הנוער לפעול ולעשות, בדגש על העשייה הסניפית שלהם בבני עקיבא.
2. החניכים יחושו במתח שבין הרצון להיות אדם של עשייה ובין ההתבגרות ותחושת חוסר הרלוונטיות של העשייה כשאנו מבוגרים יותר.
3. החניכים יבינו שבני עקיבא מחנכת לערכים ולא רק עושה מעשים לאותה שעה. ערכים אלו הם הבסיס לכל עשייה בעתיד כדי שנהיה אנשים עושים כל חייו, ולא רק כנוער.

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ תמונות של נער ומבוגר
- ☞ פתקים עם תכונות
- ☞ מחשב ומקרן
- ☞ תעודות זהות של ארגונים ומיזמים
- ☞ כתבה מחולקת על הלונה פארק

מהלך הפעולה:

- א. הכרת התכונות המובילות והייחודיות לנוער
- ב. המחשת 'כוחו של הנוער' באמצעות הצגות וסיפורים מחיי היום-יום
- ג. עשייה בעולם כמבוגרים
- ד. סיכום

א. הכרת התכונות המובילות והייחודיות לנוער

1. שחקו 'תכונות' - הציגו לחניכים תמונות של שתי דמויות - נער בן 16 ואדם בן 44 (עדיף דמויות שהחניכים אינם מכירים כדי שיוכלו לחלק את התכונות לפי הגיל בלבד), והניחו אותן על הרצפה. הציגו לחניכים תכונות בזו אחר זו, והם יחליטו לאיזו דמות כל התכונה מתאימה. למשקיענים - אפשר להכין שני שלטים קטנים לכל חניך, על אחד כתוב "נער" ועל האחר "מבוגר", ועל כל תכונה שתקראו הם יניפו את השלט המתאים לדעתם. התכונות:

13. אופטימיות	1. שאפתנות
14. אחריות	2. קלילות
15. קור רוח	3. להט
16. חכמת חיים	4. דבקות במטרה
17. אותנטיות	5. התמדה
18. גמישות	6. יציבות
19. תמימות	7. החלטיות
20. מרדנות	8. שיקול דעת
21. סקרנות	9. כובד ראש
22. הססנות	10. תעוזה
23. חשיבה מקובעת	11. יושר
	12. פתיחות מחשבתית

סביר להניח שהחניכים ישייכו למבוגר את רוב התכונות המיושבות, כמו 'קור רוח' ו'שיקול דעת'. המטרה היא להראות דרך התכונות החיוביות את האש הגדולה שיש לנוער. גם במבוגרים יש תכונות חיוביות רבות, אבל הן מיושבות יותר וחסרים בהן החופש והחירות המחשבתית והמעשית.

2. הקרינו לחניכים את הסרטון שבקישור שלהלן (לפחות את תחילתו) להרצאה של עדי אלטשולר על פעילותה ועל איך התגלגלה לכל העשייה הזאת - הרצאה יסודית מאוד לחיים בכלל! הבחורה שייסדה את 'כנפיים של קרמבו' כשהייתה בת 16 ייסדה את 'זיכרון בסלון' כשהייתה בת 24! זאת דוגמה לבחורה שהערכים בוערים בה - ולא הפסיקו לבעור גם אחרי שסיימה תיכון; גם באמצע התואר שלה היא קמה עשתה, פעלה והשפיעה:

<https://www.youtube.com/watch?v=2ryx1jCN8mM&spfreload=10>

ב. המחשת 'כוחו של הנוער' באמצעות הצגות וסיפורים מחיי היום-יום

1. חלקו את החניכים לכמה קבוצות. כל קבוצה תקבל תעודת זהות של אחד מהארגונים או המיזמים (נספח 1). על כל קבוצה לשבת כמה דקות ולהכין הצגה על הארגון או על המיזם שקיבלה. חשוב לתת לחניכים יד חופשית, העיקר שכל הארגונים והמיזמים יוצגו לשאר הקבוצות. כל קבוצה תציג את הסיטואציה שקיבלה ותספר בקצרה על הארגון או המיזם.

פתחו דיון קצר:

← מה אתם חושבים על הארגונים האלה?

← עד כמה באמת הבעיות שהארגונים האלה מטפלים בהם שכיחות?

← האם הייתם חושבים לעשות משהו בקשר לזה?

← מה משותף לכולם? (בכולם מדובר בנערים שזיהו צורך - קמו ועשו!)

חשוב להבהיר שמייסדי הארגונים והמיזמים אינם שונים מאתנו! אין בהם תכונות 'פלא' שאין לאף אחד אחר, הם אנשים רגילים בדיוק כמונו שפשוט החליטו לקום ולפעול.

2. הקריאו לחניכים חלק אחד מהכתבה על הלונה פארק - ביטול השתתפות של ילדים עם צרכים מיוחדים בלונה פארק.

האונה פארק והסופרלנד הגא'טו: אין כניסה לילדים נכים
550 ילדי קייטנוג איל"ן לא יורשו להיכנס לאגריים; הנהלת האונה פארק: "צה לא בטיגוגי אהם ואמבקריים אגריים"

הנהלג האונה פארק האליטה אמונע אג כניסגם של יאדימ נכימ לאגרי הגזרה. משמעות ההגלטה היא כי יאדי הקייטנה יאדימ נכימ של עמוגת אי"ן לא גורשה אהיכנס אונה פארק בגל אביז ווסופרונג זראשון אציון. מהנהלג הגזרה נמסר כי "אין אפשרות אהעלות יאדימ זכיסא גלגלים על מתקנים. זה לא זביגוגי וזה מסוכן אהם וואמקרים האגרים שלנו".

שאלו:

← מה זה גורם לכם להרגיש?

← האם זו מציאות ראויה?

← מה אתם יכולים לעשות בנידון? (אולי בעצם הם לא יכולים לעשות כלום, ותכלס זה לא קשור אליהם ולא תלוי בהם בכלל?)

הקריאו את החלק השני של הכתבה - שביתה של הנוער וביטול ההשתתפות שלהם כל עוד המצב לא יתוקן.

מאה: 1,200 גלמידימ זיטלו זיאוי זאונה פארק

זגי ספר זמוקרטיים מרגזי הארץ היו אמורים אגזוז אג סיומ שנג האימודימ זפארק השששועים בגל אביז, אג זיטלו אג יום הכיף של הגלגת ההנהלה של אפשר כניסג נכימ זכיסאוג גלגלים. גמ הגזרה אמג"סימ הגליטה אהמליץ אסניפיה של אלוט אג יאדי הקייטנות אונה פארק ווסופרונג, הגולקים הנהלה משופג. גלמידי כיתה א-2 זביג הספר הזמוקרטי ע"ש נגז זמודיעין הגליטו אהזכרף אהגלטה, ושלג מכגז משהמ אהנהלג המקום. כל היאדימ גמזו על מכגז שלשנו: "אמגנו זוגרים של אונג אונה פארק שלכם כי אמג לא מסכימים אמג יאדימ נכימ אהיכנס. גמשזו שאמג הייגמ נכימ ולא היו נוגנים אכמ אהיכנס, איג הייגמ מרגישים?! זמדינה שלנו אכל האנשים יש זכיוות שווג. זה לא 'פייר' שאמג מגיימסימ כג אנכימ. נגיב אכולם לא אונג איכמ על שגינו אנכימ אהיכנס".

זוהי דוגמה למקרה שגם אם חשבנו שאיננו יכולים לעשת כלום - מתברר שתמיד יש משהו שאפשר לעשות. רק לנוער היו הרצון, הזמן והאמביציה להתנגד להחלטת הנהלת הלונה פארק, ומבוגרים בדרך כלל בוחרים בדרכים משפטיות ומיושבות יותר להתמודד עם העניין. נוסף על כך לרוח הנעורים יש יכולת להעמיד את הדברים כפי שהם - בלי אינטרסים, רק עם היושר ואמת.

הקריאו את החלק השלישי והאחרון - הסוף הטוב

ה"אונה פארק" נכנס: יכניס יאדימ נכימ

אגרי שהגזרה אמג"סימ איימה של אלוט אג יאדי הקייטנות זגי הספר הזמוקרטיים יזאו זמאה, נכנה העזר זברג "עיר השששועים" המפליה אג ה"אונה פארק" וה"וסופרונג", והודיעה זגום משא ומגן עם עמוגת אי"ן: יאדימ נכימ יוכלו איהנות ממגקנינו. זמקזיל יוקם גוף זדיקה שיקבל קריטריונים אעלייה אמגקנים. יו"ד אי"ן: "ההנהלה אושש מנושא הזביגוג, אבל זרור שיש יאדימ שלנו איווי זמזד".

המחאה הצליחה! הילדים השיגו את המטרה! זה רק מוכיח כמה כוחות יש בנוער... הדגישו לחניכים שמדובר בילדים בכיתה ב! האש הזאת קיימת בכל הגילים, גם בקרב בני 16 כמיזמים שהצגנו למעלה, וגם בקרב ילדי כיתה ב - גם הם נוער. חשוב מאוד להביא ולהדגיש את המיזמים הסניפיים שאתם עושים ולהכניס אותם או במקום או נוסף על הדוגמאות שהבאנו כאן ולדבר בעיקר עליהם, כי בסופו של דבר החניכים הכי יתחברו אל המיזמים האלה ושם הם גם יוכלו לפעול ברמה המעשית.

ג. עשייה בעולם כמבוגרים

1. הקריאו לחניכים את הסיפור 'מה אתה רוצה להיות כשתהיה גדול' (נספח 2), ושאלו:

← מה אתם חושבים על הסיפור?

← כמה מבוגרים אתם מכירים שחיים אחרת?

← הייתם רוצים להיות כמותם?

← האם זה אפשרי?

2. הקריאו את הקטע 'להוריד את תמונת הזיכרון מהקיר' (נספח 3), ושאלו:

← מהן תחושותיכם כלפי הקצין בסיירת שעבר לחו"ל?

← למה הקטע מציג אותו בצורה שלילית?

← מה הכוונה "לחיות למען המדינה"? (על פי הקטע: "ואילו לחיות למען המדינה - דורש נכונות, אידאליזם והקרבה יום אחרי יום, שעה אחרי שעה, במרוצת החיים כולם. לא רק בסערות הקרב אלא גם בשגרתיות של המעשים הרגילים היום-יומיים")

← מה זאת אומרת "יום-יום, שעה-שעה"?

← האם אנחנו רואים את זה בחיים שלנו? האם אנחנו מכוונים לשם?

ד. סיכום

לנוער יש כוחות עצומים, פניות נפשיות, אש בוערת ורצון עז לפעול ולשנות דברים שחשובים לו. ראינו את זה במיזמים ובארגונים הרבים וגם אצל ילדים בכיתה ב' בדוגמה של הלונה פארק. ההבדל שהראינו בהתחלה בין התכונות החיוביות שהמבוגרים מתאפיינים בהן לאלו שהנוער מתאפיין בהן הוא בעיקר ברצון שלהם ובאש - התכונות חיוביות בשני המקרים, אבל כשיש אש ורצון של הנוער הן מתאפיינות אחרת. השאלה היא האם אנחנו מעוררים את האש, את הרצון העז ואת החוש המוסרי הזה רק בתיכון, כשיש לנו זמן ומסגרת בית ספרית וסניפית שמדברת על הערכים האלה, וכמה אנחנו מכוונים לחיות אותם ביום-יום. האם נטפח את הרצון העז ואת הערכים גם אחרי התיכון והסניף? כמה מהילדים של כיתה ב' שהתלוננו על הלונה פארק באו ועשו דברים דומים גם כשהיו בכיתה י' וכמה מהם גם המשיכו כשהיו בני 24 ובני 35? כמה עדי אלטשולר יש? כמה אנחנו לומדים ומבררים את הערכים שלנו וכמה אנחנו פועלים על פיהם? עד כמה אנחנו מטפחים את הרצון לחיות על פיהם? האם אנחנו מכוונים לחיות אותם ביום-יום? האם אנחנו מכוונים לחיים שלמים שיתבטאו - אולי בצורה שונה אבל יתבטאו - גם כשנהיה 'מבוגרים'? בני עקיבא מחנכת לחיים שלמים ולא למעשים ספציפיים של חסד פה וצדקה שם.

נספחים לפעולה 2

נספח 1 - ארגונים ומיזמים

'גברת עם סלים'

מיזם עזרה למבוגרים בנשיאת סלי הקניות הכבדים מהשוק.

מייסדים: המיזם נוסד בשנת 2010 על ידי יקיר פרטוש, בן 22, בעקבות מפגש מקרי עם זקנה בשוק 'מחנה יהודה', כשראה שהיא מתקשה לסחוב את השקיות שלה והציע את עזרתו.

תוך כדי הליכה התפתחה ביניהם שיחה והיא שיתפה אותו בסיפור חייה ובקושי שלה ושל קשישים אחרים בסחיבת המצרכים הכבדים.

פרטוש הבין כי יש צורך בכוח צעיר שיבוא ויעזור למבוגרים.

מטרות:

- הענקת עזרה פיזית למבוגרים בנשיאת המצרכים.
- קירוב בין האוכלוסייה המבוגרת לצעירה.
- מתן מקום למבוגרים לשתף את סיפורם ואת חכמת חייהם.

פעילות בשטח: בני נוער סובבים ברחבי השוק פעם בשבוע למשך ארבע שעות בחולצות צהובות זוהרות (כדי שיהיו אותם), ומציעים את עזרתם למבוגרים בסחיבת סלי הקניות.

בתמורה לעזרה המבוגרים מספרים לצעירים את סיפור חייהם או את סיפור עלייתם לארץ, וחולקים אתם את חכמת חייהם. כיום: הפרויקט פועל מדי שבוע בשבוע ברחבי הארץ ומונה עשרות מתנדבים.

סיטואציה להצגה:

יקיר הולך ברגלי שוק 'מחנה יהודה' ולפתע פוגש בקשישה שמקשה במשיכת הסלים. הוא מציף את עצמו ומתפוגג בניהם שיחה. האישה משפת את יקיר בקשייה במשיכת הסלים ומסיפור גייה. במהלך השיחה יקיר שואל אותה: "למה את לא מבקשת עזרה מאנשים?" והיא משיבה שאנשים ממהרים ולא נעים לה לבקש מהם עזרה. יקיר מאלץ איצום מיצם שיעזור להבזורים ואם יבזר בין הנוצר לאוכלוסייה המבוגרת, ומקים את 'גברת עם סלים'.

עליכם להציג לפני הקבוצה את הסיטואציה בכל דרך שתמצאו! פתחו את הסיטואציה.

לאחר מכן ספרו בקצרה לשאר הקבוצות על המיזם שקיבלתם.

'השומר החדש'

ארגון מתנדבים ישראלי שמטרתו להגן מפני פגיעה ברכוש חקלאים.

מייסדים: הארגון הוקם בשנת 2007 על ידי **יואל זילברמן, בן 24.**

בעקבות התנכלויות עבריינים שגרמו נזק כספי ניכר והטרדות בלתי פוסקות החלה תופעה של נטישת שטחי מרעה, ומנגד החלה השתלטות בלתי חוקית של עבריינים על קרקעות אלו. משפחת זילברמן מציפורי חכרה שטחי מרעה בסביבת מצפה הושעיה, ובעקבות התנכלויות חוזרות ונשנות התכוונה לנטוש שטחים אלו ולהפסיק את חכירתם. על רקע כוונה זו החליט הבן יואל לעבור להתגורר בשטח המרעה בדרך קבע, כדי לשמור על המרעה ועל השטח מפני ההתנכלויות. בעקבות אירוע תקיפה אלים שחווה גיבש יואל קבוצה גדולה של מכרים (יוצאי היחידה הצבאית שבה שירת ותושבי היישוב הושעיה), והם הצטרפו לשמירה. פעולות השמירה הצליחו להוריד את כמות ההתנכלויות העברייניות במקום. זילברמן הבין כי יש צורך בהקמת ארגון שמירה בהשראת ארגון 'השומר', שפעל בארץ ישראל בתחילת שנות ה-20.

מטרות:

- מניעת נטישה יהודית ולשמור על אדמות המדינה.
- הגנה על רכוש החקלאים.
- יצירת שינוי תודעתי ואסטרטגי בחברה הישראלית, חיזוק הקשר לאדמה ולחשיבות החזקת הקרקעות בנגב ובגליל ופעולה לחידוש הרעיון הציוני ולהטמעת ערכי אומץ אזרחי וערבות הדדית.

פעילות בשטח: מחולקת לארבעה מיזמים מרכזיים:

תכנית מנהיגות - תכנית קדם-צבאית, אורכה כשנה וחודשיים, המבקשת לתת מענה למציאות בשטח ולאתגרי התקופה, מתוך בניית דור הפועל להגשמת הרעיון הציוני. במהלך התכנית מקיימים החניכים שגרת חיים של עבודה, למידה ושמירה, בליווי אישי ובהדרכה קבוצתית.

מצפי שמירה - מצפים בשטחי חקלאות שמגיעים אליהם מתנדבים מכל רחבי הארץ. מצפי השמירה משמשים בסיס להפעלת מתנדבים וכלי של ממש ליצירת נוכחות ותחושת ביטחון.

מגורי סטודנטים בחוות בודדים בנגב - חוות הבודדים הוקמו כדי ליצור רצף התיישבותי חדש בנגב ולשמור על קרקעות מדינת ישראל. נוכחות סטודנטים בחוות הבודדים נועדה לחזק את ידי בעלי החוות. הסטודנטים גרים בחווה במהלך שנת לימודיהם ומשתתפים בעבודות החקלאות ובשמירות על החוות.

תכנית מאהל ומגדל - מיועדת לחיילים משוחררים ומשלבת לימוד, עבודה מועדפת בחקלאות ושמירה.

כיום: השומר החדש מפעיל אלפי מתנדבים וסטודנטים בשמירה ובעבודה חקלאית ב-200,000 דונם לערך בגליל ובנגב ומכשיר דור צעיר של אזרחים למעורבות, לשותפות, לאחריות וליצירת מודעות בקרב החברה הישראלית ובתפוצות.

סיטואציה להצגה:

משפחת זילברמן יושבת בשולחן שבת והאב מספר שהוא שוקל לנטוש את המרעה בקבוצת הגנבליים של עבריינים וזני איזורים.

יואל (הבן) שואף צאג ומאליט לעשות משה - הוא מקבל כמה גברים והם הולכים לשמור על המרעה. בקבוצת כך הוא מקים את ארגון השומר החדש.

עליכם להציג לפני הקבוצה את הסיטואציה בכל דרך שתמצאו! פתחו את הסיטואציה.

לאחר מכן ספרו בקצרה לשאר הקבוצות על הארגון שקיבלתם

'זיכרון בסלון'

מיזם להפקת ערבי זיכרון חלופיים ביום השואה.

מייסדים: המיזם נוסד בשנת 2010 על ידי **עדי אלטשולר**, סטודנטית בת 24, בעקבות נוכחותה בטקס יום השואה, כששמה לב שבטקס אין עוד צעירים. היא הניחה שזה לא מעניין אותם מספיק, וחשבה שאולי טקסים ממלכתיים אינם המקום המתאים בעבורם.

המיזם נולד מתוך ההבנה שהזיקה שלנו ליום השואה הולכת ונחלשת ועל כן יש צורך לעשותה אקטואלית.

מטרות:

- לחבר ליום השואה את החברה הישראלית ואת הנוער בפרט חיבור ראוי ואקטואלי, מתוך הקשבה ושיח.
- להשיב לעיסוק בשואה את החופש להביע את הזיכרון בכל דרך - באמצעות דיון, מוזיקה, הקראת שירה ועוד.
- העברת ערכ ויום השואה בצורה משמעותית.

פעילות בשטח: הארגון מסייע לאנשים פרטיים לארגן בסלון ביתם אירועי זיכרון עצמאיים שיהיו פתוחים לכלל הציבור בערב יום השואה וביום השואה עצמו. אדם פרטי פונה לארגון ומציע את סלון ביתו, והארגון אחראי לפרסום, למנחה ולניצול שואה שיבוא לספר את סיפורו.

הערב בנוי משני חלקים מרכזיים: בחלקו הראשון מוזמן ניצול שואה לשתף את הנוכחים בסיפורו האישי, ובחלקו השני מתקיים דיון פתוח סביב מגוון נושאים. הדיון מאפשר התבוננות מעמיקה בשואה, בלקחיה ובהשלכותיה מתוך הסתכלות על העולם ועל ישראל בימינו ועליו כבני אדם.

כיום: מאז שמיזם זה יצא לפועל השתתפו בו מאות אנשים ומתוכננת הרחבת הפעילות בהמשך. נוסף על כך המיזם מתקיים כיום גם ברחבי העולם.

סיטואציה להצגה:

עדי מניחה לטקס יום הזיכרון לשואה ורואה שכמעט אין זו נוער.

היא מוצתת הבינה ופוגגת בדיון עם אמה.

בזקבוב השיחה היא מוליכה אהקים מיצא שיגבר את הנוער ליום השואה - 'זיכרון בסלון'.

עליכם להציג לפני הקבוצה את הסיטואציה בכל דרך שתמצאו! פתחו את הסיטואציה.

לאחר מכן ספרו בקצרה לשאר הקבוצות על המיזם שקיבלתם.

נספח 2 - מה אתה רוצה להיות כשתהיה גדול?

הם הזיזו, כולם נרשמים ושמים והאווים במשפחותיהם (אלוקים כבר שואה ירבים). היו שם רבים. בני הספורטאי, מוסיקו הגברמן הנצחי, בליה השקטה, מירה שגמיה התנדבה לעזור בכל משימה, אייל, יוסי, אילי, כמעט כולם. בידי מוסיק היה הקבוק ובו הפתקים שטמנו בסוף השמינית. אז, לפני שכל אחד התפזר לדרכו ביימים, זה אצבא וזה אישיבה וזו אשירוג לאומי.

כל אחד כתב אז מה הוא רוצה שיהיה בקובץ 20 שנים, מה יעשה בזה יגרום לעם. זה היה בקומפוזיט אגרי הקבוק האחרונה. בני הקומנר נצח לנו שיגם מוטיבציה על הגשיבות בגרומה לעם ישראל - השלימות העומדת על כתפי כל אחד ואחד מאתנו "איש, איש", אחר, "באמצעות כישרונותיו ויכולותיו. עלו והצליחו, אני מאמין בכם..."

זה היה רגע התעוררות מיוחד. ישבנו כולנו מרוכזים בקצמנו, כל אחד בפסק שלו - הטמנו הכול בקבוק ושכחנו.. 20 שנים עברו מאז ישבנו במעגל כולנו, כמו אז רק גדולים יותר, מיושבים יותר. היינו מסוקרנים מעט אפגו וזהיצר אילו אומות היו לנו אז כנערים.

דוד התנדב ראשון אפגו את הפסק שלו - הוא גלם להיות ר"מ בישיבה גיכונית והיום הוא עורך דין. "דברים השגנו בדרך", אחר והעביר את גורו האלה.

אחר כך פגמו כולם - מירי ואהוד, יוסי ואיל - השוו בין מה ששעזו אלה שהם היום. כאלה ששעזו אשרת בקבוק ומצאו את עצמם מהר מאוד באצטרוג (מחול אצבא), והיו עובד אגרים ששינו את תכניתם 2-180 מיליון. האווירה הייתה טובה, היה כיל להיצר בימים ההם, אראות עב כמה התגשמו האומות ומה השגנה.

בהיסוס מה פתג מוסיקו את הפסק (צאת אני יכול אומר במבט לאחור). היה כגוב שם באותיות של קידוש לבנה נאהב על בן (עורים): "אני, מוסיקו, אהיה היכן שהעם יצטרך! בצבא אני רוצה להיות קצין ולהשפיע על גילוי, אזור בעיירת פיגור - אשוב לי אהקפיד על אופייה הגברתי של המדינה..." את השאר אינני זוכר בדיוק אבל הציל של הדברים היה דומה - אפילו... אפילו... אפילו... אפילו...

ניכר היה שמוסיקו היה רוצה שיאפו על פניו וימשיכו האלה, גת צאת השגררה דממה. כולם הביטו במוסיקו - לבוש בלויפת עסקים אינית לעם, כרסו הולכת לפניו והסולרי נמצא בעמדת הכן אכל קריאה הקשורה בעסקיו הפרטיים המשעשים.

דווקא בני השקט העז אהפך את השתיקה ושאול: "נו, מוסיקו, קצונה, עיירת פיגור - אן הלכו האידיאליים? רק לפני כמה דקות בכניסה סיפרת כיצד השגת פטור מהמילואים, מה נשאר מהפסק? האומנם רק אומ?" "עצבני", אחר מוסיקו בגיוק מאולץ, "היינו ירבים אז, מה הבנו מהגייים? היינו גמימים, לשבנו שהעולם הוא אומ שנוכל לשנות. הגייים משנים את הבן אדם, אי-אפשר להישאר כל הגייים בני 18. היום אני מסודר וזה מה ששעז. אידיאליים זה טוב כשעצירים..."

הערב עוב (משק). היו שהזיבו אחר כך על דברי מוסיקו בהסכמה, דדיגוג, היו שהזיבו התמרדות קלה - סג הכול העניין הולך.

אני יודע מה שעש מוסיקו באותו ערב - על מה שעבר עליו 20-21 שנים. אני יודע שיש היה קשה להירדם.

נספח 5 - להוריד את תמונת הזיכרון מהקיר (הרב יונה גודמן)

הגדר אשוק אמעט נר זיכרון הדואק איב גמונתו. אבדי, יושב ומתבונן בגמונה. אושע על הרבים שהצטופפו לפני זמן קצר בגדר הקטן בטקס הזיכרון. מפאיא, אני אושע, אף שעזרו ארבע שנים מאז נפילתו במרדף בזבנון עדיין מגישים כולם. מגישים ומקשיבים בקשע רב אדברי ההספד והזיכרון.

הדברים, ככל שנה, עוסקים בדמותו, בעיקר ברעשים האחרונים: כיצד הסתער, כיצד סיכן עצמו למען אבריו. גיאורים (פלאים על הדברים שאמר אגרי שנפצע, כשידע שהסוף קרב... ואנו שותקים ומקשיבים. יושבים ארבע שנים אגרי ואייא אגו יגד אג רעעיו האחרונים, אג פסגג זבורגו שנה עלה בסערה השמימה.

אבל עכשיו כולם גצרו אביגמ. אני נתר אבד בגדד בגאווה ברורה שכולם באמת "גצרו אביגמ". גצרו אשגרג גייהם, אחרול היום-יומי - ויזכרו זו שוב רק כעבור שנה. היש טעם לזיכרון כנה? אאיצה זורק אנגנו זוכרים? אני קם, יוצא מהגדר ופוגש שניים מגצרו שעדיין עומדים ומשוגמים - "אמה באגמ?" אני שואל - "הרי כולנו גוצרים הבתה ושוכים הכול...?"

"גראה", משיב אגד מהם, "אנגנו לא רק זוכרים אגו, אלא גם מגנכים אג עצמנו!"

"מה אגה אומד ממנו?" אני שואל.

"צה פשוט", הוא משיב, "אנו אומדים על זבורה! אם יום אגד אהיה בצבא באצור מסוכן ואקלע לאידוע דומה - גם גפקידי, כשאו, יהיה אהסגלר בזבורה ואלזיו אג אבריי!"

מהורהר אני נפרד מהם וממשיק בדרכי. צה דבר נפלא, אני אושע, מעשיו משמשים מופג אכולנו ואנו אומדים ממנו! אני ממשיק אכבג במורד הרגוב. אש שמהו לא בסדר. אפלע אני נעצרי. הייגכן שאנו מגכנסים כדי אלמוד מגי עלינו אמוג?! האם כל שעלינו אלמוד מסיפור גייו הוא מה לעשות אם נהיה בצבא ברעע מסויים שידרוש מאגנו אהקריב אג גייונו? הרי איש אינו שואף אמוג, וגקווגנו - שלא ניקלע אמצב כנה. האם הגמונה על הקיר לא אומרג אנו דבר בגי היום-יום?

נבמה שיש דרך אגרג אהגיימס אלו וימי זיכרון כולל; דרך אגרג אשר ראשיתה בימס שונה אנופאים אק סופה ברעשים מגודשים בהגיימסוגנו אגיים כולל. הרי המספידים בטקס דיברו לא רק על נפילתו אלא על גייו כולל. הם סיפרו כיצד גמיג הגנדב ועצר וכיצד היה הראשון אמוש במצוקת צולתו. מגוק הסיפורים עלתה זגבהה מסכג גיים שמה של בגור ערכי, שגיפס גמיד אגיוג על פי מצפוננו. בגור שהקדיש אג גייו אטובג עמו וארצו. מפעל גיים ששיאו כנפלו על קידוש השם, אולם ראשיתו עזב שנים לפני כן בגייו ובדרך שגי אומג.

במימים אגרות, מדובר בגישה המקדישה אג הגיים עצמם אטובג כולל האומה. כאן כבר יש מסר אכולנו. אנו מוכנים, בגלל גינוכנו על סיפורי נופאים, אמוג בשביל האומה. אק האם מוכנים אנו גם אגיוג בעבורה? אהקדיש ימים, גודשים ושנים, לא אקידום רווגגנו האישיג אלא בהכוונת גייונו אמיווי משימות שהדור יטיל עלינו?

מספרים על בגור, קצין בסיירת מהולל, אשר כנה בעיטור העוז במלמג יום הכיפורים. העיטור ניגן או אאגר שסיכן במודע אג גייו פעמים מספר, פה כדי אללץ פזעעים מאצור אשול אאש ושם כדי אמלא משימות של כיבוש עמדות סוריג. אמש שנים אגרי המלממה הגליטו אהכין עליו סרט, אק כשגיפשו אגו כדי אראיינו הגברר שירד מהארץ והוא גר בארצות הברית. הוגלט אלמו כגב אגוייל כדי אפגשו. הגבר הראשון שנשא היה: מדוע בגרג לעצוב אג הארץ? הקצין סיפר שהגברר כשנה אאגר המלממה ופגג אנוג קטנה אפרנסגו, אולם עז מהרה הגברר או שקשה אהגקיים ברומה במדינתנו הקטנה. האינפאציה דוהרג והמסים גבוהים. איכות אלק מהמוצרים הישראליים איננה מספקת אק אקווגיו, וכשניסה אייבאם מגוייל הגברר שהבידורקרטיה מערימה קשיים. קיצורו של דבר, הוא הגרשה "לגמור אג הגודש ברומ נאה", כדבריו, והגליט אנסוג אג מצאו מעבר אים.

הסיפור מוכר אלעצרו אינו ייגודי, אק המעייין זו היטב יגמה: קצין שהיה מוכן אהקריב אג גייו בשעג מלממה ולמוג

למען עמו וארצו אינו מוכן לתת כמה שקלים אדם הכנסה?! ההיגיון לכאורה דורש את ההפק: אדם יהיה מוכן לוותר על משכורת גבוהה או על רווחים כאלוים למען המדינה, אך כשייבדש אמות למענה יתלבט ויהסס. אלא הוא שאמרנו: לא כל מי שמוכן אמות למען המדינה נכון גם להיות בעבודה.

עיקרון זה מבטא בפסוק מוכר: "ואהב את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך". המעניין לבגון את הסדר הפנימי של הגוומים השונים המוצגים בפסוק. "בכל נפשך" - "אפילו (וכל) את נפשך", זאת אומרת שאנו נדרשים לזהב את השם עד כדי נכונות אמסור את הנפש. ולא זה אחר רבי עקיבא בעל שסרקו את עורו במסרקות של ברזל: "כל מי הייתי מתפלל מתי יבוא דבר זה לידי ואקיימנו". אחרי הדרישה לנכונות אמסור את הנפש מהשיק הפסוק ודורש עוד יותר: "ובכל מאודך" - את המונח. כאומר נדרש ממך לא רק נכונות אמסור את נפשך אלא יגרה מצאת, נדרש ממך אפילו אמסור את המונח. ומוצרת השאלה: לכאורה צריך היה לדרוש קודם את המונח ואחר כך אפילו את נפשך, שזה לכאורה מעשה גדול עוד יותר. אלא הוא שאמרנו: לעתים קיימת נכונות אמות למען הכלל אך לא להיות בעבודה.

נראה שלא נקשה להבין את התופעה. נכונות לסכן את הגיים בסדרת הקרב דורש התצוק ג-פלאמיג; התלהבות רגשית של מסירות נפש (דבר הקשה לפני עצמו). ואילו נכונות להיות למען המדינה דורש אידיאליזם והקרבה יום אחרי יום, שעה אחרי שעה, במרוצת הגיים כולם. לא רק בסדרות הקרב אלא גם בשגרתיות של המשטים הרגילים, היום-יומיים. כדברי המשורר: "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קודשו" (תהלים כד) - לא די לעלות בהר, להתלהב מהטיפוס הגדש המקומות לא מוכרים. צריך גם "לקום" בראש ההר, להישאר עומד בפסגה יום אחרי יום.

אך למה אנו נדרשים! לקום ולפעול, לקום ולתת. לא רק באירועים ג-פלאמיים שנדרש בהם מסירות נפש, אלא גם בעיקר בגיי היום-יום. צריך אמונה בעצמנו ובכווננו. אמונה ביכולת לקנות ולהשפיע; אמונה שהשם יעזור למי שעושה לעצמו, וזוודאי לעם אשר יקומו לעצרתו. צריך אהרים את הדגל, את דגל האמונה והעשייה; לעלות נכונות להתמודד עם קשיים; לעסוק בדברים שאינם נוחים רק לי. עלינו אלוש שעלון נצמי מתקנת מאז מי אברהם אבינו ועד ימינו אלו, ואנו גלק מהרצף הגדול. משמעות העבר וסיכויי העתיד גלויים בדור הזה. האם אנו גשים את האחריות הנובעת מהשייכות?

כשנכנינו יומנו בהיסטוריה על דורנו, תקופת דור הבנים (לעומת דור הזונים של לפני 60 שנה), על הצורך שהיה להיות גיים אידיאליים ולא רק אהילים קרובות פלא"ג (נעצים כמו בדור שלפנינו, כשיאמרו נכנינו על קומץ שקם מתוך המגנה והגלי אהוביו, על קומץ "מכבים" מבודדים שלא היססו לפעול - האם עלינו אישית יומנו? האם נשכיל להיות בעצמנו אמתו הקומץ?

ושאלה זו היא אישית. הרי רבים בני האמונה הקמים ופועלים, המוכנים "ליות למען..." ולא רק "למות למען..." והשאלה אישית: "האם אני מנצלתי?"

האם אני צופה מהצד ולכל היותר מוא כפיים? האם אני מתנהג כצופה במשק כדורסל בטלוויזיה - המתלהב, צועק ומעודד את קבוצתו מתוך הכורסה בבית, או בורר להציע ולהתאמץ בעצמי במגרש?

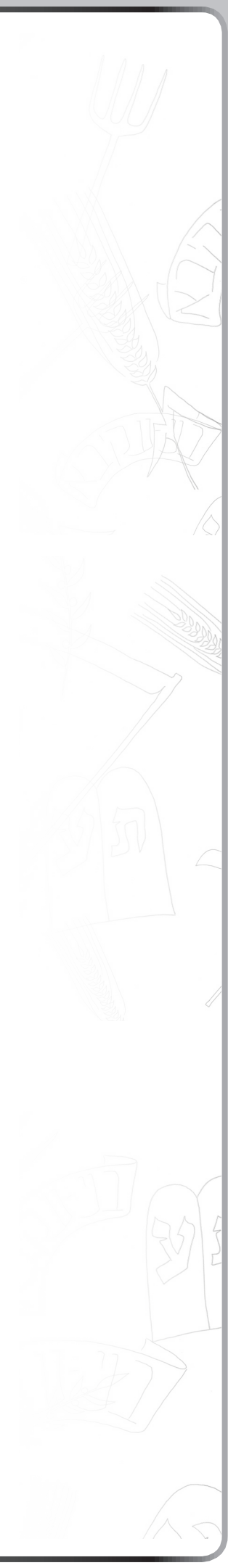
האם אני מתכוון לתרום בשנים הקרובות שנה, שנתיים או שלוש במסגרת שירות אלאום ואחר כך לשוב אהרים את ביגית הפרטי? שמה אני מנליג לתפוס שאין בשנים הזובדות אלא דגם ראשוני, ריכוז תמציתי של מסירות נפש ושירות אלומה הנדרשים מכולנו במשך 120 שנה?! וכשאגיע לשנים וישאלני בורר העולם: מה עשית בעולמי? מה עשית ב-120 שנה שהיו אך למען העם, ארצו ותורתו? מה אשיב אז? האספיק גלילה בגשובה: תרמתי שנתיים-שלוש בשירות אלאום ואחר כך התפרנסתי בכבוד בבית הקט?"

אנו צריכים להשתדל לענות לעצמנו כבר עכשיו גשובות לשאלות אלו, בבגית קביעת שאיפה אהמשק הגיים, ולארון צריך לעשות לכל שאר השאלות (כיבוד לפעול? אמה לתרום? כיבוד וכמה צמן אהכין את עצמי? האם הכנת עצמי סוגרת את התרומה לכלל? וכו'...). אלו התשובות יש לעשות לשירות בשנים הקרובות, מתוך הבנה ששנים אלו אינן אלא פרק ראשון בגיים של עשייה ובנייה.

צריך להסתכל במראה ולעלות על המגרש. שעה אחרי שעה, יום אחרי יום, "ליות למען...", "בכל מאודך". ואם כל זה

אפשר לומר גם מימי הציבור וההנופאים. לא לומר רק מעצם נפילתם אלא בעיקר מעצם גייהם. מגיים של אמונה
ועשייה שרק הגיעו לשיאם עת נדרשו למוסרם. צריך להודיע את גמולת הציבור מהקיר והפכה לעמוד אש המנה אורנו
לחסוד את גייןנו יום אגרי יום, שנה אגרי שנה!

הגיעה העת להבליט את היוגנו "גנועט נוער" אמתית. לא גנועה של מבוגרים אלאן עזרה אנוער אלא "גנועט נוער" -
כגנועה של הנוער! נוער המאמין, כל אגד לבדו וכאנו כאגד ביכולתו אפילו ולהשפיע, היום, ובמשך הימים כולם. נוער
המוכן לגיוג גיים של מסירות נפש.

פעולה 3: מדינת ישראל

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יבינו את ההבדל בין ארץ למדינה.
2. החניכים יבינו את הערך שבהקמת מדינה.
3. החניכים יכירו בהקמת המדינה כנקודה הכרחית ומקדמת בתהליך הגאולה ויתחברו לרצון להשפיע במדינה, ועם זאת יבינו שמכוח בחירתנו איננו יכולים ללכת נגד השלטון.

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ כיסויי עיניים
- ☞ מקל מטאטא עם חוטים
- ☞ גיליון עם איור של מבוכ או שבלול

מהלך הפעולה:

- א. בירור המושג 'ארץ' וערכו
- ב. הבנה מהי מדינה והערך שיש בשלטון
- ג. סיכום

א. בירור המושג 'ארץ' וערכו

1. שחקו תופסת גובה - כשעומדים על משהו המורם מהרצפה אתם מוגנים מתפיסה (אפשר גם תופסת צבעים). ארץ היא אדמה, שטח פיזי. אפשר להביא את ההסבר המילולי של המילה ארץ (מתוך המילון האינטרנטי 'מילוג'): "ארץ - אזור גאוגרפי תחום בגבולות, שבו שוכן בדרך כלל עם המתנהל תחת הנהגה עצמאית". כמו בתופסת, שיצרנו בה מרחב בטוח מתפיסה, כך עם או חברה שיש להם ארץ - יש להם מרחב בטוח.

2. שחקו כיסאות זזים - סדרו כיסאות במעגל וכל אחד יעמוד על כיסא, ולאט לאט הוציאו כיסאות. המטרה היא להישאר עומדים על הכיסאות ולא ליפול לרצפה. סיכום ביניים: כשאנו מפוזרים אנחנו עסוקים בלשרוד, אך כשיש לנו - כעם וכחברה - מקום שבו אנו נמצאים יחד, אנו מוותרים בשביל להיות יחד, מצטופפים ועוזרים זה לזה כדי שלא ליפול מהכיסא. אנו מבינים שלא די שיש לנו פיסת אדמה לחיות בה, אלא אנחנו צריכים משהו שיגרום לנו להיות מאוחדים.

ב. הבנה מהי מדינה והערך שיש בשלטון

הסבר המילה מדינה (מתוך 'מילוג'): "מדינה היא ישות שלטונית ומשפטית שמושלת באומה", מצב שבו חברה מחליטה

לשים עליה שלטון שהיא תפעל תחתיו.

1. שחקו מסלול עיוורים - התחלקו לזוגות, ובכל זוג אחד יכסה את עיניו וחברו יוביל אותו. סיכום ביניים: לפעמים איננו רואים את כל התמונה וזקוקים למישהו שרואה ומבין שיוביל אותנו, ורק כך נוכל להתקדם. כשם שכל קבוצה בחיים צריכה מנהיג, כך גם העם זקוק להובלה.

2. שחקו 'ODT' והשכלול' - קחו מקל מטאטא או כל מקל ארוך אחר וקשרו עליו חוטים לכל אורכו.

כל המשתתפים יעמדו במעגל ויחזיקו בחוטים, כך שהמקל יעמוד ניצב במרכז המעגל בכוח המשיכה בחוטים. הניחו על הרצפה גיליון שעליו איור של שבלול או מבוך. מטרת המשתתפים היא להוליך את המקל דרך המסלול מהתחלה לסוף בלי שיפול או ייגע ברצפה, על ידי משיכה בחוטים הקשורים למקל.

נראה איך תוך כדי המשחק ינסו החניכים אחת משתי אפשרויות:

- א. אף אחד לא יוביל את החברה ויורה למשוך ולהרפות, והחניכים יתקשו למלא את המשימה. אם אף אחד לא קם ומוביל יש לעשות סבב חוזר ולהנחות אותם לבחור חניך שידריך אותם.
- ב. תוך כדי הניסיון אחד מהחברה יתחיל להנהיג ולהנחות את חבריו.

סיכום ביניים: אנחנו מבינים עד כמה צריך מישהו שיוביל כדי שנגיע למטרה ועד כמה עלינו להיות קשובים למנהיג. מנהיג ושלטון עוזרים לנו להתקדם ולפעול ומוודאים שכולנו נחיה יחד ונקדם את המדינה ולא יהיה ברדק שבו כל אחד מנסה למשוך את החוטים לצד שלו. כשאנו בוחרים מנהיג אנו מחויבים להקשיב לו כיוון שאנו מאמינים בו וסומכים עליו.

3. קראו עם החניכים את הקטע הזה:

מצוות יישוב הארץ

בפרשת מסעי (במדבר לג, נג) מצווה אותנו התורה: "והורשתם את הארץ וישבתם בה, כי לכם נתתי את הארץ, לרשת אותה", ומעיר הרמב"ן במקום: "על דעתי זו מצוות עשה היא, יצווה אותם שישבו בארץ ויירשו אותה כי הוא נתנה להם, ולא ימאסו בנחלת ה'". ובהוספותיו לספר המצוות לרמב"ם (מצווה ד) מנסח הרמב"ן את גדר המצווה: "שנצטוונו לרשת הארץ אשר נתן הא-ל יתברך ויתעלה לאבותינו, לאברהם יצחק וליעקב, ולא נעזבה ביד זולתנו מן האומות או לשממה".

מצוות יישוב ארץ ישראל מורכבת משני מרכיבים:

א. "ולא נעזבה ביד זולתנו מן האומות" - מצווה לוודא שארץ ישראל תהיה תחת שלטון ישראל ולא תחת שלטון של עם אחר.

ב. "או לשממה" - מצווה לוודא שארץ ישראל תהיה מיושבת ולא תהיה שוממה.

שני מרכיבי המצווה מופיעים בפסוק: "והורשתם את הארץ וישבתם בה" - "והורשתם את הארץ" - שהארץ תהיה בידנו, תחת שלטוננו. "וישבתם בה" - שניישב אותה.

למען הסר ספק מוסיף הרמב"ן ומדגיש: "ואל תשתבש ותאמר כי המצווה הזאת היא המצווה במלחמת שבעת עממים... אין הדבר כן... אבל הארץ לא נניח אותה בידם ולא ביד זולתם מן האומות בדור מן הדורות... אם כן היא מצוות עשה לדורות".

מצות יישוב הארץ היא מצווה לדורות ואינה חלה רק על כיבוש הארץ שבימי יהושע מידי שבעת עמי כנען שישבו בה.

כאמור, למצווה זו שני מרכיבים, והמרכיב הראשון שלה הוא שלטון עם ישראל בארץ. מימוש שלטון ישראלי עצמאי בארץ הוא אך ורק באמצעות מדינה, ואם כן, התורה מצווה אותנו לא רק שניישב את הארץ אלא שגם נשלוט בה, כלומר שתהיה לנו מדינה!

יוצא אפוא כי קיום מצוות יישוב הארץ בשלמותה, על שני מרכיביה, מתקיימת רק עם קום מדינה ריבונית יהודית בארץ ישראל, היא "מדינת ישראל"

(הרב חיים דרוקמן, 'קמעא קמעא').

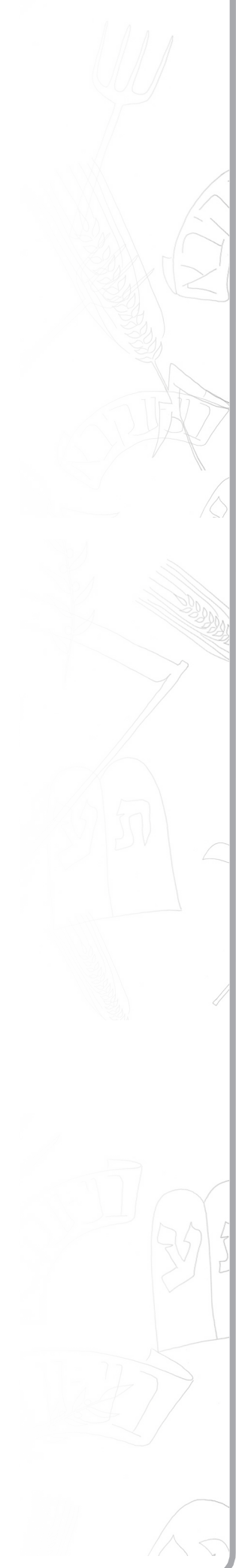
השלטון בארץ הוא ממש מצווה; החיים בארץ ישראל במדינה אחת תחת שלטון אחד הם צו השם, שלב אחד אחרי קיבוץ גלויות והתיישבות בארץ, ורק כך מתקיימת מצוות יישוב הארץ.

כדאי להעצים אצל החניכים את תחושת הנס הגדול שזכינו לו בהקמת המדינה - לדבר קצת על אלפיים שנות הגלות, על עם ישראל שחי בלי שלטון עצמי ובלי צבא, והיה עובר ממקום למקום בניגוד לרצונו, תמיד נתון לחסדי השליט המקומי, בלי יכולת להגן על עצמו. ההבדל ניכר במיוחד בעשורים האחרונים, שבהם צה"ל והשלטון היהודי בארץ ישראל מדגישים בכל פעם מחדש שדם יהודי אינו הפקר ושאנו יכולים להשיב מלחמה ולהגן על עצמנו, לקבל החלטות על עתידנו ולכוון את העם ללא התערבות חיצונית - זוהי עצמתו של שלטון עצמאי בארץ ישראל ושל הקמת מדינה לעם היהודי, ורק כך נוכל להשפיע על כל העולם ולהיות אור לגויים.

ג. סיכום

לא די לנו שיש לנו שטח לגור בו כעם, אם אנחנו עם שגר בארץ מסוימת אנחנו צריכים גם מדינה, שלטון שיכוון אותנו למקום הנכון. לכן יום הקמת המדינה משמעותי כל כך בעינינו - הוא לא רק נתן אישור חוקי ליהודים לגור בארץ ישראל אלא גם יצר מצב שיש לנו מדינה שמובילה אותנו למטרה מסוימת, שלטון.

אנחנו מאמינים שמדינת ישראל היא צעד חשוב, הכרחי וחיובי בתהליך הגאולה. נכון שלפעמים איננו מסכימים לגמרי עם ההחלטות שהמדינה מחליטה, אך לכן יש לנו אפשרות להשפיע ולבחור מי ינהיג את המדינה, ואחרי שהמדינה והשלטון נבחרו אסור לנו ללכת נגדם. אם אנחנו חושבים שיש מקומות שאנחנו יכולים להשפיע בהם לטובה אנחנו יכולים לנסות להביע את דעתנו, אך לפעול לפי חוק.

פעולה 4: לימוד תורה וגמילות חסדים - אהבה וזיוף -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יבינו את הערך של התורה והחיבור המיוחד בינה ובין ישראל.
2. החניכים יחוו את הדרך שהתורה משפיעה על חיינו ויבינו את הצורך שלנו בלימוד תורה קבוע.
3. החניכים יתחברו לרצון שלנו לעשות טוב בעולם ולהקים פה חברה מתוקנת על ידי עשיית גמילות חסדים מתמדת.

הרחבה למדריכים:

חשוב לנו להעלות נושאים אלו שוב ושוב אף על פי שהם נושאים מדוברים, כיוון שאלו בעצם האבני דרך שלנו ככלל ושל התנועה בפרט; זאת נקודת הבסיס שלנו. וכמו שלימוד התורה צריך להיות תמידי, כך גם העיסוק והתזכורת בעניינים אלו, ובפרט בשבטים שלנו, סמוך לימי בר המצווה ובת המצווה, חשוב מאוד לברר ולבנות בסיס נרחב עם החניכים בנוגע לתורה ולקיום המצוות. קטע העשרה למדריכים - התאמת עם ישראל לתורה - מצורף כנספח 1.

הכנות וציוד נדרש:

- ✿ מראה
- ✿ צעדים מכריסטול ונייר דבק

מהלך הפעולה:

- א. התורה היא מתנה מהקב"ה לעמו
- ב. מה נותנת לנו התורה? איך?
- ג. גמילות חסדים מיטיבה את העולם
- ד. סיכום

א. התורה היא מתנה מהקב"ה לעמו

1. ספרו על שבט הביג'וקולו:

אפני אשרות שנים נבד שב הביג'וקולו במדבר כדי אפס מקום באו וטוב אזור בו. הבזיה הייתה שהם האכו כמאט שנה במדבר ולא מצאו מקום שבו הם יכולים להשתקף ואזור במבט ובקאות (הרי אגם יודאים, צריק אמצוא מקום עם אבמה

נומה, מקורו מים טובים ואפשרות לגדל מרעה וגזאה).

יום אגב הגיע השבט לצור האיים הנרודיים. היה ידוע לכולם שבאיים הנרודיים יש מים בשפך ואוכל רב, אך הגזרו והעם הנרודי היו עצלנים ונהנו מאוד מהמלחמה שהיה להם בצנזר השפך. שבט הביג'וקולו ניסה את מזלו כדי לקבל מעט אוכל ומקום טוב לגור בו.

אמנם, העם הנרודי והגזרו אכן הסכימו ונתנו להם שטח אדמה, אך זה היה בגנאי שהם יעזבו אצל הנרודיים. השנים הראשונות עברו בנעימים. הביג'וקולאים אכן עזבו בשל הנרודיים, אך הם גם היו שכנים טובים. שבט הביג'וקולו הרגיש שהוא במצב טוב, אך תמיד רצה להמשיך במסע ולמצוא מקום שיוכל לטייל ולהתפתח בלי להיות מוגבל. אף אגב אגב.

יום אגב הגזרו מת וזנו הגליף אותו בשלפון. הגזרו אימץ את השם 'הגזרו הגדול' ורכש את אהבת העם הנרודי. מרגע עליתו לשלפון הגל להסיג את עמו נגד שבט הביג'וקולו, ומייב את הביג'וקולאים להישאר באיים ולהמשיך לעבוד בשלום. אגב-אגב הוא הגל אהרץ את תנאי העבודה של הביג'וקולאים. שבט הביג'וקולו היה עובד עצמאי; מצבו היה קשה ממש. יום אגב קם אדם משבט הביג'וקולו ששמו קרבו, ואמר שביג'ו, המנהיג האהוב של שבט הביג'וקולו, שלא שרד במסע הארוך, הגיע אליו במלואו ואמר לו שהם גייבים לזאת מהאיים והוא מבטיח שהוא יעזור להם. וכך בכל אלה האלו הרמ והנישא ביג'ו הגיע לקרבו במלואו והנחה אותו מה הוא צריך לעשות. זאת הייתה תקופה קשה מאוד לביג'וקולאים, כי הם האמינו בלשם שביג'ו יציל אותם, אך ככל שביג'ו ניסה לעזור להם, כך הנרודיים הגנהו בצורה משפילה יותר ובלתי נסבלת. אלו היו גודשים קשים, והאיים היו מבוזזים. אלה אגב הגיע קרבו ואמר שביג'ו הגיע אליו במלואו ואמר שצריך בגוף שעה לאסוף את כל השבט ואת רכושם ולזאת מהאיים. "אל דאגה, הוא אמר שיעזור לנו לזאת".

וכך היה. בשעה המדויקת ובמקום המדויק שהכריז קרבו התכנסו כל בני שבט הביג'וקולו, ומשהו ירד על האיים והרדים את כל הנרודיים ואת הגזרו הגדול, וכך יכול שבט הביג'וקולו לברוח מהאיים בצלילה. הם יצאו מהנה הגיעה ההצלה, אך פגאום נצטוו שמוז מהירוד שגבו ארוץ אתם דברים אדרק, שהרי גיו הרבה שנים באי ושכחו מהם נרודים.

ביג'ו הגדול מכח דאג להם והביא אותם למקום עם קצת מים, שיוכלו להצטייד. הוא הבטיח שיוביל אותם למקום שאליו הם גלמו דורות על גבי דורות ובו יוכלו לטייל במצב טוב. מוזן שקרבו גדל להיות המנהיג הרשמי של הביג'וקולאים והיה בקשר הדוק עם ביג'ו, שהגיע אליו כל אלה במלואו ואמר לו בדיוק עליהם לעשות. יום אגב באמצע המסע כינס קרבו את כל הביג'וקולאים וזכירם בשורה - לביג'ו יש מתנה גדולה. הכול התרגשו לקראת היום שבו ביג'ו יביא לשבט את המתנה המיוחלת שהבטיח.

עצרו כאן ושאלו בסבב עם החניכים -

← מה הם חושבים שתהיה המתנה? מה יכולה היות מתנה חשובה כל כך, בהסתמך על הסיפור? אחרי שכל החניכים יאמרו את דעתם גלו להם שהסיפור הוא עליון, על עם ישראל ביציאת מצרים. שהשם היה צמוד אלינו והוציא אותנו מגלות לחירות, עשה לנו כל כך הרבה נסים, ולבסוף, לפני שהכניס אותנו לארץ - נתן לנו מתנה נפלאה - את התורה.

2. פתחו דיון או סתם שאלו: למה השם נתן לנו את התורה? מה היא בשבילנו? אפשר לסכם ואפשר לתת לחניכים להציף רעיונות ובסוף לסכם שהשם מכיר אותנו ויודע מה הכי טוב לנו; הוא נתן לנו את התורה ובאמצעותה אנחנו יכולים ללמוד איך להיות אנשים טובים יותר, מה ראוי לעשות ומה לא וכו'.

3. קטע מתוך דברי הרב נעים (הקטע המלא בקישור):

(<http://www.yeshiva.org.il/midrash/27054#1b>):

מספר אליהו הנביא במדרש תנא דבי אליהו יז: פעם אחת הייתי עובר ממקום למקום. מצאני אדם לא מפולפל אמר לי: "רבי, ברצוני לומר לך דבר, אך אני מפחד שאולי תכעס עלי אמרתי לו: "בני, אתה יכול לומר מה שתרצה... אני לא אקפיד עליך!" אמר לי: "שני דברים יש לי בלבבי ואני אוהבן אהבה גדולה ואלו הן: תורה וישראל. אבל איני יודע איזה מהם קודם?" (כלומר מה חשוב יותר, מה נברא קודם). אמרתי לו: "בני, דרכם של בני אדם שאומרים: תורה קדומה לכל ולכן היא חשובה יותר, שנאמר: "ה' קנני ראיית יִרְכֹּפוּ" (משלי ח, כב), אבל הייתי אומר: ישראל קדושים קודמין, שנאמר: "קִדְּשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רִאשִׁית תְּבַאֲתָהּ" (ירמיהו ב, ג).

התורה נבראה רק בשביל ישראל, ורק הם יכולים לקיימה.

ב. מה נותנת לנו התורה? איך?

שחקו מראה וצעדים - הדביקו או ציירו על הרצפה צעדים במסלול מסוים. החניכים יצטרכו ללכת במסלול לפי הצעדים, אך אסור להם להסתכל על הרצפה (לנסות לראות איפה הצעדים). אם כן, מה יעשו? תנו לכל חניך בתורו מראה. אם יחזיק אותה בגובה העיניים בזווית הנכונה כלפי מטה, הוא יוכל לראות דרך המראה את הצעדים שעל הרצפה בלי להסתכל למטה.

התורה בעצם משקפת לנו את הדרך שבה אנחנו צריכים ללכת, ואנו צריכים ללכת אתה בזהירות ובריכוז כדי שלא לסטות מהדרך. כמו שבמשחק לא נצליח לעבור את המסלול היטב אם רק נבין איך משתמשים במראה אלא אנו חייבים כל הזמן להישאר עם המראה בידיים ולהסתכל בה, כך אנחנו צריכים להתמיד ללמוד וללכת לפי התורה כל הזמן, ולא רק 'להבין את הראש' ולהמשיך בלעדיה.

ג. גמילות חסדים מיטיבה את העולם

1. שחקו תופסת כיפים או תופסת עכברים -

תופסת כיפים: הנתפס נעמד ומושיט את ידו; אפשר 'להצילו' משתתף שנתפס במתן כיף לידו המושטת.

תופסת עכברים: הנתפס נעמד כשידיו פשוטות לצדדים ורגליו כפיסוק רחב; אפשר 'להצילו' על ידי מעבר בין רגליו. אין לתפוס מישהו במהלך היותו על ברכיו בזמן ההצלה.

2. קישור לסרטון 'תעביר את זה הלאה':

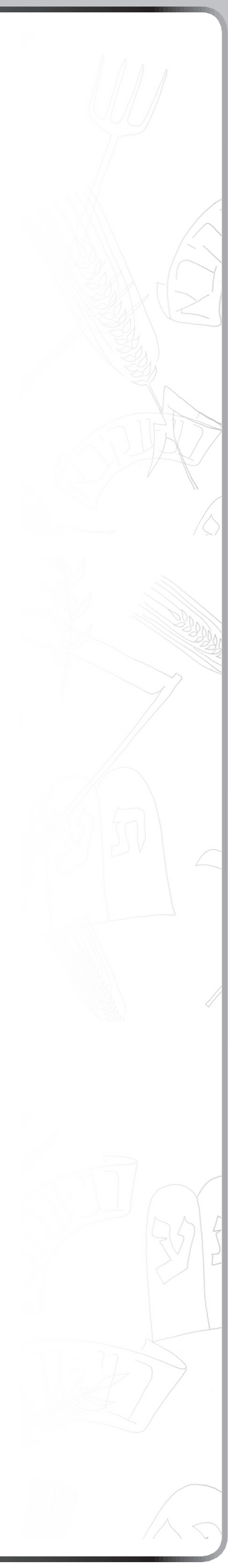
<https://www.youtube.com/watch?v=STYNI8puNA4>

גמילות חסדים גורמת לחברה להיות חברה טובה יותר; היא ממלאת גם את הנותן וגם את המקבל. לנותן יש סיפוק, והמקבל נהנה ממה שקיבל ומתוך כך נוצר גלגל של נתינה כי גם הוא ירצה לתת.

בתופסת כיפים אנחנו עוזרים זה לזה ובסרטון 'תעביר את זה הלאה' אנחנו רואים איך כל מעשה קטן שלנו מגלגל הרבה מעשים טובים ויוצר בעולם אווירה טובה. אם נאמין ביכולת ובמחויבות שלנו לעשות את העולם טוב יותר, נהיה אנשים שעושים מעשים טובים וגמילות חסדים בכל פעם שיזדמן לנו כדי להוסיף טוב בעולם בכל רגע נתון.

ד. סיכום

התורה היא משמעותית ומיוחדת לעם ישראל. ביררנו, כל אחד ברמתו, איך הוא מתחבר לתורה ומה היא בשבילו. התורה היא שמתווה לנו את הדרך ואת רצון השם, ולכן אנו הולכים בדרכה, לומדים אותה ומעמיקים בה. לימוד התורה צריך להיות תמידי, וכך נהיה מחוברים תמיד לרצון השם ולהליכה בדרך שטובה לנו באמת. גמילות חסדים היא ערך גדול ומשמעותי לנו מתוך ההבנה שהיא מוסיפה טוב בעולם, וכיוון שאנו מאמינים ששני ערכים אלו הם בסיס לחיינו אנו מאמינים שהם גם בסיס להיותנו חברים בתנועת בני עקיבא, ולכן אנו רוצים ללמוד את הנושאים הללו ולעסוק בהם שוב ושוב כדי שיהיו חקוקים בלבנו.

פעולה 5: אש בוערת בחזה!

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יבינו שעבודת השם צריכה להיעשות מתוך התבוננות ובחירה ולא מתוך הרגל.
2. החניכים ירצו לקיים מצוות מתוך שמחה והתלהבות.
3. החניכים יכירו בערך התורה כחלק מעולמם של חברי בני עקיבא.

הקדמה:

מתי בפעם האחרונה עשית משהו בפעם הראשונה? זו לא רק פרסומת למיץ אלא גם דרך חיים! בפעולה ננסה ללמוד על קיום מצוות ועל חיי תורה מתוך שמחה והתלהבות ומתוך בירור דרכנו לקראת חגיגת בר המצווה ובת המצווה של חניכינו. דווקא בגלל הייחודיות של הגיל הזה עניין קיום המצוות הוא מורכב ולא ברור, ואנחנו כתנועה וכאנשי חינוך באים מתוך אמירה ברורה - דרכנו היא דרך התורה ומתוכה אנחנו פועלים וחיים.

הרחבה למדריכים:

מאמר העונג והשמחה של הרב קוק (מתוך 'עקבי הצאן')

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ לוח משחק
- ☞ חיילי משחק
- ☞ גיליון שרשום עליו 'ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שהכול נהיה בדברו'
- ☞ כרטיסיות עם מצוות
- ☞ לצלם את הנספח

מהלך הפעולה:

- א. עוצרים לחשוב!
- ב. האם אנחנו בוחרים בחיי המצוות?
- ג. להבעיר את עצמנו בעבודת השם
- ד. סיכום

א. עוצרים לחשוב!

האם אי פעם עצרנו לחשוב מדוע ואיך אנחנו מקיימים את התורה?

1. שחמט אנושי - חלקו את השבט לקבוצת השחורים ולקבוצת הלבנים. כל חניך יהיה כלי משחק ויוצב במקומו על הלוח, שני חניכים יהיו 'קברניטי המשחק' - קברניט לכל קבוצה - והם יניעו את השחקנים על הלוח. חשוב לוודא שכולם בקיאים בכללים. אפשר לשחק בכל משחק לוח אחר (צוללות, דמקה וכו'), העיקר שלפני כל מהלך במשחק החניכים יהיו חייבים לעצור ולתכנן את צעדיהם. הוראות משחק שחמט:

<https://www.youtube.com/watch?v=L-BENGaRcT4> שבטים קטנים ישחקו בכלי משחק רגילים על לוח גדול שנכין, אך כל חניך יהיה אחראי על כמה חיילים במשחק.

2. ברכת שהכול - שאלו את החניכים: מה אתם עושים רגע לפני שאתם אוכלים? (מוכן שהתשובה תהיה: מברכים!) הניחו במרכז החדר את הגיליון עם ברכת שהכול ובקשו מהחניכים להסביר מהי משמעותה.

קראו או הציגו את הסיפור (בנספח) הממחיש את הסגולות ואת הכוחות של ברכת 'שהכול' שאנחנו אומרים כל כך הרבה פעמים ביום, והסבו את תשומת לב החניכים שזו רק ברכה אחת מתוך עשרות מצוות שאנחנו מקיימים ביום, וחשיבותה עצומה.

3. משמעות המצוות - פזרו בחדר כרטיסיות עם מצוות שאנחנו רגילים לקיים:

גפילה	נאילג ידיים לו שגריג	ניבוב הורים
איהוב גורה (שיגור ביא לבזמה)	שגירג כשרוג	השלוו הנות
גפילה הנהגה בזניף לו שגג	גבישג כיפה	לבזו צנוף
	זצרה לבזר	

שאלו:

← למה איננו חושבים על משמעות המצוות? על הכוח שלהן?

המצוות נעשות חלק מהשגרה שלנו, ולכן איננו מכניסים אליהן את הלב. אנחנו חייבים לברר את הדברים שאנחנו עושים ולא לחיות את חייו בכינוניות, בלי להבין למה אנחנו מקיימים מצוות ואיך עושים זאת בשמחה והתלהבות.

ב. **האם אנחנו בוחרים בחיי המצוות? האם אנחנו בוחרים (או לא בוחרים בזה..) או מתגלגלים לזה בעקבות החברה שבה אנחנו חיים?**

1. למדו את הקטע שלהלן, העוסק בבחירות האדם וברצונותיו ובאומץ שהאדם צריך כדי לדעת במה לבחור:

השכל הישר, צריך להכריע בזהירות מה לשבור ומה להשאיר על כנו, באופן כזה, שהאדם יישאר מלא אומץ וחיוניות, מצד הטוב שברצון שכבר קיים, ומאידך, שהאדם יהיה עם לב נשבר, בגבורה ובמאבק מול אותם חלקי הרצון, שעדיין חיית האדם הרעה משתוללת בקרבם (הרב קוק, אורות הקודש).

2. סיפור הסתעפויות - אנחנו כותבים את סיפור חייו ומקבלים אחריות גם על צדדינו הרוחניים.

אמרו משפט פתיחה של סיפור, קראו בשם אחד החניכים ובקשו ממנו שימשיך את הסיפור לפי רצונו. אחרי שהחניך ימשיך בכמה משפטים, קראו בשם של חניך אחר - והוא ימשיך את הסיפור מהנקודה הבאה, וייקח את הסיפור לכיוון שיבחר (כדאי להחליף מְסַפְּרים לפני תפניות בעלילה).

רעיונות למשפטים שאפשר להתחיל בהם את הסיפור:

- ☉ מעבר להרי החושך, בין נהרות וג'ונגלים, חיה לה משפחה מיוחדת במינה...
- ☉ זה היה יום רגיל לחלוטין. קמתי בבוקר, התארגנתי ורצתי להסעה לכית הספר, אבל כפינת הרחוב, רגע לפני שעליתי על ההסעה ראיתי...
- ☉ בממלכת הקרח, שנשלטת על ידי מכשף אכזר ורוב עצמה, התגוררו ארבעה חדי קרן מופלאים שמסוגלים ל...
- ☉ זה היה היום החמישי למלחמה מול המצרים בגזרת סיני. החיילים היו עייפים ורצוצים ושום הפוגה לא נראתה באופק, עד ש...

3. משחק המלפפון - העמידו את החניכים במעגל צפוף שבמרכזו עומד אחד החניכים. החניכים צריכים להעביר מאחורי גבם מלפפון ולהצליח לאכול את כולו (נגיסה אחרי נגיסה) בלי שהחניך שבפנים יגלה אצל מי נמצא המלפפון. המשחק יכול מצד אחד להכניע אותנו לשגרה ולחברה - וגם אנחנו נמשיך להעביר את המלפפון - אבל יכול גם לגרום לנו לקחת את עצמנו בידיים ולהעז.

סיכום ביניים: אנחנו בוחרים איך לחיות את החיים שלנו, אנחנו צריכים להוביל את עצמנו ולא להיות מובלים על ידי מה שאנחנו מכירים ורגילים. ההורים שלנו בחרו לחיות חיי תורה ומצוות ואנחנו צריכים לבחור בזה גם בעצמנו! קבלת עול מצוות היא זמן מצוין לבחור בזה שוב, והפעם באמת.

ג. להבעיר את עצמנו באהבת השם

1. קראו את הקטע שכתב יחיאל אליאש, מייסד תנועתנו, שבו הוא פורס את משנתה של בני עקיבא לחיי תורה:

ואמנם ליהודים שנתחנכו בגולה, במקום שהחיים נוצרים על ידי אחרים, והיו נאלצים להיכנע בפני כוח החיים של אחרים - קשה לנתק בבת אחת מסורת רבת בשנים. אבל אנו, הנוער המתחיל רק עכשיו לרקום חיים חדשים בארצנו, עלינו התפקיד ליצור חיים יהודיים מקוריים, משוחררים מהשפעת הנכר.

מהיכן לשאוב את הכוח הזה, ואיך להתרומם מעל לחיים הרגילים והפשוטים? - אלו הן השאלות העומדות לפנינו בהתוויית דרך חיינו.

קודם כול עלינו להחיות בנו את כל הטוב שהיה ביהדות הדתית במשך הדורות. עלינו לפתח בתוכנו את הרגש הדתי, עד שנרגיש את התורה בכל רמ"ח אברינו.

השקפת העולם שלנו אינה מצומצמת לקומץ קטן איזה שהוא אלא לכל העם ולאנושיות כולה, אני מתכוון ליצירת חיים הבנויים על יסודות התורה, שישמשו דוגמא ומופת לאחרים. אז נוכל להגיד לנוער שבארץ ובגולה: טהר את גילולך מביתך וממחשבותיך ושוב למקור מחצבתך. אין אנו זקוקים לסוציאליזם של אחרים. יסוד חיינו בתורה, ושם תמצא את כל מאוויך. צו התורה הוא "וחי בהם"! (יחיאל אליאש, 'מעשה הבא בחזון').

2. סבב - מהי המצווה שאני הכי מתחברת אליה? למה? בסוף הסבב אפשר לבקש מהחניכים לשכנע את חבריהם שהמצווה שהם הכי מתחברים אליה באמת מיוחדת יותר, וכך החניכים יתחברו עוד יותר למצווה שבחרו.

3. הקטע שכתב הרב משה צבי נריה מתאר לנו מה קורה כאשר האדם לא בוחר בחיי תורה ואינו מבעיר את עצמו בעבודת השם:

הסבא היה יהודי לוחט,

האבא - יהודי חם,

הבן - יהודי פושר,

הנכד - יהודי קר,

והנין - קפוא לגמרי, ואפשר להכניסו לפריג'יזר.

(הרב נריה)

4. איך נבעיר את עצמנו?

הניחו במרכז המעגל כל מיני חפצים (שעון, כדור, נעל, דף, בקבוק, מגבת, צעיף, גביע, מברשת שיניים וכו'), ובקשו מכל חניך לבחור חפץ. אחרי שכולם בחרו בקשו מכל חניך שישתף אותנו איך החפץ שבחר יכול לעזור לו לבעור באהבת השם ולקיים מצוות מתוך שמחה.

ד. סיכום

לקיום מצוות ולחיי תורה יש משמעות עמוקה שאנחנו חייבים לברר מהי; איננו יכולים לחיות חיי תורה מתוך הרגל ושחיקה אלא חייבים לעורר את עצמנו ולהבעיר את עצמנו באהבת השם ובקיום מצוות, לשמוח בהן ולבחור בהן.

נספחים לפעולה 5

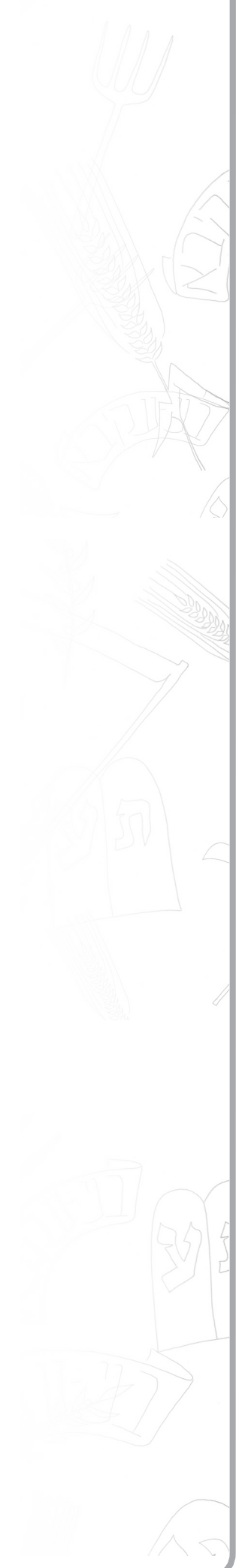
בצנח ברכת שהכוא! (הרב רונן ג'ציה, מגן אתר הידברות)

איד גוניס היה כפר אגד קטן, ובכפר הצה זר יהודי עשיר שאהב מאוד להכניס אורחים. כל יהודי שהגיע אליו הבייתה, הוא היה מכניס בשמחה ונותן או אוכל, שגיהה ומקום אישון. מוזן שהיהודי הצה היה מקפיד על כל המצוות. סביבו זרו ערבים, והם קינאו בו שיש או כסף, אבל הי' כל הצמח היה מצוי אורגו מהם.

יום אגד עזר רבי אברהם בן מוסא דרך הכפר ההוא. הוא היה צריך אישון שם בז'ילה, ולהיכן ירק? איפה יגארג? אצל היהודי העשיר ההוא. העשיר קיבל את הרב בכבוד גדול, ערק לכבודו שולחן ואגר כך נען או אגר גדול שיוכל אישון בו. רבי אברהם הודה או ונכנס אגדר, אבל לא הלך אישון כי בז'ילה הצדיקים מקפידים אלמוד גורה. רבי אברהם פגא את הספרים והגמיל אלמוד, ופגעל (שמעו דפיקות גצקות על דלג הביג. זום! זום! זום!) "פגא את הדלג מיג!" מאגורי הדלג עמדו ארבעה ערבים בריונים עם מקלות בידיהם, בעלו בדלג בכל הכוח ודפקו עליה בגצקה. הם באו לשדוד את הכסף של העשיר. העשיר רץ מיג אגדר של רבי אברהם ואמר או: "כבוד הרב, יש כאן שודדים! רוצים לקרע לי את כל הכסף. מה (עשה?) רבי אברהם הניח את היד על הכתף של העשיר ואמר או: "אל גבא, הכוא יהיה בסדר". העשיר גמגם "2222...סדר, אבל מה (עשה?) והרב אמר או: "הבא לי בגרשה כוס עם מעל מיס". העשיר מנע ארב מעל מיס; הרב הגציק את הכוס, עזם עיניים וצירק בכוונה: "ברוך אגה הי', אלוקיני מלך העולם, שהכוא (היה בגדרו)". מיג כשטיים הרב אצרך השגרי שקט!

"היי, מה קרה? אין עוב דפיקות בדלג", אמר העשיר, והרב אמר: "הכוא בסדר, גצור אישון". העשיר הרגיע את משפגו שהכוא בסדר ואלט אלט הם ניסו אגצור אישון. כמעל שעה עברה, והם שמעו שוב: זום! זום! זום! "פגא מיג את הדלג...". כן, אלו היו השודדים. העשיר רץ ארב: "כבוד הרב, הם גצרו... מה עושים?" הרב הרגיע אורגו ואמר: "הבא לי עוב כוס קבנה של מיס". ושוב הרב צירק עליה בכוונה "שהכוא (היה בגדרו)", ובאורגו רגע הדפיקות פסקו. וכך בכל כמה צמן היו השודדים גוצרים, הרב היה מברך "שהכוא" והדפיקות היו מפסיקות, עב שברוך השם צגה השמש והגיע הבוקר. העשיר שמא כל כך שהבוקר הגיע, אלא שפגעל (שמעו דפיקות בדלג - אבל הפעם היו הדפיקות אלשוע ועדינות. הוא הגפלא: "מי יכול לבוא אלוי בשעה מוקדמת כל כך?" הוא הצ'ץ מהגלון אראות מי שם, ומה הוא ראה? את ארבעת השודדים עומדים בדלג... מיהר העשיר ורץ ארב ואמר או: "כבוד הרב, הם רוצים אלבל אורגו... הם דופקים אלש כבי שלא אדע שאלו הם... אבל ראיני אורגם. מה עושים?" הרב אמר או: "אל גפגב, פגא אהם את הדלג".

העשיר פגא את הדלג, השודדים נכנסו אגוך הביג והשודב הראשי אמר: "ג'יג לי, מי נמצא אצוק בגיג?" העשיר פגב אגאות אהם שהרב שם, כי שש שיפגעו בו, אבל השודב אמר: "אל גשקר אנו, אנגנו יודעים שמישהו שמר עליך כל היליה רך גאה אנו מי צה". העשיר גילה אהם שרבי אברהם בן מוסא אצלו בגיג, והם בקשו להיכנס ארב. כשנכנסו נפאו איד הרגליים של הרב ואמר או: "כבוד הרב, מה עשית אנו? בכל פעם שדפקנו בדלג עפנו פגאום אמקום רוגר ונפאנו על הרצפה, קיבלנו מכות גצקות מאוד ובקושי הצלחנו אגצור". רבי אברהם אמר אהם: "דעו אכמ, שכל ברכה שיהודי מברך, אם הוא מברך אותה אלט ובכוונה, היא מצילה אורגו..."

פעולה 6: צניעות ופשטות - אהצף שזוף -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יתחברו למתח שיש בטבע בין העיסוק השלילי בדעת הסביבה והמרדף אחר מילוי ציפיותיה ובין העיסוק השלילי בעצמנו - כשאיינו באמת מתחברים לעצמנו.
2. החניכים יבינו שכשהם מנסים לספק את הסביבה (במודע או שלא במודע) יכול להיווצר מצב שהם בעצמם לא יצאו מסופקים ממעשיהם.
3. החניכים יבינו שכשאנו עושים דבר מתוך מבט פנימי ופשוט באמת, הוא משפיע על המעשה ועל הסיפוק מהמעשה, כי אנו מחוברים אליו ואיינו עושים אותו בשביל לרצות אחרים.

הרחבה למדריכים:

הפעולה הזאת היא קרקע מעולה לדיון על בר מצווה וכת מצווה גם בעניין צניעות וגם בעניין פשטות מבחינת האירוע.

מהלך הפעולה:

- א. המציאות - אנחנו מושפעים מדעת הסביבה גם בתת-מודע
- ב. מתן תשומת לב לדעת הסביבה מתוך בחירה
- ג. פנימיות ופשטות
- ד. סיכום

א. המציאות - אנחנו מושפעים מדעת הסביבה גם בתת-מודע

1. הקריאו את הקטע שכתבה ענת קלו לברון:

יום ראשון, אני רוכבת על אופני האדומים והמנצנצים בדרך הצרה מפא"ש, וגוף כבי רכיבה כשאני מנסה לעלות מהכביש למדרכה אני מוצאת את עצמי במצב של גאופה.

אני עפה, האופניים עפים, האלפון שלי, האוצניות עפות, הגוף שלי ואיכשהו כואנו נוגעים על המדרכה במתיחה אגף. בשנייה הראשונה הייתי בשוק. אני זוכרת שבדקתי שכל הגאוקים במקום ושאלו פצל שנראה עמוק מדי. בשנייה השנייה (או עצה היה הפוק) שמתי לב שאני בזדקת את הבדיקה הזאת לשובה, והיא הבדיקה שאף אגף לא ראה.

כן, אני אי בזיה איפול, אין אי בזיה להתרסק, אין אי בזיה לסבול כאבים - הכול בתנאי שאף אגף לא רואה אותי בנפילתי. וגוף שנייה מציאתי את עצמי קמה, מצדקפת, מתנערט ומאשיכה בזכיבה...

אפילו בלי לשים לב, כשאנחנו נופלים אנחנו מיד מסתכלים לצדדים לוודא שאף אחד לא ראה אותנו; שלא 'ירדו לנו נקודות'. רק אחרי שאנחנו רואים שהשטח נקי אנחנו מתפנים לבדוק את עצמנו, עד כמה כואב לנו.

2. הגדרה עצמית - העמידו את אחד מהחניכים ובקשו ממנו לתאר את עצמו למישהו שאינו מכיר אותו. סביר להניח שלא ילך על המהות אלא על התכונות החיצוניות. איך אנחנו מגדירים את עצמנו? לפי החיצוניות או לפי הפנימיות? כשיבקשו ממני לתאר את עצמי אלך ישר על הפרטים הטכניים ולא על המהות שלי גם בגלל ההרגל להתעסק בחיצוניות - כי זה מה שהחברה מתעסקת בו - וגם בגלל הפחד לחשוף את עצמי.

ב. מתן תשומת לב לדעת הסביבה מתוך בחירה

1. קטגוריות - העמידו בשורה את כל השבט. אמרו קטגוריה, וכל אחד יאמר משהו שקשור לקטגוריה. לדוגמה, אם אמרתם "פרות" - כל חניך צריך לומר שם של פרי אחר. התחילו בקטגוריות כלליות וחיצוניות, ולאט-לאט היכנסו לקטגוריות אישיות יותר. המטרה היא להגיע לשאלה: 'מה עושה אותנו מאושרים'. שימו לב שרוב התשובות יסבבו סביב חברים, תחביבים, משפחה וכו' - בעיקר דברים שמתעסקים בהם ועושים אותם ופחות בדברים שעושים בשקט. יהיו מעט תשובות כמו לשבת עם עצמי, להתגבר על קושי וכו'. לחלקנו קשה להיות לבד עם עצמנו, ואף על פי שהיום לכאורה יש לנו זמן פנוי אנחנו בדרך כלל מנסים למלא אותו ברעש ובאנשים.

2. קופסה ומראה - העבירו בין כל המשתתפים קופסה, ואמרו להם שבתוך הקופסה יש משהו. הם צריכים לומר משהו טוב על הדבר הראשון שהם רואים כשהם פותחים את הקופסה. בתוך הקופסה יש מראה, ולכן הם צריכים להגיד משהו טוב על עצמם, וזה תמיד מביך. לא נעים לנו לומר דברים טובים על עצמנו כי אנחנו מפחדים מהמפגש עם עצמנו. כשהחברה סביבנו נוכחותם מקשה על התהליך עוד יותר, כי איננו רוצים להיחשף. מה יחשבו עליי אם אומר את זה על עצמי?

ג. פנימיות ופשטות

1. הרוח נושבת - כל החניכים עומדים במעגל על כיסאות. אחד מהם עומד באמצע ואומר: "הרוח נושבת לכיוון כל מי ש...". ומגדיר הגדרה (שחייבת לכלול גם אותו). כל מי שעונה על ההגדרה חייב לרדת מהכיסא ולחפש כיסא ריק לעמוד עליו. מי שנשאר בלי כיסא מגדיר את ההגדרה הבאה. במשחק הרגיל אפשר להגדיר כל הגדרה, אבל עכשיו אנחנו רוצים לחדד את הנקודה של המבט פנימה לתוכנו, לפשטות ולא לחיצוניות, ולכן החניכים אינם יכולים להביא הגדרות חיצוניות אלא הגדרות מהותיות.

2. סיפור דרור - אל"מ דרור ויינברג ז"ל היה הקצין הבכיר ביותר שנהרג באינתיפאדה השנייה. הספר 'וקראתם דרור' (מאת רונית לוינשטיין מלץ ז"ל) מקבץ כל מיני דמויות שנגע בהן ויחד מספרות את סיפור חייו. קבלו הצעה לפרק:

בית שאן מזמן לא ראתה כל כך הרבה אנשים. האמפיגיאטרון הגדול היה הוואה אדם, בקווי קולות הנאנים שוב ושוב את רפרטואר שירי הנאנים האל עשיר. כשהנאנים אולי אצלם את האירוע, ידעתי שלא אצלר את האירוע יוגר מדי. הבאתי במשך שנים התמונות לא יצאו טוב, אוכל לשלוף את אלה שצילמתי לפני שנתיים. הכוול נראה אולי הדבר, מי ישים לב? אפשר לעבוד 2202.

כנפוי, הקהל היה מורכב בעיקר מתיילי אטיבת הנאנים, וכל האצור היה מוקף בכנפי צניחה בגודל לא סביר, דגאים אדומים ודגאי כחול-לבן. מיד בגילת האירוע קלטתי את המפקדים שהגיעו. כמו במתנה שאני מצלם, קודם כול אני צריך להכיר את ההורים של הגנן והכאה. כבר קרה לי שצילמתי פעם את האמא של הגנן בהתלהבות, ורק אחר כך הסתבר לי שצאת היתה השכנה שנבדפה. אז קודם כול צריך לראות מי המטי"ט ומי המטי"טים ועוד כל מיני פלאפאים שמסוגלים פה.

לשמתי המפקדים הגיעו עם המשפחות שלהם. ככה יוגר מעניין לי ואני יכול אצלם גם ילדים ממוזים ולא רק מדיים. אידי הגיישבה משפחה של אגד המטי"טים, עם ארבעה ילדים אנטיטיים שמיד עשו איגי היכרות ובדקו איך המצלמה שלי פועלת. שיתפתי פלואה באופן אלקי, כדי שהעדשה לא תישרט, ואני מוכרח להודות שגם אני נהנית מהם. במיוחד מהילדה שהלכה להביא לי עוגה ושאלה אם אני צמא. איצה ממוזים. הכיבוד היה כיבד המלך אבל הבן הקטן שלהם רצה רק במבה. הוא לא אוהב כיבוד של דגולים. אמא שלו, שנראית מיומנת באירועים מהסוג הזה, שאלה מהתיק את הגטיף שהוא אוהב, והגדולים

שמנו בשווארמה. גם קולה וספרייט. האמא, שאגרי כמה דקות קלטי שקוראים לה הדסה, התנצלה שהיא יודעת מהאזנים מהאוזן. "צה גפריט שלא מקובל אצלנו", אמרה במיוק. "אתה יודע, מותרת, אנחנו לא מגינים על זה. דרך סלולה לידול יודים מפונקים... אבל בטקסים של אבא - צה מותר". במימי שלי לא שמעתי דבר כזה שקולה צה מותרת.

היא יודעת לא יכולה לשבת מההתרגשות והסתובבות גאים באבא שלהם, והקטן אמר: "אמא, נכון שאבא הוא המאליט פה?" ואני יודעת אמר או שהוא טיפס ושיש מפקדים גם מלל לאבא: "אבא רק מלל"ד וצה כינוס של כל הגטיבה." הצג גלגלה עיניים שואלות באמה. גם היא היגה משוכנעת שאבא שלה הוא המפקד הכי בכיר שיש, והדסה הסבירה מה ההבדל בין מלל"ד למלל"ט והאלה הגדול הפטיר, "איצה גינוקור."

הקהל הגבש ארפוס מקומות ישיבה והטקס עמד להתגיל. מה שאומר שאני צריך להתגיל לעצוב. איילות שעמאו על הטקס ניגשו מדי פעם להדסה לשאול אם היא צריכה עזרה ושמהו כשנענה להן והצטיק את הגינוק. צילמתי. "איצה דרוך קטן", הן התלהבו וצילמתי שוב.

בסרט שהקרנו ראיתי מי צה דרוך הגדול. לא כל כך גדול, האמת, אבל יכולתי לומר בין הקצין המשפחה. היא יודעת התרגשו אראות את אבא בסרט שהכינו על הגטיבה. איגן אמר שאבא כן המפקד הכי גשוב כי רואים אותו הרבה בסרט, ויואב אמר שצה שטויג כי לא צה מה שקובע וולף מצה את המלל"ט רואים יותר, ומי שלא יודע אספור שלא ידבר כאלל.

ישי צעק: "הנה אבא", כשגילה אותו על הצמה, והדסה מיהרה להשיק אותו. "אסור להפריע, עכשיו הרמטכ"ל מדבר." "אמא, נכון גם אבא יהיה רמטכ"ל?" וכשניסגה להסביר או בקיצור את שלבי הפיקוד בצה"ל ישי הגעקש: "אבל איגן אמר!" פרשו צבאי בלל ידע מוכח.

הדרכות על הצמה שעמאו את היא יודים וגם אותי. צילמתי את הרמטכ"ל עשר פעמים, וכל נואם נוסף צכה בשתי גמנות פמות מצה שקדם או. מין נוסחה שקבעתי לעצמי, סגמ שעשוע ישן. כאילו שצה יש לי שליטה על קיצור הנאומים. כשהתקרבתי אלל את הנאומים בקולות אפ ועברתי ליד שורת המפקדים, שמעתי את דרוך הגדול אמר אליי שידו: "פומרוק, אנחנו אוקרים את צה, כן?"

הנמתי שהוא התכוון לתרבות הגדוד המצטיין. שיאו של הערב. היה משעשע אראות עב כמה שמה בהישג הצה, וכמה היא יודים שול קפצו בהתלהבות כששמעו מי הגדוד הצוכה. "במידה מסוימת הוא עוב קצת יד", אמרה הדסה במיוק למי שישבה לידה, אשגו של אגד האלופים.

התפעלתי מהאופן שבו דרוך מתנהל בטבעיות עם קצינים בכירים מצה אגד, ומשגלל בקולות עם הגייליים בגדוד מצה שני. הרבה גמנות שול צילמתי: אולף יד ארמטכ"ל, ציפחה לאולף הפיקוד, איבוק ארס"ד ו"גיסוס" אליילי פאונה מסייעת. אמרתי או את צה בסוף הטקס, כשאספתי את הציוד שלי, והיא יודים עצרו לי בקיפול.

"אתה יודע מה הסוד?" שאל אותי וענה מיד בעצמו, "הגובה שלי."

אני מוכרח להודות שהתקשיתי ארבע אסוף דעלו.

"מי צה רי אריה אוין אתה יודע?" שאל שוב. לא אמר. "הצדיק הירושלמי, לא שמעתי עליו?" התפלא. כאילו שאני מכיר צדיקים. "הוא היה אדם גדול, שסוק כל הצמן במלשי מסד. משהו מיוגד. עזר לעניים, הלך לבקר גולים שאין להם משפחה ואין מי שיבקר אותם, הלך אפילו לבקר מצורעים." דרוך הסתכל עלי, בודק אם אני איגו. "מספרים עליו שפעם שם לב שאגד ממכריו מתמקד מולו או שולם. רי אריה התפלא ושאל אותו מדוע. האדם הצה ענה שהוא מסתובב בלי כיפה והוא מתבייש שרי אריה יראה אותו ככה. רי אריה ענה או בנגל: 'אל גבאג. אני נמוך קומה. אני לא רואה אם יש אק כיפה על הראש. אני רואה רק עב האב!"

דרוך הסתכל במיוק ארוך עיניי, עיניו שואלות.

איצה סיפור מתוק.

"גם אני נמוך קומה", דרוך המשיק. "ומרי אריה אמרתי שצה יגרו. בלל צה אני לא רואה את הדגות שלל הכתף. אני רואה רק עב האב. מי שנותן את האב - אני איגו."

ד. סיכום

אנחנו צריכים ללמוד מדרור ומרבי אריה לזין את ההסתכלות ללב, היוצרת מצב שאין בו שפיטה של החברה מבחוץ, כי אם כולם מסתכלים זה על זה בגובה הלב ולא לפי החיצוניות, בעצם איננו רואים את החיצוניות; ומתוך זה גם מגיעה צורת ההסתכלות שלנו על עצמנו. מתוך הלב. על הלב.

ככה אנחנו יכולים לשאול את עצמנו כל הזמן על המעשים שלנו - האם אנחנו עושים את זה מהלב? מחיבור אישי שלנו? וזה בעצם מה שצריך לזכור אותנו בחיים, החיבור של הלב שלנו לדברים בפשטות ובצניעות, כי לא צריך להוציא עיניים של אף אחד, אנו פשוט עושים את מה שאנו טובים בו.

כדאי לפתוח את הבמה הזאת לדיבור על אירועי בר המצווה ובת המצווה - כשאנחנו בשלב משמעותי שכולנו חוגגים, אנחנו צריכים לזכור לקבל החלטות מתוך הסתכלות במה באמת נכון לעשות, ולא לנסות רק להתעסק במה 'מקובל' ולנסות לעשות את המסיבה הכי 'מפוצצת' אלא לחשוב באמת מה נכון לעשות ולעשות בצניעות, ואחר כך נראה בקלות איך זה מספק הרבה יותר.

פעולה 7: צדק

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יבינו שטבעי להתחבר אל הצדק.
2. החניכים יצליחו להבדיל בין חסד לצדק.
3. החניכים ייחשפו לסוגיות של צדק ואי-צדק חברתי בחיי היום-יום שלהם וילמדו להביט בעולמם בעיניים חודפות צדק.

הרחבה למדריכים:

<https://www.ypt.co.il/beit-hamidrash/view.asp?id=4107>

הכנות וציוד נדרש:

- ☘ שלושה שלטים - 'פראייר' ועוד
- ☘ כרטיסיות מקרים

מהלך הפעולה:

- א. לחוש חוסר צדק
- ב. ההבדל בין חסד לצדק
- ג. צדק ביום-יום
- ד. סיכום

א. לחוש חוסר צדק

1. סמנו קו ארוך על הרצפה שיחצה את החדר לשניים. חלקו את השבט לשתי קבוצות; כל קבוצה תהיה בחצי אחר החדר ותצטרך למשוך את כל הקבוצה השנייה לחצי שלה. החוקים הם שאסור לעבור את הקו, וכל חניך שעובר צד מצטרף לקבוצה שעבר אליה - וצריך לעזור לה להמשיך להעביר אליה את קבוצתו לשעבר. עד כאן המשחק הרגיל, אך במשחק הזה על המדריך לחלק את השבט בחוסר שוויון - בקבוצה אחת לשים יותר חניכים או את החזקים יותר במובהק, כדי שהקבוצה החלשה יותר תזדעק על כך.
2. השאירו את חלוקת הקבוצות מהמשחק הקודם. על כל קבוצה לבחור בתורה נציג אחד שיציג בפנטומימה מושגים. על הקבוצה לנחש כמה שיותר מושגים בתוך זמן קצוב, ואחרי כמה סבבים תנצח הקבוצה שתנחש יותר מושגים.

תנו לקבוצה החלשה להציג מושגים קשים מאוד בהשוואה למושגים הפשוטים שתקבל הקבוצה המועדפת.

מושגים קלים:

- ציפור
- פרח
- כדורגל
- כלב
- צדקה
- מחשב
- סידור

מושגי קשים:

- ממשלה
- ריפוד
- אווטאר
- צנתור
- עמבה
- כלב גד
- מזלג חד-פעמי

כמובן, אפשר להוסיף עוד שלל משימות שמדגישות חוסר צדק בין הקבוצות. פתחו את מה שקרה כאן עם השבט:

- ← על מה התעצבנו?
- ← למה בעצם? מי אמר שצריך להיות שוויון?
- ← אולי הם פשוט צריכים להתאמץ יותר? לא כולם נבראו שווים בעולם, קשה? שיתאמצו!
- ← מדוע הם דורשים שוויון וחלוקה צודקת במשחק?

ב. ההבדל בין חסד לצדק

1. שאלו את החניכים: איך תגדירו את המושג צדק? ומהו חסד? גם חסד וגם צדק מתקנים את החברה, האם צדקה היא חסד או שבעצם כלשונה היא בעצם באה מצדק? נסו לנווט את תשובות החניכים דרך השלב הקודם, ושאלו אותם האם היה שם חוסר צדק או חוסר חסד.

2. ניעזר בקטע של ר' יוסף ג'יקיטליה להגדרת המושג חסד: "דע כי לשון חסד הוא כל העושה דבר שאינו מוכרח לעשות מצד הדין אלא שעושה אותו בחפצו וברצונו מאין מכריח, ועושה אותו הדבר בטובתו - זה נקרא חסד" (ר' יוסף ג'יקיטליה, 'שערי אורה' חלק ב, עמ' 37).

אם כן מהו צדק?

צדק או דין הם חובה, דבר שאפשר לדרוש - העובר על חוק הצדק הריהו עושה עוולה. החסד לעומת זאת הוא רשות, בחירה של האדם; נתינה הנובעת מרגש ומרצון לתת לזולת משל.

3. שאלו: אילו תחומי עשייה שאנו מכירים נכנסים בתחום החסד ואילו בתחום הצדק? דוגמאות לתחומי עשייה:

חסד - התנדבות במועדונית, גמ"ח מזון, חונכות, התרמה וכד';

צדק - נגישות בבתי כנסת ובמקומות בילוי, חלוקת תקציבים הוגנת, זכויות עובדים ועוד.

4. אפשרות א: הניחו על הרצפה שלושה שלטים: "פראייר"; "כל הכבוד, אבל אני לא הייתי עושה את זה"; "אני אתך, ברור שגם אני הייתי עושה ככה".

הקריאו כל מיני מקרים (כתובים אחרי אפשרות ב) ובקשו מהחניכים לאחר כל מקרה לעמוד ליד השלט שמבטא את מה שהם חושבים. אחרי הקראת הקטעים כדאי לפתח דיון:

← האם באמת מי שהלך ל"אני אתך" התכוון לזה?

← מדוע בחרתם ללכת ל"פראייר"?

← מי לדעתכם הוא באמת פראייר?

← האם מי שעושה צדק הוא בעצם פראייר בהגדרה החברתית שלנו?

אפשרות ב: חלקו מקרים ותגובות מחיי היום-יום, וכל חניך יניח את הכרטיסייה שקיבל ליד ההגדרה המתאימה לנעשה בכרטיסייה - חסד או צדק.

המקרים:

ראיתי אדם מבוגר הלך לסופר התקשה לסגור את שקית הקנייה שלו, הצעתי לו עזרה ולקחתי את הקנייה שלו עד פגה ביתו.

אאד משכניי פוטר מעבודתו בשל קיצוצים במשרה שבה עבד, ועצרתי או אמצא עבודה חדשה במשרה שבה אני עובד.

הגפריטים במסעדות ארוז אינם נגישים לכבדי ראייה. עברתי מסעדה אחר מסעדה וביקשתי להכין עוגה של גפריט מיוחד כדי שיהיה במסעדה אמקרה שיבוא כבד ראייה.

אתקין צפזוף במצור כל מנת שהעיוורים יוכלו לדעת אם האור אדום או ירוק.

אורים את כל הכיסאות בסוף יום האימונים כדי שהמנקה לא תרים אותם לבד.

אקום לאדם מבוגר באוטובוס.

את צדקה.

את אלומיניום את זכיון הבסיס, כגון שכר הדין ורנאי מגיה ראויים.

אעזור לאדם עיוור לעלות לאוטובוס.

אאסוף את הנזל מהכניסה לביה הספר בכל סוף יום.

הדגישו: חסד משמעו לתת מעבר למה שחייבים ומעבר למה שמגיע. החסד נובע מרגשות סובייקטיביים של חמלה ורצון טוב. החסד מגיע מהחזק אל החלש, מהעשיר אל העני.

לעומתו צדק משמעו לתת לכל אחד בדיוק את מה שמגיע לו. הצדק נובע מתוך עובדות אובייקטיביות הניתנות לביור ובדיקה של משפט. הצדק הוא שווה לכול ואינו מבחין בין עשיר לעני: "לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול כצדק תשפט עמיתך" (ויקרא יט, טו).

ג. צדק ביום-יום

1. הקריאו את **שיר האביונים**:

ומי ישיר את שיר האביונים את שיר הנטושים בצד הדרך שגם להם יש שם ויש פנים ולא רק גב לתת בעבודת הפרך את שיר המשתכרים אל צרור נקוב כבויי המכטים שחוחי השכם את שיר הדל והמושפל והעזוב שבבתי תמחוי בוצעים את פת הלחם	ומי יישא קולו לומר כי רע מאוד מתי למדנו לא לשמוע לא לראות ולעבור בצעד קל על המראות כי מי ישיר את שיר האבודים בלויי בגדים ויחפי רגליים הנודדים ברחובות כמנודים ומי ישיר את שיר חסרי הבית	את שיר הקבצנים פושטי היד אל חלונות המכונות בצומת והנהג עיניו חומקות מן המבט אל הבטחה גדולה בשלט של פרסומת ומי יישא קולו לומר כי רע מאוד מתי למדנו לא לשמוע לא לראות ולעבור בצעד קל על המראות
---	---	--

← כיצד באמת אפשר לצאת מתוך מה שהורגלנו, "לא לשמוע, לא לראות"? מי באמת ישיר את שיר האביונים - ולא רק האביונים בכסף אלא כל מי שלא נעשה כלפיו די צדק? ואולי באמת השיר הזה מיסודו אינו נכון? אולי כל אחד אחראי למקום שבו הוא נמצא? שהרי גם המיליונר הרוויח את הכול באמצעות עמלו והשקעתו. לא כל הדברים הגיעו לו בכפית כסף לפה. התורה אינה נגד מעמדות, הגיוני שיהיו עשירים ועניים, אם כן, מה הבעיה בפערי המעמדות? ניתן לאביונים מעט צדקה, וזהו, עשינו את שלנו.

הקריאו את הגדרת הצדקה על פי הרמב"ם (הלכות מתנות עניים פרק ז):

2.

א. מצוות עשה ליתן צדקה לעניי ישראל, כפי מה שראוי לעני, אם היתה יד הנותן משגת, שנאמר: "פתוח תפתח את ירך לוי". ונאמר: "והחזקת בו גר ותושב וחי עמך". ונאמר: "והי אחיך עמך".

ב. וכל הרואה עני מבקש, והעלים עיניו ממנו ולא נתן לו צדקה - עבר בלא תעשה, שנאמר: "לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחריך האביון".

ג. לפי מה שחסר העני, את המצווה ליתן לו: אם אין לו כסות - מכסים אותו. אם אין לו כלי בית - קונן לו. אם אין לו אישה - משיאין לו. ואם היתה אישה משיאין אותה לאיש. אפילו היה דרכו של זה העני לרכוב על סוס עליו ועבד לרוץ לפניו, שנאמר: "די מחסורו אשר יחסר לו". ומצווה אתה להשלים חסרונו, ואין אתה מצווה לעשרו.

האם אנחנו בוחרים להתבונן בעוולות האלה, לשים לב אליהן? האם אנחנו משמיעים את קולם של הסובלים? האם אנו פועלים די לטובתם ולמענם - לא מתוך רחמים אלא מתוך הכרה בזכויותיהם ומתוך רצון לכונן חברה צודקת וערכית? איננו מצפים לשוויון בין אנשים אלא לשוויון הזדמנויות. אנו רוצים שגם מי שנמצא בעמדת פתיחה נמוכה וקשה יותר מהעשיר - עדיין יוכל לחיות חיים תקינים ונורמליים, להגשים את חלומותיו. תפקיד החברה ושלנו הוא לסייע ולתת לו כלים לכך.

כעת נוכל להסביר גם למה צדקה היא מלשון 'צדק' - **נתבע** מאתנו באופן טבעי ולא מחסד **ולפנים משורת הדין** לתת את שוויון ההזדמנויות הזה ולהרים את העני מהמקום שבו הוא נמצא למקום של כבוד אנושי והזדמנות לחיות חיים אמתיים, נכונים וצודקים! כמו ההלכה האחרונה של הרמב"ם - "ומצווה אתה להשלים חסרונו, ואין אתה מצווה לעשרו".

ד. סיכום

ראינו את ההבדל בין חסד לצדק - והבנו שאנו חייבים לעשות הכול כדי לדרוש צדק, לא כי בלעדיו טוב פחות אלא כי בלעדיו רע! חברה חסרת צדק היא חברה מושחתת, ולכן מוטלת עלינו האחריות לברר מהו הדבר הנכון בכל זמן בחיינו ולפעול כדי להביא את הצדק באותו תחום. אמנם צדק פעמים רבות דורש מאמץ שאינו מוערך מצד הסביבה, אך הוא נצרך והכרחי לקיום נכון שלנו. אנחנו צריכים לדרוש את הצדק לא רק כשפשוט לדרוש אותו ולקבלו.

פעולה 8: עבודה עצמית - אהל אצל -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יבינו את הערך שבשאיפות גבוהות.
2. החניכים יבררו מה מניע אותנו להימנע מיישום חלומותינו.
3. החניכים יתחברו להבנה שרק אם האדם יגע בעצמו על דברים שחשובים לו, הוא קנה אותם באמת.
4. החניכים יבינו שאיננו יכולים להישאר פסיביים ולתת לחיים לעבור לידינו אלא שאנו חייבים לחיות את החיים ולהיות אנשי מעשה.

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ מחשב וברקו
- ☞ דפים וצבעים

מהלך הפעולה:

- א. העשייה היא המקדמת אותנו בחיים
- ב. שאיפות גבוהות מביאות לתוצאות טובות
- ג. חוסר תעוזה וחוסר אמון ימנעו מאתנו להגשים חלומות
- ד. העמל והיגיעה מקנים לנו את ההישג
- ה. סיכום

א. העשייה היא המקדמת אותנו בחיים

הקרינו לחניכים קטע מהסרט '□□□□', המדגים איך החיים יראו בעולם עתידי:

<https://www.youtube.com/watch?v=h1BQPv-iCkU>

שאלו:

- ← מה אתם חושבים על הסרט?
- ← הייתם רוצים לחיות בעולם כזה?
- ← מה המטרה בחיים כאלה?

ב. שאיפות גבוהות מביאות לתוצאות טובות

הקרינו לחניכים קטע מהסרט 'תיכון ההזדמנות האחרונה' מדקה 6:20:

<https://www.youtube.com/watch?v=A6oPWHUItJg&spfreload=10>

חילי טרופר, מנהל התיכון, לוקח את אחד מהנערים לראות גיבוש לצנחנים כדי לחזק בו את המוטיבציה לשירות קרבי. הוא מדבר אתו על שכשואפים נמוך גם מגיעים נמוך בכל תחומי החיים. אבל אם שואפים גבוה וגם מתאמצים - מגיעים לתוצאות.

שאלו את החניכים:

← מה לדעתכם הרגיש הנער כשראה את הגיבוש לצבא?

← מה משותף לכל הנערים שהשתתפו בגיבוש לקראת הצבא?

ג. חוסר תעוזה וחוסר אמון ימנעו מאתנו להגשים חלומות

אהלן

פאם בהיוגנו בדאש הר, בסיומו של טיול בשערי אלה עם ירג מלא, כשהיה בלוג שאיש אינו רואה אוגנו ואינו שומע, שואל אותי עוזי פגאום: "איך אפשר לדעת אם יש לי כשרון מוזיקלי, אם יש לי בכלל שמישה מוזיקלי?" אמרתי לו: "שיר אי איצה שיר ואידי אק" - "אינני מעז לשיר בפני אחרים, נדמה לי שאני מציף", אמרתי לו: "בסדר, שרוק לי מנגינה", אק כאן הוא הגילי אספר לי כבר סיפורים, איך "צוקו" אוגו משיעורי מוזיקה ועד כמה צה השטח הגולש שלו. הפסקתי אוגו ואמרתי לו: "די כבר עם הסיפורים, או שאתה שורק, או שאתה שורק". ואז הוא השמיע לי בשירה איצה קלע לאלו מרוק הסונטה של באק. כבר הייתי רגיל להפגעות מצדו, אבל להפגעה כזו לא ציפיתי, איצו מוזיקלי! אמרתי לו: "עכשיו גשיר אגני". "אינני מעז" - "אינך שר אנחנו (שארם) על ההר. הרי אינך יודע את הדרך גזרה". אוגו היליה ההרים שמעו אוגו והירג, וגם אני שמעתי, איצו שירה! כאסירים אשר צה ענה שוררו מלאם פרצו השירים מרגונו, הוא שר שירי עם, שירי מקהלה, שירים באנגלית, ובצרפתית, וברוסית, והכול בדייקנות ובסגנון גרובתי ומלא רגש כל כך. לבסוף הוא שאל אותי: "גיד לי, אלה יש בני אדם שאינן מעזים לעשות את מה שהם רוצים ויכולים לעשות?" ואני יודע שהיתה זו שאלה שיוותה אוגו כל ימי גייו (על עוזי בורנשטיין ז"ל).

בקשו מכל אחד מהחניכים לספר על מקרה בחייו שרצה מאוד משהו שהיה קשה לו להשיג, ובסופו של דבר הצליח. בסבב נשאל:

← כיצד בסופו של דבר הצלחת, הרי הדבר היה קשה מאד להשגה? מה הרגשת אחרי שהשגת את מה שהשגת?

ד. העמל והיגיעה מקנים לנו את ההישג

1. ציורים נקרעים - חלקו דפים וצבעים והקציבו חמש דקות לצייר ציור. כל אחד יצייר ציור, וכשהם גומרים - קרע לכולם את הציורים מול העיניים.

← מה הרגישו כשעשיתם זאת? מדוע?

הישג שמגיע מתוך השקעה ועמל ומתוך חיבור שלנו אליו הוא חשוב לנו ואנחנו נקשרים אליו. על ידי העמל אנו מתחברים למעשה.

2. אהבה ונתינה (הרב אליהו דסלר):

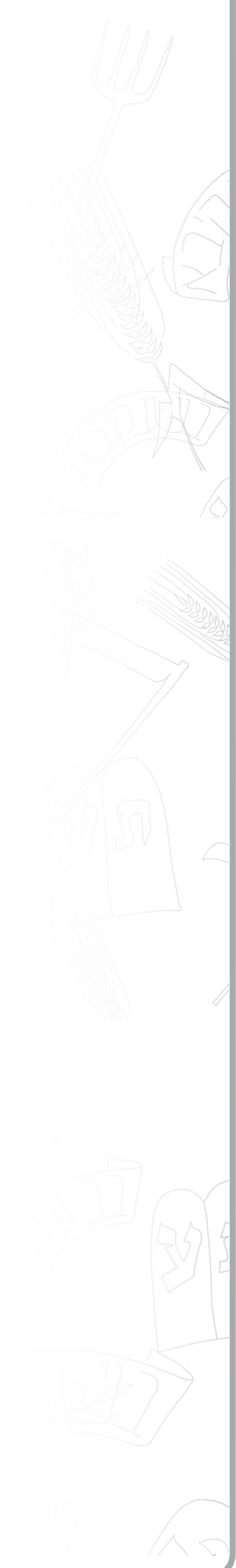
כאן שאלה יפה עומדת לפנינו: הן האהבה והנתינה באות כאחת, האם הנתינה היא תולדת האהבה, או להיפך, האהבה באה מן הנתינה? הורגלנו לחשוב את הנתינה לתולדת האהבה, כי לאשר יאהב האדם, ייטיב לו. אבל הסברה השנייה היא, כי יאהב האדם את פרי מעשיו, בהרגישו אשר חלק מן עצמיותו בהם הוא - אם בן יהיה, אשר ילד או אימון, או חיה אשר גידל, ואם צמח אשר נטע, או אם גם מן הדומם, כמו בית אשר בנה, הנהו דבוק למעשי ידיו באהבה, כי את עצמו ימצא

בהם. וכן הראוני מקור בדברי רבותינו ז"ל כסברה זאת השנייה, כי כך שנינו במס' דרך ארץ זוטא (פ"ב) "אם חפץ אתה להדבק באהבת חברך, הוי נושא ונותן בטובתו".

כשאנחנו נותנים מעצמנו למען מטרה מסוימת או למען אדם מסוים, אנחנו הרבה יותר מחוברים אל המטרה או אל האדם.

ה. סיכום

במקור שבו אנחנו מצווים לקיים את השבת כתוב: "שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֵשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתְּךָ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַה' אֱלֹהֶיךָ" (ויקרא כ, ח-ט). לפני שאנו מצווים על השבת מוזכרים כאן ששת הימים שבאים לפנינו כימי מלאכה; ימים שבהם אנחנו עובדים. טוב לעבוד, לעמול, להוציא מעצמנו כוחות, ליצור. לא להיות פסיביים כמו בקטע הסרט הראשון שראינו; לא לתת לחיים לעבור לידינו. אנחנו רוצים להיות אנשים שעושים דברים שמספקים אותם. אנחנו מעריכים יותר את החופש רק אם לפני כן מגיעה היגיעה. מותר לנו מדי פעם, אבל צריך לזכור להתקדם ולהגשים חלומות, ולזכור שכשאנחנו עושים את זה בעצמנו, ההישג הוא שלנו ואנחנו מחוברים אליו יותר.

פעולה 9: התיישבות דתית-חלוצית בקהילות ברחבי הארץ - גב' -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יבינו שיש עוד הרבה עבודה לעשות למען העם, בעיקר בחיזוק רוח העם וחזונו.
2. החניכים יבינו שהמקומות לפעול בהם נמצאים סביבנו ואנו צריכים רק לפקוח עיניים.

מהלך הפעולה:

- א. אדישות במקום תיקון
- ב. יש מה לעשות עכשיו?
- ג. יש הרבה מה לעשות עכשיו!
- ד. סיכום

א. אדישות במקום תיקון

1. מקרה שקרה באמת - בקטע הזה מוצגת תאוריה, ולפיה ככל שהבעיה גדולה וברורה לכולם, אנחנו מרגישים פחות אחריות לקום ולפעול.

המקרה אירע בניו יורק בדובל קווינס - ובו (נחשו עדים מדויקו על המקרה הרצג שארץ אקייט צ'נוב - קייט אצרה מעזבדגה 22אר מקומי 2-3:20 אפנות בוקר. היא התגלה את הפיאט האדומה שלה מול זיגה ופננה אבידגה. אפגל הזיג איש ממחזא והתנפל עליה, האיש ניסה גם אדקור אותה. קייט זעקה לעצמה, אור נדאק בכמה אונות בדירות הפונות ארובו. קייט נאזקה כדי להשגדרר מאליצנו של התוקף והזלימה אברו אפינת הרוב שם ראה ושמה שסניס נוספים, האיש לא הרפה ממנה, היא זעקה "אני מתה", "אני מתה" וכעבור שניות היגה קייט מולט מתה 38 שסניס צפו באירוע ושמה את זעקותיה במשק המציג השעה.

עיתונאים שראיינו את השסניס שהיו עדי ראה למקרה או עדי שמה זילו כי אף אגד מהם לא ע לעצמה של קייט ואפילו לא טרג אהרים אפון המשטרה או אשירותי ההצלה האגרים.

שיגט אפון אגט ויגיבה היגה עשויה להציל את גייה של קייט (מתוך הגוברת יא אצדו' בהוצאת האוניברסיטה הפגומה).

בעקבות האירוע ביימו החוקרים לטנה ודרלי מצב חירום במעבדה. החוקרים הושיבו כמה נבדקים בחדרים וביקשו מהם למלא שאלונים, ואחר כך החדירו עשן לחדרים שישבו בהם האנשים. חלק מהנבדקים ישבו לבדם, ואחרים ישבו בחדרים בקבוצה של שלושה. כמו כן הייתה קבוצת נבדקים שלישית שאף הם ישבו בחדרים בקבוצות של שלושה, אלא ששניים מכל שלושה היו משתפי פעולה שקיבלו הוראה להתעלם ממצב החירום.

התוצאות - 75% מהנבדקים שישבו לבדם יצאו לדווח על המצב בתוך שש דקות לכל היותר. נבדקים שישבו בשלישיות התנהגו אחרת לגמרי - רק 15% מהנבדקים שישבו בחברת נבדקים אחרים דיווחו, ורק 10% מהנבדקים שישבו בחברת משתפי פעולה טרחו לדווח על המצב.

לאחר שש דקות היו החדרים אפופים בעשן, והנבדקים שפשפו עיניהם מהפיח אך נשארו יושבים כדי להשלים את מילוי השאלונים...

אם כן, תוצאות המחקר מוכיחות כי כאשר חשו הנבדקים שאינם היחידים שעדים לעשן - הם לא דיווחו על התקלה מתוך הנחה שאם אכן משהו לא בסדר משהו אחר כבר ידווח, אף שהעשן כבר הגיע לרמה שהוא מפריע בעבודתם!

שוב בולטת תופעת הטלת האחריות על האחרים - אנחנו מאמינים שמישהו כבר ישים לב, שמישהו כבר יעשה את מה שצריך ומתבקש - ובינתיים דברים חשובים ועקרוניים אינם נעשים על ידי אף אחד.

במקרים רבים אנחנו חושבים שאנשים אחרים יעשו את העבודה ולכן אנחנו לא עושים - לא כי אנחנו חושבים שהוא לא חשוב או כי איננו מאמינים ביכולתנו לעשות את זה, אלא כי אנחנו משוכנעים שאין צורך בנו כי העבודה כבר נעשית.

ב. יש מה לעשות עכשיו?

יכול להיות שזה נאמר? (יהונתן גפן)
אומרים שהיה פה שמה לפני שנולדתי
והכל היה פשוט נפלא עד שהגעתי
שומר עברי על סוס לבן בזיליה שגור
על שפת הכינרת טרוםפאדור היה גיבור
גא אביז הקטנה, גואוג רטובים, ביאליק אגד
שני עצי שקמים, אנשים יפים מלאים גואומג:
"אנו באנו ארצה לבנות ולהיבנות
כי אנו ארץ צו".
כאן, איפה שאגה רואה את הדשא
היו פעם רק יגושים וביצות
אמרו שפעם היה כאן גואום נהדר
יכול להיות שזה נאמר? יכול להיות שזה נאמר?
אומרים שהיה פה שמה לפני שנולדתי
והכול היה פשוט נפלא עד שהגעתי
פאמ"א, פינא'אן, קפה שגור וכוכבים
אנא'ים, מגרת, וילקוט הצווים
שפם ובאורית, פסיים מלא הצואר, ירון צהבי
היה אהם בשביל מה לקום דוקר
כי אנו ארץ צו.
כאן, איפה שאגה רואה את הדשא
היו פעם רק יגושים וביצות
אמרו שפעם היה כאן גואום נהדר
יכול להיות שזה נאמר? יכול להיות שזה נאמר?

הציפוי עם החניכים מה תחושותיהם בעקבות השיר:

← האם אתם מסכימים אתו?

← מה באמת כבר יש לעשות בארץ? יש לנו הכול...

ג. יש הרבה מה לעשות עכשיו!

1. חוסר ידיעה

אפשרות א: שלחו חניך החוצה ואמרו לו שכשיחזור פשוט יעשה את מה שהוא צריך לעשות (בלי לומר לו באמת מה תפקידו). כשהוא בחוץ אמרו לחניכים שיעשו דברים שרירותיים או שישחקו משחק שהחניך שבחוץ אינו מכיר. כשהוא ייכנס לא יהיה מושג מה הוא אמור לעשות והוא ירגיש מיותר.

אפשרות ב: שחקו 'חוקיות' - שלחו חניך החוצה, וכשהוא בחוץ החליטו על חוקיות מסוימת המנחה מה תהיה התשובה לשאלות שישאל. החניך יצטרך להיכנס ולגלות מהי החוקיות של התשובות על ידי שאלת שאלות לבחירתו לפי סדר הישיבה. לדוגמה, אם החוקיות היא תשובות בסדר האל"ף-בי"ת, לא חשוב כלל מה תהיה השאלה, העיקר שעונים לפי החוקיות.

סיכום ביניים: בשני המשחקים נוצר מצב שבו האדם אינו מבין את התמונה שאליה נכנס, והוא יכול להיות שותף למתרחש רק ברגע שיבין מה קורה. פעמים רבות גם אם הבנו שיש מה לעשות, כשאננו יודעים להסתכל נכון על המצב ולנתח מה קורה, העשייה שלנו מוגבלת. רק ברגע שנכניס את עצמנו וננסה לברר מה קורה ומה אפשר לעשות, ייפתח הפתח לבוא ולעשות ונראה גם את התחומים שבהם אנו יכולים לפעול.

2. תגובתו של אלישיב רייכנר לשיר של יהונתן גפן:

יש מספיק, כולם מקומיים ואם צריך תוצרת ארץ ואכן משורר יקר, כדאי שגפסיק אקטר לא נואר, מאמר אבל אנה עזאזל אארי! תעצור, כי יש עבודה וי"שמה" - ימשיך להיות אקום צוקר, גמזא סיבה אם גישן עם עיניים פקומוג!	תוכל בקאוג אראוג אלוים עם מכנסיים (ואפילו עם אולצוג...) והם עז מייבשים ביצוג ומגרשים עם יגושים יש להם עז מה אבנוג והם אפילו עז אולמים... אז אולי השגנו הביצוג והיתושים לא של פגם אבל יש מה לעשות ואאידיאליים (שאר טעם עז יש יישושים אהקים ונגז עז יש אהפריג בפגמ עומדים העזאים וצריך אהביא עם משיג... עז יש על מה אהילום ואצערנו עם עם מי וצריכים, בעצרת הי' עז המון יהודים אהביא וצריך אאגד, וצריך אקדם צריך אהסכים, אבל עם אסרד צריך לעצור, אך אדעל אמאוג יש עז המון אכאוכים אנקוג □ ואם צקוקים א"גנצים ורוצים" ואם ג'קסון לא (אול)	"אומרים שהיה פה שמה" אמר לא מצמן המשורר "שמה, לפני שנוארגי" כך בדיוק הוא קיטר ואמר כך גיאר אלוים עם מכנסיים בעוק הביצה ונצנר - היו אידיאליים והייתה הגיישבות אמינה ובסוף הוא צרק שאה "יכול להיות שזה נאמר?" הוא לא איכה לעשבה קבע שנוארנו מאמר "להם היה אמה אקום היה על מה אלום אנו לא (שאר כולם פשוט משעמם היום!" אז גרשו אי שנייה אהעני אענוג אבאוג המבואס וצה לא כדי אהרעני אז הוא בטל לא יכעס... - צה עז לא נאמר, ידידי, ואפילו לא הגעיל! צריך להיות רק ערני ואת הגושים גמידי אהפעיל כי אם גפגמ עיניים
---	---	--

הכול תלוי בנקודת המבט שלנו. מובן שיש הרבה מה לעשות, פשוט צריך רצון אמתי למצוא את המשימות, לפקוח את העיניים ולהסתכל סביבנו.

ד. סיכום

בדרך כלל כשמדברים אתנו על עשייה למען העם נראה שכל הדיבור תמיד סובב סביב ייבוש ביצות, בניית ערים, הקמת צבא ותרומה בסיירות. אבל מה יש לעשות היום? לא רק בתקופה שלנו אלא גם בגיל שלנו - אנחנו צריכים לחכות עד אחרי השמינית כדי להתגייס לצה"ל? ואחר כך עוד 15 שנה כדי להיות גדולים ולהקים עמותות?

ההתמסרות והתרומה לעם היא ערך, והערך הזה מתבטא בכל מיני צורות לפי הגיל והתקופה. כמוכן יש הרבה מה לעשות ולתרום בהתיישבות, בצבא, בעמותות ובהתנדבות, אך בהחלט לא רק שם. בכל שלב בחיים שלנו אם נחפש את המשימה, את המקום שאנו יכולים להוסיף טוב - נמצא. זה נכון בכיתה שלנו - לעזור למי שצריך, להיות אחראי למשימות כיתתיות, לנצל את הכוחות שלנו כדי להיות תלמידים טובים, להכיר טובה למורים ועוד.

חשבו עם החניכים על המסגרות בחייהם ומה יכולה להיות המשימה שלהם שם. חוג כדורגל - לעזור לקפל את הציוד בסוף החוג. בית - משימות וצרכים של הבית. סניף - להיות אחראים לפנים של הסניף, להפעיל פינת לימוד בסניף, להיות אחראים לפרגון לקומונרית וכו'.

נוסף על כך יש מקומות שבהם אנחנו יכולים לעשות טוב רק מעצם זה שאנחנו נמצאים בהם (לדוגמה, סניף בעיר - להיות נראים בעיר, להסתובב בחולצות תנועה, לפתוח אירועים של הסניף להשתתפות תושבי כל העיר).

בני עקיבא רואה יעד בהתיישבות דתית-חלוצית במסגרת קהילות ברחבי הארץ כולה. כמו שהיום בכל מסגרת יש לנו משימה ותפקיד, גם בכל קהילה, שכונה ועיר יש משימה, וההשתייכות לקהילה, הבחירה במשימות המתאימות לי, היא משמעותית. בני עקיבא מכוונת בין היתר גם לעשייה עד לרמה הכי פרטית של האדם - האם אנו בוחרים את מקום מגורינו לפי הנוחות או לפי הערך שאנו רואים בו? האם אנו בוחרים איפה לגור מתוך שליחות לחזק את עם ישראל ולפעול למענו? אחת הדוגמאות בתנועה היא גרעיני סטודנטים - אלו חבר'ה שהיו יכולים לומר שהם סטודנטים עסוקים, ומה כבר הם יכולים להועיל כשהם גרים במקום מסוים? אבל הם מבינים שפעולתם נצרכת, ושאיילו המגורים במקום מסוים יכולים להשפיע. לא רק משפחות יכולות לגור במקומות ולהשפיע דרך מגוריהן בקהילה אלא כל מי שרואה בזה חשיבות. החשיבה שהובילה להקמת הגרעינים היא הערך הזה, שעכשיו מתבטא במגורי סטודנטים ובעוד כמה שנים יתבטא אחרת. חשוב לרצות לפעול למען העם, לפקוח עיניים ולראות אילו משימות יש לעשות אפילו במסגרת הפרטית שלנו, ולא להזניח את העניין הקהילתי, שפעמים רבות גורם לנו לפעול גם בבחירות הכי אישיות שלנו, כמו בחירת מקום מגורים.

פעולה 10: קליטת עלייה - אהב אלו -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יבינו שלא פשוט כלל לעלות לארץ.
2. החניכים יכירו את פעילותה של בני עקיבא למען העולים.

הקדמה:

אנחנו חיים בדור של קיבוץ גלויות, בתקופה גדולה ומשמעותית שהיא חלק בלתי נפרד מגאולת עם ישראל. יהודים רבים מכל רחבי העולם מתקבצים יחד לארץ - ומה התפקיד שלנו בכל התהליך הזה?

הרחבה למדריכים:

תכנית עמישב: <https://www.youtube.com/watch?v=KGolPUw5Xgg>

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ שלט 'ברוכים הבאים'
- ☞ מחשב וברקו
- ☞ דף משימות
- ☞ דפים, כלי כתיבה, צבעים

מהלך הפעולה:

- א. מהו קיבוץ גלויות?
- ב. הזדהות עם העולים החדשים
- ג. קולטים עלייה!
- ד. סיכום

א. מהו קיבוץ גלויות?

1. שחקו 'סרדינים' - בחרו חניך שיצטרך למצוא מקום מחבוא בזמן שאר החניכים סופרים עד 100. לאחר שסיימו לספור יצאו כל שאר החניכים לחפש אותו. כאשר ימצא חניך את החניך שהתחבא עליו להצטרף אליו למחבוא - וגם

אותו צריך למצוא. לאט-לאט יתקבצו כל החניכים למקום אחד.

2. שחקו 'מלך הארצות' - כל החניכים עומדים בשורה, ומולם במרחק מה עמדו אתם והחזיקו שלט 'ברוכים הבאים לארץ ישראל'. בכל סבב כל חניך חושב לעצמו על ארץ כלשהי, ואתם קראו בשם של ארץ. מי שחשב על שם הארץ הזאת צריך להתקדם צעד, ומנצח מי שהגיע ראשון לארץ ישראל.

3. איך נוצר שיטפון? בסרטון שלהלן אפשר לראות שהשיטפון מתחיל בפתאומיות ותחילתו בדרם חלש ההולך ומתגבר. כך גם עליית היהודים לארץ ישראל - בתחילה עלו בטפטוף קטן אבל טיפה ועוד טיפה עושות את העלייה לשטף חזק ועצמתי:

<https://www.youtube.com/watch?v=bMm8wWNo7cA>

סיכום ביניים: קיבוץ הגלויות נעשה באטיות, ומכל המקומות בעולם מגיעים יהודים לארץ עד שנוצר זרם אדיר של יהודים שבחרים לעלות לארץ.

ב. הזדהות עם העולים החדשים

1. שחקו 'לרחוץ את הפיל' - הוציאו מהחדר שלושה חניכים ובקשו מחניך אחר שיעשה פנטומימה של אדם שרוחץ פיל. הכניסו את החניך הראשון והציגו לפניו את הסיטואציה. הוא יצטרך להציג אותה לבא אחריו, והבא אחריו - לחניך האחרון.

שאלו את החניכים:

← איך הרגשתם כשהייתם צריכים להציג סיטואציה שלא הבנתם? האם אחרי שהבנתם מה הצגתם יכולתם להציג אותה טוב יותר?

2. תנו לחניכים דף משימות שכל משימה בו כתובה בשפה אחרת ועליהם לתרגם את המשימות ולבצען:

א. הכינו שלט 'ברוכים הבאים לארץ ישראל' ותנו אותו ליהודי שעלה לארץ לא מזמן

ב. שירו את המנון המדינה באנגלית

ג. הסריטו את עצמכם מברכים בברכת 'שבת שלום' את הקהילה היהודית בסינגפור (אפשר ורצוי לשלוח להם את הברכה)

ד. תלו תרגום באמהרית ליד מוצרי החלב בסופר

ה. הציגו את המערכון הזה: <https://www.youtube.com/watch?v=alp9scMfmjA>

לאחר שהחניכים ביצעו את כל המשימות שאלו אותם:

← איך הרגשתם?

3. שחקו משחק הכיסאות - סדרו שורת כיסאות כמספר החניכים פחות אחד כשפני הכיסאות וגבם אליך לסירוגין, אחד-אחד. הפעילו מוזיקה, וכל החניכים יסתובבו במעגל סביב הכיסאות. כאשר תעצרו את המוזיקה כל חניך יצטרך להתיישב על כיסא. מי שנשאר בלי כיסא - יוצא מהמשחק. לאחר כל פסילה הוציאו כיסא אחד מהמשחק.

בכל פעם מחדש החניך מוצא מקום לשבת, ואז הוא צריך לקום ולעזוב את המקום הבטוח שלו; אין לו שום ביטחון שימצא שוב מקום לשבת בו.

סיכום ביניים: העלייה לארץ אינה עניין פשוט כל כך - צריך להתרגל למקום חדש, לשפה חדשה ולפנים חדשות.

ג. קולטים עלייה!

1. ספרו או המחזו את הסיפור 'דירה להשכיר' (בנספח). כל חניך יקבל דמות שכאשר מזכירים אותה עליו לקרוא או להציג את השורות המדברות עליו.

דונו עם החניכים: מה החשיבות של שכנים נחמדים?

2. ספרו לחניכים על המיזמים של בני עקיבא לקליטת עלייה - עמישב, השחר, סניפים במרכזי קליטה, שליחי בני עקיבא בתפוצות.

3. אם כן, מה החלק שלנו? כאן המקום לחשוב על פעילות שהשבט יכול לעשות בשביל לקלוט עלייה (ביקור באולפן, לשים ברחובות שילוט בשפות שונות, קבלת פנים של עולים חדשים בשדה התעופה).

ד. סיכום

העלייה לארץ ישראל נוצרת כמו שיטפון - בהתחלה היא מטפטפת לאט ואחר כך מתגברת. עזיבת מקום יציב ובטוח ומעבר למקום חדש אינם עניין פשוט, ואנחנו צריכים לבוא לקראת העולים ולעזור להם להתרגל ולהסביר להם פנים. וזה לא רק חשוב אלא גם כדאי - ככה נכיר מגוון של חברים!

נספחים לפעולה 10

דירה להשכיר (לאה גולדברג)

למק יפה בין כרמים ושדות עומד מגדל בן אהש קומות. ומי זר במגדל?
בקומה הראשונה תרנגולת שמנה כל היום זביעה על משכבה מתהפכת. היא כל כך שמנה שקשה לה ללכת.
בקומה השנייה זרה קוקייה, כל היום היא מהלכת, עושה ביקורים, כי בניה זרים בקנים אגרים.
בקומה השלישית גלולה כושית נקייה, מאונדרת, על צוואר יש לה סרט.
בקומה הרביעית זרה סנאית, בשמחה ונגח אצוים מפצלת.
ובקומה הגמישית זר מר עכבר. אך לפני שבוע ארץ אפציו ונסע, איש אינו יודע לאן ומדוע.
כתבו דיירי המגדל שאל, תקעו מסמר מעל אדלת, וקבעו שאל בקיר: "דירה להשכיר".
והנה בשבועים, בדרכים, בכבישים - אל הבית באים דיירים אדשים.
ראשונה באה (נמה), אקומה גמישית עולה, קוראת את השאל, פוגעת את הדלת, עומדת בפנים ומסתכלת.
באים מכל הדירות השכנים, עומדים מסביב, מסבירים לה פנים:

- הנאים הגדלים בעינייך?

- נאים.

- הנאה הטובה בעינייך?

- נאה.

- הנאה המסדרון בעינייך?

- נאה.

- אם כן, שבי אגנו הנמלה!

- לא, לא אש.

- אמה?

אומרת הנמלה: השכנים אינם טובים בעיניי. אני הנמלה זביע אגד עם תרנגולת עזובה?

כל היום על משכבה מתהפכת, מרוב שומן קשה לה ללכת!

נעלבה התרנגולת, והנמלה הלכה לה.

הלכה הנמלה וזאה הארנבת. גיש מהר עולה אקומה אגרונה, קוראת את השאל, פוגעת את הדלת, עומדת בפנים ומסתכלת.

באים מכל הדירות השכנים, עומדים סביב, מסבירים לה פנים:

- הנאים הגדלים בעינייך?

- נאים.

- הנאה הטובה בעינייך?

- נאה.

- הנאה המסדרון בעינייך?

- נאה.

- אם כן, שבי אגנו הארנבת!

- לא, לא אש.

- אמה?

- השכנים אינם טובים בעיניי. איך אש פה, אם לעשרים ארנבות, עם קוקייה מפקידה הזנים? כל בניה גדלו בקנים

זרים, כולם עצוים, כולם מופקדים. מה לקח יאמדו יאביי?

נעלבה הקוקייה, והארנבת הלכה לה.

הלכה הארנבת בא הגזיר. קרא את השאל "דירה להשכיר". ואגרי שקרא את השאל, התגאל ועלה ופתח את הדלת. עומד

ומזיב זעניו הקטנות בכתלים, בקרה ובאונות. באים מכל הדירות השכנים, עומדים מביזו, ומזיזים או פנים:

- הנאים הגדלים זעניק?

- נאים.

- הנאה המטבא זעניק?

- נאה המטבא, אף כי לא מאוכאק.

- הנאה המסדרון זעניק?

- נאה.

- אמ כן, שז אגנו!

- לא, לא אשב.

- אמה?

- השכנים אינם טובים זעני, איך אשב אני גזיר, לזן בן לבנים מימי בדאשיר, בכפיפה אגא עס גגולה כושיג! לא נאה לי ולא יאה לי.

קראו השכנים: אק, אק-אק גזיר! גס לנו לא נאה ולא יאה!

האק הגזיר. בא צמיר. שר הצמיר בקול רינה, עולה הצמיר לקומה אגרונה. קורא אג השלט, פוגא אג הדאג, מסגל בדירה, בכתלים, בקרה... באים מכל הדירות השכנים, עומדים מביזו, ומזיזים או פנים:

- הנאים הגדלים זעניק?

- נאים

- הנאה המטבא זעניק?

- נאה.

אם כן שז אגנו!

- לא, לא אשב. השכנים אינם טובים זעני. איך אשב בשלווה ובנגא וסנאית כל היום אגזים מפזגא? עולה קול פיזומא עב לב השמים, איום ונורא, מגריש אגזניים. ואצני רגזאוק אקולאוק אגרים, רק אשירים ומצמורים.

עלובה הסנאי, והצמיר האק או. האק הצמיר, באה יונה. גיש קל עלגה לקומה אגרונה. קוראה אג השלט, פוגאג הדאג, עומדת בפנים ומסגלגא. באים אליה כל השכנים, עומדים מביזבה, ומזיזים אה פנים:

- הנאים הגדלים זענייק?

- הגדלים צרים.

- הנאה המטבא זענייק?

- נאה המטבא, אק אינו מרווא.

- הנאה המסדרון זענייק?

- מרובה זו הצל, המסדרון אפל.

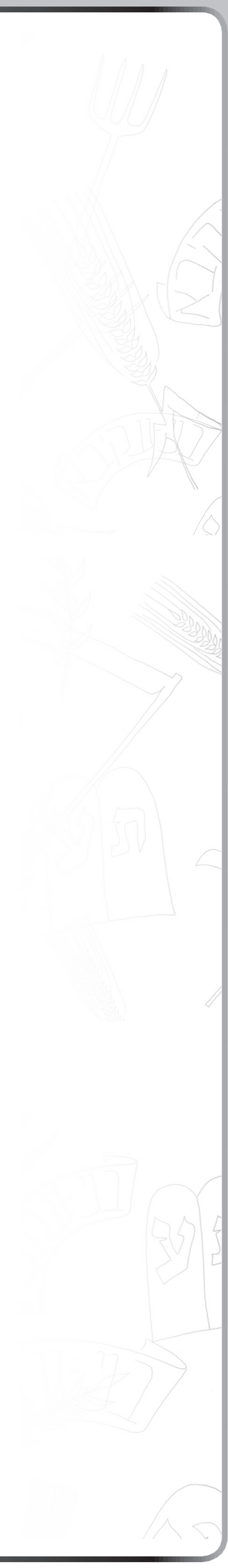
- ובכן לא גשבי אגנו?

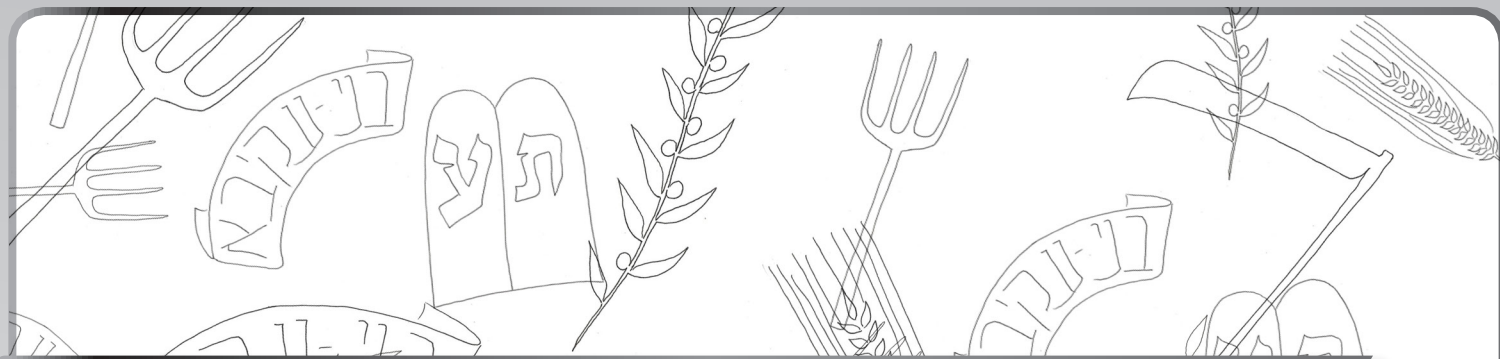
- אשב ואשב במפל לב, כי השכנים טובים זעניי:

הגרנגזאוק טובג כרזולא, הקוקייה יפהפייה, הגגולה כל כק נקייה, והסנאית בעלג אגזים, יודעג אגיוג גיים עלזים. רואה אני כי נוכל אגיוג ביגד במזרה טובה, בשלום ובנגא.

שכרה היונה אג הדירה, יום-יום הומה היא במזרה.

כק בעמק יפה בין כרמים ושדות, עומד מגדל בן אמש קומות. ומגדל גרים עב היום, שכנים טובים גיי שלום.

פעולה 11: קירוב לבבות

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יבינו מדוע חשוב כל כך שנהיה קרובים לאנשים בעם שלכאורה אין לנו כל קשר אתם.
2. החניכים יבינו איך מחזקים את הקשר שלנו עם האנשים שסביבנו.
3. החניכים ימצאו דרכים לחזק קשרים ברמה האישית, ברמה השבטית וברמה הסניפית.

הרחבה למדריכים:

בני עקיבא יוזמת עצרת בכיכר רבין הכוללת מפגש ושיח עם תנועות אחרות מתוך מבט על המאחד בינינו, ומתוך כך יוצאים לפעילות זו ביחד. ראו דברי מזכ"ל התנועה דני הירשברג על העצרת (בנספח).

הכנות וציוד נדרש:

- ✿ שטיח או פיסת בד
- ✿ קלפי סיטואציות, אישים ותגובות

מהלך הפעולה:

- א. ריחוק בעם הוא תופעה שלילית
- ב. מה גורם לריחוק? מה קורה לנו בעקבותיו?
- ג. להתקרב מעשית ברמה השבטית והסניפית
- ד. סיכום

א. ריחוק בעם הוא תופעה שלילית

1. עד 10 - החניכים צריכים לספור מאחת עד עשר באקראי ובלי תכנון מראש, ואסור שמספר יאמר פעמיים. אם שניים אומרים מספר באותו זמן, מתחילים מהתחלה. אם תאסרו ליצור קשר עין זה יקשה על המשימה.
  2. שטיח לא מדבר - פרסו שטיח או כל חתיכת בד על הרצפה, ואמרו לחניכים לעמוד עליו. המטרה שלהם היא שכולם יעמדו על הצד השני של השטיח, הפונה עכשיו כלפי הרצפה, בלי שאף אחד ייגע ברצפה. אסור להם לדבר זה עם זה או לגעת זה בזה.
- סיכום ביניים: כשאנחנו מנסים למלא משימות אבל אין לנו קשר עם מי שאתנו, המשימה נעשית פחותת ערך, כיף פחות

לעשות אותה וקשה הרבה יותר להגיע לתוצאה. כחברה אנחנו צריכים לנסות לקשר בין איש לרעהו ובין עצמנו לאחרים.

ב. מה גורם לריחוק? מה קורה לנו בעקבותיו?

1. משחק תגובות לסיטואציות - במשחק יש שלושה סוגי קלפים:

● סיטואציות

● אישים

● תגובות

חלקו את כל קלפי התגובות בין כל המשתתפים (ערכו 'דו-קרב' או שחקו מול שחקן אחד). הציגו סיטואציה ואת האדם שהסיטואציה הזאת קרתה לו. כל חניך בתורו צריך לבחור את תגובתו לו שמע על מקרה זה עם אדם זה. החליפו את פתק של האיש שקרתה לו הסיטואציה, וכל חניך בתורו יצטרך לבחור תגובה מחדש.

דוגמה - סיטואציה: תאונת דרכים בין כלי רכב לאופנוע. הנפגע בתאונה הוא: (הוציאו פתק של דמות) יוסף אבולעפיה, מוכר מסטיקים בשוק ראש העין.

כל חניך בתורו יבחר תגובה;

החליפו את הפתק של האישיות - חבר של אחי הגדול מהקומה שמעלינו.

כל חניך בתורו יבחר תגובה מחדש.

תגובות	אדם	סיטואציה
דא"י	אח	נולד בן
איזה יופי	דורית מהיישוב הסמוך	
מרגש	ישראלה שמואלוביץ'	פיגוע
אני לא עומד בזה	מישו מהשכונה שלי	
בא לי לבכות	המוכר בחנות נעליים בירושלים	איבד את העבודה
איך ממשיכים מכאן	המדריך בחוג שלי	
מי זה?	תאום שלי	קיבל ציון טוב במבחן קשה שהיה לו
בא לי ללכת להעלות לו את המצברוח	יוסי מכיתה ה'	
אמן שיצליח	מוכר פלאפל בשוק	תאונה בין אופנוע לרכב
אני הולך להתפלל עליו כל יום	חבר של אח שלי מהקומה העליונה	
איזה אושר!!!	אחותי הגדולה	חזר משנתיים שליחות בחו"ל
אני לא יכול לחכות! כל רגע הוא נצח בלעדיו	יעל מסניף הצופים	
יבוא אחד אחר	אימא	נפל ושבר את הרגל
אחד הדברים!	אימא של חבר	
לא עלינו		אפשר להוסיף עוד במקרה הצורך..
אני אלך לבדוק מה אני יכול לעזור		
בא לי לעשות הכול כדי שזה לא יקרה שוב		

כשמתרחש משהו לאדם שיש לי אותו משהו במשותף, האירוע מגדיל את הרגשת הקרבה וההזדהות אתו, אך כשקורה

משהו לאנשים שאינם קשורים למעגל שלי ואיני יודע על משהו שמשותף לנו, שמחבר בינינו, קשה לי הרבה יותר להתחבר אליו ולהרגיש במצוקתו או בשמחתו. דיברנו באחת הפעולות הקודמות על הדרך להתקדם כחברה בארץ ישראל, ואנחנו חייבים להבין שה'יחד' הוא הכרחי והוא שיוביל את המדינה להתקדמות.

ג. להתקרב מעשית ברמה השבטית והסניפית

שחקו 'מה משותף' -

אפשרות א: חלקו את החניכים לקבוצות. כל חברי הקבוצה בכל אחת מהקבוצות צריכים למצוא כמה שיותר מכנים המשותפים לכל הקבוצה.

אפשרות ב: תנו לחניכים למלא שאלון על עצמם בפעולה הקודמת. עשו רשימה של החניכים ובחרו בכל פעם בכמה חניכים שיש להם משהו במשותף. בפעולה עצמה קראו לכל קבוצת חניכים בתורה, והם יצטרכו למצוא מהו המכנה המשותף להם.

ד. סיכום

ריחוק הוא דבר שלילי, וראינו שכשיש לנו משהו במשותף עם עוד מישהו הרגשת הקרבה וההזדהות בינינו גדלה, וכשאנשים אינם קשורים למעגל שלנו ואיננו חשחם שיש משהו משותף בינינו, קשה לנו הרבה יותר להתחבר אליהם ולהרגיש במצוקותיהם או בשמחתם. כמו כן אנחנו רואים את הצד החיובי בחיבור בין אנשים, והחיבור פעמים רבות יגיע ממקומות שונים. מובן שיש כל מיני צורות של חיבור, ולא תמיד הוא ייווצר על ידי מכנה משותף; זהו רק צד אחד. חשוב להדגיש שיש מדדים רבים ועמוקים שבהם אנחנו יכולים להתחבר לאחרים.

דונו עם החניכים באילו עוד דרכים אפשר להוסיף קירוב בעם, והראו שיש דרכים רבות שבהן אתם יכולים ליישם את הקירוב הזה.

החניכים יעלו הצעות פרקטיות - חשוב שהם יעלו את הרעיון לקראת הוצאתו לפועל כי אם אתם באמת רוצים שהם יישמו אותו, אתם צריכים שהוא יגיע מהם.

הלכנו לכיכר

נשארנו בבית

דני הירשברג, מזכ"ל תנועת בני עקיבא בישראל

במשך שנים רבות מאז הרצח הנורא של ראש ממשלת ישראל יצחק רבין ז"ל, נעדרנו מהשיח שהתנהל בכיכר. כל עוד חשנו שאופי עצרת הזיכרון הוא פוליטי; כל עוד ראינו שיוצרים "עסקת חבילה" הכורכת בין גינוי הרצח ולאלימות ובין אשליית אוסלו; כל עוד חשנו שמי שרוצה להצטרף לקריאה חיובית-ערכית של שותפות בכללי המשחק הדמוקרטיים כתנאי ליכולתנו להתקיים יחד בארץ הזאת בעת הזו – מחויב גם להצהיר אמונים ל"שלום" – הדרנו את גולינו משם. במקום זאת התכנסנו בסניפים כדי לחנך לערך חייו של כל אדם וכל יהודי, כרכיב אחד בדרכנו היהודית-ציונית הכוללת. דנו לבד, בתוכנו, על ערך האחדות ועל כך שיהודי ואלימות אינם הולכים יחד. חינוכנו את עצמנו ואת חניכינו לצו הנצחי של "את אחי אנוכי מבקש" – בלי "אבל".

עברנו מאז הרצח שנות דור של האשמות הדדיות, כאשר כל מחנה בטוח בצדקתו. נולד דור חדש, הגענו לדיון כשכל מחנה נושא על גבו חבילה של תסכולים שכמעט אינם מאפשרים הליכה משותפת, שעוצרים את השיח, שעוצרים את היכולת להמשיך יחדיו במשימות האלמוניות והציוניות הנדרשות לכל הדעות לבניית עתיד משותף וראוי. למה שקרה במוצאי שבת בכיכר רבין היה דרוש אומץ. אינני יודע למי נדרש אומץ גדול יותר, אך נדמה לי שהצד השני נהג באומץ לא פחות מהצד שלנו.

לפני ארבע שנים הוזמנתי לנאום בעצרת, ארי שחלה תפנית מהותית והוסכם על שינוי בתוכנה. הקמנו קואליציה של תנועות נוער, גוף שלא מוכן לקבל את המצב ומבקש להמשיך את החזון הציוני. הקואליציה קיבלה על עצמה לקיים עצרת אפוליטית שבה נקרא לחדול מאלימות מכל סוג, לפעול שכל תושבי ישראל יקבלו על עצמם את כללי הדמוקרטיה. קואליציה שלא מוכנה לוותר ותובעת לפתח משהו יחד, לטפח תרבות יהודית ואחראית של מחלוקת מתוך כבוד. יש שיעטנו שאנו נאיבים, כי גם במצב זה אסור ללכת. יצינו את האלימות של התקשורת וההסתה נגדנו; את הצביעות הכרוכה לעתים בקולות התומכים בדמוקרטיה רק עת היא נוחה להם; יאמרו שהליכה לכיכר היא תמימות המאפשרת לצד השני להתכנסות ב"עלה תאנה" בדמותה של תנועת הנוער בני עקיבא ועצמתה. לחברים אלו אומר גליוות: אני מכיר אישית את הפגשות המפיקות את העצרת, האנשים האלה הם שותפיי! אף כי אנחנו חולקים בצורה עמוקה על רבות מעמדותיהם, הם אנשים ישרים והגונים, ראשי תנועות נוער ציוניות וערכיות, שאינם עסוקים בהצבת מלכודות לאחרים.

אנחנו כדרכנו נמשיך ונתמיד בקריאה "את אחי אנוכי מבקש". לא הגענו לכיכר כמתנצלים אלא כתנועת נוער ציונית-יהודית שהיא ב"ה עצומה בממדיה ובפועלה. כתנועה שאינה זקוקה שאיש ייתן לה הכרה ושאינה זקוקה שיחנכו אותה לעינינו ולמחנות.

החזון של בני עקיבא להוביל לשינוי חברתי ורוחני בעם ישראל, לא יקרה אם נשכח את או נסתרג בתוכנו. למען חזון זה יצאנו לכיכר בסיום גור דינו של הרצח ינאל עמיר כתב השופט מודריק: "שלוש ידיות האקדח שנורו מאקדחו של הנאשם כווננו אל יצחק רבין כמשל, כמי שמחזיק בידיו את שרביט ההתנגה של מדינת ישראל במתכוונתה ובצלם משטרה הנוהג. הידיות הללו, כשם שנתכוונו לרצחו נפש, הן גם כווננו להמיט חורבן על המדינה כולה. מגמה פני הרצח הייתה להשמיט את הבסיס מתחת לפני המשטר במדינת ישראל, לזרוע שטנה ושנאה ולגרסו לפירוד לבבות. לידה, לו תהי יד איש באחייו והוא במעשיו ראש ודוגמה לכך. קמצא מזה ובר קמצא מזה עד שתירחב ירושלים".

באנו לכיכר להתחבר ולהיות חלק מאלו המבינים שעליהם מוטלת האחריות הכבדה לעתיד האומה, באנו להצטרף ולהתייצב בראש המתחייבים לשמירה על מדינה יהודית-דמוקרטית ולחברה הסולידית מכל סוג של אלימות.

האם כל מה שנאמר בעצרת נעם לאוזנינו? האם ניסיון ההשתלטות האלימה של תנועות שמאל קיצוני על המרחב בכיכר הייתה לרוחננו התשובה היא לא. אני בטוח שגם בצד השני התחושה היא שהעצרת לא מילאה את כל מאווייהם, גם יש ש אולי מי שחש כעס ותסכול על כך שהיא לא הייתה "שמאלנית" מספיק. למרות כל זאת אני משוכנע שאין אלטרנטיבה, השיח האמתי מתנהל בכיכר העיר, וחובתנו להשמיע שם את קולנו ברמה.

בטוחני כי אם חפצי חיים אנו, אם נאמנים אנו לשליחותנו האלוקית, אם דבקים אנו בדרכה של הציונות הדתית – עלינו להיות חלק מחידוש השותפות הציונית והיהודית עם תנועות נוער ציוניות אחרות, לחתור לחזון משותף. זה כבר מזמן לא חלום. למען העם הזה ועתידו בארץ אבותיו.

רצח ראש הממשלה יצחק רבין היה טרגדיה נוראית בעבור כולנו. מדובר באחת מנקודות השפל הגדולות ביותר של החברה הישראלית. בשנים האחרונות מתקיים דיון ער בנוגע להשתתפות בעצרות הזיכרון לראש הממשלה יצחק רבין ז"ל ולאופיו. לפני שנתיים, לאחר פנייה אלינו ובקשה שנשתתף, החליטה תנועת עזרא על כל אנפיה להגיע. כולנו – ואנו עדיין חושבים כך. במבט לאחור נאמר שטיעונו, ועיצוב הזיכרון אמנם סינה כותרת אך נשאר עם תוכן זהה – הנצחת הדרך של מי שמכונים 'מחנה השלום'.

רצח רבין היה נקודת השפל של מאבק פוליטי מור בין שתי דרכים, מאבק שבמונחים רבים ממשיך להתחולל עד היום. חשוב מאוד לנהל מאבק דמוקרטי, ויש לשמור על אחדותו של עם ישראל. אפשר לקיים עצרת אחדות או עצרת פוליטית, אבל שילוב של השתיים יחד יוצר טשטוש מסוכן. באופן פרדוקסלי, דווקא ויכוח נוקב שבו כל אחד מביע את עמדתו הפוליטית מחזק את האחדות, אך בניית מכנה משותף מלאכותי מחליש אותה. רוח העצרת בשנים האחרונות נשבת לחיבוך דוב – עצרת כביכול ממלכתית, שאליה מחמנים דוברים מימין ומשמאל, שלושה מכל מחנה. שלושה המדברים על אחדות (נחשו מאיזה צד פוליטי), ושלושה על חזון השלום (ניחשתם נכון). אלא שהעצרת מדירה ולא מחברת, ולמרות מאמצים רבים להפוך אותה לעל-מגורית, בפועל היא מסמנת באופן חדש וחד-צדדי את גבולות השיח ומציאה ממנו מגורים רבים (פגשתם שם חרדים?).

לכן, מתוך אחריות לאחדות כל המטנות, עלינו להישמר מכל משמר מהפיכת העצרת למטשטשת. סילוף זיכרון הרצח בניסיון להשיג רווח פוליטי והפיכת הזיכרון לנחלתו של צד אחד מסכן את עתידו של השיח המשותף. העצרת, שרוב משתתפיה לא זוכרים את אשר אירע ולומדים על ההיסטוריה דרכה, מקבעת זיכרון מסולף של הרצח – בזיכרון מסולף זה נמצאים כל המרכיבים המוכרים: ההסתה שקדמה לרצח צמחה במחנה אחד (בטרסון שפתח את העצרת מופיע ראש ממשלתנו – אם משהו לא הבין מהיכן נורו הכדורים שפגעו בכולנו), הימין שמגיע לרצח מדבר על אחדות ומתחבק ברועות הדוב שזוכר את רבין כמי ש"הניח את חרבנו, הושיט יד לשלום והפסיק את השליטה בעם הפלשתיני" (כך טוני נטר בעצרת).

עברו עשרים שנה מאז הרצח הנורא. במקום דיון פוליטי עמוק שבו כל צד מביע את דעתו, או לחילופין ממך כללי שבו כולם מדברים על אחדות, בפועל דוברי ה"ימין" נושאים נאומים של אחדות ואחרות כללית, ויונתן בן ארצי משיב להם: אכן – "אין כאן עניין של ימין או שמאל, אלא שהשלום לא נראה באופק". מדוע? משום ש"קריאות עם הנצח שורפות בתים ותינוקות בשנתם", כל זאת לקול מחיאות הכפיים של הנשיא פרס. שמעתם היטב, הימין שער על עם הנצח שורף ילדים בשנתם. עשרים שנה ודבר לא השתנה. אז קראו להם פרופ' לוריס, שוליים סהרוריים מול המרכז השפוי הוא מחנה השלום.

אני מאמין ומחנך כי עלינו להושיט יד לאחדות, אך האחדות תיווצר רק כאשר יתקיים שיח הדדי, ויכוח כן שבו מושמעות כל הדעות (כן, גם הערבית, אפילו החרדית). העצרת, שכביכול מאחדת את המרכז השפוי של החברה הישראלית, מסמנת באופן סמוי ומסולף מה מותר לומר ומה לא, מי שפוי ומי לא, מי בעד שלום ומי מתנצל בנאומים על הכלה ואחדות.

אנו נמשך לעצב את זיכרון הרצח במסגרות פנים-תנועתיות, ברצונו לעשות כבדת דרך משמעותית על מנת לקיים שיח אמתי על סוגיות מורכבות בחברה. נמשיך להרחיב מעגל זה של זיכרון לכל מי שירצה להצני את דעתו, אך תוך התחייבות לשמיעת הצד האחר. לא מדובר במה תעשה תנועה זו או אחרת, אלא באחריות המוטלת על החברה כולה, על שלל מגוריה. אם לא נדע לומר את דעתנו, אם נמשיך להגרש מלנאום בכיכר מבלי להשכיל להרחיב מעגל זה של זיכרון למעגל שבו לכולם מותר לדבר, לא נצליח לרפא את הפצעים שנפערו לפני עשרים שנה.

פעולה 12: קוראים לדגל - אהצזזזז -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יקבלו תמונה כללית של כל מה שדיברתם עליו עד עכשיו.
2. החניכים יבינו את הערך בלהיות חלוצים במשימות רגעיות וקטנות.
3. החניכים יבינו את הקריאה שלנו להיות מובילים ולהשפיע על העם ועל העולם בכל מקום שרק אפשר דרך מה שאנחנו טובים בו ומתוך כל הערכים שאנחנו מאמינים בהם ודיברנו עליהם.

הכנות וציוד נדרש:

- ✿ חפצים: חולצת תנועה, שעון, ספר קודש, מפת ארץ ישראל, ציור של כיסא גלגלים, טוש, חבל, מראה, תמונות
- ✿ מחשב וברקו

מהלך הפעולה:

- א. סיכום המערך
- ב. משימות רגעיות

א. סיכום המערך

פזרו בחדר כל מיני חפצים: חולצת תנועה, שעון, ספר קודש, מפת ארץ ישראל, ציור של כיסא גלגלים, טוש, חבל, מראה. מומלץ גם למצוא כל מיני תמונות משונות באינטרנט, להדפיס אותן ולפזר בחפצים - הן יכולות לפתוח המון כיווני חשיבה. כל חניך יבחר חפץ או שניים ויאמר מה החפץ מזכיר לו מהמערך, מה הוא חושב על זה, איך הוא מתחבר אליו וכו'. סכמו אתם את כל היחידות - החניכים יעלו את כל הערכים שדיברתם עליהם דרך החפצים, וככה תוכלו לראות מה הם קיבלו מהמערך ואיך עיבדו אותו.

סיכום ביניים: דיברנו כל הזמן על זה על כל כך הרבה ערכים ויסודות שלנו כחניכים בתנועה, אבל מה אנחנו אמורים לעשות עם זה??

חדדו את ההבנה כמובן שכולנו צריכים להשתדל להמשיך ולעבוד על כל המידות האלה כי הן בונות אותנו להיות אנשים טובים יותר.

ב. משימות רגעיות

1. שחקו 'חבוש' - התופס סופר עד 20 בעוד כל החניכים מתחבאים, ומתחיל לחפש אותם. ליד המקום שנמצא בו

הסופר בתחילת המשחק מניחים חפץ כלשהו המשמש 'דגל'. כאשר התופס מוצא את אחד המשתתפים הוא מכריז "חבוש", והנתפס יוצא מהמשחק וממתין להצלה. אפשר להציל את 'החבושים' על ידי הגעה לנקודת ה'דגל' בלי שהתופס יראה את המשחרר, וזריקת הדגל ממקומו. מרגע שאחד החניכים עשה זאת, כל החניכים שהיו 'חבושים' עד אותו רגע חוזרים למשחק והולכים להתחבא שוב, והתופס מחזיר את הדגל למקום ומתחיל לספור מחדש. כשכל חניך מבין שיש הרבה 'חבושים', הכי נוח לו להישאר במקום, אך מתוך ההבנה שהוא כרגע יכול לפעול ולהציל את כולם הוא יקום ויסתכן בשביל המשימה, ולא ישב ויחכה שמישהו אחר ילך במקומו.

המשימות הללו קוראות לנו גם בדברים הקטנים בחיים - כשאימא מבקשת ש'מישהו' ירד לזבל; כשהמורה מבקש ש'אחד תלמידים' ילך להביא לו משהו מחדר המורים; כשילד קטן מחכה ש'מישהו' יחצה אתו את הכביש; כשלגברת באוטובוס נפלת אחת השקיות והיא צריכה ש'מישהו' יעזור לה אתן, ויש עוד המון משימות שקוראות לנו ביום-יום.

2. מעגלי שיח - חלקו את החניכים לשתי קבוצות והתיישבו בשני מעגלים, זה בתוך זה, קבוצה אחת במעגל הפנימי והאחרת בחיצוני. בשני המעגלים כל חניך יושב פנים אל פנים מול חניך מהקבוצה האחרת. עשו מעין 'ספיד דייט', שבו החניכים יוכלו להתאמן על החשיבה החלוצית, הפורצת, היוזמת ומקבלת אחריות.

הציגו דמות מסוימת שיכולה להיות החניך שלנו בהווה או בעתיד, וכל זוג ידון במשך שתי דקות באפשרויות של הדמות להשפיע על עם ישראל; להיות חלוץ בדברים היום-יומיים ובדברים הגדולים שחשובים לדמות הזו. החניכים יבררו את נקודת ההשפעה שאנחנו יכולים להשפיע לטובה בכל מיני מקומות ושלבים בחיים, ולאחר שתי דקות החליפו את הזוגות - באחד המעגלים יזדו כולם כיסא אחד ימינה.

עשו כמה סבכים כאלה עם דמויות שונות, ורכזו את כולם שוב למעגל אחד. אפשר לתת לחניכים שרוצים הזדמנות לשתף ברעיונות ומחשבות שעלו להם.

דוגמאות לדמויות מתאימות:

- מורה בבית ספר בעיר
- חניך בסניף
- חבר כנסת
- סטודנט באוניברסיטה
- תלמיד בשכבה העליונה בבית הספר היסודי
- אח גדול לשלושה זאטוטים
- בן דוד בן 13 באירוע משפחתי
- נהג אוטובוס
- מפקד בצבא
- ילד בקבוצת כדורגל או בחוג דרמה.

ג. סיכום

הקרינו את הסרטון שבקישור: <https://youtu.be/6pd7ube53yc>

בני עקיבא קוראת לנו כחבריה להיות אנשים שמשפיעים לטובה, אנשים שמקדמים את החברה, ואנחנו עושים זאת מתוך כל הערכים שסיגלנו ואנחנו מסגלים לעצמנו.

אנחנו צריכים לזכור שאפשר להשפיע מכל מקום. אנחנו צריכים אנשים משמעותיים לא רק במשרות הבכירות במשק אלא בכל מקום. כל אחד צריך להחליט היכן הכי מתאים לו לתרום - וללכת להועיל בתחום זה, להוסיף טוב בעולם דרך העולם הערכי והתורני שלו במלואו. ורק מתוך הירתמות למשימות קטנות ועשיית הדברים שאנחנו עושים היטב ומשאירים בהם את חותמנו נשפיע על החברה ונקדם אותה ואתנו.

פעולה 1: "לחן דור" - אהל אהל -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יכירו את חזון התנועה.
2. החניכים יתוודעו לאווירת התנועה, לכוחה ולגודלה.
3. החניכים יבינו הבנה עמוקה את מרכיבי חזון התנועה.

הרחבה למדריכים:

אלחן שטיגליץ - דמותו של מדריך בני עקיבא (נספח 1)

הכנות וציוד נדרש:

- ✿ שירי בני עקיבא ודגלי התנועה
- ✿ שלט גדול שכתוב עליו "לחן דור נאמן ומסור לעמו, ארצו ותורתו"
- ✿ הזמנה לפעולה (אולי בצורת חולצת תנועה?)
- ✿ חומרי יצירה: בריסטול גדול לכל קבוצה, צבעי גואש, מכחולים וכו'
- ✿ מחשב ומקרן

מהלך הפעולה:

- א. הכנסה לאווירה
- ב. חזון
- ג. תכלס, מה זה אומר לנו?
- ד. של מי התנועה?
- ה. סיכום

א. הכנסה לאווירה

פתחו את הפעולה במשחק קהוט על אודות בני עקיבא. "אנחנו כבר חמש שנים בתנועה, בואו נראה עד כמה אנחנו באמת מכירים את בני עקיבא!"

אתר קהוט: כדי להשתמש באתר צריך שם משתמש. פתיחת שם משתמש היא חינם באתר (חפשו באינטרנט: get.

kahoot). אחרי שתפתחו שם משתמש ותיכנסו לאתר, חפשו ב-public quize "חידון בני עקיבא". אחרי שתיכנסו יופיע במסך קוד למשחק שהחניכים צריכים להכניס לאתר או לאפליקציה.
לחניכים: חפשו בגוגל kahoot.it (יש גם אפליקציה). כל מה שאתם צריכים הוא להיכנס לאתר או לאפליקציה ולהזין את קוד המשחק שיוצג במסך המקרן.

ב. חזון

כל קבוצה תקבל חלק מהחזון ותצטרך לנסות להסביר ולפרט איפה הנקודה הזו מתבטאת בפעולות של התנועה, בר-עיונותיה ובערכיה. כל קבוצה תקבל חומרים - דפים, צבעים וכו', ותצטרך להסביר מה כולל החלק שקיבלה ולמה הוא בעצם הכי חשוב מכל חזון התנועה. החלקים: נאמן, מסור, עמו, ארצו, תורתו.
ערכו סבב, וכל קבוצה תציג את החלק שקיבלה ותנסה לשכנע את שאר השבט מדוע החלק שקיבלה הוא החלק הכי חשוב, מהותי ורלוונטי בחזון.

ג. תכלס, מה זה אומר לנו?

פזרו על הרצפה פתקים עם שמות כל השבטים של בני עקיבא לאורך השנים (נספח 2).
אמרו: הסתכלו על הכמות הזאת, זה מטורף! כל שם כאן הוא שכבת גיל של אנשים שהיו חניכים, עברו פעולות, עשו מופע דגלנות, השתתפו בחודשי ארגון!
ערכו סבב שבו כל חניך ייקח פתק עם שם של שבט שיש לו קרוב משפחה או מכר שמשתייך אליו. נסו יחד כל השבט לכסות את כל השבטים בבני עקיבא לאורך הדורות עד שלא יישאר שום שם של שבט על הרצפה.
אפשר לצפות בסרטון הזה: <http://www.inn.co.il/News/News.aspx/287945>

ד. של מי התנועה?

קראו את הקטע 'למה לי בני עקיבא' (נספח 3).
← במה סניף בני עקיבא תורם לנו כחניכים?
← מה בני עקיבא תורמת למדינה?
← האם מלבד הסניף אתם מכירים עוד תחומים השייכים לבני עקיבא?
לבני עקיבא מטרות וכיוונים הקשורים לכל חלקי העם ולכל חלקי הארץ, והמטרה היא להגיע אל כמה שיותר שכבות בעם ולהפיץ את דרכי התנועה ואת ערכיה.

ה. סיכום

מה הכוונה במילים "לחנך דור"?
בני עקיבא רוצה ומבקשת לחנך דור מעם ישראל כדי שיהיה נאמן לעמו, לתורתו ולארצו. החינוך הוא חינוך לא מתפשר שדורש את כל עם ישראל.
לחנך דור משמעותו לראות את דורי הדורות שחונכו בבני עקיבא: ההורים שלנו, דודים, בני דודים, אנשי תקשורת, פוליטיקה ומדע, ומעבר לדורי הדורות להבין את גודל האחריות שיש לנו כחלק מהתנועה הזו. לקבל אחריות על הדור הזה בעם ישראל.

צ'ופר:

'באיצה שבט אגה', אורי אורבך צ"ל.

זם כשגרג'יל אשכנז איפה הנגז אג השיניים,
זם כשלאמרי גשכא מקומות, אירוויזים ואנשים שאמדו אגך בכיתה,
גמיה גצכור מיד באיצה שבט אגה!

זם כשגהיה צקן באזב 80 שנה,
זם כשג'ק כפול באצרת הנכדה הקטנה,
זם כשכבר לא גוכו אראות באי משקפיים,

נספחים לפעולה 1

נספח 1 - דמותו של מדריך בבני עקיבא (אלחנן שטיגליץ, רמ"ח הדרכה):

"לחנך דור נאמן ומסור לעמו תורתו וארצו".

הוא מחנך - מחנך בכל רמ"ח אבריו, הוא יודע להקשיב לחניכיו, הוא יודע להתבונן בעומק על כל חניך וחניך ולומר מי הוא בעומק, ומה הוא חולם עליו; הוא מחנך את השבט, יש לו חזון עבורם שלאורו הוא בונה את המערכים שלו, את הפעולות, את ההתבוננות היום-יומית מתוך תפיסה גדולה, הוא מחנך שאינו מתעלם מהמציאות אלא חי אותה בכל רגע ורגע, הוא מחנך כשהוא מדבר, הוא מחנך כשהוא מקשיב, הוא מחנך כשהוא אָתם והוא מחנך כשאין הוא לידם, הוא מחנך במהותו.

דור - הוא מחנך של דור, הוא מתבונן על המציאות בהסתכלות רחבה, לא רק הוא, לא רק חניכיו, לא רק שבטו ולא רק סניפו, יש עם, ויש לו אחריות על העם, על הדור כולו, אחריות לחנך דור, להתבוננות בעומקו של הדור מתוך אמונה גדולה שהדור הזה הוא טוב מוחלט. גם אם חיצונית נראה שזה בכלל לא קרוב להיות ככה, הוא מאמין בדור, מאמין בטובו של הדור מפנימיותו, והוא דואג לו כל הזמן.

נאמן - הוא נאמן לאלוקיו, נאמן למסורת, נאמן לעמו, הוא בוחר להיות בתנועה, הוא רואה עצמו חלק ממנה מבחירה, הוא לא 'זרם' לתפקיד אלא בחר בו, והבחירה אמרה שהוא נאמן בצורה מוחלטת לתנועה, ולשם הוא מכוון כשהוא מחנך; הוא מחנך לנאמנות לתנועה ולערכיה, נאמנות אומרת שהוא מוכן לשלם מחיר עבור התנועה, והוא מחנך שכשיש התנגשות בין ערכים מתגלה הנאמנות על ידי הבחירה.

ומסור - הוא מוכן להתמסר עבור הערכים האלה, הוא רואה את חניכיו ומבין שיש צורך להתמסר עבורם, לעשות הכול כדי לחנך אותם באמת ובאהבה. המסירות הזו לא מתגלה רק בסניף, היא בכל מקום, היא בעמדה פנימית שכל הזמן מחפשת איך להתמסר למען גילוי הטוב במציאות, למען קידוש ד'.

לעמו, תורתו וארצו - למען עם ישראל, למען העם הנפלא הזה, זה חינוך שלא מתפשר, הוא רוצה את כל עם ישראל, הוא מבין שבהדרכה שלו יש מגע עם פסיק מתוך עם ישראל, הוא מגדל את עם ישראל בצורה פנימית, הוא מחבר בהדרכה שלו שבט אחד לעצמו ולעם ישראל כולו. למען התורה, למען התורה שניתנה לנו מריבונו של עולם, למען הבאת האושר והאור האמתי לכלל המציאות כולה. ולמען אהבת הארץ, ארץ ישראל השלמה, ארץ ישראל המלאה בכל טוב, ארץ ישראל שעצם היותנו בה הופכת אותנו לטובים יותר, למלאי אור פנימי מריבונו של עולם.

נספח 2 - שמות השבטים:

אֵיטָנִים	אֵאוּלָיִם	עֲצִיּוֹן	נְטִיבוֹת	זְרַעְיִנִים א-5
נְאֻמִים	יְבֵנָה	אֲחֻזִּים	הַטִּירָה	מְתַנְאִים
אֹרִים	עֲלוּמִים	נְטֻמִים	אֲלוּזִים	מְרַגְזִים
אֶהְזָא	נְשֻׁן	עֲזָבוֹת	מְזַשִּׁימִים	שֵׁל
שֵׁמ	צֹרִים	הַרְאָל	מֹרִיה	יִגְדִיּוֹן
רְעִוֹת	עֲלוּן	כִּיסוּפִים	יִשׁוּרוֹן	שׁוּבָה

זריאל	הגיה	היובל	אריאל	עמיאל
הגולף	ידידיה	אווה	אלישיב	עמיש
עמיש	המשר	הצבי	עצמאות	דרור
שלם	אחונה	אבדוק	ברנה	נאה
קומחיות	עוץ	יגעים	התקומה	נריה
נצח	אמיה	לביא	אלעזר	עמיצור
נעלה	אהבה	הזבורה	דביר	עבוק
מורשה	ציון	אבימי	נאמן	איגון

נספח 3 - למה לי בני עקיבא?

צה היה יום ק"ל גם והאטובוס התנהל לאטו בין שדות המניית יבשת אומציה. ישבתי נרמשת באוטובוס, "אני נוסעת למקום גבוה, אנשים גבוהים, סניף גבוה... בלבד שלפת מספר אג'ול בגפקידי כקומונרית בבני עקיבא", אשבתי לעצמי ומיך קלה על פניי. הדבה שאלו אתי: "עשבו! מה את עושה את צה?"; הדבה גבריים צמקו ואמרו עצה מיותר. "אפשר לשבו... סניף בני עקיבא... במה הוא כבר יכול להייל?"

"את מבניה", הם ניסו להסביר לי, "את נוסעת לק למקום רגוע, רחב האנשים שם גילונים, אמי אכפת מבני עקיבא...? עשבו! מה את צריכה את צה?" אפתע התגלתי מהססת - "ואולי נכון... אולי צה סתם עשבו צמון... סניף בני עקיבא... יכול להיות עצה מיותר... אני הולכת להיות שנה במקום צר - ככה סתם בלי סיבה?"

משכתי בשרוק של גולצת התנועה בענוות עשבונית והגלתי עצה לא יכול להיות... אני נוסעת להיות שותפה בהתעקצ סניף בני עקיבא בישראל, וצה מספיק עשבו. אבל באמת לא הייתי שואה. "הי את... איך קוראים לך?" שאלתי קול מאוריי. צה היה בגוד מוצק בלל ביטחון עצמי רב. לא עניתי. "אני יודע... אני יודע... את מבני עקיבא...". לא הבנתי מה אתו נער כבן 16 רצה ממני. "נו, מהי את מבני עקיבא...? גם אני הייתי בבני עקיבא...". "באמת?" הסתכלתי עליו כלא מאמינה. "באיזה שבת את?" שאל וצמק. עכשיו הבנתי שהוא באמת יודע מה צה בני עקיבא. "אני משבת הזבורה". "וואלה... לא מכיר", אמר. התלבטתי אם לשאול אתו באיזה שבת הוא, אבל הוא היה ואמר: "אני משבת (בטיים)". לא יכולתי להתאפק והתגלתי לצמק. "את את לא כל קשורה כמו שאת נראית...". "מה צמק אומרך שאתה עשבת עשבוני?" שאלתי והבטתי בו שוב אראות אם אכן מדובר בתוכנית ולא בילד בכיתה ד. "צמק אומרך... פתם הייתי עשבת עשבוני. איפה שצמק לא היה בית ספר דגי ואבא שלי גמיה אמר שבני עקיבא צה משהו משהו...".

"אה, אבא שלך היה בבני עקיבא?"

"לא, אבא שלי לא היה, אבל גמיה הוא סיפר איך שכשהם היילו ארץ, ישר הגבריה מבני עקיבא באו ועצרו. כל שבת היו רואים אותם ולפתאים גם באמצע השבוע. בזלל צה הוא רצה שפמות אנחנו (בטריף) סניף. איך הוא היה אומר גמיה? עקבל ערכים ואידיאלים. גמיה לי, אני לא יודע אם יש לי את הדברים האלה, אבל אני יודע עשמן הקצר שהייתי עשבוני בני עקיבא אפשרה לי ללמוד כל מיני דברים שאני באמת מבין אמה אבא שלי רצה שאק סניף... את רואה, אני לא דגי היום... אבל אני ציוני דגם, ואת הקצת שיש לי במה צה שבת תפילה קיבלתי אצלכם. יאללה... אני גייב לרדת... התענה שלי...".

"דאע, דאע", ניסיתי לבנות קוד פרט אמר, "את אמה עשבת את בני עקיבא?"

"עשבת? מה פתאום עשבת? לא היו מדריכים, לא הייתה קומונרית את סגרו את הסניף... טוב, אני רץ, להתראות."

נהי האוטובוס סגר את הדלת והמשיך לנסוע. הבטתי לעבר אתו נער, שלחלום לא הייתי מנמשת כי הייתה או דריכת רץ בבני עקיבא. עכשיו ידעתי שכל סניף בכל פניה בארץ הוא בית עשבוני נערים כמותו ואמרים, והפסקתי לשאול את עצמי מדוע אני נוסעת.

פעולה 2: בני עקיבא: שליחות לחיים!

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יכירו את המטרה השנייה בחזון התנועה - "חינוך להגשמה אישית של רעיון תורה ועבודה".
2. החניכים יבררו כיצד רעיון 'תורה ועבודה' מתגשם בחייהם כעת (מעבר לנעשה בסניף), וכיצד יוכל להתגשם בחייהם בעתיד.
3. החניכים יתלהבו מערך ההגשמה וירצו לחיות חיי שליחות כדי להגשים את רעיון 'תורה ועבודה' ואת ערכי בני עקיבא בחייהם.

הקדמה:

בני עקיבא באה לשנות. ערך ההגשמה הוא אבן דרך בדרכה של התנועה, ובשכיל להגשימו יש לחנך מגיל צעיר לתודעת שליחות, להבנה שמדובר במשימת חיים. נרצה שבפעולה הקרובה החניכים יצאו בתחושת שליחות גדולה לפעול מכוח התנועה ומהערכים שאליהם היא מחנכת, כשבראשם הססמה 'תורה ועבודה'.

הרחבה למדריכים:

חוקת התנועה

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ קובייה, עוגיות מזל או כובע
- ☞ לגו או משחק הרכבה אחר
- ☞ גיליון שכתובה בו המטרה השנייה שבחזון התנועה: "חינוך להגשמה אישית של רעיון 'תורה ועבודה' וחתירה להקמת חברה המיישמת את ערכי תורה ועבודה"
- ☞ מכתב
- ☞ ערכי בני עקיבא כתובים על דפים - ערך בכל דף

מהלך הפעולה:

- א. הגשמת רעיון מופשט
- ב. יישום ערכי התנועה

- ג. הגשמה בפועל
- ד. להוסיף ולפעול
- ה. סיכום

א. הגשמת רעיון מופשט

בקשו מהחניכים לחשוב על חלום שיש להם. אפשר להשתמש במתודות האלה:

1. קובייה שעל כל פאה כתוב לדמיון דבר אחר:

- ☉ את בית חלומותיי
- ☉ נסיך/כה מהסרטים
- ☉ ערך שאני מאמין/נה בו
- ☉ חלום שאני רוצה להגשים
- ☉ משהו שלמדתי מאבא ומאימא
- ☉ מהפכה שאחולל בעולם

2. אפו מראש עוגיות מזל, ובתוך כל עוגייה הטמינו פתק עם מה שעל החניכים לדמיון (מהרשימה הנ"ל). אפשר לנצל את הכנת העוגיות למפגש עם חניכים או עם קבוצה קטנה כדי להעצים אותם, לחבר לסניף (לגרום להם לבוא בשבת) או פשוט ליהנות יחד.

3. הכינו כובע קסמים ושימו בתוכו פתקים. על כל חניך לשלוף פתק ולדמיון לעצמו את הכתוב בו...

שימו במרכז החדר לגו או כל משחק הרכבה אחר ובקשו מהחניכים לבנות בעזרת החלקים שבמרכז את מה שדמיון. בשבטים גדולים אפשר לחלק את החניכים לקבוצות קטנות ולתת לכל קבוצה נושא אחר שיצטרכו לבטא בעזרת הלגו. תנו לחניכים דקות מספר, ובסיומן בקשו מכל חניך להניח מולו את מה שעשה, גם אם לא סיים.

עבדו יחד את המתודה ושאלו את החניכים:

- ← איך היה להמחיש את מה שדמיינתם?
- ← האם מישהו חווה קושי? מדוע?
- ← האם מישהו מרגיש סיפוק? ממה?
- ← הסתכלו על מה שיצרתם - האם יש עוד דרכים לבטא ולהמחיש את רעיונכם?

כוונו את החניכים להבנה שהגשמה - משמעותה לתת ביטוי מוחשי לעיון מופשט, ויש המון דרכים לבטא ערכים במציאות ולהגשים בחיינו רעיונות מופשטים.

ב. יישום ערכי התנועה

פרסו על הרצפה גיליון שעליו רשומה המטרה השנייה של בני עקיבא: "חניך להגשמה אישית של רעיון 'תורה ועבודה' וחתירה להקמת חברה המיישמת את ערכי התנועה".

קראו בקול את המטרה ושאלו את החניכים לאיזו מילה הם הכי מתחברים. כך תצרו אצל החניכים חיבור ראשוני למטרה ותפתחו אותם לדבר עליה בהמשך (לחלופין אפשר לכתוב כל מילה מהמשפט על דף אחר ולפרוס אותן ברצף ארוך על הרצפה. בקשו מכל חניך לקום ולעמוד ליד המילה שהוא הכי מתחבר אליה. כמו כן אפשר גם לעבור מילה-מילה ולשאול: "מי התחבר למילה הזו?" ובכל מילה לבקש מאחד החניכים לשתף).

הזמינו את החניכים לשתף למה בחרו את המילה שלהם כדי לחבר אותם למטרה או לפחות לחלק ממנה (שבטים גדולים יכולים לשבת בקבוצות קטנות, וכך יותר חניכים יוכלו לשתף. היערכו בהתאם והכינו מראש כמה עותקים של המשפט).

הסבירו בקצרה את המטרה, חברו את החניכים בחזרה למושג ההגשמה שעליו דיברנו בהתחלה ושאלו: כיצד אנו

מבטאים בחיינו את ערכי התנועה?

מטרת השאלות להציף את הנושא כפתיחה למתודה הבאה, ולכן אל תפתחו את השאלות לדיון סוער אלא רק שמעו כמה דעות והמשיכו הלאה.

ג. הגשמה בפועל

קראו יחד את המכתב הזה, מאתר 'חברים מקשיבים':

המכתב של רות

רזבי עקיבא, שומו וזרכה.

אני יודעת שבלא לא ציפית להכניס כזה, אבל אני ממש צריכה לספר לך על המשבר שנוצרה ממנו. אני צריכה לספר לך על המשבר שנוצרה ממנו. אני צריכה לספר לך על המשבר שנוצרה ממנו.

קוראים לי רות, ואני גינה בשבט המפילאים בני עקיבא. עכשיו אודש תנועה, ומרד המדינה סיפרה לנו בשבט שאנחנו נקראים על שמך!

לשבת אצלנו, אם רק היית יודעת אז שצדק אינה אפיינה שנה גיהה תנועת נוער יהודית-דתית בארץ ישראל, במדינה יהודית, שתיקרא על שמך, היית מאושר אז הרבה יותר.

אז הגלגתי לכתוב לך. אני לא יודעת - אני לא רוצה לקרוא לך - אבל אני לא יודעת אם היית רוצה שתיקרא על שמך. זאת אומרת, גרמה, הסניף שלנו באמת צעף ואני מתה על השבת שלי, גוף מכה בניס. גם מרד מקיפה ממש, וסיפרה לנו עליוק המון דברים שכלל לא ידעתי. באמת.

אבל שגב, לשבת הרבה לפני שהגלגתי לכתוב לך. אימא קיימה סוף סוף את ההבטחה שלה וקראה אותי אגמול לקנות עזיזים גדישים. הסגנונו אינה שום שום וגיפשוני משהו יפה ומקורי, ואז נצטרתי שכשאתה הבטחת לאספק גכשיט, הבטחת לה משהו יפה, אבל לא סגמ יפה, עם גריטה של ירושלים, בשביל שצדק כל הצמן את עיר הקודש. ואני, איפה אני? סגמ גיפשוני עזיזים, לא שום דבר עם רעיון, סגמ כזה. וזה לא רק אני, אתה מבין? זה כל הגברות שלי, אני אושבת, אף אמת לא מעניין אותה ירושלים עב כבי כק. ואני מסתכלת על מה שכולם אובשים היום - נייק וריבוק, טון סירטון, בקארדי, איווייס - ושלא גששבו שזו אפנה שלנו, זה הכול בא מאמריקה ומאירופה. אתה, שנלמדת כל כך נגד ההשפעות הרומיות על היהודים, לא יודעת אם היית מבסוט לראות היום את הסניף. בלא גם השם שלי נשמע לך רומאי לגמרי.

ובכלל, אני אושבת שהמלמדה שלך ברומאים הייתה מלמדה של עקרונות. לא היית מוכן שיבואו ויגידו לנו שאסור ללמוד גורה ואסור לעשות ברית מילה וכו' זה. אפילו אפשר אומר שנהרצת על זה, שהננת שאנחנו עם מיוחד בצכות הגורה המיוחדת שלו, ושאתם ייקחו לנו אותה, כבר לא יהיה לנו עוד קיום.

ואתה יודעת, רזבי עקיבא, לא נעים לי להגיד, איפה אנחנו ואיפה עקרונות? גיכנסו אסניף וגשאלו סגמ גניק על אינה עקרונות הוא נלמדה היום, גשאלו אותו כמה אפשר או מהעזיזים הגדישים השכנים שלו ומה הוא עשה למענם. גשאלו, גשאלו אותו אם גוף מסופגנייה בגנוכה הוא בכלל ראה אותם.

מרד סיפרה לנו על הוויכוחים שלך עם טורנוסרופוס הרשע. באינה אומרת דיברת אגו. איך יכולת? גשים גניק מול יהודי גילוני, לא רומאי, ונראה אותו מגוונ. ולא גניק ממפילאים, גניק מגבריא 2, מהגזולים האלה שבאים פלם בשבועיים מהישיבה ועוזים רק באוינים.

את הסיפור איך שצדק את הבית והלכת ללמוד גורה דווקא הכרתי. איך שהקולק קהילות ברזים כדי ללמד גורה וידעת שזה נגד הגוף הרומאי, אני משתעשעת איך יכולת.

אתה יודעת, רזבי עקיבא, לפני אודש ניסגה פנית הקומונרית לארץ שיעור בפרשט שזוף רזף שזה לפני המפקד, איך שפנית התרועועה בין השבטים להודיע אכולם, ולהצטרף עוד פלם, וארנה מי שיעזיר את זה כל שנת. אתה יודעת איך עשו צדוק מכל זה? בפלם הראשונה זה הצליח, אגרי שער בקות אקא אכולם להתיישב, והשיעור התקצר בשתי בקות. בפלם השנייה היה בכלל בלגן אמרו שהגזילו גזי מהפלם הקודמת, ובפלם השלישית בכלל לא באו. ונראה לי, גרמה לי גניק שיושבו ונראה גרמה, לא מקהיל קהילות ברזים, סגמ יושבו ונראה אצלנו. ואם אני אגמול לבד על יואהבת ארץ

**כחוק - צה כאלו גדול בגורה... "לא, עוצב, אני לא אגמור. אם באמת היית יכול לקפוץ לבקר אצלנו בסניף, רק לעזור ליב
הברצאים שחול הסניף, ולשמוע מה צה רכילויות, מה צה לכאוף. אבל בטל כבר קלקלתי אק מספיק.
צה לא הכול, רבי עקיבא, אבל אני מרגישה שסגמ ציירתי גמונה שגורה. צה לא ככה, באמת הסניף עשאי, ממש על הכיפק,
אבל לא הכול אלק. רמ, המדריק של ניצנים, אמר לנו בצאוק שהגרדים אומרים שאננו נקראים 'בני עקיבא' ולא 'בני
רבי עקיבא' כי אננו בצצמ נקראים על שמ עקיבא האיש עב שאלאו או 40, לפני שער בגשובה. אני לא צאקתי. ושגדע
אק, רבי עקיבא, שהיום ממש מסר לנו מנהיג כחוק.**

רויג

שאלו את החניכים:

- ← אילו תחושות רויג מבטאת במכתב שלה? מה מפריע לה?
- ← האם זה קיים גם אצלנו בסניף?
- ← האם יש דברים שכן מבטאים את דרכה של בני עקיבא?
- ← כיצד אתם בחיים מגשימים את דרך בני עקיבא?

נסו לערער את החניכים בדרך הגשמת הערכים של התנועה, לעורר אותם לחשיבה כיצד הם מגשימים את ערכי התנועה והאם הם עושים זאת מתוך מודעות ומתוך תחושת שייכות לתנועה.

ד. להוסיף ולפעול

לשבט קטן הכינו כרטיסיות של הערכים שאליהם התנועה מחנכת, ועשו מעין ספיד-דייט עם כל ערך. הקציבו לכל כרטיסיה חצי דקה למחשבה כיצד מבטאים אותו כעת וכיצד אפשר להגדילו. אפשר לתת לחנוך את האחריות על השעון.

למקומות, היכון צא! שלפו את הערך הראשון, ולפי הקצבות הזמן הריצו את הערכים... שבט גדול - חלקו אותו לקבוצות קטנות ובכל דקה (חצי לחשיבה על ההווה וחצי לחשיבה כיצד מגדילים בעתיד) החליפו את הערכים בין הקבוצות. המטרה היא רק לפתוח את הראש ולחדד את ערך ההגשמה לקראת פיתוח הערכים בהמשך המערך. אין צורך בדיון מעמיק ובבניית תכנית פעולה שנתית לשבט עכשיו. אבל אל תזרקו סתם באוויר; אם השבט נדלק על רעיון מסוים מומלץ בחום ללכת אתם ולפתח אותו לכדי עשייה... בכל זאת - מתכוננים לכניסה לחבריא ב.

רשימת הערכים:

- ☉ יראת שמים, לימוד תורה וגמילות חסדים
- ☉ קיום מצוות וקדושת החיים
- ☉ פשטות הליכות, דרך ארץ והצנע לכת
- ☉ חברה צודקת ותיקונה של החברה
- ☉ עבודה עצמית (עמל)
- ☉ התיישבות דתית-חלוצית
- ☉ קליטת עלייה
- ☉ קירוב לבבות בין כל חלקי העם
- ☉ להיות חיל החלוץ של הציונות הדתית

סיימו בסבב שבו כל חנוך משתף מה הוא מקבל עליו כדי להעמיק את ההגשמה של התנועה בחייו מתוך מה שדיברתם עליו - במעשה של ממש או בערך שירצה להדגיש יותר בחייו.

כך חותרים לחברה המגשימה את ערכי התנועה. כל הערכים חשובים, וכולם מאירים את דרכנו, אולם לכל חנוך יש ערך

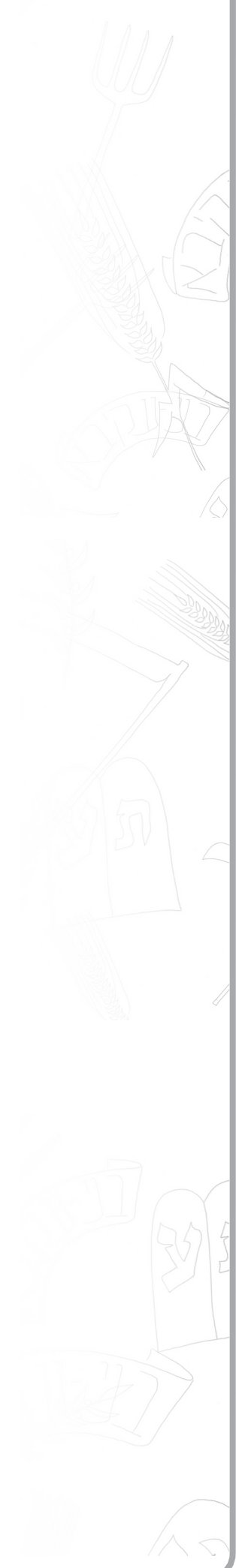
שיותר קרוב ללבנו, אידאל שידגיש יותר בחייו. וכאשר כל חניך מדגיש ערך אחר נוצרת לנו חברה שלמה המגשימה את רעיון 'תורה ועבודה בכללותו'.

ה. סיכום

דיברנו בפעולה על מטרתה השנייה של בני עקיבא - חינוך להגשמה אישית של ערכי התנועה. התחלנו בהבנת ערך ההגשמה ובדרכים הרבות שאפשר לבטא בהן ערך מופשט;

המשכנו בדיון האם אנחנו מגשימים את הערכים שאנו מאמינים בהם כתנועה וראינו כיצד כל אחד מאתנו מגשים בחייו את הערכים האלה.

סיימנו בהבנה שכאשר כל אחד מגשים בחייו את הערכים לפי כוחותיו ואישיותו, יחד אנו יוצרים חברה שחיה את ערכי בני עקיבא בכללותם ובשלמותם.

פעולה 3: מדינה יהודית ודמוקרטית

- אהצזזזז -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יכירו במדינה כחלום של אלפי שנים שהתממש בחיינו.
2. החניכים יכירו בהקמת המדינה כנקודה הכרחית ומקדמת בתהליך הגאולה ויתחברו לרצון להשפיע במדינה.
3. החניכים יבינו שמכוח זה שבחרנו את השלטון איננו יכולים ללכת נגדו למרות כל הקשיים שיש בדרך.
4. החניכים יבינו שמדינת ישראל היא ערך בתנועת בני עקיבא.

הכנות וציוד נדרש:

- ✂ כרטיסיות של נקודות ציון לאורך ההיסטוריה של עם ישראל
- ✂ מערכת צירים דו־ממדית
- ✂ כרטיסיות מקרים - קונפליקטים במדינת ישראל
- ✂ דף גדול ובו כתוב החלק מחזון התנועה על היחס למדינה

הרחבה למדריכים:

<https://www.youtube.com/watch?v=SjqvEczUJEs>

<http://news.walla.co.il/item/2846090> - תחבורה ציבורית בשבת

מהלך הפעולה:

- א. מדינת ישראל - חלום שמתגשם
- ב. התחלת הגאולה? האומנם?
- ג. דילמות וקונפליקטים
- ד. המדינה היא התחלת הגאולה
- ה. בני עקיבא כפועלת למען הצלחת עם ישראל
- ו. סיכום

אומרים ישנה ארץ (יוסף אפיב)

פעמים אני אושב בלבי, איך זה אלוהים בניו-זילנד.
היוולד באי באוקיינוס במדינה שקשה לאתר על המפה. אגדול בעיירה מנומנת שרעפיה אדומים, אלילי בשדה ירוק
והתבונן באיכר הזוט כשזה לבנה.
אגדול בבית 208 בנה אוגו, והיות נכד של 208 שמת מיתה לבנית, אלמוד היסטוריה של 220 שנה מתוך ספר ארוך ודק,
אשאוב יין מתוך אבית במרתף, במרתף שאינו מרוא.
היות ניו-זילנדי ולתכנן בביטאון גוכניות אלמש שנים מראש. אלקוב במרדה אגר זולה של קבוצת כדורגל מקומית,
התגייס אלצבא קבע כי אין צבא גובה והתפטר מהצבא תוך שאיפה אלמיי שיש בהם קצת מתא.
אקרוא עיתון בניו-זילנד ולא אהבין את המתרגם בארץ הקודש, מדוע נהרמים בני אדם על כל שאל אדמה צמיחה, כאשר
העולם הוא גדול והגייים יקרים?
אהאמין כי בני האדם אלמיי הם וכי עם קצת רצון טוב ניגן אהסדיד כל בעיה אנושית.
היות ניו-זילנדי אדעך כי גורג יורה רק ביום הולדתה של מלכת בריטניה, אדעך כי רימון הוא פרי המשאיר כגם על
בגד לבן, אדעך כי שק שינה נועד אליואלים, כי אלמנה היא אישה צקנה וכאשר הורה מספר על בנו שנפל, אשאל אוגו אם
הבן לא (28).
היות ניו-זילנדי קטן וקטנוני, המסגך בז"י"ג אמוגיו, ואינו שוגף בשום גוויה קוסמית, ואינו ערב לשום איש, ואיש
אינו ערב לו, ואין הוא נדרש אהקריב קרבנות אדם, ואין הוא מנצפה שאיש יקריב את עצמו אהענו. היות ניו-זילנדי קטן
שהגולוים אינם נכנסים 12 ורעשים אינם גודרים אליו.

← מה אתם חושבים על הקטע?

← האם גם אתם הייתם מעדיפים להיות תושב ניו-זילנד שחי את חייו בנחת ושלווה?

← למה לנו לחיות דווקא פה במדינת ישראל?

2. ציירו על הרצפה מערכת צירים דו-ממדית ופזרו כרטיסיות המציינות תקופות שונות בהיסטוריה של העם היהודי.
על החניכים למקם את הכרטיסיות במרחב מערכת הצירים, כך שהכרטיסיה הגבוהה ביותר תציין את התקופה שבה
הכי טוב לעם ישראל, והכרטיסיה הנמוכה ביותר תציין את נקודת השפל של העם היהודי.

התקופות:

זירוש ספרד	מלמח העולם השנייה	שרור ירושלים
הקמת מדינת ישראל	בית המקדש הראשון	ישראל שנת 2016
שנים הראשונות של מדינת ישראל	אורבן בית המקדש השני	המנדט הבריטי
אטיפת שושן הנערים		

מצורפים גם שערי עיתונים מכל מיני אירועים חשובים במהלך ההיסטוריה של עם ישראל, אפשר להדפיס אותם ולבקש להציב גם אותם במרחב המערכת.

שאלו על כל כרטיסיה: מדוע בחרתם להציב אותה דווקא במקום הזה? מה היה מצב העם היהודי בתקופה הזו?

סיכום ביניים: מדינת ישראל היא נקודת ציון חיובית לאורך ההיסטוריה של עם ישראל. מי חלם בימי מלחמת העולם השנייה שנזכה למדינה שלנו? לעצמאות ריבונית בארץ ישראל? ומי חלם שפחות מ-25 שנה אחרי השואה נקבל בחזרה את ירושלים כבירת ישראל? אך עם כל זאת נוכל לראות שאין קו רציף של עלייה ויש נקודות קושי גם כיום, כשיש לנו מדינה עצמאית בארץ ישראל, בשלטון יהודי.

ב. התחלת הגאולה? האומנם?

קראו את הסיפור 'מאה למדינה' של הרב חיים נבון (נספח).

שאלו:

← אילו אתגרים הקיימים במדינת ישראל עולים מתוך הקטע?

← האם אתם מסכימים עם התלמיד?

← מה אתם חושבים על תשובת הרב לתלמיד? האם מדינת ישראל אכן טובה יותר מכל חלופה אחרת?

סיכום ביניים: מדינת ישראל היא אמנם התחלת הגאולה, אבל יש הרבה קשיים, אתגרים וקונפליקטים שהיא מעלה אתה.

ג. דילמות וקונפליקטים

חלקו את החניכים לקבוצות. כל קבוצה תקבל כרטיסייה המתארת קונפליקט או מורכבות הקיימים כרגע במדינת ישראל. על כל קבוצה לחשוב מהם שני הצדדים בכל מקרה, אילו שני ערכים באים בסתירה בדילמה ומה עלינו לעשות במקרה הנ"ל (המקרים הם דילמות אמתיות המתרחשות במציאות בישראל היום, ולא תמיד תהיה לנו כמדריכים תשובה חד-משמעית. מטרת הדילמות היא להציף את המורכבות שבמדינה).

1. שוויון במוסד הנישואין

"עתירה לבג"ץ: אשרו נישואים חד-מיניים בישראל"

האולטימטום שהציבה האגודה למען הלהט"ב לכנסת פקע, וביום חמישי האחרון הוגשה עתירה לבג"ץ בדרישה להוציא צו על תנאי שיאפשר נישואים חד-מיניים בישראל. 'הזכות לנישואים היא זכות יסוד השמורה לכל אחד ואחת, והאפליה על רקע נטייה מינית או זהות מגדרית היא אסורה וחייבת להיפסק', אומר עודד פריד, מנכ"ל האגודה" (מתוך: <http://www.mako.co.il/pride-news/local/Article-8f0f86d0533c051006.htm>).

החשש של הציבור הדתי והחרדי מפני פרשנות מרחיבה של הערך החוקתי של 'שוויון' הנתפס כסותר את מצוות הדת. השאלה מתעוררת ביחסים בין גברים ונשים, בין יהודים וערבים, בהקשר של הכרה בזוגות חד-מיניים ועוד.

2. תחבורה ציבורית בשבת

"בימים האחרונים החל דיון ציבורי ברשת בהמשך לפנייה לשר התחבורה ישראל כץ בנושא תחבורה ציבורית בשבת, ובעיקר בעקבות תגובתו של שר התחבורה שפטר את הנושא בטענה כי המתלוננים הם שמאלנים. כץ ציין בתגובתו שאין תחבורה ציבורית בשבת בסטטוס קוו הדתי, ונמנע מלהגיב לתלונות באופן ענייני. אך אם עד כה סבב השיח סביב שאלת הסטטוס קוו והפן הדתי שלו, היום הצטרף לדיון איגוד פנים, המאגד בתוכו למעלה מ-50 ארגוני התחדשות יהודית בישראל, והציג זווית שונה. במכתב שנשלח היום לשר, כתבה מיכל ברמן, מנכ"לית איגוד פנים: 'הניסיון לקבוע מראש כי איסור נסיעת תחבורה ציבורית במרחב הציבורי של מדינת ישראל הוא ערך יהודי - לוקה בחסר. כמי שעומדת בראש ארגון גג המאגד זרמים שונים בחברה הישראלית ובתרבות היהודית... אני קוראת לך לחבור לדיון ציבורי רחב ומעמיק יותר בסוגיה'. בהמשך המכתב מצינת ברמן כי השימוש בשבת כטיעון המבטל כל דיון ציבורי הינו פסול. 'השבת הנה ללא ספק ערך יהודי, מהמתקדמים ביותר שסיפקה היהדות לעולם המערבי, יחד עם ערכים נוספים, כמו משפחה שוויון ודאגה לחלש בחברה. בעולם מודרני, ובמדינה חילונית, חוק האוסר על נסיעה בשבת אינו בהכרח חוק יהודי'. בניגוד למה שניתן לחשוב, האיגוד מעודד את השיח בנושא התחבורה הציבורית בשבת מתוך תפיסה ערכית רב-ממדית, ומתוך ההבנה שדווקא שיח ציבורי רחב בסוגיה יכול להוביל לשינוי בחברה הישראלית מרובת השסעים" (מתוך וואלה! יהדות, אפריל 2015).

3. הר הבית בידו, האומנם?

בשנים האחרונות עלתה חשיבותו של הר הבית כגורם המתסיס את המרכיב הדתי שבסכסוך הישראלי-ערבי. יהודים רבים, בעיקר בני הציונות הדתית, החלו לעלות להר הבית מתוך מגמה מכוונת להפגין אחיזה במקום הנחשב למקודש ביותר לעם היהודי. רבים מהם אף אינם מסתפקים בעצם העלייה להר ומבקשים גם את זכות התפילה במקום. מנגד מוסלמים רבים רואים בכך פגיעה דתית ולאומית קשה, בראותם בכל מתחם ההר מקום המקודש למוסלמים בלבד. התוצאה היא עימותים אלימים חוזרים ונשנים בהר ומחוצה לו, ויש אף המייחסים כל מיני גלי טרור לעימות סביב ההר.

4. סרבנות ממניעים דתיים

בצה"ל משרתים חיילים ומפקדים דתיים הרואים את עצמם כפופים לא רק לחוקי הצבא אלא גם לחוקי ההלכה. הצבא מקפיד על חופש הדת של החיילים, ולכן בדרך כלל לא מתעררר חיכוך בין שתי המערכות. ואולם בעבור חלק מבני הציונות הדתית שאלות של מדיניות חוץ וביטחון - כגון גבולות המדינה והסכמי שלום - הן שאלות שלהלכה היהודית יש עמדה לגביהן. כמו כן יש בהם שמפרשים את ההלכה בדרך מחמירה, שכלליה אינם נשמרים במסגרת הצבאית (למשל בתחום שירת נשים). על רקע זה מתעוררת תופעת סירוב פקודה עקב מניעים דתיים.

לאחר הדיון בקבוצות תציג כל קבוצה את הדילמה העקרונית העומדת מאחורי הקונפליקט שקיבלה. חשוב לומר שהדילמות אכן קשות ומורכבות, אך בסופו של יום אנחנו אזרחי מדינת ישראל ועלינו להבין שכאשר יש שלטון אנו כפופים להחלטותיו (מובן שראייה ביקורתית היא חשובה, אך יש לנו גם חובת ציות כחלק מאזרחי מדינת ישראל - מדינה יהודית ודמוקרטית).

ד. המדינה היא התחלת הגאולה

קראו את הגמרא:

ר' חייא בר אבא ורבי שמעון בן חלפתא

היו מהלכין בבקעת ארבל וראו איילת השחר שבקע אורה.

אמר לו ר' חייא:

כך היא גאולתן של ישראל,

בתחילה קמעא קמעא,

כל מה שהיא הולכת, היא רבה והולכת.

כמו שכתוב: "כי אשב בח'שך ה' אור לי" (ירושלמי, ברכות פ"א, ב ע"ג, טור 3).

מה הכוונה במושג 'קמעא-קמעא'? קצת-קצת. הגאולה תבוא בטיפין-טיפין, צעד-צעד. לא בבת אחת. כלומר מדינת ישראל היא התחלת הגאולה. אף על פי שיש קשיים ועניינים שאנחנו חלוקים עליהם במדינת ישראל כיום - המדינה היא אתחלתא דגאולה. האתגר הגדול הוא לדעת להתגבר מתוך האכזבות והתסכולים, מתוך הדילמות והמורכבות. מדינתנו עדיין בתהליך, השגנו הישגים מדהימים ב-68 השנים האחרונות, ועדיין זהו פרק זמן קצר, ולכן מה שדרוש כרגע הוא סבלנות, מתנות ומסירות.

תהליכים גדולים כמו הגשמת חזון המדינה הם עניין שדורש המון זמן, כאבים ומכשולים, ועלינו לפעול כיחידים וכתנועה למען הצלחת מדינת ישראל.

ה. בני עקיבא כפועלת למען הצלחת עם ישראל

הניחו על הרצפה דף שכתוב בו החלק מחזון התנועה העוסק ביחס התנועה למדינה:

מתוך חזון התנועה:

"אנו עומדים בני עקיבא מנכבד את אגריה א"י גורה שלמים, אהבג הקם כולו, אהבג ארץ ישראל ומדינת ישראל ואילו גפקידים אלוניים 22נינה ובהתפתחותה הגאומית והרוגנית, אקראת הגשמת הגשון של מדינת יהודית הצנויה על אושיות הגורה והמסורה".

← מה היחס של בני עקיבא למדינת ישראל?

← כיצד הוא מתבטא? כיצד אנו, כחניכים בבני עקיבא, נפעל למען מדינת ישראל?

← "מילוי תפקידים חלוציים בבניינה ובהתפתחותה החומרית והרוחנית, לקראת הגשמת החזון של מדינה יהודית הבנויה על אושיות התורה והמסורה" - למה הכוונה? איך נוכל לפעול למען המטרה הזו?

ו. סיכום

תנועת בני עקיבא חרתה על דגלה "לחנך דור נאמן לעמו תורתו וארצו", ומתוך כך לפעול למען חיזוק וביסוס המדינה היהודית בארץ ישראל. למרות כל הקשיים והדילמות העולות כיום במציאות היום-יומית במדינה עלינו להבין כי זוהי 'איילת השחר' של הגאולה, אתחלתא דגאולה. למראה הקונפליקטים הקיימים עלינו למצוא את הדרך לשמור על רוח התורה מתוך שילוב ציות לחוק המדינה וצביונה כמדינה שהיא גם דמוקרטית.

שמה

כאם המחכה לילדיה כך מחכה ארץ ישראל לבניה העולים והמעפילים. ביום ו' שעבר הגיעו לארץ כ-1500 עולים מקפריסין. ילדים עם הוריהם ובני משפחותיהם. אנו מביאים כאן תמונות של שמחה ודמעות בנמל חיפה. האחיות הרחמניות באו לקבל את פני הילדים, ורבים באו לקבל את פני קרוביהם. העולים הועברו למחנה העולים של הסוכנות היהודית ברעננה. ומעתה יהיו אזרחים חפשיים

ישראל
הממשלה הזמנית

עתידך רשמי

עמ' 1

תל-אביב, ה' באייר תשי"ח 14.5.1948

עמ' 1

הכרזה על הקמת מדינת ישראל

בארץ-ישראל קם העם היהודי. בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית. בה חי קוסמוס מסלכתיות, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי.

לאחר שהוגלה העם מארצו בכוח הזרוע שמר לה אמונים ככל ארצות פגוריו, ולא הול מתפלה ומתקווה לשוב לארצו ולהדש בתוכה את חירותו המדינית.

מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה התרו היהודים בכל דור לשוב ולהאחז במולדתם העתיקה; ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, והלוצים, סעפילים ומגנים הפריחו נשמות. החיו שפתם העברית. כנו כפרים וערים, והקימו ישוב גדל והולך השלים על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקידמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות מסלכתית.

בשנת תרנ"ו (1897) נתכנס הקונגרס הציוני לקול קריאתו של הונג חוון המדינה היהודית תיאודור הרצל והכריז על זכות העם היהודי לתקומה לאומית בארצו.

זכות זו הוכרה בהצהרת בלפור סיום ב' בנובמבר 1917 ואושרה במנדט מטעם חבר הלאומים, אשר נתן במיוחד תוקף בינלאומי לקשר ההיסטורי שבין העם היהודי לבין ארץ-ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו הלאומי.

השוואת שנתחוללה על עם ישראל כוסן האחרון, בה הוכרעו למכה מיליונים יהודים באירופה, הוכיחה מחדש בעליל את החכמה כפתרון בעיית העם היהודי מדוסר המולדת והעצמאות על ידי הידוש המדינה היהודית בארץ-ישראל, אשר תפתח לרווחה את שקרי המולדת לכל יהודי ותעניק לעם היהודי מעמד של אומה שוות זכויות בתוך משפחת העמים.

שארית הפליטה שניצלה מהמכה הנאצי האיום באירופה ויהודי ארצות אחרות לא הדלו להעפיל לארץ-ישראל, על אף כל קושי, מגיעה ומכנה, ולא מסקו לתבוע את זכותם לחיי כבוד, חירות ועמל-ישרים במולדת עם.

במלחמת העולם השנייה תרם הישוב העברי בארץ את מלוא-חלקו למאבק האומות השוחרות חירות ושלום נגד כוחות הרשע הנאצי, וכדם חייליו וכמאמצו המלחמתי קנה לו את הזכות להמנות עם העמים סייסדי ברית האומות המאוחדות.

ב-29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל, העצרת תכנה מאת תושבי ארץ-ישראל לאחוז בעצמם בכל הצעדים הנדרשים מצדם הם לכיצוע ההחלטה. הכרה זו של האומות המאוחדות בזכות העם היהודי להקים את מדינתו אינה ניתנת להפקעה.

זהו זכותו הטבעית של העם היהודי להיות ככל עם ועם עומד ברשות עצמו במדינתו הריבונית.

לפיכך נתכנסנו, אנו חברי מועצת העם, נציגי הישוב העברי והתנועה הציונית, ביום סיום המנדט הבריטי על ארץ-ישראל, ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד ההלטה עצרת האומות המאוחדות אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל, היא מדינת ישראל.

פקודת יום להקמת צבא-הגנה לישראל

עם הקמת מדינת ישראל יצאה החגגת ממהרת ונהפכה לצבא סדיר. עצום ורב החוב שהייב הישוב והעם היהודי להגנה בכל שלבי קיומה ותפתחותה, מהניצנים הבודדים בימי היסוד הראשונים – בפתח-תקוה, ראשון-לציון, נדרה, ראשי-פינה, זכרון-יעקב, סתלה, דרך "השימרי" של חלוצי העליה השנייה, הלגיון העברי במלחמת העולם הראשונה, מגיני תל-זה, והגידול המתמיד של ארגון-ההגנה ארצי בתקופה שבין שתי מלחמות העולם, הקמת חיל תגומרים במאורעות 1936/38, יסוד הפלמ"ח וגדודי ח"י"ש, ההתנדבות ההמונית במלחמת העולם השנייה והקמת הכריגדה העברית הראשונה, ועד מאבקת האדיר של החגגת במחצית השנה הראשונה של המלחמה נגדנו מ-30 בנובמבר 1947 עד 31 במאי 1948.

כלי הנסיון, התבונן, כושר הפעולה והפיקוד, הנאמנות ורוח הנכורה של החגגת לא תית הישוב עומד במכהן תדמים האיום שכא עליו בששת חדשים אלה, ולא היינו מניעים למדינת ישראל, וכמפר דברי הימים של עם ישראל יורה פרק החגגת כחוד ונאן שלא יכהו לנצח.

ועכשיו נפתח פרק חדש – מוקם צבא סדיר של מדינת ישראל, צבא החרות והעצמאות של ישראל כארצו, בהתאם לפקודת הממשלה הזמנית שנתפרסמה ברכים על צבא-ההגנה לישראל.

כידיו של צבא זה יופקד מעכשיו כמחון העם והמולדת, ומגילת החרות של מדינת ישראל תהיה לעינים לכל הצבאות בישראל, ואלה דברי המגילה:

מדינת ישראל תחא פתחה לעלית יתודית ולקיבוץ גלויות, תשקד על פיתוח הארץ לפזבת כל תושביה, תחא מושתתה על יסודות החרות, הצדק והשלום לאור חוונם של נבואי ישראל, תקיים שיוון וכויות חברתי ומדיני נסוד לכל אזרחיה בלי הבדל דת, נוע וסין, תבטיח הופש דת, טצפון, לשון, הינגך ותרבות, תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות, ותחיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות.

בלמדו ידיו לקרב ובמחצו כוחות הרשע והזרון המגמים לחרום קיומנו, גיהלונו והרותנו – ישא צבא ישראל בלבו את חוונם הגדול של נבואינו על תימים, בהם, לא ישא גוי אל גוי הרב ולא ילמדו עוד מלחמה.

הצבא הסדיר כמדינת ישראל יהיה מורכב מחילות יבשה, מחיל ים ומחיל אויר, לרבות שרותים צבאיים מתאימים.

כל אלה אשר שרתו עד 1 כיוני 1948 בהטיכות ומענפים שונים והשתתפו בהגנת הישוב ובמלחמתו על חרות ישראל, וכן כל אלה אשר יניסו עכשיו מחדש לפי פקודת ממשלת ישראל – יהיו את צבא-ההגנה לישראל,

כל אחד מתחילים ותחילות המשרתים בצבא חייב להשבע השבעת הבאה:

"הנני נשבעות) ומתחייב(ת) בתן צדקי לשמור אמונים למדינת ישראל, לחוקתה ולשלמונותיה המוסמכים, לקבל על עצמי ללא תנאי וללא סייג עול משמעתו של צבא-ההגנה לישראל, לציית לכל הפקודות וההוראות הניתנות על ידי הספקדים המוסמכים, ולהקדיש כל כוחותי ואף להקריב את חיי להגנת המולדת והרות ישראל."

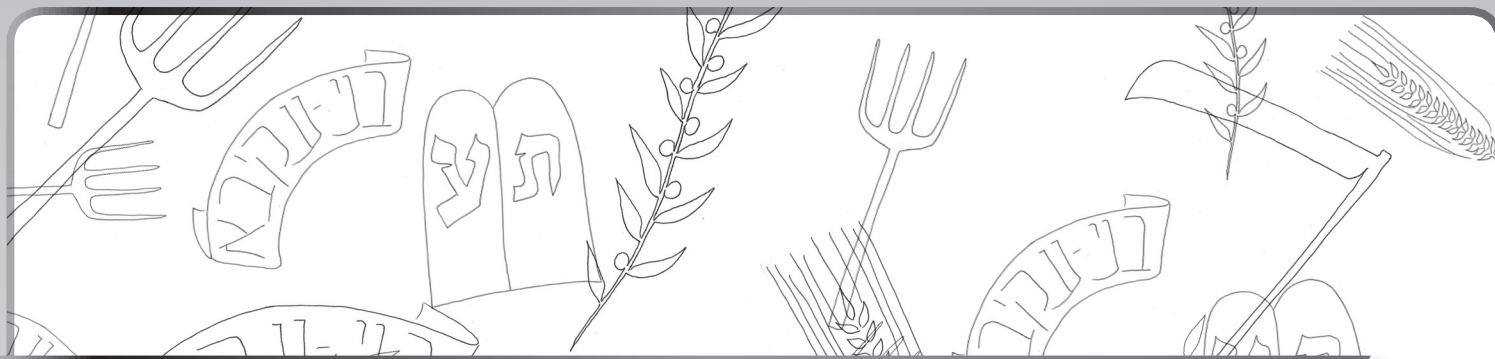
הסנו המוסרי והנופני של כל חייל ומפקד ונאמנותו כמילוי תפקידו – יעשו את צבא-ההגנה לישראל מבטח עוז לשלום הארסה והמולדת.

ד. בן-גוריון

ראש הממשלה ועד הכטחון

ביב איר תשי"ח, 31 במאי 1948

שנה א' לחרות לישראל

פעולה 4: ראשינו בעמקי תורתה

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. ליצור שיח כן עם החניכים על היחס שלנו לתורה ולקב"ה.
2. החניכים יתעוררו לראות את התורה כתורת חיים וכבסיס נכון ואמתי לחייהם.
3. החניכים ירגישו את הצורך כחברים בבני עקיבא לפעול מתוך תורה ולהנכיח את הקב"ה בחייהם.
4. החניכים יבחנו את מקום לימוד התורה ועשיית החסד בחייהם ויתעוררו להגדילם.

הקדמה:

לפני שתתחילו לדבר עם החניכים שלכם על התורה כבסיס לחברי בני עקיבא, עצרו ובררו עם עצמכם: מה מקומו של הקב"ה בחיי? האם התורה היא מקור חיים או רק חוקים והגבלות? מה הקשר הנכון בין התורה לחיי?

הרחבה למדריכים:

מאמר מגיליון "בעין חינוכית" של שלומית בן שעה:

<http://www.orot.ac.il/publications/bayin-chinuchit/Pages/99140.aspx>

הכנות וציוד נדרש:

- ✿ לשלוח לחניכים קישור לשיר 'קדושה' של הרב נריה
- ✿ שני חישוקים, ציורים, מנקי מקטרות - בהתאם למתודה
- ✿ קטע מהמאמר של הרב יונה

מהלך הפעולה:

- א. שירי סעודה שלישית
- ב. היחס שלנו לקב"ה ולתורה
- ג. היחס הנכון לתורה בחיינו
- ד. סיכום

א. שירי סעודה שלישית

הפעולה דורשת דיבור על נקודה שלרובנו כואבת ולא תמיד מבוררת עד הסוף. כדי שתצליחו ותפתחו את החניכים בדרך הטובה ביותר פעלו לאווירה מאפשרת. ודאו כי אתם יושבים במקום ללא הפרעות (במקום קצת מרוחק), במעגל שלם - בלי שורה שנייה או יציע נוסף, ומומלץ לשבת בקבוצות קטנות.

פתחו בשניים-שלושה שירי סעודה שלישית שקטים - כשהנשמה מאירה, קדושה אני מבקש וכד'.

אמרו לחניכים שאתם רוצים לדבר על נקודה רגישה ואמתית בחינן, ולכן כולנו משאירים את הציניות בחוץ ומקשיבים באמת לעצמנו ולחברים שלנו. חשוב לאפס בתחילת הפעולה - האיפוס עוזר לכולם להיכנס לראש ולהבין שכולנו נכחים עכשיו.

ב. היחס שלנו לקב"ה ולתורה

שאלו את החניכים:

← איך הייתם מתארים את הקשר שלכם עם התורה?

לצורך הדיון היעזרו במתודה חזותית:

אפשרות א: הכינו מראש שני חישובים, שעל אחד מהם כתוב 'תורה' ועל האחר - 'חיים'. על החניכים לסדר את החישובים כך שיבטאו את היחס ביניהם בחיים שלהם (זה לצד זה, נוגעים-לא נוגעים, זה מעל זה, זה בתוך זה). אפשר לתת לאחד החניכים לסדר אותם לפי דעתו, ומשם לשאול את השאר האם גם אצלם זה כך? אם כן - להסביר, אם לא - איך הם היו מסדרם את החישובים? למה?

אפשרות ב: פזרו ציורים על הרצפה ובקשו מכל חניך לבחור את הציור שמבטא את היחס שלו לתורה. אחרי כמה דקות למחשבה עשו סבב שיתוף.

אפשרות ג: חלקו לכל חניך שני מנקי מקטרות בשני צבעים שונים ואמרו לכל חניך לפסל את הקשר בין התורה ובין, כאשר מנקה מקטרות אחד מבטא אותו והאחר את התורה.

אפשרות ד: היו יצירתיים! חשבו על מיצגים שיבטאו סוגי יחסים, למשל כוסות חד-פעמיות - באחת נעצו קיסמי שיניים, על אחת ציירו עננים, באחת ציירו להבה, באחת גזרו חורים קטנים בתחתית או בשוליים העליונים, כוס עם חבל מסביב וכו'.

חשוב ביותר להוביל את הדיון ברגישות, ולא לשפוט אף אחד או לזלזל בשום מחשבה או תחושה. רק להציף. לפעמים המפגש בגיל הזה עם התורה נוגע בעיקר בהגבלות של בתי הספר ובנוקשות של המחנכים, וחשוב לתת מקום גם לביטוי של התחושות הללו. להקשיב וליצור אווירה שמאפשרת פתיחות, לשאול שאלות מנחות, להגיב בחדות ובמידות לציניות בין החניכים ולהודות למי ששיתף.

ג. היחס הנכון לתורה בחינן

לאחר שכל חניך שיתף ביחס שלו לתורה עכשיו, שאלו את החניכים:

← האם זה היחס האידיאלי? מהו לדעתכם היחס הראוי לתורה? הקשר הכי טוב לתורה?

בקשו מהם להדגים שוב בעזרת המתודה שהשתמשתם בה קודם (תשובות אפשריות: לשמוח שיש לנו תורה, לאהוב אותה, שתגרום לי לאהוב את הקב"ה, שארגיש חי כשאני מקיים מצוות, שירגש אותי, שאתלהב ממנה תמיד, שתהיה קשורה לי לחיים).

הביאו לפני החניכים קטע של הרב סולובייצ'יק:

היחס ביננו הוא אישי: הרמב"ם מימינו, רבנו תם משמאלי, רש"י יושב בראש ומפרש, רבנו תם מקשה, הרמב"ם פוסק, הראב"ד משיג. כולם הם בחדרי הקטן, יושבים סביב לשולחני. המה מביטים עלי בחיבה, משתעשעים עמי בסברא ובגמרא, מעודדים ומחזקים אותי כאב (הרב סולובייצ'יק, 'ובקשתם משם').

הרב סלובייצ'יק מתאר את לימוד התורה שלו כחוויה חיה; לא סתם כאילו הדמויות חיות ומדברות זו עם זו והוא צופה מהצד - אלא יושבות לצדו ודנות בסוגיות לנגד עיניו. הוא ממש חי את הלימוד שלו.

שאלו את החניכים:

← האם אתם מרגישים כך כשאתם לומדים תורה? כשאתם מקיימים מצוות?

← האם זה מעורר בכם חשק לחיות כך את התורה?

← האם זה אפשרי? איך?

נסו ליצור בהם רצון ללמוד כך תורה, להרגיש את התלהבותו של הרב סלובייצ'יק מלימודו.

אפשר לנסות להמחיד בקצרה - תנו לחניך לפתוח חומש, ובכל פעם שיש פירוש על מילה בפסוק יקום חניך אחר ויסביר לו את הקושי ואת התשובה.

ד. סיכום

סיימו את הפעולה עם החיבור לתנועה: הרב סלובייצ'יק גורם לנו לרצות לחיות את התורה מתוך התלהבות, חיות ושמחה; לראות את קדושת החיים בכל. את הרצון הזה - לחיות את התורה ואת הקשר עם הקב"ה באמת ובקדושה, אנו רואים אצל הרב נריה, שהיה ממייסדי התנועה.

רבות סופר על הרב נריה - המחנך, ראש הישיבה, הדמות - האדם שדאג לכל תלמידיו בפרטים הקטנים ביותר, הכניס רוח חיות ושמחה לכל דבר שעשה ויצק תוכן של אמונה וביטחון אמתיים.

דבריו האחרונים שאמר על ערש דוויו, כשהמחלה האיומה כבר כמעט הכריעה אותו, יכולים אולי לשמש סיכום וגם מעין צוואה לדמותו הייחודית והמיוחדת:

"גנו אי קצת עירוי דם אנפשי אלצק אותה אלצק את גלאידי."

אני מבקש!

קדושה - אני מבקש.

קודש הקודשים - אני מבקש.

גנו אי קדוש ארץ ישראל.

גנו אי קדוש אהבג ישראל.

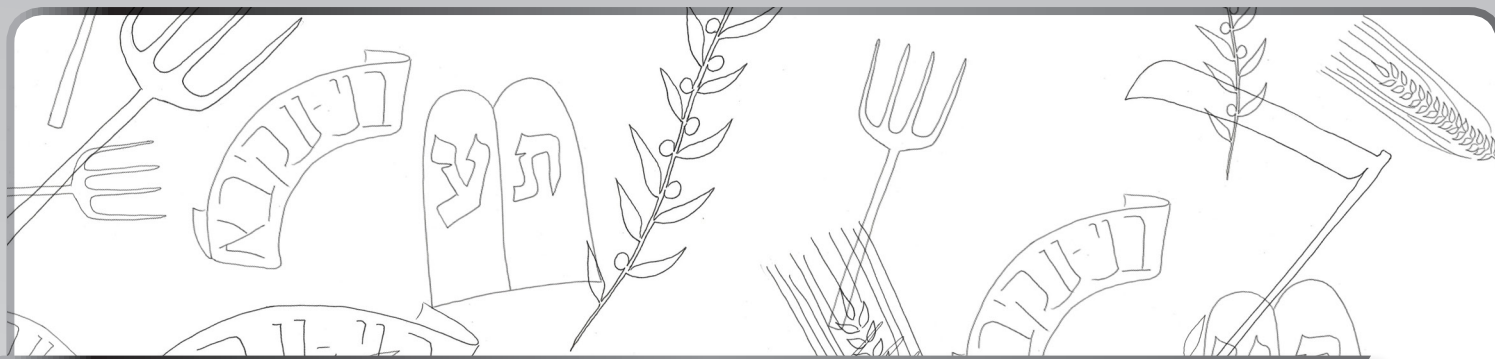
לא סגם דיבורים גנו אי הרשע קדוש ארץ ישראל!"

ואס קרא כמה פעמים בקול גדול:

"שמע ישראל הי' אלוקינו הי' אגדי."

סיימו בתפילה לחיות את הקדושה של התורה בחיים שלנו - בארץ ישראל, בעם ישראל, בתורה ובכל רובד של חייו בכלל. אפשר לשיר לסיום את השיר של הרב נריה.

פעולה 5: אחי, יש'ך אש? - אהצזזזז -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יבחנו את יחסם לקיום מצוות בחייהם.
2. החניכים יזדהו עם הצורך וההכרח להתלהבות מחיי הקודש אל מול השגרה ותחושת השחיקה שבקיום מצוות יום-יומיות.
3. החניכים יתעוררו לחשיבה כיצד להוסיף התלהבות ואש לחייהם ולבנינם הרוחני.
4. החניכים ירגישו שהתורה מלהיבה אותם ונוגעת בהם, שהתורה היא חיים בשבילם.

הרחבה למדריכים:

מאמר של הרב יונה גודמן על תורת חיים:

<https://drive.google.com/file/d/0B3Rw1uM6TzkPUzhJa19OOTIwa1RBb0hmd1VwLVhWbE9yeHhN/view?usp=sharing>

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ מוזיקה
- ☞ דפים וכלי כתיבה
- ☞ נרות וגפרורים

מהלך הפעולה:

- א. מה מלהיב אותנו?
- ב. כוחה של האש
- ג. סיכום

א. מה מלהיב אותנו?

1. שחקו 'צעקות', 'גולוגולוגולובוםבוםבום123', 'זרם' או משחק אחר בסגנון.
2. שחקו 'מה מלהיב אותי' - על החניכים להסתובב בחדר כשברקע מושמעת מוזיקה קצבית ומהירה, וכשהמוזיקה נעצרת על החניכים לפעול בהתאם להוראה הניתנת. שימו לב שההוראות גמישות ופעלו אתן בהתאם לגודל השבט (תחרויות בין קבוצות בשבטים גדולים וכו').

הוראות:

- ⦿ 15 שניות - חשבו על משהו שמצחיק אתכם ומצאו עוד חניך שאוהב בדיוק את אותו הדבר. עמדו בזוגות (אם השבט גדול אפשר להתחיל בזוג ואז להתקבץ שוב לשלישייה או לרביעייה).
- ⦿ בתוך 45 שניות כתבו לפי סדר האל"ף-בי"ת דברים שחבר'ה בשבט מתלהבים מהם (חקלאות, טיולים, רכבים, שלושה סינים מנגנים...).
- ⦿ הסתדרו בשלושות ובתוך חצי דקה חברו חמסיר עם כמה שיותר מילים שקשורות לאש (ברצף הגיוני!)
- ⦿ אמרו כמה שיותר בדיחות משותפות של השבט או על הסניף (אפשר לחלק לקבוצות של ארבעה, ושיכתבו על דפים).
- ⦿ בתוך חצי דקה הסתדרו בזוגות ושתפו זה את זה במצווה או במנהג שמלהיבים אותי (סביר להניח שהחבר'ה לא יבינו מה אתם רוצים מהם והאווירה תיהרס).

שאלו:

- ⬅ איך הרגשתם במשחק? במוזיקה? במשימות? (התלהבות, כיף, חיות, מצחיק, תוסס)
- ⬅ האם אהבתם את התחושה?
- ⬅ מתי עוד אתם מרגישים ככה?
- ⬅ האם עניתם על השאלה בהוראה האחרונה? למה?
- ⬅ האם היה פער ברמת ההתלהבות והכיף בין המשימה האחרונה לקודמותיה?
- ⬅ האם אתם מרגישים התלהבות כשאנחנו מקיימים מצוות?
- ⬅ אם כן - מתי? אילו מצוות מלהיבות אתכם?
- ⬅ אם לא - למה? מה אתם חשים במקום התלהבות?
- ⬅ האם אתם רוצים לחוש התלהבות ואש בעבודה הרוחנית שלכם?

ב. כוחה של האש

1. כבו את האור בחדר. שבו במעגל והדליקו נר במרכז (בשבטים גדולים מומלץ לשבת במעגלים קטנים או לחלופין לפזר במעגל כמה נרות, ואפשר גם לעשות את כל הפעולה סביב מדורה או קומזיץ במקום להסתפק בנרות). בקשו מהחניכים לזרוק אסוציאציות על המילים להבה ואש (אור, חום, חיים, סכנה, שרפה, בערה, ל"ג בעומר?! תמיד זזה, אפשר לבהות בה שעות...).

2. למדו יחד את הקטע הזה של ניר אביעד, מתוך יהדות.נט:

בפרשתנו מצווה התורה: "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה..." על פי החסידות - המזבח רומז לליבו של האדם, וכשם שהמזבח הוא מקום שבו בוערת אש, כך גם באדם הלב הוא המקום שבו בוערת אש הרגשות והרצון. במובן הזה, יש לראות את המשמעות הרוחנית של הציווי שבפרשתנו לפיה על האדם לדאוג לכך שאש האהבה לקב"ה, ההתלהבות בעיני התורה, והרצון לנתינה לסובבים אותו, במעגלים הקרובים יותר והקרובים פחות, תוקד לעולם בתוך לבו, ולא חלילה תכבה.

על כל אחד לבחון את עוצמתה של 'אש התמיד' ב'משכן' הפנימי שבתוכו. האם עיני התורה ומצוותיה נעשים מתוך חיות ואש פנימית, או שמא הדברים נעשים בחוסר חשק וחוסר התלהבות? כאשר האדם אינו מתאמץ להתחדש תדיר (בכל תחומי החיים), בנקל הוא עלול לשקוע בשגרה המכלה כל חלקה טובה. ולגלות שהאש שבתוכו, אשר אמורה לתת לו כוח ולהאיר את דרכו, פשוט כבתה. במצב שכזה גם המצוות עלולות ליהפך לסדרות של מעשים חיצוניים ללא חיות פנימית. על כך כתב הנביא ישעיה: "וען כי נגש העם הזה, בפיו ובשפתיו כבדוני וליבו רחק ממני, ותהי יראתם אותי מצוות אנשים מלומדה" (כלומר העשיות הן חיצוניות בלבד בעוד הלב ריק מכוונה).

שאלו:

- ← מה הבנתם מהקטע?
- ← מהי 'אש התמיד' לפי החסידות? (הרגשות והרצון, החשק, תחושת החיות)
- ← מהו 'המזבח'? (לבו של האדם)
- ← מה פירוש הפסוק "אש תמיד תוקד על המזבח"? מהי הדרישה מהאדם לפי הפירוש הזה? (לחיות את החיים ואת התורה והמצוות מתוך אש והתלהבות פנימית).
- ← האם אתם מתחברים לתביעה זו? מרגישים כך בחייכם?

3. חלקו לכל חניך נר, וכשהוא משתף מה מלהיב אותו באמונה ובתורה - עליו להדליק את הלהבה שלו. לפני שתתנו לחניכים לענות - זו הבמה שלכם כמדריכים לסכם לרגע את הקטע, לחבר לחיים שלכם ולשתף את החניכים בחוויה של התלהבות ושל אש שחוויתם; חוויה אישית של תורה או של גודל.

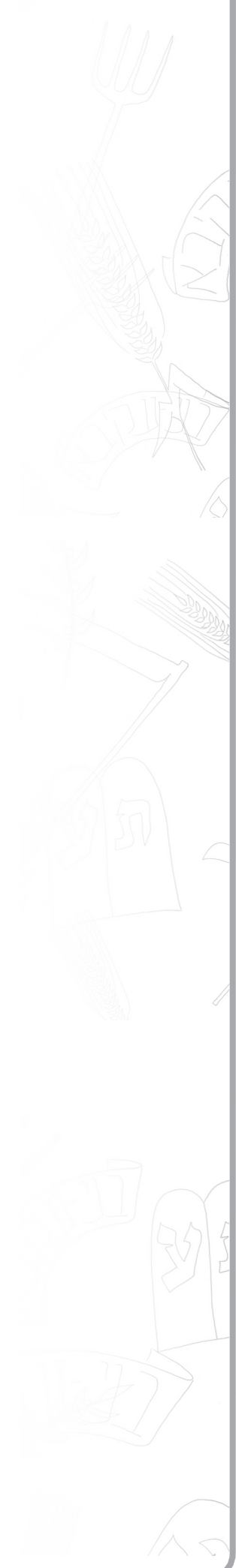
כחברים בתנועת נוער בכלל, ובבני עקיבא בפרט, ההתלהבות מהעשייה ומהחיים היא הכרחית, שהרי ההתלהבות היא המנוע שלנו לפעול ולשנות, ובבני עקיבא אנו נפגשים רבות עם עצמות ועם חוויה מרוממת של גודל וקדושה - בסמינריונים, במסעות, במחנות, בפעילויות סניפיות ועוד. שתפו את החניכים בחוויה של התלכות שזכורה לכם ומחממת אתכם, רצוי חוויה שקשורה לתנועה, והמשיכו לשמוע את החניכים.

אפשר לקחת את הסבב לכמה כיוונים - מה מלהיב בתורה, מה מלהיב בתנועה, תפילה או מנהג שאנו מתחברים אליו.

ג. סיכום

השמיעו לחניכים את הבית הראשון של השיר 'ישך אש' של אהרן רזאל לסיכום הפעולה, אפשר ניתן גם לחלק את המילים כצ'ופר.

הי אָגִי, יֵשֶׁךְ אֵשׁ?
אָז דַּע אֶךְ שֵׁשׁ עֹלָם בְּאוֹר שְׂמֵחָה אֶהְיֶה לָּךְ
הי אָגִי, יֵשֶׁךְ אֵשׁ?
הֲיֵשׁ הַצִּיּוֹן אֶהְיֶה לָּךְ, צֶה לֹא הַצִּיּוֹן אֶהְיֶה לָּךְ
הי אָגִי, יֵשֶׁךְ אֵשׁ?
לֹא אֵשׁ שׁוֹרֶפֶת אוּ מְכַלֶּה, אֵשׁ אוֹשֶׁת אֶת סוּדָה
בְּקֶרֶן שֵׁשׁ בְּכִנְפֶיהָ הִיא מְרַפָּא

פעולה 6: קליטת עלייה

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים ידונו בכל מיני קשיי קליטה של העולים החדשים בארץ.
2. החניכים יכירו לעומק את הבעיות בקליטת עולים בארץ.
3. כחברים בבני עקיבא החניכים יחוו אחריות כלפי העולים.

הרחבה למדריכים:

- 🌐 המערכון 'לול' <https://www.youtube.com/watch?v=alp9scMfmjA> - (לא בשבת!)
- 🌐 <http://www.themarker.com/markerweek/1.2442424> - (לא בשבת!)

הכנות וציוד נדרש:

- 🍴 תמונות מאכלים ושמות מנהגים עדתיים
- 🍴 כרטיסיות מקרים - קשיי עולים חדשים
- 🍴 מפה של העולם
- 🍴 כרטיסיות עם שמות המבצעים להעלאת יהודים מכל מיני מקומות בעולם

מהלך הפעולה:

- א. עדות ישראל
- ב. קצר בתקשורת
- ג. קשיים
- ד. פתרונות
- ה. סיכום

א. עדות ישראל

פזרו על הרצפה שמות מנהגים ותמונות של מאכלים מסורתיים: גפילטע פיש, קובה, קובנה, ג'חנון, לחוח, אינג'רה, קוסקוס, ספינג', מימונה, סיגד, מופלטה, חינה.

שאלו:

← מה משותף לכל הדברים הרשומים פה?

← מישהו מזהה את אחד המנהגים או המאכלים מהבית?

← מאיפה המאכל או המנהג הזה הגיעו אלינו לארץ?

ערכו סבב בין החניכים מאין הגיעו לארץ ההורים הסבים שלהם (אפשר לפזר על הרצפה פתקים עם כל ארצות המוצא שהגיעו מהן יהודים לארץ ישראל לאורך השנים).

אמרו: שימו לב מכמה מדינות הגיעו יהודים לארץ ישראל, וכל זה בפחות ממאה שנה! החברה הישראלית מורכבת מהמון עולים חדשים מכל מיני מקומות בעולם, מקצתם ותיקים יותר ואחרים חדשים.

ב. קצר בתקשורת

1. התחלקו לשתיים-שלוש קבוצות. כל קבוצה תקבל משימה (לדבר רק בחיריק; כל מילה שמוציאים מהפה חייבת להתחיל באותיות אל"ף או דל"ת; מותר לומר רק מילים עם שלוש אותיות וכו') ותלך הצדה להתאמן על המשימה שניתנה לה. לאחר כעשר דקות ערבבו את הקבוצות, וכל קבוצה תצטרך לגלות מה החוק של הקבוצות האחרות.

שאלו:

← כיצד התנהלנו בהתחלה? למה? האם אפשר לבנות מערכות חיים במצב כזה של חוסר תקשורת, שלכל חברה יש חוקים וכללים משלה? האם אנחנו רוצים לחיות בחברה כזאת? איך אפשר לבנות שפה משותפת עם קבוצות אחרות, שונות מאתנו? אפשר להכניס את עניין החריגים והמוגבלים בחברה - האם היינו רוצים לוותר עליהם?

2. רבי זירא השתוקק לעלות מבבל לארץ ישראל, שחיבב אותה מאוד והפליג בשבחיה ("אזירא דארץ ישראל מחכים", "שיחתן של בני ארץ ישראל תורה" ועוד), ולבסוף אכן עלה אליה למרות התנגדות רבו, רב יהודה, שטען כי אסור לעלות לארץ ישראל מבבל. לפני עלייתו צם 100 תעניות כדי לשכוח את התלמוד הבבלי וללמוד תלמוד ארץ ישראל ביישוב הדעת ובדעה צלולה. כשעלה לארץ ישראל התיישב בטבריה ולמד אצל רבי יוחנן, ריש לקיש ותלמידיהם - רבי אמי, רבי אסי ורבי אלעזר.

רבי זעירא, כשעלה לכאן (=לארץ ישראל) הלך להקיז דם (=לטיפול רפואי), והלך לקנות ליטרת בשר מהקצב.

אמר לו: בכמה (עולה) הליטרה הזאת?

אמר לו: בחמישים מטבעות ובמכת ברזל אחת!

אמר לו: קח לך שישים, ולא קיבל; קח לך שבעים, ולא קיבל; קח לך שמונים, קח לך תשעים. עד מאה, ולא קיבל.

אמר לו: עשה כמנהגך.

בערב בא לבית הוועד. אמר להם: חכמים, מהו המנהג הרע הזה כאן שלא יאכל אדם ליטרת בשר עד שמכים אותו בברזל?

אמרו לו: ומי הוא זה?

אמר להם: פלוני, הטבח.

שלחו להביא אותו ומצאו שמת וארוננו יוצא.

אמרו לו: רבי, כל כך כעסת עליו?

אמר להם: יבוא עליי (לשון שבועה) שלא כעסתי עליו (אלא) הייתי סבור שהמנהג כאן הוא כך (מתורגם מהירושלמי, ברכות ב, ח).

הסיפור הזה מובא במסגרת סיפורי 'קליטת עלייה' המתעדים את עלילותיהם של העולים הבבלים החשובים שעלו לארץ

ישראל ומצאו עצמם סובלים מהצקות בני המקום הלועגים להם. רבי זירא עלה לארץ אך שרבו לא היה מרוצה מעלייתו לארץ וסבר שהיא טעות חמורה. בעבר היו נוהגים ללכת לרופא להקיז דם - מעין טיפול רפואי להורדת לחץ דם, ולאחר טלטולי הדרך החליט רבי זירא להקיז את דמו. כשסיים את הטיפול וגופו עוד היה חלש ניגש לקנות בשר באטליז הקרוב כדי להתאושש. רבי זירא היה חדש בארץ, לא הבין את מנהגי הארץ ולא הכיר את מחירי השוק, וכששאל מה מחירה של ליטרת בשר התברר לו שנוסף על המחיר המקובל הנשקל במטבעות עליו לספוג מכה על ראשו מכלי העבודה שותת הדם שבידי הקצב. רבי זעירא ניסה להציע לו עוד כסף במקום המכה אך הקצב לא הסכים, ורבי זירא נכנע וקיבל את המכה. בערב, כשהלך רבי זירא לבית המדרש ושאל את הלומדים בבית המדרש מה מקור המנהג המוזר הזה, שלחו לקרוא לאותו קצב אך גילו שהוא מת. חכמים הסיקו שמת בגלל כעסו של רבי זירא, אך הוא טען שלא כעס כלל אלא רק התפלא.

שאלו:

- ← איך לדעתכם התנהג הקצב לרבי זירא?
- ← מה דעתכם על ההתנהגות הזאת?
- ← מה קרה לקצב? מדוע לדעתכם זה קרה לו?
- ← מה לדעתכם המסר של הסיפור?
- ← הסיפור הזה הוא סיפור ישן מאוד, מלפני 1,500 שנה! האם הוא דומה למציאות היום? איך?
- ← האם לעג לעולים חדשים הוא תופעה מוכרת היום?
- ← מי אשם בסיפור של רבי זירא?
- ← האם היה אפשר לשנות את הסיפור?
- ← עם אילו קשיים התמודד רבי זירא כעולה חדש?
- ← אילו קשיים נוספים יש לעולים חדשים כיום?

ג. קשיים

חלקו כרטיסיות לחניכים וכל זוג ידון בדוגמה, ינסה לזהות את קושי הקליטה המסוים המופיע בקטע ויחשוב על פתרונות.

1. כתיב בשו"ת אורח חיים כי הקהילה האגיופית אג אג הסיג. זה דורות רבים כל שנה עולים בני הקהילה לביילא ארמון הנציב בירושלים ומשתתפים בטקס המסורתי. כל הכיתה של אשגרה יוצאת לביילא ביום והוא לא רוצה להפסיד. מה יעשה?

2. איכיל, עולה מאיטליה, יש שגיאות כשהיא מדברת בעברית, והיא מגביהת אבד מול הרבה אנשים. בשיעור שאלה המורה את איכיל שאלה שהיא יודעת לענות עליה, אבל היא מתלבטת אם לענות כי היא מפחדת שהעברית שלה לא תהיה ברורה. מה תאמרו לה לעשות?

3. מאיר, עולה ותיק מאגיופיה, סובבט אגואר ראשון באוניברסיטת גא אביב, יצא עם אגריז אגריזים אגריזים ביום אגריז. המארגט בכניסה אגריז סירבה להכניס אגריז בגירוף של אגריז הגאמה. אגריז של מאיר, שהקצתם כד נכנסו אגריז, שואלים אגריז מה לעשות. מה הייתם עושים אילו הייתם במקומו של מאיר?

4. רבקה היא עולה אגריז מבלגיה המבקשת אפגו אפגו בנק כדי שיעזרו לה אג קצבאג העולים שהיא צכאית אהם. כאשר היא מגיעה לבנק היא נדרשת לקרוא המון אפגים עליהם, אך אינה מבינה מה כתוב בהם ומפחדת אגריז. מה אדעתכם היא צריכה לעשות?

5. משפחת צארו עתה מאגיופיה לפני פגוה אגריז. היורים אגריז של בני עקריז אהם אגריזים בביט ספר אגריז. היורים בביט כד יודעים עגריז אגריז, ואילו ההורים עדיין אגריזים אגריז, והפחד יוצר אגריז בביט בין ההורים אגריז. מה אדעתכם עליהם לעשות?

6. ואבימיר היה מרצה אפיציקה זזריג המועצוג, אזל כיום בישראל אין הוא מנליג אמנזא זזזדה בגאום. מנליגים או להיוג שרג זזיג ספר. מה הייגם מיינליגים או לעשוג?

7. נינאר זלה ישראל מאגיופיה. כשהיז ארץ הנליגו או להגליף אג השם לשם ישראל, אג הוריו סירבו זלענה שנהו שם משפגני שזובר מדור אזור. אף אגד ממנריו של נינאר זזיג הספר אינו מנליג להזוג אג השם שלו נכון, ומנהלג זיג הספר הנליגה אנינאר להגליף אג שמו. מה הייגם עושים זמקומו?

← אילו קשיים עולים מתוך כרטיסיות המקרים?

← כיצד אפשר לפתור אותם?

← אילו קשיים נוספים יכולים להיות לעולים החדשים בארץ?

← מי לדעתכם ממונה על מציאת פתרונות ועל יישומם?

ד. פתרונות

אפשר להעלות כמה רעיונות לפתרונות לחלק מהקשיים או לקושי מסוים, ואפשר גם לקרוא את הקטע של הרב יונה גודמן בנושא (ראו נספח).

זה הזמן לספר לחניכים על היזמות של בני עקיבא בענייני קליטת עלייה, לדוגמה: (עיינו והדפיסו לפני שבת!)

🌀 תכנית עמישב:

<http://bneiakiva.org.il/%D7%AA%D7%95%D7%9B%D7%A0%D7%99%D7%AA-%D7%A2%D7%9E%D7%99%D7%A9%D7%91/>

🌀 הסיגד:

<http://bneiakiva.org.il/%D7%97%D7%92-%D7%94%D7%A1%D7%99%D7%92%D7%93-%D7%90%D7%96-%D7%9E%D7%94-%D7%96%D7%94-%D7%91%D7%A2%D7%A6%D7%9D/>

🌀 תכנית השחר:

<http://bneiakiva.org.il/hashachar/>

ה. סיכום

קיבוץ גליוות ועלייה חדשה הן התחלת הגאולה, אך עלינו כעם לעמול קשה כדי לתת לעולים החדשים הרגשה של בית ושוויון. עלינו כתנועה להילחם בתופעות אפליה, גזענות וניצול חולשות של העולים בחברה הישראלית.

נספחים לפעולה 6

הרב יונה גודמן - סיירת שלדג עשתה את חלקה (מתוך עלון רבני צהר):

אביון הגשום על הפרט מוסדות הגינון אבקש ב"ה לרומ סיפור ונצדו הארה גינוכית: במצב צנן שארן 34 עלות, וכונה 'מבצב שמה', הולא זיה"ל אמיתת ישראל כ-15,000 מיהודי אגיופיה. 'המוסד' גיאם ושיאם (35 מיליון דולר!), אומהי שלדג (סיירת גיל האוויר) אבאט ומהס אווירי אביר הביא הביגה גולה שמה.

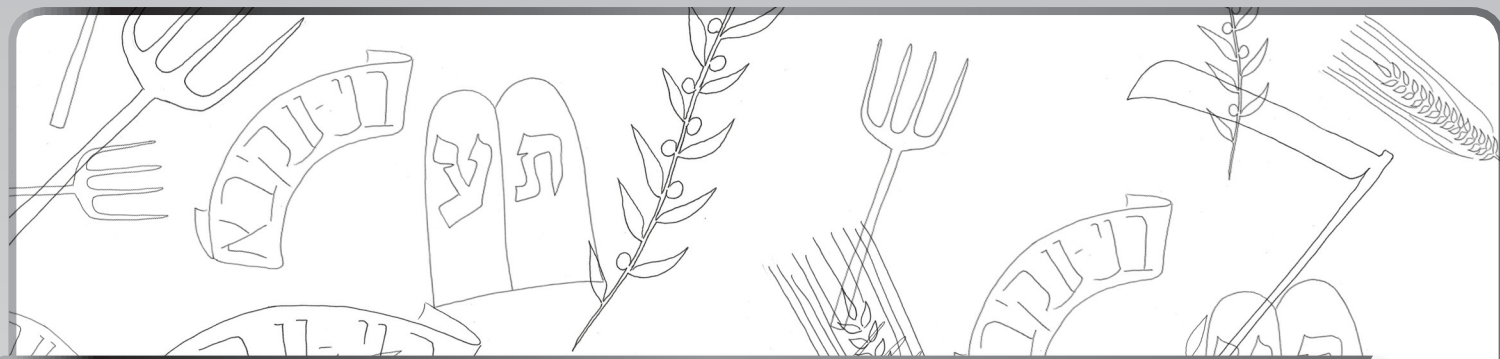
השנה הייתה גשני"א, ומערב הגינון הישראלית מצאה לפעמים עומדת בפני משימת קליטה של אפי ילדים עלוים אגשים. הורי הילדים ההם לא הכירו את מערכת הגינון בארץ והתקשו להכריע האם לשלוח את ילדיהם לגינון דגי או גילוני. הזיבור הזיוני-דגי בארץ נצק בטענה כי הולא האגיופית היא עדה מסודתית-דגית, ולכן יש לשלוח את ילדיה דגית ספר דגיים, אפוא עדה שהוריהם יכירו את ההווה הישראלי ויכולו אבאור כרצונם. האלף הוליל (וגם הזדק) וכך הולאט כי בשנה הראשונה ישווצו ילדי העוים בגינון הדגי. אולם עדה מהרה התברר כי רוב הישיבות והאולפנות לא קלטו בפול את הנוער העולה. אלק לא מבול שולך במוסדות דגיים מאוד גלשים, שבהם נפשו עמ נוער שזא מרקע גלש ובעל גרבות לא דגית. באותה תקופה ריכנתי את מולקת ההדרכה של גנולת בני עקיבא. יאד עמ המצב"ל דאט (ומנכ"ל הגמ"ד כיום - אברהם יפשיץ) נענו אבקש מראשי הישיבות והאולפנות שייצירו את קליטת הנוער העולה במוסדותיהם. הסיפור נועל אלמדי התיכון אולם הוא נכון באותה מידה לגבי מה שהתרחש בגילי היסודי. ואמנם היו מוסדות שעשו עבודה מדהימה בקליטה, אק היו רבים אגרים שלא קלטו אף לא אגד. אדגרי אלק מראשי אותם מוסדות, היו אלה העוים עצמם שביקשו להתקבל... אז עשינו ניסוי: אקנו אגנו עולה מאגיופיה, בוצר ישיבת הסדר (מנצה נדיר באותה תקופה), כדי שיסביר בכנס של ראשי מוסדות מדוע גיוני אקולט את אגיו. הענו לכנס, וכשהגיע גורו של אגנו גלמדי ישיבה יוצא אגיופיה אדגרי, הוא קם אק לא היה מסוגל להוציא מילה. הוא פרץ דגני נורא ולגדהמנו ביקש מראשי הישיבות והאולפנות אדרוש ממשרד הגינון אבול את ההגלטה שלפיה שולמים את בני העדה לגינון הדגי. הוא ביקש כי הגלמדיים יופנו דק לגינון הגילוני! נוכח גדהמך כולנו הוא הסביר בפשטות: אגם אלצגם על משרד הגינון שאגילי יגילו לגינון הדגי, אק בפול לא קולטים אותם ממוסדות המצקים. הם מגיעים ממוסדות עמ אוכוסטיה קשה. אגיו, ילדים אובים, הגלברו אנוער שוליים ויצאו לגרבות דעה ומלקם אף 'מסוכים' עמ הגוק (אין דגדגים אלו בכדי אדגרי סרה בצווגי דגי הספר שקלטו את הגלמדיים, שהרי הולו עושים מלכת קודש מדהימה, אלא דק אבטל את הזבור שמש שאגיו לא הגלמדי אוסגרות אלו). אדגרי, אגם אגיו ומגריו יופנו לגינון הגילוני, יש סיכוי טוב יוגר שאם ייקלטו במוסדות איכותיים שבהם אלו המסיימים עמ גלוגת דגרות גבוהה, שהבולרים שלהם מגלייסיים לשירות משמעותי בצה"ל, הרי שגם היקלטות במגרה הישראלית גהיה טובה יוגר. אני צוכר את בכיו ואמיתו הקשה כאילו אק היום נאמרה: "כולכם דעז שבני העדה שלי ייקלטו בגינון הדגי, אק לא במוסדות שלכם, אלא אגם כן הם יבואו כעובדי גלצוקה". אבולף הוסיף: "הייתם דריכים להגיד לנו הכול מראש. אולי עדיף היה להישאר באגיופיה".

עדה כאן הסיפור, שראוי אצקרי אספרו עמ היום. במצב הבאת העוים עשה סיירת שלדג עשה את גלקה. אק האם מוסדותינו עשו ועושים את גלקם אקלטם? אמנם הגינון הדגי עושה נפלאות עמ ילדי עוים, וישיבות ואולפנות רבות מהוות דוגמה ומפת למגרה הישראלית כולה, אק העיקרון הנכון עמ לגבי גלמדיים גלשים בכלל, עדיין קיים במקומות דגים מדי. אנו רוצים ששכבות גלשות (לאו דווקא של עוים) יקבלו גינון טוב ודגית, אק לא עמ ילדינו... עמ כיום יש מוסדות דגיים-פרטיים הטוענים כי אי-קליטת ילדי עוים היא אבובת הילדים. אדגריהם, הולו אינם דגמה של הגלמדיים התורניים הולמדים דגית הספר, מה שעלול לגרום אצלם לגושט גסכול. מסקנתם היא כי עדיף מלכתגילה שלא אקלטם כלל. אגם ממש אין דגרה, אצי הם ילמדו בכיתה עצמאית נפרדת למשק נעתיים אפוא.

ומהסיפור להארה הגינוכית: לעניו דעתי, עמדה צו של היכולות בגינון מול היפרטות דריכה להיבגן נוכח המתווה הגינוכי הרגל. אגם כנים דגריהם של אותם ראשי מוסדות הדוים את העוים והגלשים למגרינה לימודית ודגית, דאוי היה שיאמרו כך: "אנו גלים ונרגשים על הצכות אקולט ילדי עוים. הם ילמדו בכיתה עצמאית כדי שידביקו במהרה

את הפער הלימודי. אם באמת אנו מעוניינים לקדם באמצעות הגינון, ראוי לבחון את יכולותיו של כל ילד לאוד, וברגע שהוא מגלה מסוגלות הוא משובץ מיד בכיתה רגילה. במקום לעשות עוד ועוד ימי עיון על אסד ואהבת הרע אפשר כבר היום להגות ערכים אלו בגוף בית הספר. ביום העלג ילדי העולים לביה הספר, כל התלמידים יצאו בשירה ובריקודים כדי לקבלם. כל ילד ותיק יקבל 'אברוגא' - ילד עולה - והנתיב כיצד לקדמו בכל המישורים. ההפסקות גהינה משופרות בגרדיות ספורט הקבוצות גהינה מעורבות, הפעילות הגברית גהיה גם היא משופרת, ואג העלג סוף השנה נעשה בנושא קליטת עלייה, כשכל ילדי השכבה משתתפים בה. בית הספר יקרא אהורי תלמידיו להשתתף בגפילת הודיה גליגית שמתקיים מיד אגרי קליטת ילדי העולים (הכוונה למעמד הודיה שישתתפו בו הורי התלמידים הוותיקים וילדיהם והורי העולים וילדיהם). יגדיו יישאו גפילת הודיה לקב"ה על שזכינו לראות עין בעין במימושה של ציפייה בג אלפי שנים. יגדיו נודה על הצכות אגיות עג מתמשים אלקים נוספים של הזכות הנביאים שלזיהם רק יכולנו לאזום (למען הסר ספק, אני רציתי לאזזין בכל המפרט הגינוכי שהוצכר כאן). במקביל לכל זה, ואם אין מנוס, נרכז צמינת את הילדים העולים בכיתות מיוחדות כדי לצרז את תהליך השלכותם בכיתות הרגילות; השלכות שהיא לא אובה אלא צכות עזורנו ורזום לנינוק בנינו. גישה זו היא כנה ועיקר גינוכית. היא לא פועלת בגינון הגורני המוענק לילדים הוותיקים אלא מעצימה אותם בצכות קליטת העלייה.

סוף דבר, העיקר הוא התפיסה הגינוכית הכוללת המבטאת עמדה רוגנית איננה. מכונה נען אפתור את כל העליות הנקודתיות, ואידך צל גמור.

פעולה 7: הורה היאחזות - אהזזזזזז -

מטרות הפעולה:

1. החניכים ילמדו על ערך ההתיישבות בתנועה וייחשפו לדרכי הגשמתו בפועל בעבר והיום.
2. החניכים יבינו כי הקמת גרעין התיישבות במקום מסוים נבעה מהצורך ומהמשימה במקום ההוא.
3. החניכים ירצו לבחור את מקום מגוריהם בעתיד מתוך בירור המשימות ובירור כוחותיהם.

הכנות וציוד נדרש:

- ✿ שירי בני עקיבא - 'בראשית הייתה מחשבה', 'בעוז קדימה בני עקיבא'
- ✿ הכנת לוח המשחק 'לכבוש את הארץ' וקלפיו

מהלך הפעולה:

- א. בכל מקום ירום דגלנו, יתנוסס
- ב. העמקת ערך העשייה כחבורה
- ג. סיכום

א. בכל מקום ירום דגלנו, יתנוסס

שחקו 'לכבוש את הארץ' - הניחו על הרצפה מפה אילמת גדולה עם נקודות לציון המקומות (אם החניכים שלכם מתמצאים במפה אפשר להקשות ולא לסמן אפילו את הנקודות). חלקו את החניכים לשתי קבוצות או יותר. הכינו מראש ערמת קלפים, שעל כל קלף כתוב שם של מקום.

אפשרות א - כל קבוצה בתורה תשלוף קלף שעליו שם של מקום, ועליה להניח את הקלף בנקודה הנכונה.

אפשרות ב - הקריאו בכל פעם שם של מקום, והקבוצה הראשונה שתמצא את המקום - תזכה.

בכל מקרה, כדי שהמקום ייכבש עליהם לגלות מה הייתה הסיבה להקמת גרעין התיישבות.

שמות המקומות: כפר עציון, בני דרום, רמת מגשימים, סעד, עין צורים, עלומים, מעלה גלבע, שדמות מחולה, יונתן, אלוני הבשן, כפר מימון, כפר מחולה, ראש צורים, מגדל עוז, מלכישוע, יהוד (גרעין משפחות), לוד (גרעין משפחות), מגדל העמק (גרעין משפחות), קריית ים (גרעין משפחות), אבן יהודה (גרעין משפחות), אור עקיבא (גרעין משפחות), באר שבע (גרעין משפחות), יוספטל פתח תקווה (גרעין משפחות), שכונת התקווה (כפר סטודנטים), אשקלון (כפר סטודנטים).

עוד אפשרויות למשחק:

🌟 הכינו לוח מונופול - ובכל משבצת משחק יהיה כתוב שם של מקום התיישבות של בני עקיבא. אפשר לעשות את ריבוע ההתחלה כ"עליתם לארץ! צאו לדרך!". אפשר לחלק לשתי קבוצות או יותר. כל קבוצה בתורה תזרוק קובייה ותתקדם עם החייל שלה. כשתגיע למשבצת ששם של מקום התיישבות עליה לגלות בתוך 20 שניות איפה הוא בארץ בדיוק ולא יזוז מטרה הוקם (ויקיפדיה תסייע לכם).

🌟 חלקו את השבט לשתי קבוצות שוות. כל חבר בקבוצה ימוספר. בכל פעם תקראו במספר אחר, והחניך שזה המספר שלו יצטרך לרוץ קדימה ולחטוף את הפתק שבידי המדריכים. בפתק כתוב שם של מקום ועל הקבוצה לגלות היכן הוא ממוקם בארץ ואת הסיבה להקמת המקום (המשימה של הגרעין ההוא). אם בתוך חצי דקה לא הצליחו - המשימה עוברת

שאלו:

← האם מישהו היה רוצה לגור באחד המקומות האלה או להשתתף בהקמתו? מדוע? (בגלל המשימה של הגרעין, כי זה חשוב ומשמעותי, כי זה מקום כיף)

ב. העמקת ערך העשייה כחבורה

1. לאחר שנפגשנו עם הגרעינים השונים וצורות ההתיישבות החלוציות של התנועה (בעיר ובכפר) - נעצור לרגע לברר: מדוע בכלל לפעול כגרעין? למה לא כיחידים?

שאלו:

← מה מאפיין את כל המקומות האלה? מה משותף להם? (הם של בני עקיבא, נקראים גרעינים)

← מדוע בני עקיבא שולחת גרעין דווקא? למה לא אנשים בודדים? הרי אמרנו "הגשמה אישית"?

2. קראו יחד את הקטע הזה:

כאשר האדם מתחיל לחזות דברים מרחוק - הרי הוא נעשה חוזה וצריך שיהא אף מסוגל לממש את החזון. לחלום סתם ולקום בבוקר ולעסוק בפתרון החלום ולומר תוך סיפוק "חלמא טבא חזית" - אין לכך שום משמעות.

דרכו של אברהם אבינו הייתה לצעוד קדימה אל המקום שראה מרחוק.

אבל האדם לבדו, בלי סיוע, אינו מסוגל להגשים שום דבר חזון.

צריך שיהיו לו חברים לדעה,

שיצעדו יחד עמו, יילחמו אתו

ויתגברו יחד על המכשולים.

צריך שיתקיים בהם "וילכו שניהם יחדיו" (בראשית כב, ח).

אברהם לבדו לא היה יכול להגשים את חזונו בדבר העם הנצחי.

הוא היה זקוק לעזרתו של יצחק -

ה"יחדיו" הוא הכרחי.

זהו למעשה תנאי קודם להצלחתה של שליחות כל שהיא (הרב סולובייצ'יק).

שאלו:

← מהי מילת המפתח לדעתכם בקטע? מה הבנתם ממנו?

ה'יחדיו'. הרב סולובייצ'יק אומר לנו שאפילו אברהם אבינו, החוזה הגדול - שבהתחלה היה יחיד מול כל העולם באמונתו - גם הוא אינו יכול לפעול לנצח לבד, והיה צריך את יצחק לצדו.

כשאנו נתקלים במשימה לאומית, אם נתמודד עמה לבדנו כוחנו יהיה מוגבל, אבל כאשר אנו מסתערים על משימה

כקבוצה אנחנו כובשים את היעדים שהצבנו ומצליחים לשנות מציאות.

ג. סיכום

מתוך הכוח של החבורה וההבנה שזו דרכה של בני עקיבא כדי למלא משימות לאומיות נשב ונחשוב מהן המשימות שרצה לתקן בקהילה, בעיר, ביישוב או בסניף שלנו.

← האם יש נושא שמפריע לנו כשבת?

← מהי משימת התיקון שאנחנו מקבלים עלינו?

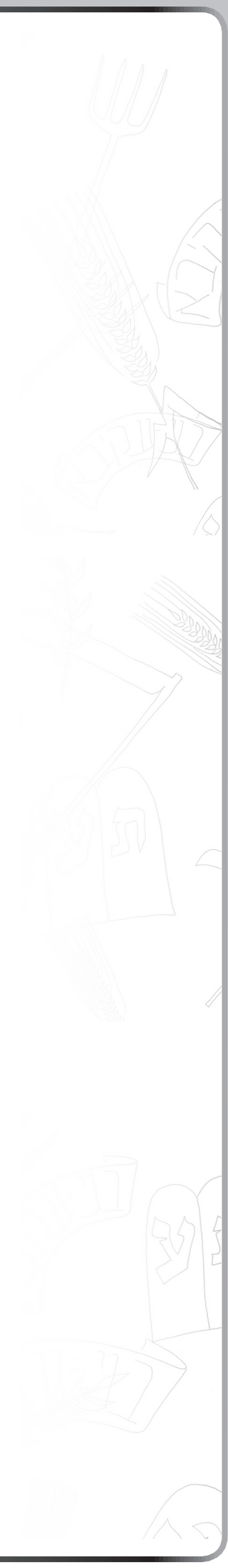
חברו למעבר הקרוב לחבראי ב, שבה כבר איננו רק לומדים אלא צריכים לעשות ולפעול, להתחיל לפקוח עיניים למציאות שסביבנו.

לא חייבים להשיב תשובה מיד ולהתחיל מחר במיזם, אבל חשוב להתחיל לעורר את החניכים לשיח של הגשמה ושל חלוציות. ברמה האישית מומלץ למדריכים לעקוב אחרי הפעולה הזו ולראות אם יש חניכים שנתפסו לרעיון, שרוצים לחפש מה חסר לנו ומה אנחנו רוצים לתקן - ולהעצים אותו. אפילו להתחיל בעשייה קבועה עם השבט או עם קבוצה מעוניינת מתוכו.

ציפר (מלבד פיצוחים ופרות עם גרעינים):

בני עקיבא (איים אפר)

המלמה הפנימית שלי כבר הפכה למלמה הגשה * ואני מנסה למצוא אלה סיבוב כדי להגדר על הגולשה * אני מעודד את האפיקורסות שבי כדי שגמור על נפשה * ואני יודע שששזיילי צאג האלטה קשה * אבל בארץ הצאג זמפסל הענקי זה * יש בהאלט מקום לשיר הלא א'בני עקיבא' * כן, צה עולה אי דבריאות אפסאים * אראת איק הם הגעוררו אארי מלמט ששג הימים * איק ירדה עליהם פגאום ברבג ההגראבוב * והם מסגלרים זשזג קצג על כל מקום הגיישוב * והם ממלאים בנקודות את המפה הריקה * באופי סיני, במרומי הגאון וברקה * ואם אבזר על 'פרופורציות' ו'אאוצים' * כמו שנוהג לעשות עכשיו עיגונות הברווצים * אז מה יש אבזר, הם מקדימים וצריצים * ואפי הקצב שבו יישזביהם צצים * הם ישיגו את הקיבוץ המאוחד ואת איגוד הקיבוצים * ועוד יגבהר ביום אגד בהיר * שהקיבוץ הדגני עולה על 'השומר הצעיר' * וכך הם משגלטים אנו על הארץ אאורכה וארוכה * וצה בלי שיהיו אהם איצה רבי עקיבא או בר כוכבא * וכך הם יושבים אנו בהיאאציות הרגוקות וביישזבים הברודים * ובטל כובשים אנו את השממה עוק צמצום שירי אסידיים * ושולאים מכתבים נלהבים עם ב"ה הציגה * וצה, רבוציי אבזריה ששזצמ אילם אאורייתא...

פעולה 8: פשוט צניעות

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים ייחשפו למושג הצניעות במובנו הרחב כעמדת נפש של הפנמה ואי-החצנה.
2. החניכים יעמיקו בצורך לפשטות ולצניעות אל מול ההחצנה של העולם הסובב אותנו בדורנו.
3. החניכים יבחנו את חייהם ועד כמה הם נוהגים בפשטות ובצניעות, וירצו לאמץ ערכים אלו לחייהם.

הקדמה:

לרוב אנו מכירים את מושג הצניעות כנטל חיצוני - כמערכת חוקים והגבלות על איך שאנחנו מתלבשים, מתבטאים או מבליים. בפעולה הזו אנו רוצים לחזור למושג הצניעות המקורי, לעומק שבו. להבין שהצניעות משמעה הפנמה, ונכון שבסוף היא תתבטא גם בבגדים שנלבש ובדרכים שננהג, אבל זה יהיה רק ביטוי חיצוני לעמדת נפש. כחלק מהתהליך הזה של החזרה אל הצניעות האמתית והמלאה נשיב לעצמנו את הפשטות ואת העשייה מתוך צורך ולא מתוך רצון להתבלט בחבורה.

לכנים שבנו - חזקו את הנושא מהמקום שלכם, הרי לא ייתכן שכל מידת הצניעות נוגעת רק לבנות ולנשים, היכן הצניעות מתבטאת בחייכם? איפה יש להעמיקה?

הרחבה למדריכים:

פניני הלכה, ליקוט ג, ו - הלכות צניעות. הלכה א - ובחוקותיהם לא תלכו:

<http://ph.yhb.org.il/09-06-01/>

הכנות וציוד נדרש:

☞ הדפסת קטע "מה אכפת לה, העיקר שהיא הולכת לצנוע"

☞ הדפסת קטע של הרב ליכטנשטיין

☞ הדפסת תמונות של בתים

אם מעבירים את הפעולה באמצע שבוע -

☞ מחשב וברקו

מהלך הפעולה:

- א. הצניעות אינה עניין חיצוני
- ב. צניעות בפנימיות
- ג. איזון בין ההפנמה להחצנה
- ד. סיכום

א. הצניעות אינה עניין חיצוני

1. קראו את הקטע:

בשנת, בביג הכנסת, היא מראה איישוב כולו שאפשר להיות גם צנועה וגם יפה. שאלת קרפ-צ'ורצ'ט בסגול זוהק מתגלגל אבלייזר מסאטן מוצהב, עם פייטים שקנעה באונדיון בקיץ האגרוני. על צווארה ענוד כל צהב השרשראות והפנינים (אמתיים!) שבצלה, אברק, הביא אה מאטאורפן. "את ענק היהאומים השארתי בביג", היא אומרת במתיקות למברגה הטובה, שמציגה גם היא בזאווה את נעליה האיטלקיות שקנעה השבוע. גם נעלי העקב הזבוחות והדקות שלה הגיעו מאיטליה. אבל צה עוד כאום: "יגד גם צה קיבלתי מערכת ארנקים וכפפות מעור בצבעים גואמים איי-סטייל אבל השארתי את צה בביג כי בעלי לא סומך על העירוב". היא מציגה מדי רגע בשעון הקארטייה משובל היהאומים, כאילו שהיא מההרג ובנושאנטיוב היא מיטיבה לראשה את הפאה המ-ע-ע-ע-ע-ע-ע (כמעט כמו בעלי... צה נראה כמו השער שלק... ואיפה קניג את העזיאים האלה, צה סטדי") כאום יודעים שיש אה טעם טוב בזבוע ובאיפור. בסגר היא מעדכנת בצ'ורנאים של העולם, ואת יאישה' היא זולעג אצל הפאניג שלה. אין פלא איפה שהרכאניות צרות העין, שהן במקרה גם ידידותיה הטובות, ממציאות עליה כל מיני סיפורים. אבל היא, מה אכפת אה - העיקר שהיא הולכת צנוע. (אורי אורזק, פורסם ב'נקודה' גשמ"צ).

← אילו סוגי צניעות יש כאן? (בדיבור, בבגדים, במותגים...)

← האם היא נכונה או פסולה? הסבירו

← מכירים עוד סוגי צניעות?

← באילו עוד מקומות צניעות יכולה להתבטא?

← לחניכים בנים - האם לנו כבנים יש גדרי צניעות? מהם? האם גבר יכול להיות לא צנוע? כיצד? מתי?

2. אם תחליטו להעביר את הפעולה באמצע השבוע - הקרינו סרטון משעשע (כתבו ביוטיוב "קלבת שבת בבית אבי חי - צניעות", אפשר גם להגיע מהערוץ של יוני לביא דרך 'סרטונים חינוכיים'):

<https://www.youtube.com/watch?v=rtcvRVJ-fl4>

← האם הדמויות צנועות? מי צנועה יותר?

← הצניעות - בגד או מהות?

3. שחקו משחק הגדרות - בכל פעם תאמרו קטגוריה, ועל החניכים לומר כמה שיותר מותגים בתחום. קטגוריות: נעליים, בגדים, מכוניות, אביזרים, אוכל, בלויים, פלאפונים, טכנולוגיה.

הצניעות אינה עניין חיצוני כי אם משהו פנימי ועמוק. העולם שסביבנו עסוק בהחצנה וברצון להיראות הכי מגניבים וחדשניים בעיני החברה. יש פער בין הרצון להראות לכולם שאנחנו בעניינים, ועדיין לומר "אני צנוע".

ב. צניעות בפנימיות

קראו יחד את הקטע של הרב אהרן ליכטנשטיין ז"ל:

הרחבת מושג הצניעות

מושג הצניעות הוא שורשי ועמוק ביהדות. כשרצו חז"ל לתאר אדם אמרו עליו שהוא צנוע, עניו. זה היה מושג יסודי. ואנו חוטאים לדבר כשאנו מצמצמים את הצניעות לכמה ס"מ של כותנה. נאמר: "הצנע לכת עם אלוקיך", צריך לבנות את מושג הצניעות על כל היקפו. צריך להסביר כיצד עניני לבוש והופעה אישית משתלבים בזה, ואז אפשר להגיע להבנת הנושא.

אסור למקד את כל יראת השמים והצניעות רק בלבוש. יש לא פחות אי צניעות כשאדם חושף את כל נכחי לבו ברשות הרבים, מאשר כאשר אדם מתפשט עירום. יש גם עירום הנפש וגם הוא עומד בסתירה ל"הצנע לכת".

← על מי מסופר בגמרא שהיה צנוע ומעולה? (כמאמר השיר! "רבי עקיבא איש צנוע היה רועה בין הרועים")

← מה מפריע לרב ליכנסנשטיין?

← מה משמעות הביטוי "עירום נפשי"?

← האם נתקלתם בתופעה של חוסר צניעות נפשית בפומבי? בפייסבוק? בוואטסאפ?

← מה דעתכם?

הצניעות מתחילה בעמדת הנפש שלנו - האם אנו חשים צורך להחצין כל רגש וכל מחשבה? האם יש דברים שראוי לשמור לעצמנו? האם אנו חושפים את עצמנו בחוסר צניעות במדיום חברתי כלשהו?

ג. איזון בין ההפנמה להחצנה

פרסו את תמונות הבתים על הרצפה ושאלו את החניכים מי גר בכל בית (אפשר לצרף גם את התמונות של הבית של הרב דרוקמן במרכז שפירא, של ג'סטין ביבר, של בית מונגש לנכים ועוד).

גלו לחניכים מי גר בכל בית - בית ראש הממשלה בקיסריה, בית הרב קוק, ביתה של טיילור סוויט (זמרת אמריקנית).

הקריאה לחיות בצניעות ובפשטות אינה נוגדת את החיים. אין הכוונה לעבור לגור ברחוב ולהצטמצם עד שניעלם אלא להבין מה מתאים לנו ומה אנו צריכים, מה יעשה לנו טוב, לעומת שיקולים כמו מה אנו רוצים שיחשבו עלינו. פשטות וצניעות הן לעשות את מה שצריך ולא יותר.

כיוון שהבית משקף אותנו בחרנו בו כדי להמחיש זאת:

הבית של הרב קוק - שהיה מנהיגה של הציונות הדתית, חולל מהפכה בעולם התורני שלנו וביחס ציונות ולחלוציות; פגש את מנהיגי האומה בימיו והיה איש גדול ומכובד - ועדיין גר בבית קטן בירושלים כי זה מה שהיה צריך ולא רצה יותר מזה. הוא לא הראה לכולם את כוחו ומעמדו על ידי הוספת פאר והדר לביתו.

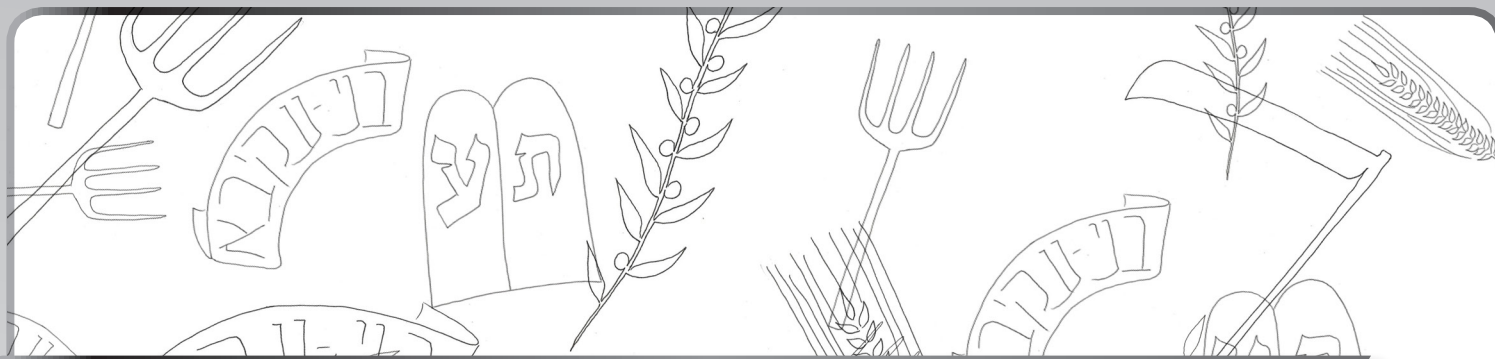
בית ראש הממשלה בקיסריה - בית שבו הוא מארח מנהיגים רבים מהעולם, וחשובה הנראות והחיצוניות כי היא מייצגת אותנו כמדינה, כלאום, ולכן חשוב שהבית יהיה מכובד ומפואר. לא צריך להפריז ולבנות ארמון, אבל בהחלט חשוב שהמקום יהיה מכובד.

אין צורך לנדות את הזמרת שבחרה לבנות כך את ביתה. לגיטימי לרצות לחיות בנוחות ובפאר כזה, ואנחנו מקוים שהיא שמחה בחייה. אבל מה הוא מעורר בנו? כיצד נרצה לראות את חייו? האם נחיה לפי מה שאנחנו צריכים או לפי מה שנראה בעיני אחרים, ואז נהיה במרדף מתמיד לעוד ועוד?

ד. סיכום

בפעולה נגענו בערך הצניעות. ראינו בסרטון שהצניעות אינה אקט חיצוני והעמקנו על ידי הסיפור של אורי אורבך על מפגש הנשים בבית הכנסת. ראינו שהצניעות לרוב נתפסת בעינינו כהלכות של בגדים, דיבור וחיצוניות, אבל בעצם יש בה הרבה יותר. קראנו את הקטע של הב ליכטנשטיין שמרחיב את מושג הצניעות ומשיב אותו למקורו - מידה בסיסית ביהדות שעיקרה הפנמה. נגענו במושג 'עירום נפשי' וחשבנו עליו יחד בהקשר של זמננו (פייסבוק, וואטסאפ, אינסטגרם, סנפצ'אט וכו').

לסיום הבנו שצניעות אין פירושה להיות עני או מכוער אלא לנהוג בפשטות ולפי המידה שאנו צריכים (אם יש צורך בפאר נבנה ארמון, אבל לא נעשה זאת רק כדי להצטייר עשירים בעיני אחרים). הבנו יחד שהצניעות היא מידה פנימית המתבטאת גם בחיצוניות אבל לא רק בה.

פעולה 9: עבודה עצמית - אהצזזזזז -

מטרת הפעולה:

החניכים יכירו בערך העבודה לא כאמצעי פרנסה בלבד אלא כערך מהותי בחיים בכלל ובתנועת בני עקיבא בפרט. הרחבה למדריכים:

http://www.mako.co.il/spirituality-popular_culture/Article-a996dbf1e0c4241006.htm

הכנות וציוד נדרש:

- ✂ מקרן ומחשב
- ✂ חומרי יצירה
- ✂ תחפושות: זקן לבן, ספר, כובע טמבל, סרבל, כלי עבודה
- ✂ כרטיסיות דמויות
- ✂ שטרות עבר מודפסים

מהלך הפעולה:

- א. איזה רובוט הייתי רוצה להמציא?
- ב. לעבודה יש ערך עצמי
- ג. מהי העבודה בשבילי?
- ד. אז והיום
- ה. לא כל יום שבת
- ו. סיכום

א. איזה רובוט הייתי רוצה להמציא?

אפשרות א: חלקו את השבט לכמה קבוצות ובקשו מכל קבוצה לחשוב על רובוט שהיה עושה בעבורנו איזו מטלה או עבודה מחיי היום-יום. כל קבוצה תקבל חומרי יצירה: דפים, צבעי גואש, עיתונים, נצנצים וכו', ותכין רובוט. לאחר מכן ערכו סבב שבו כל קבוצה תציג את הרובוט שלה ותסביר איזו עבודה הוא חוסך לנו בעולם עתידי.

אפשרות ב: ערכו סבב בין החניכים: "אם הייתם ממציאים רובוט שיכול לבצע בעבורכם איזו מטלה או עבודה מחיי היום-יום, איזו עבודה הוא היה מבצע בעבורכם?"

ב. לעבודה יש ערך עצמי

הקרינו את הסרטון מתוך הסרט 'Wall-E', המתאר מצב עתידי שבו העולם מנוהל כולו ע ידי רובוטים שעושים הכול - מסיעים אותנו, מספקים לנו מזון, עובדים בשבילנו - הכול: <https://www.youtube.com/watch?v=h1BQPv-iCKU>.

שאלו:

- ← בעולם עתידיני יכול להיות שהאדם לא יצטרך לעבוד כלל. מה דעתכם על כך? מציאות אידאלית או לא? מדוע?
- ← האם הייתם רוצים להיוולד לעולם שבו אינכם צריכים לעבוד כלל ורובוטים עובדים בעבורכם?
- ← לו זכיתם בלוטו, הייתם בוחרים להמשיך לעבוד או שלא?
- ← אנו עובדים בשביל הצורך הקיומי שלנו לפרנס את עצמנו או שמא גם ללא קשר לעול הפרנסה?

הציגו לפני החניכים את הנתונים מעיתון 'כלכליסט', המראים כי מדינת ישראל היא מהמדינות המובילות במספר שעות העבודה בשבוע בהשוואה למדינות אחרות בעולם - <http://www.calcalist.co.il/world/articles/0,7340,L-3608548,00.html>:

העובדים בישראל, בעיקר העזמאים שבהם, עובדים קשה, אם כי משנה לשנה קצת פחות. על פי דו"ח הארגון לשיגור פלואה ופיתוח כלכלי (OECD), בשנת 2000 עבדו כולל העובדים בישראל (שכירים ועזמאיים) 2,017 שעות בממוצע וניצבו במקום הגמישי בצלום, ואילו בשנה שעברה הממוצע עמד כבר רק על 1,910 שעות עבודה בשנה (כלכליסט).

ג. מהי העבודה בשבילי?

חלקו את החניכים לשתי קבוצות. כל קבוצה תקבל מקור וכמה אביזרים ותציג את הדעה הנאמרת בקטע במילים שלה.

קבוצה א:

🌀 זקן לבן, מגבעת

🌀 ספר

מקור 1:

"ישנם תמהונים הרואים בעבודה אידאל ומטרה כשלעצמה. דעתם של אנשים אלו בטילה מאליה ומיותר להוכיח להם עד כמה נואלת ואווילית היא דרכם... אך גם בין אלו המבינים שהעבודה היא אילוץ, ישנם הטועים לחשוב שריבוי העבודה יביא ריבוי פרנסה" (הרב חנוך גבהרד, שיעורים בהגדות חז"ל, מסכת קידושין פב ע"א).

קבוצה ב:

🌀 מגל או כלי עבודה חקלאי אחר

🌀 סרבל

🌀 כובע טמבל

מקור 2:

"מעתה צריך להיות האידאל הראשי שלנו - העבודה. אנחנו לקינו בעבודה (איננו אומר 'חטאנו' - כי לא באשמנתו באנו לידי כך), ובעבודה נירפא. את העבודה צריכים אנחנו להעמיד במרכז כל שאיפותינו, לייסד עליה את כל בנינו. אם רק נעשה את העבודה כשהיא לעצמה לאידיאל, יותר נכון, אם רק נביא לידי גילוי את האידאל של העבודה, נוכל להירפא מהנגע אשר דבק בנו, נוכל לאחות את הקרע, שנקרענו מעל הטבע. העבודה היא אידאל אנושי גדול, אידאל של העתיד - ואידאל גדול הוא כמובן זה שמש מרפא. אם אמנם אין ההיסטוריה מכוונת ללמד, להרביץ תורה, אבל מי שעניו בראשו יכול וצריך לקחת תורה מפיה. ואנחנו יכולים ללמוד מכל מצבנו בעבר ובהווה, כי אנחנו צריכים להיות הראשונים בדבר הזה. אנחנו צריכים לעבוד כולנו" ("העבודה", הפועל הצעיר, אלול תרע"א).

בקשו מכל קבוצה להסביר את היחס למושג העבודה על פי הקטע שקיבלה.

גישה אחת למושג העבודה, על פי הקטע של קבוצה א:

הרב גבהרד טוען כי העבודה היא איננה ערך, ולעמדתו אין ערך בעשיית מלאכה. המלאכה היא קללה, עונשו על חטאו של האדם הראשון. לכתחילה עדיף לאדם ללמוד תורה ולא לעבוד כלל, אך אם אין הדבר מתאפשר האדם מוכרח האדם לעבוד. אילוץ.

גישה נוספת למושג העבודה, על פי הקטע של קבוצה ב:

אהרן דוד גורדון היה פעיל בתנועה הציונית, חלוץ ופועל חקלאי, הוגה ומורה דרך לחלוצים בתקופת העלייה השנייה והשלישית. הוא טוען כי העבודה היא אידאל, ערך חשוב מאוד בפיתוח האדם, 'מותר האדם מן הבהמה'. עבודתנו היא חלק מתרבותנו.

ד. אז והיום

הציגו לחניכים תמונות של שטרי כסף ישראליים מהעבר ומהיום. מי מוצג בתמונות בכל שטר? בעבר מי שהיו סמלי השטרות הישראליים היו הפועלים, החלוצים, עובדי האדמה, וכיום הם אנשי רוח, סופרים ומשוררים. מה זה אומר על היחס לעבודת הכפיים במדינה שלנו היום?

ה. לא כל יום שבת

קראו יחד את המקורות שלהלן והבינו את ערך העבודה מתוך ערך השבת:

1. "רבי אליעזר אומר: גדולה היא מלאכה, שכשם שנצטוו ישראל על השבת, כך נצטוו על המלאכה, שנאמר: 'ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך' (שמות כ, ח)" (אבות דרבי נתן, נוסח ב, כא).

2. "ההימנעות ממלאכה ביום השבת אינה משקפת יחס שלילי כלפי העבודה. אדרבה, יש בהימנעות זו משום הרגשה המקדשת את ערכה ואת מעלתה של העבודה. איסור המלאכה ביום השבת בא לאחר שנצטוו בני ישראל: 'ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך'. המצווה לעסוק במלאכה במשך ששת ימות השבוע היא חלק מהותי מהברית שנכרתה בין אלוקים לבין עם ישראל, כשם שהמצווה להימנע ממלאכה ביום השביעי היא חלק מברית זו" (אברהם יהושע השל, 'השבת', עמ' 54).

← מה מדגישים המקורות בנוגע להבחנה בין ימי החול לשבת? למה לא כל יום שבת?

העבודה מעצימה את חשיבותו של יום השבת, יום המנוחה והקדושה. ללא עבודה, יצירה ועשייה במהלך השבוע, כיצד תיבדל שבת משאר ימות השבוע? "וביום השביעי לא תעשה כל מלאכה".

ו. סיכום

איננו עובדים רק מתוך דאגה לפרנסה אלא משום שהתורה מצווה אותנו לעבוד. התורה מכוונת אותנו אל העמל והמלאכה. על ידי העבודה אנחנו מקדשים את השבת ומפתחים את עצמנו דרך יצירה, עשייה והתקדמות. כחברי בני עקיבא החיים על פי התורה אנו רואים בעבודה ערך גדול. בני עקיבא חרתה על דגלה את האותיות תי"ו ועי"ן. עי"ן - עבודה! זה לא סתם ערך נוסף שבני עקיבא מאמינה בו, הוא ממש אבן יסוד. יש לעבוד ולעמול, לא להשאיר את

המלאכה ל'אחרים' כמו שראינו בתחילת הפעולה.

איפה העבודה פוגשת אותנו בחיי היום-יום שלנו? לכל דור העבודות והאתגרים שלו, ובכל הדורות חברי התנועה השתתפו בעבודות הללו.

ספרו על גרעיני הנח"ל של בני עקיבא או על גרעיני הש"ש העוסקים בחקלאות.

מדריכי חניכי שבט הרא"ה ומורשה, זה הזמן לחשוב יחד כיצד אתם כשבט מקדמים ומממשים את ערך העבודה בשבט שלכם, בסניף שלכם, אם בהתנדבות בעבודה חקלאית, אם בשבוע תורה ועבודה שאפשר לארגן בקיץ או בחופשת הפסח, אם במפגש עם נוער חקלאי קיבוצי, אם בשבת בקיבוץ וכו'.

צ'ופר:

דברי הרב קוק המתארים את בניין הארץ בכלל ואת החקלאות בפרט כעבודת קודש:

בנין הארץ, היסוד הראשי, החקלאות, הלא היא אצל כל העמים רק הגורם הכלכלי חיוני פשוט. אבל העם אשר הנושא שלו כולו הוא קודש הקודשים, וארצו ושפתו וכל ערכיו כולם קדושים הם... הרי גם חקלאותו כולה היא ספוגת קודש (מאמרי הראי"ה עמ' 179-181).

פעולה 10: קירוב לבבות בין כל חלקי עם ישראל

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יראו את השוני שבין חלקי העם.
2. החניכים יבינו שדווקא מתוך השוני אנו חייבים שכל החלקים בעם יתאחדו כי כולם חלק מעם ישראל.
3. החניכים ילמדו שיש להיות חלק מהכלל הזה, לאהוב כל חלק בו ולפעול לקירוב לבבות.

הכנות וציוד נדרש:

☘ תצרך (פאזל)

☘ כיסויי עיניים

הרחבה למדריכים:

☘ <http://bneiakiva.org.il/%D7%9C%D7%94%D7%99%D7%95%D7%A8-%D7%A2%D7%9D-%D7%91%D7%9B%D7%99%D7%9B%D7%A8-%D7%A2%D7%9D-%D7%97%D7%95%D7%9C%D7%A6%D7%AA-%D7%AA%D7%A0%D7%95%D7%A2%D7%94>

☘ האם כל אחד שמע בהר סיני משהו אחר? פרשת יתרו, סיון רהב-מאיר (נספח)

מהלך הפעולה:

- א. על מי היינו מוכנים לוותר?
- ב. קירוב לבבות, הכרחי?
- ג. למה לנו אחדות?
- ד. אחדות ישראל
- ה. סיכום

א. על מי היינו מוכנים לוותר?

שאלו:

← על מה הייתם מוותרים? - בכל קטגוריה איזה פריט הייתם מוכנים לזרוק?

☘ סגנון מוזיקלי: פופ, רוק, מזרחי, קלסי, ראפ

● אפליקציה: וואטסאפ, פייסבוק, אינסטגרם, סנפצ'אט

● ארוחה: ארוחת בוקר, ארוחת צהריים, ארוחת ערב

● בסלט: מלפפון, עגבנייה, בצל, מיץ לימון

● במכונית: מנוע, גלגל, הגה, מגבים, חגורת בטיחות

התעכבו על המכונית. על איזה חלק לדעתכם אפשר לוותר? הקשו על התשובות.

מנוע - אם לא יהיה מנוע, איך הרכב יזוז?

גלגל - הרכב חייב את הגלגלים שלו על מנת שיוכל לנוע בכביש!

מגבים - אם אין וישרים לא נוכל לנהוג בגשם!

חגורת בטיחות - ללא חגורת בטיחות אנחנו מסכנים את חייו! איך ניקח את הסיכון?

נסו להגיע עם החניכים למסקנה שאי-אפשר לוותר על שום חלק מהרכב. כל חלק חשוב.

● בעם ישראל: קיבוצניק, חרדי, חילוני, דתי-לאומי

← על איזה חלק בעם נוותר?

← האם החניכים יאמרו שאי-אפשר לוותר? האם יוותרו?

ב. קירוב לבבות, הכרחי?

קראו את הקטע מעיתון הארץ:

קירוב לבבות? סגם גנפניו (עלית קרפ)

במזכאי שבג יתקיימו במקומות רבים בישראל מפגשים בין גילונים אדתיים, שיש מי שקוראים להם "מפגשים אקירוב לבבות" ועיקרם, הדגש הקרע הגברי שהוביל אורדן; ומכיוון שירושלים כידוע נרדבה באל שנת גינם, כעל, יש אקוול, היא גיבנה וקראם בצכות אהבת גינם, ובעיקר בצכות אהבה בין גילוניים אדתיים.

אבל מה כבר יכולים לעשות ביגד אנשים שלעולם לא יתגענו אלה עם אלה, לעולם לא יישבו אקוול שולגן, ונסך הכול הם מקיימים בינם לבין עצמם מעשים מינימליים? הם יעיינו בטקסטים יהודיים-דתיים ויזמו. במאים אקרו, הם יקבלו על עצמם את המצוות הדתיות של היום, ואלו ארע קט. מובן, שבערב כזה לא יוגש כיבוד, כי שומרי המצוות צמים ולגילוניים לא נעים... אני לא משתפת בערבים האלה שנראים לי כמו גיגה של צביעות. אני לא רוצה להגפיים עם אל אקד, אהבה היא נושא שמעניין אקוול בעיקר באופן משפטי ואינני רוצה להקרב לשום אדם שלא אקרו. מבגיני, מה ששש הוא שכל אדם יוכל לעשות כרצונו בלי אפאז באגר. מה שלא פגוט אשש הוא, שאנשים יצמצמו את טוול הפגיזה שלהם: ובמאים אקרו, שכל אקד יעסוק בענייניו, בלי אנסוט אלוט בגייהם של אקרים ובמהגיהם הדתיים.

במאים אקרו, הכובצט אוענת שאין שום צורך קיומי באקדוב וקירוב לבבות בין גלוקי העם. מדובר במניפולציה צבועה שאין בה צורך ואמת.

← האם לדעתכם הכותבת צודקת? האם קירוב לבבות הוא רצון אמתי או שמא צביעות?

← מה הייתם עונים לה?

← האם יש עניין בקירוב לבבות בין כל חלקי העם? האם שאר החלקים בעם קריטיים לנו? הרי אם כל אחד מאמין בדרך שלו, מדוע לפעול לקירוב? מדוע זה חשוב?

ג. למה לנו אחדות?

חלקו את החניכים לקבוצות, הטילו עליהם להרכיב תצרך שחלקיו רחוקים זה מזה ומפוזרים בחדר, והגדירו לכל קבוצה מגבלה מסוימת:

● בלי שימוש בידיים

● בעצימת עיניים

● בלי לזוז מהמקום

על התצרף כתוב: "כולנו רקמה אנושית אחת". לכל קבוצה 'ערכת תצרף' משלה, אך בסוף המשחק על החנוכים להבין ששום קבוצה לא יכולה להרכיב את התצרף לבדה, ורק כאשר כל קבוצה תיעזר בחברותיה יצליחו להשלים את המשימה. נתחו את המשחק: מה הוביל להצלחת המשימה?

ד. אחדות ישראל

קראו את דברי רחלי פרנקל בנאומה בכמה המרכזיות בכיכר רבין בעצרת שנערכה יום לפני הבשורה הכואבת על מציאת גופות הנערים:

"צו עזרת של אהבה, של ביגד. נגן שרנסקי סיפר לנו שמה שהצניק אותו בכלא, אמרוט שלא היה לו מושג מה קורה בלוד, הייתה הוודאות שלמאמים עזרו. אי שם יש שלושה נערים שידעו שאין מצב שנרפה, שאין סיכוי שמישהו יוותר. האהבה שאנחנו מרגישים כאן - מביאה אותם שם. הסיפור הנורא הזה מנער ומקבל אותנו, שוטף מסקנים ומושלף לרגע אגד ארוך את הגשתיג המשופת של הקיום שלנו כאן, את האמונה. הזוקר סיירנו במבדוק וראינו גיילים עם עיניים אדומות שלא ראו בית המון זמן. ניאשו להגיד גובה והם אמרו 'מה גובה? בשזיל צה הגייסנווי'".

בגום העזרת אמרה ל-yonet: "צה מדהים. הגיעו המוני אנשים מכל הסוגים. לא העצתי לצפות לכמות כזו. צה היה נפלא, קיבלנו עוד מספיק כוח אהבה ימים. אנחנו רוצים שזה ייגמר מהר ומקווים אך מבינים שצריך עוד סבלנות ויש לנו אותה. אבו מאסן עשה את הדבר הנכון".

← מדוע הגיעו כה רבים מעם ישראל לכיכר רבין באותו הערב? אזרחים מכל המגזרים באו להביע תמיכה וחיזוק. מדוע לדעתכם זה קרה?

אשנו אלוף גורשה שגם גשמש לנו סמל גיינו אהבא. עזים שונים עם סגולות שונות. כל אגד אגוד ממלא גפקידו המיוגד במיים, ומזיא אפולו את סגולותיו, ויגד בכפיפה הם יוצרים הרמוניה של גן מצו. כל עץ כשהוא מגדל ימידי על שטח רגז בייים געזו מגקם. הוא לא מתרומם גבוה אלא מתפשט ברוב. לא כן בגורשה. ההשפעה ההדדית והצורך המשולף אהכו שורשים עמוקים באדמה, ושאולף אשמש, מיסיר את הגעז ומרים אותו גבוה מכל הסביבה. האורן בשורשיו הגודרים אל גוך הסלעים, הציג עם געזו הגצק ופרוגיו המאליים שמן, הברוש הישר המתרומם מעלה מעלה, הגרוב עם עזיו הגצקים שלא מצדקנים. כל צה צריך היה אשמש לנו אסמל של גיים קבוצתיים מושרשים באדמה, ומהאדמה לאור השמש. גיים קבוצים שאי אפשר להניח כל כך בנקל. גיים מלאי שאיפה אהגרומם מעלה מעלה (כגב בידי אויטוב, יומן הקבוצה קרייג ע'ביא).

ה. סיכום

קראו את המקור יחד:

כל אחד מארבעת המינים מאופיין בתכונות מיוחדות, ויחד הם מסמלים את עם ישראל.
אתרוג - יש בו טעם (בהיותו פרי) וגם ריח טוב.
לולב - טעם יש לו (פרי התמר) אך ריח אין לו.
הדס - יש לו ריח אך אין לו טעם.
ערבה - אין לה לא טעם ולא ריח.
חלוקה זו מסמלת את כל הסוגים שבעם ישראל:

טעם וריח - אלה היהודים שיש בהם גם תורה וגם מעשים טובים.
 טעם בלי ריח - יהודים בעלי תורה, שאינם עוסקים כל כך במעשים טובים.
 ריח בלי טעם - בעלי מעשים טובים, אך אין להם תורה.
 לא טעם ולא ריח - אלה היהודים שלא הגיעו לא לתורה ולא למעשים טובים.
 שמא תאמר: רוצה אני רק את בעלי התורה ובעלי המעשים הטובים; אין רצוני במי שאין בו תורה או מעשים טובים,
 ובוודאי איני רוצה שום קשר עם מי שאין לו לא תורה ולא מעשים טובים.
 אומרת לך התורה: באתרוג בלבד אינך יכול לקיים את המצווה; אף לא בצירוף הלולב וההדס. עליך לקחת אתך גם
 את הערבה, זו שאין בה לא טעם ולא ריח, ולהצמידה אל הלולב וההדס והאתרוג. רק כאשר כל הסוגים הללו יהיו
 חבוקים ומאוחדים תוכל לגשת אל הכורא ולקיים את המצווה (ארבעת המינים - סמל לאחדות, מתוך אתר 'חב"ד').

← מה המסר של מקור זה?

כשם שאי-אפשר לקיים את מצוות נטילת לולב בלי כל ארבעת המינים, כך כל חלק בעם ישראל הוא חשוב ונצרך, ואי-אפשר להתקיים בלעדיו. עם ישראל מחולק להמון גוונים של אנשים, וכל אחד מאמין במשהו אחר וחי את חיי אחרת. אבל עלינו להבין שכל חלק הוא חשוב, ולכן אנחנו צריכים לפעול ולחפש את הקרבה. ה'יחד' הוא הכרחי ובלעדיו לא נוכל להתקיים.

אחד העקרונות החשובים בחוקת התנועה הוא קירוב הלבבות. "לחנך דור נאמן ומסור לעמו ארצו ותורתו". "מסור לעמו", "לחנך דור" - הכוח שלנו הוא בהיותנו עם אחד על כל גוונים, ורק כאשר נשכיל להבין שאנחנו חייבים את כל אחד ואחת מעם ישראל, שכל אחד הוא אות בספר התורה. לפי הזוהר הקדוש, ראשי התיבות של ישראל הם יש שישים ריבוא אותיות לתורה. וכיוון שנאמר שהיו שישים ריבוא במעמד הר סיני, כל אחד מישראל הוא אות. כלומר כל אחד מישראל חשוב, כל אות חשובה בספר התורה.

צ'ופר:

רקמה אנושית אגג
גוה אלברשטיין
הילים ולמן: מוטי המר

כשאחוז משהו ממני
 ימות בקי.
 כשאחוז משהו ממך בי
 ימות אצך, ימות אצך.
 כי כולנו, כן כולנו
 כולנו רקמה אנושית אגג איה
 ואם אגג האגנו
 הולך מעמנו
 משהו מת בני -
 ומשהו נשאר אגו
 אם נדע איך להדליף
 את האיבה, אם רק נדע.
 אם נדע, אם נדע (השקט את עצמנו
 על אף עלבוננו, אומר סלימה.
 אם נדע (התג'ל) התג'לה.
 כי כולנו...

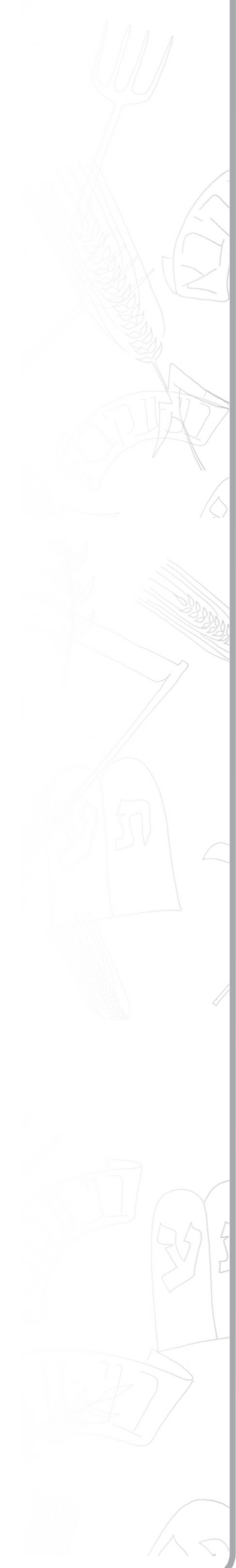
נספחים לפעולה 10

האם כל אגב שמע בהר סיני משהו אגב? (פרשת יתרו, סיון רהב-מאיר):

מכירים את הקלישאה על כך ש"אגב צה לא אומר אגביוג"? בואו נעכב עליה רגע. בעיניי הטקסט הבא הוא אגב היפים ביותר שנכתבו על מעמד הר סיני, ובכלל, עלינו. בלחץ היום של פרשת השבוע מקבלים את עשרת הדברות. האם היה צה מעמד לאומי ודגול, או מעמד פרטי ואינטימי? האם צה אפשרי שכולנו גם נסכים על משהו, אבל גם נחזא כל אגב את הנגיב הייגודי או? הרב שלמה וולבה מסביר באופן נפלא את הרעעים ההיסטוריים ההם. קצת ארוך אבל שווה קריאה ומעשה:

"האם הייתה שם התפעלות המונית, עב שגם מי שלא הסכים בזיבו, ביטל את דעתו לקול ההמון וזעק עימם ביגב? לא. כל אגב גמר בזיבו בדעה ברורה שהוא רוצה לקבל את הגורה. כולם כאגב, אבל בכל צאת, כל אגב ואגב באופן מיוגב. אנחנו מתקשים להאמין שיתכן מעמד אגביר כצה בעמנו, מרוב פילוגים ומאוקות, אק צאת היא צורתו האמיתית של עם ישראל. מנצב אגב אגבוצ כוללת, ומנצב שני הסכמה ברורה של כל אגב ואגב. אילו היה גסר אפילו אגב מהם, לא הייתה הגורה יכולה להינתן".

הוא ממשיק וכוגב כי הניסים במעמד הר סיני לא היו רק יריגת הגורה מן השמיים, אלא דווקא היכולת הצו איצור גם הסכמה מואלטת, אבל גם אילוצת את האינדיבידואליות של כל אגב: "האגבוצ בינינו גשובה, אבל האם משמעות הדבר שנמקרה כל פרטיות מליבם של הדבבות, וכולם שמעו וקיבלו באופן שווה? לא. אגרי שנאמרו עשרת הדברות, בודאי המשיכו האנשים אדבר ומצרו ביניהם על מה ששמעו. ואז התגלה שכל אגב שמע את אוקם הדברים, אבל כל אגב שמע פידוש אגב, המגאים אשורש נשמעו. הפרטיות של כל אגב לא התבטלה שם אלא אדבבא, דווקא במעמד צה קיבל כל אגב את צהותו הקצמית".

פעולה 11: צדק צדק תרדוף - אנה צדק -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יעוררו בקרבם את תחושת הצדק הטבעי הנמצאת בהם.
2. החניכים יפקחו עיניים המחפשות ודורשות צדק.
3. החניכים יבין את ההבדל בין המושג 'צדק' ל'צדקה'.
4. החניכים ייחשפו לסוגיות של צדק ואי-צדק חברתי בחיי היום-יום שלהם וילמדו להביט בעיניים רודפות צדק.

הרחבה למדריכים:

<https://www.ypt.co.il/beit-hamidrash/view.asp?id=4107>

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ מחשב ומקרן
- ☞ כרטיסיות מקרים - בין צדק לחסד
- ☞ כרטיסיות חוסר צדק בחברה הישראלית (ברקוד)

מהלך הפעולה:

- א. מהו צדק?
- ב. ההבדל בין צדק לחסד
- ג. האנשים השקופים
- ד. סיכום

א. מהו צדק?

חלקו את השבט לשתי קבוצות והכריזו על תחרות בין הקבוצות. בכל פעם תנו משימה, והקבוצה שתבצע את המשימה על הצד הטוב ביותר תנצח. כדי להמחיש מהו חוסר צדק המשימות יהיו לא הוגנות ותינקט הפליה לרעת קבוצה מסוימת. חלקו את הקבוצה חלוקה לא שוויונית. ודאו שבקבוצה 'המועדפת' יהיו יותר חניכים.

1. על כל קבוצה להכין שלט וסימן מזהה לקבוצה. לקבוצה 'המועדפת' תנו צבעי גואש, גיליון ומכחולים, ולקבוצה האחרת תנו הרבה פחות חומרים. כשהשלטים יהיו מוכנים הכריזו שהקבוצה 'המועדפת' הכינה שלט מושקע ומקורי יותר.

2. ערכו חידון בין הקבוצות. כל קבוצה תקבל שאלה, ועל כל תשובה נכונה תצבור נקודות. שימו לב שאתם שואלים את הקבוצה 'המועדפת' את השאלות הקלות במובהק.

שאלות קלות:

- מהם ראשי התיבות של גמ"ח? (גמילות חסדים)
- מילה נרדפת למילה עני? (אביון)
- מה פירוש הביטוי 'פייר'? (הוגן)
- אילם הוא אדם ש____, חירש הוא אדם ש____, עיוור הוא אדם ש_____.

שאלות קשות:

- מהו מקור הביטוי "צדק צדק תרדוף"? מהי ההפניה המדויקת בתורה? (דברים טז, כ)
  - מדוע מופיעה המילה "צדק" פעמיים בפסוק "צדק צדק תרדוף"?
  - הביאו דוגמה למצווה המבטאת חסד ולעומתה מצווה המבטאת צדק.
  - מנו שלושה אמצעי נגישות לנכים הקיימים במדינת ישראל (צפצוף ברמזור, מעלונים, כבש לעלייה למדרכה, תפריטי ברייל וכו').
3. כל קבוצה תקבל תצרך (פאזל) ותצטרך להרכיבו מהר ככל האפשר. לקבוצה אחת העלימו חלק אחד מהתצרך.

אפשר להוסיף עוד משימות באותו עיקרון.

אם באמת הצלחתם ליצור תחושת העדפה לטובת אחת הקבוצות, יתעוררו קולות מרמור מהקבוצה האחרת ויטענו לחוסר שוויון, "זה לא פייר", "זה לא צודק" וכו'. דונו עם החניכים על התחושות שלהם במהלך המשימות. חשוב להתמקד בתחושת 'העוול', 'חוסר הצדק' שהרגישו במהלך מילוי המשימות:

- ← למה אנחנו מתקוממים כשנעשה לנו מעשה לא הוגן? חסר צדק? (חשוב להשתמש עכשיו בביטוי צדק כדי להמחיש שתחושת העוולה היא חוסר צדק שעליו נדבר במהלך הפעולה).
- ← בקשו מהחניכים לשתף בסיטואציות של חוסר צדק מהחיים, מהבית, מהסניף, מבית הספר.

סיכום ביניים: לכל אחד מאתנו חשוב שיתנהגו אליו באופן צודק. כאשר יש מצב שאנחנו מרגישים שנעשה לנו עוול, שהיה יחס לא הוגן כלפינו, אנחנו מתקוממים.

ב. ההבדל בין צדק לחסד

1. שאלו:

- ← מה לדעתכם ההבדל בין צדק לחסד? הרי שניהם נועדו לייצר חברה מוסרית יותר. מה ההבדל המהותי בין צדק לחסד?

הניחו על הרצפה את ההגדרות לחסד וצדק:

צדק:

הנשה הנעשה על פי רצון האדם וטוב לבו. האדם אינו מוסיב אגמול לאגור צדק ואינו מצפה לקבל דבר בגמורה. גמילות חסדים ניתנת מהאדם לזרים אגרים בצדקה.

צדקה:

צדק מוסרי המוסיב אג הכלל ואג היגיד. הכלל מוסיב איצור אגרה צדקה שבה בני האדם יכולים לגיות יגד ללא ניצול או פגד. היגיד מוסיב אהגנה צדקה ובהגנות כלפי יגידים אגרים וכלפי הגרה בכלאוגה, ולהילגם אגהן השגרת אקרונות צדק בכלל הגרה.

← מהו ההבדל בין צדק לחסד?

← מה חשוב יותר?

חסד משמעו לתת מעבר למה שחייבים ומעבר למה שמגיע. החסד נובע מרגשות סובייקטיביים של חמלה ורצון טוב. החסד מגיע מהחזק אל החלש, מהעשיר אל העני.

לעומתו צדק משמעו לתת לכל אחד בדיוק את מה שמגיע לו. הצדק נובע מתוך עובדות אובייקטיביות הניתנות לכיור ובדיקה של משפט. הצדק הוא שווה לכול, ואינו מבחין בין עשיר לעני: "לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט עמיתך" (ויקרא יט, טו).

2. חלקו כרטיסיות שכתובות בהן מצוות והתנהגויות מחיי היום-יום. כל חניך יניח את הכרטיסייה שקיבל ליד ההגדרה המתאימה יותר לנעשה בכרטיסייה - חסד או צדק:

ההתנהגויות:

ראיתי אדם מבוגר מוזהב אוסר את הקטנים שלו, הצעירי או הצרה ולקחתי את הקטנים שלו עד פגם ביו.

אני משכנע פולטר מעבדתי בשל קיצוצים במצב שבה עבד, ועצמתי או אמצא עבודה אדשה במצב שבה אני עובד.

התפריטים במסעדות ארוז אינם נגישים לכבדי ראייה. עבדתי מסעדה אחר מסעדה וביקשתי להכין עוגה של תפריט מוזהב כדי שיהיה במסעדה אחרת שיבוא כבד ראייה.

התקין צפזף במצור כל מנת שהעיוורים יוכלו לדעת אם האור אדום או ירוק.

אהרים את כל הכיסאות בסוף יום האימונים כדי שהמנחה לא תרים אותם לבד.

אקום אדם מבוגר באוטובוס.

את צדקה.

את העובדים את זכויות הבסיס, כגון שכר הוואן ורנאי מגיה ראויים.

אעזור אדם עיוור לעלות באוטובוס.

אאסף את הצבא מהכניסה לביה הספר בכל סוף יום.

← מה צדק ומה חסד? מדוע? האם יש מקרים שהם גם וגם?

3. הביאו את הקטע של הרב שי פירון:

זה הפך לאופנה. מאור ארזוני צדקה וחסד, אלפי התנדבים, עשרות אלפי משפחות (הנוג... נו, אז מה רע? אבד הגס מדגישה את עולמו של הנוג, הוא העומד במרכז, ואילו אבד הצדק מביאה לידי ביטוי את הכמיהה לשנות את העולם. היא לא מסתפקת בעצמה לעני, אלא מבקשת לעזר (להעלים) את העוני. היא לא עוסקת בנוג אלא מבקשת להתמקד בשינוי גיוו של המקב. עם הצדקנו אציון והקמנה של מדינת ישראל, אנו מצויים שלא להסתפק בהקמת מפעלי חסד אלא להשקיע בהכניב כאלים אחרים של צדק ושוויון, של חוסר ואווה. אכן, מאמצים רבים צריכים להיות מופנים לבנייה של אבד צדקה. מבטנו הוא לא רק בדאגה לעניים אלא גם ביחס אנשים, בהנשג בגי הספר ובגי הכנסת, ביצירת שילוב ראוי ובהצמנתו של כל אדם בעל צרכים מיוחדים להיות אבד שווה ערך בקהילת מבקשי ה'.

ג. האנשים השקופים

קראו את הסיפור 'שקופים' של הרב ליאור אנגלמן (בנספח).

שאלו:

← מיהם האנשים השקופים? מה משמעות הביטוי הזה?

האנשים השקופים הם ביטוי לכל האנשים שלכאורה אין רואים אותם, קולם לא נשמע, הזכויות שלהם בדר כלל נרמסות ואף אחד אינו קם לעזרתם.

אפשר לחלק לכל קבוצה ברקוד לסרטון, ובכל סרטון יש חוסר צדק אחר שקורה במדינה שלנו לצערנו. כל קבוצה תספר מה ראתה בסרטון שלה, איזה חוסר צדק בחברה הישראלית מופיע בסרטון.

← על מי לדעתכם מוטלת האחריות לתקן את חוסר הצדק שראינו בכל סרטון?

← האם יש עוד מקרי חוסר צדק שיצא לכם להבחין בהם בחברה הישראלית?

ד. סיכום

אפשר להבחין בתופעות של חוסר צדק במדינה שלנו בתחומים רבים הסובבים אותנו בחיי היום-יום, צריך רק לפקוח את העיניים ולהסתכל. אפשר לפעול למען השרשת הצדק החברתי ולמען ריבוי חסד ומעשים טובים בארץ שלנו. זה דורש מאתנו להרכיב את משקפי החסד שלנו ולחפש איך אפשר לפעול!

בני עקיבא פועלת רבות בסוגיית הצדק החברתי. לפני כמה שנים קם גרעין נחשון במחוז דרום והחליט שיש חוסר צדק בנוגע לפצועי צה"ל. אותם אנשים שב"ה לא נהרגו בקרב, אבל איבדו רגל, יד או עין ולעולם לא חזרו לשגרה באמת. הגרעין חשב שחשוב שיהיה יום שיוקדש לפצועים, וכעת יום ההוקרה לפצועי צה"ל עבר כחוק בכנסת והוכר כיום לאומי במדינת ישראל.

כל מה שהיה צריך הוא רק כמה בני נוער שפשוט פקחו עיניים.

ציפור:

"נער הייתי וגם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם"

בברכת המזון כתוב המשפט הזה. ומה הוא רוצה לומר לנו? כפשוטו - מימי נעורי עד זקנתי לא יצא לי לראות אדם עני מבקש לחם. הייתכן? לא הסתובבת אף פעם בתחנה מרכזית וראית אדם מקבץ נדבות? מבקש לחם למשפחתו הרעבה? לא זו כוונת הפסוק. עלינו לייצר חברה צודקת, חברה שלא תאפשר שנראה בחיינו - מנעורינו ועד זקנתנו אדם המבקש לחם. לא ניתן למציאות כזאת להתקיים.

נספחים לפעולה 11

סקופים (הרז איאור אנלמן)

כמעט שלא הזננתי בה, באוהג אישה, ואילו הזננתי בה, בהם בוודאי לא הייתי מבין.

היה זה יום שישי, השעה שוש אגר הזנהיים בקירוב. בדרכי הזנה (כנסתי אל אג מרשגת המצון ארנות מזרכים אגדים שסרו לנו לכזובה של שבת. המקום הוה אדם, גפצים אמא זלאתם מן השפז הגדול, אצים רצים, מההרים. שזון הגול אונל, הגמה שמה פזמה מערבה ועוד מעט קל השבת גאיר פניה. גרוב ארוכים השגרכו לעזר הקופות. ההמנה ממושבת, מייזלת, עומדים במוסר מעש. בימות הגול מנוהה היא דבר מעיף...

אני מניח כי כל אותה שנה עמדי עטוף ממשבת סגמיות, אף היא הייתה שם. מן הסגם הייתה שם גם אתמול, גם שלושם. אולי הייתה שם בכל אותן פעמים בהן ערכתי כאן קניות. גמילה לא הזננתי בה כלל. היא (מנית על הצן הזה של הזריות שאין העין שולטת בהם, לא כל שכן כאשר העין מוקפת מדפים מלאים על גדותם במיני פיתוי ומתיקה. במה השגננה הפעם הזאת שבה נפרגו עיני וראיתי? נעים היה לי אומר כי כוהי עמד לי להסיר את האוט מעיני, אך לא כך היה הדבר. דומה כי זכיתי להזגין בה רק אגד שראיתי כי האדם שחמד לפני לא השגיח בה כלל ועיקר. הוא הגעלם, אותו האיש, פשוט הגעלם, לא עזה על דעתו אלמא לערבה אף לא מילה קטנה של הכרת תודה, ואולי כלל לא שג אזו וכך שידיה טיפלו ביזיליות בשפז המזרכים, אורצת, קושרת ולסוף מניחה בסדר מופתי בעזלה. והיא... ראיתי בפניה, היא לא זיפתה שיודה לה ולא כאבה את שתיקתי, סוף סוף היא את גפקידה ממלאת...

כמעט השלימה האורצת מלאכתה, אך גפיסת הקמה, שקרע נפער בשוליה, התפצרה אכל עזר, ונענה סימניה במזרכים שזה עתה ארצה. "סליחה אדוני", היא אמרה, מבטה מזויש, כאילו בה גלויה האשמה, והגלה ארנות את הקמה בכל כוהה. משהוא במילה "אדוני" שיצאה מפיה הרעיד את לבי, זו לי הפעם הראשונה בה שמעתי את המילה הזו מפיה של אישה שהתכוונה למשמעוה הפשוטה, "אדוני". ביקשתי לסייע במלאכתה, אך היא סירבה, ובמלוא כמה רגעים שאריות הקמה נמוזו והאישה מיהרה להביא שקית אגרת מן המדף. משתמה מלאכתה של האורצת, שילם האדון אשזונו אקופאית, נל את העזלה, והפסיר: "הכול כאן כל כך איטי, עוד מעט שבת, אנשים לא מבינים?!"

קל אהן, לעיניים, לעמוד על המוטל עליהן מתוך כישלונם של אגרים, וכיוון שגמחף לבי אנוכח הגעלמותי ממנה, נעתי דעתי עליה.

היא הייתה אישה נמוכת קומה מבנות העדה האתיופית, והיא הייתה הרה, מאד הרה... לבושה בסרבל עזובה שליו אקוק שם מקום עזובתה, ו"אשירונק גמידי" בכגז עזלו על סרבלה. מטפלת לבנה מהודקת על ראשה, כמו עונה במקומה לבל הקמה: "האישה שראשה אני הדוקה, יודעת היטב כי השבת בפגא, וטוב היה לה להתכוון לבואה בזנה. אך יודעת אנה, אם אין קמה, אין... ופיות זעירים ממתינים בזנה".

איני מן האנשים הרגילים בכך, אך הפעם, אגד שארצה את אשר קניתי, גמבתי ידי לכיס, והושלתי לה שטר עולה בידי. "סליחה, אדון", היא אמרה, "אני לא קופאית, אני פה בשביל לסדר עזלות. אדוני רוצה שאקרא לו את העזלה אמכונית?" "שילמתי אקופאית. זה עזורק, רק להזיד תודה על עזרתך".

אורו עיניה. היא אמצה בשטר, מששה אותו בידיה נוסאת אולי מבט נוסף כשואלת, "אדוני בלוא?" ואני עונה באוהג שפה נלואת מילים: "לא ממש אדון, אבל בלוא".

נלמתי עמי את העזלה ופניי אל המרש הגנייה, והיא בעקבותי מבקשת שאני לה לסייע לי, ואולי רוצה אומר דבר מה. "לא קשה אך העזובה כאן?" גיפשתי דרך אקשור שיחה. היא לא ענתה רק הנידה ראשה ומייכה כאומרת, "ואם קשה, מה תעיל אנחה?"

"משלמים מסדר?" ניסיתי שנית, והיא בשלה, גיוק ושתיקה.

סיבדנו את השקיות במכונת, הודיגי אה, זכניסטי אמכונת היא הושיטה לעברי שקית קטנה. בגוק השקית צוי משקפיים שקופים. "משקפי מ"ג", היא אמרה, אמראה גמיהגי הוסיפה, "משהו בפסוקים, אני לא כל כך יודעת, אנה ודאי גרע"*.
שנים הרבה אפסו מן היום ההוא, ויש זו, במסן, מן גכונה שכזו, אגזל מציאות עם דמיון. אני יודע אם סיפור המשקפיים אמג היה, ומכל מקום משה שהיה כך היה.

אלמלא פגשתי בה, אומם בוודאי לא הייתי רואה. אני יודע אם המשקפיים הלוו הנם מציאות או פרי הדמיון, אך אני יודע כי היא אשר העניקה לי אותם. זכצרת המשקפיים אפגע ניגן אהבגין בכואם, אפשר אראות את האנשים השקופים. משהרכבתי אותם פגאום הבגנתי בהם, במגגים הקבואת מסופר, במאבל הצקן, בשולף הכאים הניצב מאאורי הקלעים במסעדה, שאינו זוכה למיכום וגשרים. במטאטא הרואזות שלמה מגבר העמים, שמההלק עזובגו עדיין אולפוט נוסמאות במאוו, צכר אימים אמרים. בקשישה היושבג אבדה ופניה גרושי קמטים, זבגלמיד ההוא, הרגיל אמדי, שאינו מבדירק אך גם אינו מפריע, ושכל כך בנקל נעלם מעיניי. פגאום הגאהבתי בהם, באנשי הצלואים, באנשים המכונים בטעות 'פשוטים', ואלמלא הבגנתי בהם, הייתי מאבד עולם מלא.

*"משקפי מ"ג" (ישעיה ג ז).

פעולה 12: להיות נחשונים

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יכירו את המושג "חיל החלוץ של היהדות הדתית הלאומית", יבררו מהן המשימות הלאומיות הניצבות בפנינו כיום ויחוושו להט לפעול למען.
2. החניכים יחוושו אחריות ומחויבות להמשיך לפעול בחייהם למען המשימות הלאומיות הרלוונטיות.

הכנות וציוד נדרש:

✿ קטע לימוד על נחשון

מהלך הפעולה:

- א. מהו חלוץ?
- ב. נחשון בן עמינדב
- ג. בני עקיבא - נחשוני הציונות הדתית
- ד. סיכום

א. מהו חלוץ?

- שחקו יחד משחק כדורגל (או הדגל, כדורגל שולחן, תפסוני). אחרי כמה דקות של משחק שבו עם החניכים ודונו:
- ← מה היה התפקיד שלכם במשחק? (בכדורגל - השוער, חלוץ, מגן ימני ושמאלי, התקפה והגנה בכללי)
  - ← התעכבו על החלוץ - מה תפקידו? (מוביל את המהלכים ומבקיע את השער)
  - ← איך מניסיונכם מרגיש החלוץ? (אחריות על הכתפיים, התלהבות, גאווה)
  - ← מישהו מכם היה רוצה להיות החלוץ? למה?

במשחקים האחרים:

כדורגל שולחן - הסתכלו על מערך השחקנים, ותראו שהחלוץ המרכזי הוא בשורה הראשונה ומול השער. הוא הכוח המוביל במערך ההתקפה של הקבוצה.

הדגל - מי שלקח את הדגל, שהצליח להתגנב ולחטוף את הדגל, הוא העיקר, הוא הראשון, הוא החלוץ - גם אם אחרים סייעו לו להגיע אליו.

סכמו את הדיון בהבנה שהחלוץ הוא הכוח המרכזי המוביל להגשמת המשימה - הבקעת הגול או השגת הדגל, וגם שעל

החלוץ מוטלת אחריות רבה. עליו להיות מחויב למשימתו ולחיות אותה, להתלהב ממנה כדי לתת את כל כולו להגשמתה. הזכירו גם שהחלוץ מגיע מכוחה של הקבוצה ומייצג את כולה כשהוא מבקיע את השער, ואינו עושה זאת למען עצמו.

ב. נחשון בן עמינדב

התיישבו בקבוצות קטנות או בחברותות ולמדו יחד את הקטע שלהלן:

"היה רבי מאיר אומר, כשעמדו ישראל על הים, היו שבטים מנצחים זה עם זה. זה אומר: אני יורד תחילה לים וזה אומר: אני יורד תחילה לים. מתוך שהיו עומדים וצווחים - קפץ שבטו של בנימין וירד לים תחילה. אמר לו רבי יהודה: לא כך היה מעשה, אלא זה אומר אין אני יורד תחילה לים וזה אומר אין אני יורד תחילה לים. מתוך שהיו עומדים ונוטלין עצה אלו באלו קפץ **נחשון בן עמינדב** וירד לים תחילה" (בבלי, סוטה לו ע"א-ע"ב).

שאלו את החניכים שאלות מנחות:

← מתי התרחשה הסיטואציה?

← מה היו מניעיו של נחשון?

← מה עבר לו בראש באותם רגעים?

← מה אתם הייתם עושים במקומו?

← כיצד לדעתכם הרגיש כשירד למים?

← האם הייתם רוצים להידמות לו? מה אתם לומדים ממנו?

← תארו את אופיו של נחשון; איזה אדם הוא היה?

אחרי שהחניכים למדו בעצמם חזרו על שאלות מהותיות ושאלו אם יש למישהו תובנה או נקודה שנגעה בו וירצה לשתף. חשוב להדגיש ולנתב את הסיכום לדיבור קצר על התכונות של נחשון בן עמינדב: אומץ, מנהיגות, עשייה, קפיצה למים, התייצבות למשימה, אמונה גדולה...

ג. בני עקיבא - נחשוני הציונות הדתית

קראו לסיכום הלימוד יחד את הקטע הזה:

אין דרך לקדם ערכים ועקרונות בלא אנשים שיגוי אודם. אנשים הגיים לאור ערכים ואידאולוגיות ומיישמים אודם בדיהם הם גם אלו המנהיגים אודם לאגרים. כמו (משון בן עמינדב משבט יהודה, שהיה הראשון לקפוץ למימיו הסוערים של ים סוף על עמדתו ישראל על שפת ים, כך גם זרעוני (משון הוקמו כדי להיות הראשונים שיגנכו ויגשימו ערכים אלו. מטרת העל היא יצירת אגדה אגדה - אגדה אומרת ועושה, אגדה אכפתית הרואה את עצמה אגדה אגדה על עם ישראל. מכך נוצר מסגרת הפעילות של הזרעונים - "קבוצה אומרת ועושה" - היינו קבוצות אגדה אגדה 2 המגדירות באיחוד ועשייה אגדה אגדה (מתוך אתר הגנועה על זרעוני (משון).

נחשון היה חלוץ מרכזי. לא כי מישהו דחף אותו לשם או כי חילקו תפקידים מראש אלא כי זה מה שהיה צריך לעשות. הייתה משימה והיה צורך לעשות מעשה. אצל נחשון זה התבטא בקפיצה למים כשהמצרים דוחקים בעם ישראל מאחור, ואצלנו המשימות אולי השתנו אבל הצורך בעשיית מעשה נשאר.

נחזור למטרות הראשונות של התנועה - להקים דור שישנה את המציאות; שיהיה נאמן ומסור לעמו, לארצו לתורתו ולמדינתו. שיחיה את רעיון תורה ועבודה בחייו האישיים ויחד יחתור לחברה. אנו, שמאמינים בערכי הציונות הדתית - עלינו מוטלת האחריות להיות החלוץ שמוביל את העשייה ואת השינויים במציאות. עלינו לחפש ולהסתכל היכן צריך אותנו - וללכת לשם!

נזכיר לחניכים את הפעולות הקודמות שעברנו - על חיבור הלבבות, על קליטת העלייה, על התורה בחיננו, על החלוציות

שבהתיישבות של בני עקיבא, ונבקש מהחניכים שמתוך כל מה שלמדו בפעולות האחרונות ייתנו דוגמאות של משימות שצריכות קידום.

המשימות רבות מספור. עלינו להיות כמו נחשון - מוכנים ומזומנים לכל משימה שתיקרה בדרכנו, ויותר מכך, לא לחכות שיקראו לנו אלא לפעול וליזום את העשייה שלנו.

נסיים בקטע על אברהם אבינו, על ה'הנני' המהותי שלו שנרצה לאמץ לחיינו:

"ויהי אחר הדברים האלה והאלקים נסה את אברהם. ויאמר אליו: אברהם, ויאמר: הנני" (בראשית כב, א).
ו"יאמר הנני:

הנני לכהונה. הנני למלכות.

הנני לשחוט. הנני להיהרג" (תנחומא קדום).

הקב"ה קורא בשמו של אברהם, ואברהם משיב: "הנני".

"הנני" - לכל שליחות, לכל פקודה, גם לקשה ביותר, לנעלה ביותר מטעם ההשגחה העליונה.

"הנני" - לכל פקודה מאת ה', גם הקשה והנשגבה ביותר.

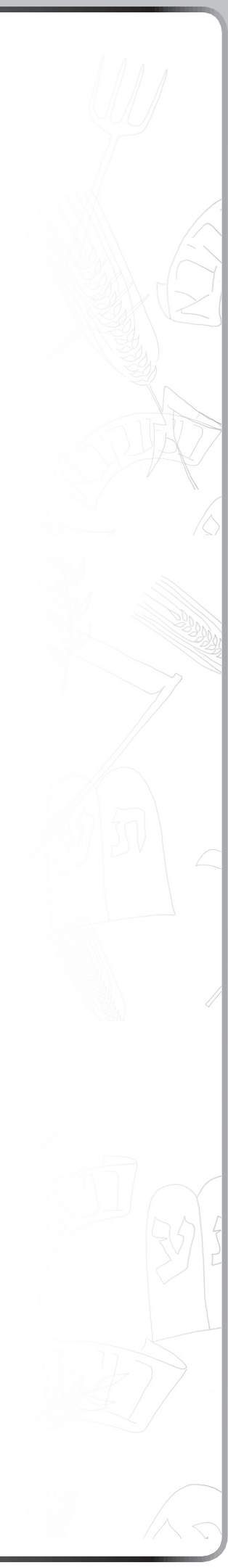
"הנני" - מיד וללא היסוס. ללא תנאי.

"הנני" - כולי, ללא שיעור וללא שיור.

"הנני" - בבחינה של התייצבות, מלאה, מוחלטת, לקריאת מלכו של עולם ('מן הבאר', הרב אלימלך בר-שאול זצ"ל, עמ' 23).

ד. סיכום

עלינו להתייצב לכל שליחות שתגיע; להתייצב כאשר קוראים לדגל ולחיות מתוך תודעה של שליחות ו'הנניות' כזו. ראינו בתחילת הפעולה מה תפקידו של החלוץ ככוח המוביל והמבצע ; דיברנו על האחריות המונחת על כתפיו ועל ההבנה כי הוא מייצג את כל קבוצתו, ומשם המשכנו לדמותו של נחשון בן עמינדב - שממש הטביע בנו מידה. הנחשונות - הקפיצה למים, ההתייצבות... דמותו של נחשון חידדה בנו את ההבנה שתפקידנו להיות נחשונים - נזכרנו בכל הפעולות עד כאן וראינו שבני עקיבא היא הכוח החלוץ של הציונות הדתית בהתיישבות, בהגשמה, בקליטת עלייה, בעשיית חסד, בתורה. סיימנו בתשובתו של אברהם אבינו - "הנני" - לכל משימה ומטרה, לכל שליחות. הננו.

פעולה 1: מקימים תנועה! - אהצז אזז -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יכירו את סיפור הקמת התנועה.
2. החניכים ילמדו מדוע נקראנו 'בני עקיבא'.
3. החניכים יחוו את התקופה ואת הנסיבות שהובילו להקמת התנועה.

הקדמה:

לפני שניגש לדבר עם החניכים על ערכי בני עקיבא ניקח צעד אחד אחורה ונספר להם על הקמת התנועה שאנחנו חלק ממנה. החניכים מגיעים ממגוון סגנונות של בתים, ולחלקם ההיכרות עם בני עקיבא היא רק בפעולות שאתם מעבירים להם, לכן יש חשיבות רבה להכיר להם את התנועה.

הרחבה למדריכים:

- ספר 'מעשה הבא בחזון'
- אתר תנועת 'בני עקיבא': <http://bneiakiva.org.il>
- קטע שכתב הרב נריה (נספח 1)
- קטע שכתב יחיאל אליאש (נספח 2)

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ חלקו לחניכים הזמנה לפעולה שבוע מראש (נספח 3)
- ☞ תלבושות ליחיאל אליאש, לרב נריה, תלבושות חלוציות
- ☞ סיפור רבי עקיבא בתמונות
- ☞ תה וכוסות
- ☞ רשימת השמעה ביוטיוב - 'שירי בני עקיבא'
- ☞ בריסטול ומצבעים

מהלך הפעולה:

- א. הקמת התנועה
- ב. בירור ערכי התנועה
- ג. בני עקיבא? הידד!
- ד. מסיבת חברים
- ה. סיכום

א. הקמת התנועה

מטרת ההצגה לגרום לחניכים להרגיש שותפים לעשייה ולחוויה, לכן השקיעו בתלבושת ובאביזרים. אחד המדריכים יתחפש ליחיאל אליאש:

יאיא אליאש נכנס לאגד מהורהר: "אני מתלבט מה לעשות. אני מרגיש שעכשיו, דווקא עכשיו, כשהמדינה ממש בגיאלה, צריך לעשות מעשה! אני אקים גנועת נוער! במקום שהנוער יסגור דלתות ויהיה או משתמם, נולא להיפגש כל שזע, אלמוד ביגד ולצאת ולעבוד. אבל מי יעצור אי אהקים את זה?!" (יאיא) מביט סביבו וניגש לאגד המדריכים): "הוישליה ידידי, איצה מל שאתה פה, יש אי רעיון מלואה אספר לך!" (ופתאום מבטין כל הגניכים): "וואו, כמה אנשים! העלמם אהקום הנכון, אני צריך כל אגד ואגד מכא, אנחנו האוכים לעשות היסטוריה, אהקים גנועת נוער!"

ב. בירור ערכי התנועה

הציגו לחניכים באספת חברים שהם שותפים לה את הסיבות שהובילו להקמת בני עקיבא ואת ערכי התנועה:

יאיא אליאש מתיישב וכואם מתיישבים סביבו. יאיא מתאיל אדבר: "אברים יקרים, מהי גנועת נוער בכל? בגנועת נוער אנחנו ניקח את כל הידיים והנוער ונלמד אותם דברים אשויים".

אם החניכים מסוגלים פתחו דיון:

- ← מהם הדברים החשובים בחיים?
- ← מיהו אדם טוב?
- ← מה צריך ללמוד כדי להיות בן אדם טוב?

יאיא: "אשוב לנו בגנועה שנהיה אנשים טובים, שנלמד ואם נעבוד, אבל אסר לנו שם אהקום הנוער שלנו! עזרו לי אשוי על רעיונות".

ג. בני עקיבא? הידד!

בחרו שם לתנועה והכינו שלט. שלב זה חשוב לסיכום סיפור הקמת בני עקיבא ולשיתוף החניכים.

1. שלט - הניחו גיליון במרכז החדר ורשמו את השמות שהחניכים מציעים. כתבו את כל מה שהם אומרים, גם דברים שנראים לכם מתאימים פחות. חניכים שנזכרו להם לצייר, אפשרו להם לצייר על הגיליון. אחד המדריכים יאמר: "יש לי רעיון, אולי נקרא לנו 'בני עקיבא' על שם רבי עקיבא? מושהו פה מכיר את רבי עקיבא?"
2. ספרו את סיפור רבי עקיבא בתמונות (נספח 4). סדרו את התמונות נסדר ברצף על הרצפה והוסיפו כמה מילות הסבר. לחלופין בשבטים שאוהבים בהם שירים, למדו אותם את השיר של דליה רביקוביץ' על רבי עקיבא (נספח 5).

ד. מסיבת חברים

בהתאם לאווירת התקופה הכינו תה (בגדייה אם בטיחותי, ואם לא - מזגו מתרמוס) וחלקו לחניכים (לא לשכוח למהול

במים קרים, וברקע השמיעו שירי הוווי של בני עקיבא.

יחיאל אליאש יציג לחברים את הרב נריה:

**"אזריים יקרים, היה לי כסף אהקים אכנס גנוסע נוסד, עכשיו אני צריך אכוס אולז אהלז אהלז עוב יהודים אהלז
ובינתיים, כשלא אהיה פה, יהיה לי אהליף - זואו נאהר שאום ארז נריה".
הרז נריה: "שאום אכס, ידידי היקרים, שמא אפגוש אג כואכס" (אולז ידיים אכואם ומתיישז אגם אשגות גה). "טוב, יש
אנו עוב הרזה עזובה אשגות, אני מניח שקוב ניפגש אגזר המנון אגנועה וסמל, הי עמכס".**

ה. סיכום

הזכירו לחניכים מה היה בפעולה, והכינו אותם לקראת הפעולות הבאות, שגם בהן תעסקו גם בנושא של בני עקיבא.

הצעה:

אפשר להכין לוח על אחד מקירות החדר, ובסוף כל פעולה לתלות עליו את שם הפעולה או תמונה הקשורה לפעולה, וכך ייווצר לחניכים רצף של פעולות המערך ויהיה להם נוח יותר להבין את הקשר בין הפעולות ולזכור את תוכן.

נספחים לפעולה 1

נספח 1 - הרב נריה מספר על יחיאל אליאש:

ראשוניות, נאשוניות - לא כל אדם צוכה אכך. גמילתה באדם עצמו - בשלום הכרתו, בכוח רצונו ובכוסר האלמגו, והמשכה בסייעגא דשמיא של גנאי ביצוק, ונועם ד' על המעשים ועל העושים.

צה הלא: כל הזא אפגוא במשהו אדש, דינו בעיני רבים כדין כל משנה אשר עליו שנינו כי "ידו על הגמגונה" (בבא מציעא על ע"א). צקוק אז האדם הזא אשנות לאומץ מיווג. עליו להציק מעמד (נד מעישים, מול מביכים, כאפי מלגלים, שכל אאד מהם לעצמו יש 12 בכדי אהרוס כל רעיון אדש, ועל אאג כמה וכמה כששופגם פועלים יגד. נאוצה אז אמאדש מידה אדושה של אבורה רואנית ועוז נפשי, בכדי להתגבר על כל אלה המעכבים-המפריעים, גם כשעדיין אין בידי הוכחות של ממש שאי פעם ידו תהיה על העליונה.

וכשמדובר על גידוש נועז ששמו גנועל נועל דגית - כאן כל המשוער מצטרפות יגד. גנועל נועל דגית - צה לכאורה יגרת דסגרי'. גנועל נועל מעצם מהותה באה היא אנוער, אנוען, אדש, ואילו הגיים הדגיים דורשים כאמור יציבות קביעות, רציפות.

"כינד יקנימו שני מקראות האלו?" - אין גשובה ברורה בפי המעצ-האומס, רק נקודת אמת שבנשמנו היא האופש, או, היא האומרת או: המצב הקיים הוא אמור, הנוער נסוף בכוחות איגנים מולף אמנה הדגית. גייבים לעשות משהו. גמיל במאבק, גמיל אסול דרך, וסוף ההצלחה לבוא.

וכך היה הדבר. האולף הצעיר הנמרץ, ר' יגיל-אהרון, אשר אנחנו קראנו או בקיצור בשם משפחתו 'אליאש', הגמיל את המעשה-הרע ש'או. את ייסוד 'בני עקיבא' עם הרבה גום לב, עם הרבה אמונה, עם הרבה אהב נפשי, ועל כל אלה - עם הרבה מסירות ממשית-מעשית.

אשבת אגרי יום אבורה מפרק, אגרי יום היצרות בשמש האוהבת, עם אבורה קטנה של בני 15-16, ואלאום אגם על גזון קבוצת הגיישוב של נועל דגית - לא דבר קטן הוא. והוא עשה צאג במשק ימים רבים. הוא כבש את האבבות הצעירים בכנותו ובמסירותו, בפשטותו ובמרצו, בגאומו ובגזונו.

ממרגי המש עשרות שנים אראנו בשעת בוקר בכיכר ציון בירושלים. עומד על יד ערמת גלץ אדוה, מערצ גול אצל ומלט - יום אבורה בניין אדש. ובו אערב יושב הוא על יד 'ערמת' נועל ירושמי, נועל אומד ועוזב יגד, נועל אומד בסמינר אמורים, ונוער עוזב במוסק מכוניות. בג צאצא-אדמו"רים ובג אדש עצים. אליאש מנסה לעבש אומס אמרה אגידה, אשר בקרוב תצא אגו יגד אהגמה, אדרך האוצית הקשה אשר הייתה אז רעג קסט, ונוער נאהב נשא אליה את נפשו. ואכן הוא מצליח - הוא מדביק אומס בגזונו המרוחם: הקמת אבנת מופת דגית של נועל ארץ ישראל.

כשגדל הסניף ניסה אליאש אקרב כמה מורים צעירים ומהטיל עליהם את עול ההדרכה. מהם שהגמידו ומהם שעייפו מהר. בסופו של דבר, העול כולו היה מוטל על כגפיו הרעוע של אליאש, וקבוצת הנוער אשר דברה בו, היא שהיוותה את ה"עול שבשדרה".

מהיכן שאב את הכוחות, את האמונה ואת הצורה, את העקשנות ואת המסירות? בימי היצירה ההם לא עסקו בגמקירים, לא בבירור היסטורי ולא בניגוח פסיכולוגי. אולם עתה טוב אדעל, טוב אראות את מקור הדרכה. טוב לשמוע את סיפור האיש שמאורי סיפור המעשה. הנה הרקע המדגית - העיירה. הנה בית אבא - מקום הצמיחה. הנה אוהלי הגורה - מקומות הגידול. ישיבת יומצה' על גום רומה, אבורת הנפש של פורצי ישיבות נובהדוק. ועל כל אלה מעוז האמונה של ישיבת מרכז הרב בירושלים, אמונה בגמיתו של עם ישראל בארצו, אמונה בניין גייו הרואניים על ידי גנופה רעננה של גלם וניר - גזון הגאולה של מרן הראייה קוק צ"ל. כל אלה אובדו יגדיו לבו של האולף, על מנסה הגמקי הקצרים והאוצה הרוסית המהווה, הם שהדליקו את אש הגמיד אשר יקרה במעמקים. הם שהרנינו את שירת המעשים. הם

שהעניקו כוונת עוז ועזרה.

מישיבות המוסד הביא אתו אליאש כמה מניניו רציניו, והללו שקבעו את רוגה, את אופייה של הסעודה השלישית שהייתה המסחר של חוויית השבת בסניף. ואילו בני ירושלים הוסיפו את השירה הגסידית בגפילה, במניין של שבת, והגליאו להיווצר סגנון מיוחד של גפילת נוער ארץ ישראל.

הנעדר הנועז הבא היה יציאתו של אליאש להקמת הקבוצה בפגת תקווה. גבורה קטנה של נוער נכנסה לצדו עזוב על אדמת סלבוני, ועל ידו הוקמו שני אולמות, והרי אף אתגולת של קבוצת בני עקיבא - בשורה מרנינה (נוער בשרון, מקור גאוה אלברים בירושלים).

בנוהג שהיה אז בארץ - ארזון (נוער בעל סניפים מקים קבוצה. ואילו כאן קרה להפך: הקבוצה שהתבססה על עגובת סניף אחד, היא שהקימה את הסניפים של ארזונה. היא שהקימה את סניף פגת תקווה, בני ברק, ואחר כך גם גל אביב. קצרים היו גייה של הקבוצה. המספר הקטן שלה לא הגזיק מעמד, אולם רבות הספיקה קבוצת בני עקיבא בשתי שנות קיומה. היא הייתה מרכז. היא היוותה לב דופק, לב מצרים גייס. אותה רוח פועלת ומפעילה שהקימה יש מאין בגוככי ירושלים, היא גם שהמשיכה לפעול ולהפעיל באם המושבות על ידי הקבוצה מעבר לה. וכך גם יהיה 'ארזון בני עקיבא בארץ ישראל'.

נספח 2 - ריאיון עם יחיאל אליאש ד"ר

ארזאת ועידת "הייגוד והיגד" נערך ראיון עם יחיאל אליאש. זהו סיפור על איש עם גאומות שהקים את בני עקיבא. סיפור על איש עם גאומות ואידאליים, שבשם הגאליט אצאת נגד כל המוסכמות ופסול.

"נואבתי ב' באייר תרס"א בכפר קטן בפולניה", מספר יחיאל אליאש. "כשהייתי בן עשר אני נפטר מהמלה והצאתי את עצמי מתפקד כהורה לאמי הקטנים. כשהייתי בן 13 יצאתי למועד בישיבה רגוקה מביתי. בישיבות של פולין עוצבה השקפת הדתית-לאומית". אליאש היה בן 17 כשהגאליט אצאת ארץ. הוא טען אז שלא די לבד על ארץ ישראל, צריך גם לעשות. בבגינו לא רק "נאה דורש" אלא גם "נאה מקיים".

בשנת 1925 הגיע אליאש לארץ, למרכז הרבי. "למדת בישיבה ובמקביל המשכתי במדורתי ב'הפועל המצרי', שבה התגלתי לפעול עוד בפולין", הוא מספר, "האך המשכה שלי באותה תקופה היה שאלו ישראל צוקה ליהודים אומדי גורה, אבל מי שאינו מעלה להיות ראש ישיבה או רב צריך להקדיש את כל מרצו וכוחו לביני הארץ באופן ממש. בניין הארץ פירושו אכזר לעבוד במקראות". מנהיגי 'הפועל המצרי' עזבו אתו לעבוד לקבוצה במקראות ועם זה לשמור על הקשר המתמיד עם הישיבה. ראשי 'מרכז הרבי' הבינו גם הם ארומו, וכך עזב אליאש את הישיבה ועבר לקבוצה מקראית שהוקמה על אדמות פגת תקווה.

"לא התקדתי עם מעמד הרבה צמן", הוא משיק. "צמן קצר אגרי שהעצמי גליתי והרופאים אמרו שאין לי סיכוי לגיוג". אליאש הגאליט שאם נעזר גורלו אמות, "לפגות שיהיה זה בירושלים", הוא אומר. "עוק כדי העבודה הצאת, שנהיגתי ממנה, הרעשתי שכוונתי מוצרים אולי והתגלתי להאמין כי יתכן שאמשיק לגיוג".

בסוף שנת תרפ"א (1928) הגאליט אליאש שהגיע הצמן להגשים את גאומותו והקמת גנועת נוער דתית-לאומית. הימים היו ימי בניין הארץ, דתיים ומילוניים כאחד עסקו בעבודה מקראית ובהגנה על היישובים, אך הצהות הדתית היטשטשה. "היה צורך לפגת את הצהות הדתית ולהגביר גאוה בלב בני הנוער", אומר אליאש, "הכנתי את התכניות והקמת גנועה ברעיון 'הגורה והעבודה', ופניתי עם הרעיונות לשלמה צלמן שרזאי, שהיה בעת ההיא המצביד הראשי של הצדית הגאומית לתורה ועבודה". רבים מהגדולים ששמעו על הקמת גנועת נוער דתית-לאומית כינו את אליאש 'בעל הגאומות', אבל הוא אומר שזה לא הפריע לו כי הוא הרגיש שיוכל לממש את גאומותו. אברהם קסטנבוים, שהיה בעת ההיא אגד הוועד הפועל של 'המצרי', הגיע את השם 'בני עקיבא'. "מה מקאים יוגר משמו של הגנא רבי עקיבא שבמעשיו סימל הן את הגורה והן את העבודה?" אמר לאליאש, "גלמידין קיבלו מרצם את אהבת ארץ ישראל בצורה גיה ומעשית ולא כגורה מופשטת, ואנחנו משיכי דרכם". השם התקבל, ורעיון הקמת הגנועה הועבר אוועד הפועל של 'המצרי'. הוועד הגאליט להגייס על מומתי גינוק, ובישיבה ארוכה שאליאש לא הורשה להשתתף בה סירבו ראשי הוועד לרעיון הקמת הגנועה בנימוקים שאין אדם בעל שיעור קומה המתאים להנהיג בני נוער, שגילו העשרה הוא גיל של מרד, והגינותו דוגל בשמרנות כך

שגנועת נוער עלולה לתת פגמון פה אימורדים. היא בשיבה היא שמתן בהקמת בני עקיבא היה ד"ר עקיבא ארנסט סימון, אבד הוועד, שאף עזר לאיאש בדרכו הגינוכית כשהגויט אהקים את הגנועה אחרת הכוא. "הבנתי שאולי אסמוך על הגוים האלה, ושאל את רוצה שמהו יצו עליי לעשות זאת בעצמי". אמר - ופשה. ביום רביעי, כ"ב באדר א גרפי"ט (1929), התכנסו הגברים הראשונים של בני עקיבא. היו שם גלמידי כיתה א של ג"ת מצרתי וגלמידי הסמינר אמורים של 'המצרתי', שהגויטו יגד על הקמת גנועת נוער ברוח הגורה והעבודה, גנועה שמתרעה אלך דור בריא ואחיל, מסוד ונאמן לעמו, ארצו ולתורה, הגי מעבדותו על פי גוקי הגורה. "אמתי אמורים הראשונים שהם אלך מגנועת הגורה והעבודה שמתפתגם בכל העולם", איאש משיק, "רציני אהגדיר בהם את רגש הגאווה ואת הגבושה שהם עושים היסטוריה". וכך היה.

במהלך הגודשים הקרובים הגיעו עוד ועוד גברים אדשים. ארצון בני עקיבא קיבל אדרון קטן בבית הפועל המצרתי, ושם ארצנו הגברים ינה קטנה עם ירקוח - בעזיל סעודה שישית של שבת, הם שמעו שיגוע מוסר שנקראו 'פעולות', קבעו גוקים וארצנו נשפים בגלים. "הגבושה הייתה שכאנו שופים אדבר גדול", אומר איאש, "אני לא הרגשתי 'מעליהם' אלא נגתי את הגבושה שכאם שווים". ככבוד, בימים ההם 'ההגנה' שלטה בארץ, וברוח הימים ההם נקבע שכל פעולה תיפתגם בתרילי סדר. עב א"י בעומר היו אמורים בבני עקיבא כ-30 גברים קבועים. "הגברים היו גם אלו שהגויטו אקבוע את א"י בעומר כיום ייסוד בני עקיבא, כאל גלמידי רבי עקיבא הגדשים הסוללים את הדרך ארמיית האומה בארץ ישראל ההולכת ונבנית מדש".

הנציה של הגנועה הגדשה הייתה דווקא בגאום השירה. איאש רצה להכניס שמה וימים בדמות שירים המשותפים אמרי הגנועה, ולא היו שירים בנמצא. "הכרתי כמה שירים מהשיבות שמהגתי בהן ביאדותי", הוא מספר, "אבל זה לא הספיק, אמורים שהיה להם גוש שירה הלכו אבתי מדש מסידיים אלוה שירים. קבענו לעצמנו שהשירה צריכה אלך, ולכן כשאניכנו להסתפקות במועט שרנו: 'כל העולם כולו אינו ניצון אלא בעזיל גנינא בני, וגנינא בני די או בקב גרובין בערב שבת' (אקו אמסכת ברכות).

כמה עשרות שנים אגרי הקמת הגנועה יגיא איאש עוצם עיניים ושר את השיר. "אין לי קול מגאים לשירה", הוא מתנצל, "אבל זה שיר יפה כל כך שאהבנו לשיר יגד".

הימים שאלפו הביא להתארגנות סניפים נוספים של בני עקיבא. קם סניף בגל אביז וקם גם אמד בכפר גדעון. בני עקיבא המשיכה אגדל ופירו. אמורים המשיכו להצטרף, מילאו תפקיד מעשי בבניית הארץ ובעצרה איישוב היהודי, התרימו אקופת הקריל, והשמה במן הפעולות הייתה גדולה. אווירה ייגודית של גנועת נוער נוצרה, בנות הצטרפו (בני עקיבא בדאשיתה כולה רק בנימ), ונדמה שהכול צועד בכיוון הנכון.

"ראיתי את הסניף בהתפתגותו" משיק איאש, "ומשגתי שהיג העמן אהגיל בארצון גרעין אקבוצות בני עקיבא אשר ישמש מורה דרך אמרי הארצון כיצד להגשים את הרעיון הלכה לעשה. גרעין זה הגיל בפגישות ובדיונים אגבי נגיבי הגשמה. רציני אצאג אאותו גרעין אקלי ושמע דוגמה לעשייה והמשק הגשמה, וידעתי שאצטרך משהו שימלא את מקומו בדאשית הסניף של בני עקיבא בירושלים. הגלמתי אלפס מילוף ב'מרכז הרב', המקום שהייתי קרוב אליו בעצתי.

"במהלך הגיפוש שמעתי על עולה גדש מרוסיה, בעל אהל ורצון לפעולה, איש בעל שאר רוח והתלהבות דגית, מוכשר ודאוי אהיות מנגן בבני עקיבא. השתכנעתי שהוא איש המגאים. משה צבי נריה היה אותו הגלמידי. כשהצעתי לו את התפקיד הוא לא מיהר להשיב בגיוב. ניהלנו שיגוע רבות על העניין, הרב נריה אקר ובדק ושאל עב שהסכים להצעתי".

מבני עקיבא בירושלים עבר איאש אגרעין שהוקם במרכז הארץ, ומשם יצא לשליגוע בצניסאובקיה הדגוקה, היה למצביד 'הפועל המצרתי' בגל אביז, הקים את ארצון איצור והמשיק אלום ולהגשים. 'בעל הגאומות' הוכיח שעם נגישות, אמונה ועבודה קשה אפשר להגשים כל אום.

"אצטרי, לא אוכל אהיות עם אמרי בני עקיבא בוויעידה הקרובה" הוא אומר, "אני מרוחק מליבתי. אבל כשאני מסתכל היום על הגנועה ורואה מה נעשה בה, אני מתמלא גאווה. כשמהגתי אג, במפקד הדאשון של הגנועה הגדשה, קיוויתי שיבוא יום ובבני עקיבא יהיו אמורים אלפי בני נוער. היום, כשאני רואה שג"ה צכיתם ארצות, אני ממלא אכס שגצכו ארצות אלפי רבות של אמורים שמגעים אמרי עקיבא ופועלים ברוח הגורה והעבודה".

יגיא איאש נפטר בני בגשרי הגשני"א

מוכנים? ביום _____ ניפגש

להקים ביחד

תנועת נוער

בברכת חברים לתורה ולעבודה,

יחיאל אליאש

נספח 4 - סיפור רבי עקיבא בתמונות

2 - רבי עקיבא רואה את המים יוצרים חור באבן

1 - רבי עקיבא ורחל מתחתנים

4 - רבי עקיבא חוזר עם 24,000 תלמידים

3 - רבי עקיבא מתחיל ללמוד תורה

רבי עקיבא

גבול בגורה
 רבי עקיבא....
 קם הרב ונסע לבירה
 לזמון גורה כמבוא ושם בזרון (שארם)
 ביגו של כלבא שבו
 ומקץ עשרים שנה
 כאשר הזבין שורה
 עז בלחה לביתו
 והוא גבול בגורה
 רבי עקיבא...
 גצר הרב לביתו
 וכל נפשו זלזול
 גצר הרב אל אשתו
 בגו של כלבא שבו
 הדפוח משם תלמידיו
 אמרו לה סורי אשה
 אמר הרב - הניאזה
 כי היא גורגני הקדושה
 רבי עקיבא....

רבי עקיבא איש צנוע
 היה דושה בין הרופים
 אך עברי כלבא שבו
 עב שנתו הארבעים
 ראתה אגו רגל
 בגו של כלבא שבו
 ראתה אגו רגל
 והוא מלולה וצנוע
 אמרה לו רגל בשאי
 קא אורי לאישה
 בגנאי שנקדים צמנך
 ללימוד הגורה הקדושה
 רבי עקיבא....
 והיו גרים במגזן
 בזרון אגב לא ידוע
 צוץ אגב פשוט ללא שם
 שהיה מלולה וצנוע
 ובזוקר היה מלקט
 התבן מתוך שורה
 אמרה לו רגל - גהיה אהובי

פעולה 2: ארץ ישראל שלי!

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים ילמדו על משמעות ארץ ישראל.
2. החניכים יחוו את עליית עם ישראל ממצרים.
3. החניכים יתרגשו מההבטחה שבה ניתנה לנו ארץ ישראל.
4. החניכים ילמדו איך מיישמים את הנושא בבני עקיבא.

הקדמה:

הדור שלנו נולד למציאות שבה יש לנו ארץ ומדינה. ננסה להתחבר לתקופה שבה קיבלנו את הארץ ואת הבטחת הקב"ה שזו הארץ שלנו והיא ניתנה לנו עד עולם.

הרחבה למדריכים:

- דברים של הרב יהושע שפירא על הארץ המובטחת: <http://www.yrg.org.il/show.asp?id=47187>
- בראשית יב (פרשת לך לך)

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ הדפסת משחק מסלול, קובייה וחיילי משחק
- ☞ תלבושות להצגה
- ☞ תמונות של בני עקיבא
- ☞ צ'ופרים

מהלך הפעולה:

- א. עליית בני ישראל ממצרים לישראל
- ב. עם ישראל - בארץ ישראל
- ג. ההבטחה לאברהם
- ד. סיכום

א. עליית בני ישראל ממצרים לישראל

שחקו משחק מסלול שהמטרה בו היא להגיע לארץ ישראל. כאשר תגיעו לדגל או לפירמידה קראו את המשימה לפי הסמל והמספר המתאימים (לוח ומשימות - בנספח 1).

ב. עם ישראל - בארץ ישראל

אחד המדריכים יתחפש לפרופסור זקן (משקפיים גדולים, ערמת ספרים, זכוכית מגדלת וכדו'):

"אני חוקר צמחים מהוטיקאים בארץ. באגז מחסותי הארוכים איתור צמחים גרשים גילוי בדיוק הארץ צמח נביר ויגיד מסוג, המסוג ארפא כל מילה! כיוון שמדובר בצמח יגיד וישב כל כך הנתי שלי אשור כל מאהל אשר את הצמח. גובאו אשור אי אשורק רשימה של הגנאים הגיוניים אגילת הצמח ואפריגו?"

אפשר להכין כרטיסים שהפרופסור ישלוף מכיסו, ועל החניכים לבחור מתוך הכרטיסים את התנאים החשובים וההכרחיים (מדון, מים, קרקע מתאימה, בגדים חמים, תרופות, זיבול, אור, חשמל, מוזיקה, קו טלפון, ממתקים וכיו"ב כיד הדמיון הטובה עליכם).

תראו עם החניכים כי קרקע מתאימה היא אחד התנאים הבסיסיים ההכרחיים לגידולו של הצמח.

הסבירו שהצמח הנדיר הוא עם ישראל, והאדמה המתאימה לצמח זה היא ארץ ישראל. אבל למה? מי החליט זאת?

ג. ההבטחה לאברהם

הקב"ה מצווה את אברהם לעזוב את ארצו וללכת לאן שהוא יראה לו. הקב"ה מוביל אותו לארץ כנען, שהיא ארץ ישראל. אברהם הולך והולך עד שהוא מגיע לארץ ישראל, וכאשר הוא מגיע אליה הוא שומע את הקב"ה מבטיח לו "לזרעך אתן את הארץ הזאת". כלומר הארץ הזאת שהגעת אליה תהיה שלך, של הבנים שלך ושל בני בניך לעולם ועד. ארץ ישראל נועדה לעם ישראל לעולמים! אנחנו חלק מזרעו של אברהם, ולכן הארץ הזו שלנו! כאשר אברהם שומע זאת הוא רוצה להודות לקב"ה, וכמו שאנחנו אוהבים לקבל מתנות כך הקב"ה אוהב לקבל מתנות - והמתנות שלו הם הקרבנות. לחלופין - חניכים המתחברים לשירים יותר משהם מתחברים למלל, אפשר ללמד אותם את השיר "כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם" בשילוב התנועות.

ד. סיכום

עם ישראל הלך הרבה זמן במדבר לארץ, ולא היה לו קל בכלל. ארץ ישראל היא נדירה מאוד, וגם עם ישראל הוא נדיר - ולכן אנחנו מתאימים לארץ. למדנו על ההבטחה שניתנה לאברהם אבינו, ומכאן זכינו בארץ הזאת ובמדינה הזאת, ואת הזכות הזו אי-אפשר לקחת מאתנו ואי-אפשר להפריד אותנו מהארץ.

חברו את החניכים לעשייה של בני עקיבא: התנועה שלנו מאמינה מאוד בארץ ישראל ומאמינה שאנחנו צריכים ליישב את כל חלקי הארץ. לבני עקיבא חשוב מאוד לפתח את הנושא הזה כמה שיותר. הראו לחניכים תמונות של יישוב הארץ על ידי חברי התנועה והסבירו כל תמונה במשפט (נספח 2).

הצעה לצ'ופר:

🌀 השיר "ארץ ישראל שלי יפה וגם פורחת" (נספח 3).

🌀 הכינו לכל אחד משחק כמו ששיחקו בתחילת הפעולה, ואפשר להוסיף קוביית משחק ושחקנים.

נספחים לפעולה 2

נספח 2 - פעילויות התנועה למען יישוב הארץ

בני עקיבא (וטללים איים באומש

בכל שנה בטי"ו בשבט בני עקיבא (וטללים והטיללים בארץ ישראל)

אגריא 2 בגנועה הקיאים אג היישוב אביגר, על שם אביגר בורובסקי הי"ד, שגרלג בצואג אפוא

נספח 3 - ארץ ישראל שלי (דתיה בן דור)

ויש לנו כביש בארץ ישראל
ארץ ישראל שלי יפה וזמ פורח
מי בנה ומי (טעם)?
כאנו ביחד!
אני בניתי גשר בארץ ישראל
אז יש לנו ארץ
ויש לנו בית
ויש לנו חץ
ויש לנו כביש
ויש לנו גשר בארץ ישראל
ארץ ישראל שלי יפה וזמ פורח
מי בנה ומי (טעם)?
כאנו ביחד!
אני איבדתי שיר בארץ ישראל
אז יש לנו ארץ
ויש לנו בית
ויש לנו חץ
ויש לנו כביש
ויש לנו גשר
ויש לנו שיר על ארץ ישראל.

ארץ ישראל שלי יפה וזמ פורח
מי בנה ומי (טעם)?
כאנו ביחד!
אני בניתי בית בארץ ישראל
אז יש לנו ארץ
ויש לנו בית בארץ ישראל
ארץ ישראל שלי יפה וזמ פורח
מי בנה ומי (טעם)?
כאנו ביחד!
אני (טעמי) חץ בארץ ישראל
אז יש לנו ארץ
ויש לנו בית
ויש לנו חץ בארץ ישראל
ארץ ישראל שלי יפה וזמ פורח
מי בנה ומי (טעם)?
כאנו ביחד!
אני סאלתי כביש בארץ ישראל
אז יש לנו ארץ
ויש לנו בית
ויש לנו חץ

פעולה 3: קדימה בני עקיבא, הידד במעלה - אהאז אואז -

מטרות הפעולה:

1. החניכים ילמדו על סמל התנועה ועל ההמנון.
2. החניכים ישמעו מאנשים שמחוץ לשבט על הקשר שלהם לבני עקיבא.
3. החניכים ייחשפו לחזון התנועה.
4. החניכים יכירו את תנועת הבוגרים של שבט יובל.

הקדמה:

בהמשך לפעולות הקדמות נעמיק עם החניכים את הקשר לבני עקיבא. נלמד אותם על ההמנון, הסמל והחזון ונחבר אותם לתחושה הנובעת מהיותם חלק ממשהו גדול - חלק מתנועת בני עקיבא.

הרחבה למדריכים:

- ספר 'מעשה הבא בחזון', יחיאל אליאש
- אתר תנועת בני עקיבא: [/http://bneiakiva.org.il](http://bneiakiva.org.il)
- ריאיון עם לירון אסרף - רכזת בוגרי יובל:

<https://www.youtube.com/watch?v=Fa5NqVraDy4>

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ חיבור תנועות להמנון
- ☞ הדפסת סמל התנועה
- ☞ חומרי יצירה לסמל התנועה
- ☞ הזמנת דמות שקשורה לבני עקיבא
- ☞ תלבושת לרב נריה או ליחיאל אליאש
- ☞ הדפסת ביגו
- ☞ מחשב ומקרן

מהלך הפעולה:

- א. הכרת ההמנון והסמל
- ב. בני עקיבא - תנועה לחיים
- ג. חזון התנועה
- ד. סיכום

א. הכרת ההמנון והסמל

חברו תנועות להמנון (או לכמה מילים נבחרות) ולמדו את החניכים. התנועות יעזרו לחניכים לזכור את ההמנון (המילים בנספח 1).

אפשר גם לעשות מפקד בתחילת כל פעולה באמצע שבוע, ובכל פעם חניך אחר יהיה 'הקומונר'. זה יעזור לחניכים להבין את הקשר בין המפקד לבני עקיבא ולפעולה ויסייע להכניס את הפעולה למסגרת קבועה שתעזור לחניכינו.

סמל התנועה (נספח 2) - שני לוחות הברית שכולטות בהם האותיות תי"ו ועי"ן, עטורים עלי זית, חרמש וקלשון מימין ושיבולת משמאל ומוקפים סרט שרשום עליו 'בני עקיבא', המאחדם לחטיבה אחת. רקע הסמל בצבע כחול. ספרו לחניכים שהאות תי"ו מסמלת את התורה והאות עי"ן מסמלת את העבודה.

אפשר להרחיב:

לוחות הברית - העניינים של 'תורה' ו'עבודה' נובעים מהתורה מסיני.

האות תי"ו - לימוד תורה הוא חלק בלתי נפרד מחיינו.

האות עי"ן - עבודה מעשית בעולם הזה היא חלק בלתי נפרד מחיינו.

קלשון וחרמש - מסמלים את העבודה.

ענף זית (מימין) ושיבולת חיטה (משמאל) - מסמלים את המחיה שעליה נעבוד.

סרט בד כחול - מאחד את כל המושגים למשהו אחד ושלם.

צרו עם החניכים את סמל התנועה מכל מיני חומרי יצירה.

👉 כדאי ומומלץ להתאים את חומרי היצירה לחניכים שלנו, נבדוק האם אין לחניכים שלנו בעיות תחושה ואם אפשר נגוון כל האפשר בחומרי היצירה. לדוגמה, אפשר להכין את סמל התנועה מפלסטלינה, קופסאות ישנות, גואש, עלים שאספנו בסניף, חול ודבק ועוד.

ב. בני עקיבא - תנועה לחיים

מטרת המתודה לחבר את החניכים לתנועת בני עקיבא הכללית. עשו זאת על ידי מפגש עם דמות מחוץ לשבט - אפשר להזמין מדריכים קודמים, את הורי המדריכים או את הורי החניכים, את הקומונרית או את רכז החינוך המיוחד במחוז. בקשו מהדמות שמגיעה שתדבר על הקשר שלה לבני עקיבא, על מה שהיא זוכרת מבני עקיבא ומה בני עקיבא נתנה לה, ושתאחל לחניכים ברכות להמשך השנה בבני עקיבא.

בוגרי שבט יוכל שייכים לתנועת הבוגרים של שבטי יובל. אנחנו רוצים שבני עקיבא תהיה תנועה לכל החיים, ולכן גם כאשר החניכים גדלים הם ממשיכים להיות קשורים לבני עקיבא דרך תנועת הבוגרים של שבטי יובל.

בוגרי יובל הכינו סרטון על הפעילות שלהם, חפשו ביוטיוב "גרעיני הבוגרים של שבט יובל":

<https://www.youtube.com/watch?v=abRVqhOaqZc>

ג. חזון התנועה

יחיאל אליאש או הרב נריה מהפעולה הראשונה יגיעו לבקר: "שלום לכם חברים, איזה כיף לראות אתכם שוב. מה למדתם על בני עקיבא?" (שומע מהחניכים את התשובות) "אני רוצה להמשיך לספר לכם על בני עקיבא. בבני עקיבא נפגשים

לפעולות, לומדים ועובדים, יוצאים גם למחנות ומסעות, תמיד מתייחסים יפה לחברים ודואגים זה לזה בשבת ובסניף, ויש לנו גם ססמה. רוצים לשמוע אותה? 'לחך דור נאמן ומסור לעמו, תורתו וארצו'. אסביר לכם מה זה אומר". לוקח דף ורושם עליו: 'תורה', 'עם' ו'ארץ'.

"ארץ - אנחנו יודעים מה זה, ארץ ישראל. למדנו עליה גם בפעולה בשבת, עם - זה העם שלנו, העם היהודי. ומי יודע מהי 'תורה'? תורה היא מה שה' נתן לנו בהר סיני, והיא מורה לנו מה לעשות בחיים, ועוד נלמד על זה".

ד. סיכום

שחקו 'ביגו' - עם מושגים שקשורים לבני עקיבא, חלקם במילים וחלקם בתמונות (נספח 3). המנצח הוא מי שממלא את כל הלוח. מותר ורצוי להוסיף מושגים שקשורים לשבת שלכם.

הצעה לצ'ופר:

להדפיס לחניכים ולכם חולצות תנועה עם לוגו או לקשט בטוליפ חולצות תנועה שיהיו ייחודיות לכם, אפשר גם כחלק מהפעולה.

נספחים לפעולה 3

נספח 1 - המנון התנועה

יד אחים

מילים: הרב משה צבי נריה זצ"ל

לחן: מיכאל פרלמן

יד אחים לכם שלוחה, הנוער החביב,

על דגלנו כולכם חנו מסביב.

יזהיר לכם כוכב תורה,

דרככם סוגה בעבודה.

בלב אמיץ, בעזרת ה', עלה נעלה!

קדימה, בני עקיבא, הידד במעלה!

מולדת זו ארץ אבות, ארצנו הקדושה,

מידי אביר יעקב לנו מורשה.

ראשינו בעמקי תורתה,

כפינו ברגבי אדמתה.

בלב אמיץ, בעזרת ה', עלה נעלה!

קדימה, בני עקיבא, הידד במעלה!

נספח 2 - סמל התנועה

נספח 3 - ביגו בני עקיבא

- ✿ תורה ועבודה
- ✿ סמל בני עקיבא
- ✿ יחיאל אליאש
- ✿ שבטים
- ✿ פעולות
- ✿ חברים
- ✿ מסעות ומחנות
- ✿ השם של הקומונרית בסניף

	<p>תורה ועבודה</p>	<p>שבט יובל</p>	<p>מסעות ומחנות</p>
<p>השם של הקומונרית בסניף</p>	<p>יחיאל אליאש</p>	<p>המנון התנועה</p> 	<p>פעולות</p>
	<p>מסעות ומחנות</p> 	<p>חברים</p> 	<p>שבט יובל</p>
<p>המנון התנועה</p> 	<p>חברים</p> 	<p>השם של הקומונרית בסניף</p>	<p>פעולות</p>

פעולה 4: מקבלים תורה!

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים ילמדו על קבלת התורה.
2. החניכים יחוו קשר לתורה ולמצוות.
3. החניכים יכירו את התפילה בסניף ויוכלו להצטרף אליה.
4. העמקת הקשר לססמה של בני עקיבא - תורה ועבודה.

הקדמה:

קבלת התורה בהר סיני הייתה מעמד מרומם ונשגב שכל העם היה שותף לו. בפעולה זו ננסה לתת מגוון מתודות והתייחסויות לעניין שתוכלו להתאימן לשבט שלכם, גם לחניכים שאינם מגיעים מבית 'דתי'. יהיו שבטים שיוכלו לדלג על חלקים משלב ב, בהתאם לשיקול דעת המדריכים.

הרחבה למדריכים:

- שיר 'תפילת הלב' מתוך 'הגן של דודו':
<https://www.youtube.com/watch?v=WMWwaMxi9EA> - (לא בשבת!)
- שמות כ (פרשת יתרו) - על קבלת התורה בהר סיני.
- סרטון יוטיוב - משניות בניגון - משה קיבל תורה מסיני:
<https://www.youtube.com/watch?v=n5rtSBrEbJM> (במנגינה קצבית) - (לא בשבת!)
- מסכת אבות פרק א

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ תלבושות להצגה על ההרים
- ☞ לוחות הברית
- ☞ כרטיסיות של "משה קיבל תורה מסיני"
- ☞ לימוד שירי התפילה
- ☞ הכנסת סידור לקופסה סגורה
- ☞ הכנת סידור כצ'ופר

מהלך הפעולה:

- א. מתן תורה
- ב. בית כנסת ותפילה
- ג. סיכום

א. מתן תורה

הציגו את המדרש על ריב ההרים שבסופו נבחר הר סיני לתת דווקא עליו את התורה (נספח 1).

אמרו לכל החניכים שעכשיו הולכים לקבל משהו קדוש מאוד וצריך להתכונן - לנקות את הלב ולהיות שמחים לקבל מתנה מיוחדת מאוד. הראו לחניכים את עשרת הדברות (אפשר לחבר שתי קופסאות נעליים ולכתוב עליהן את עשרת הדיברות).

שאלו את החניכים:

← מי יודע מה זה?

← מי ראה את הצורה הזאת?

ספרו לחניכים שבעשרת הדברות כתובות המצוות החשובות שנתן השם לעם ישראל. אפשר גם לעבור עם החניכים על כל אחת ואחת מעשרת הדיברות.

הראו לחניכים שוב את סמל התנועה והזכירו להם שדיברתם על הסמל בפעולה השלישית. בדקו מי זוכר מה מסמלת האות תי"ו שבסמל, ואם אינם זוכרים - הזכירו.

למדו את החניכים את השיר 'משה קיבל תורה מסיני' (נספח 2).

👉 כדי להכניס עניין אפשר להכניס תחרות למשחק. הכינו שתי ערכות של 'משה קיבל תורה מסיני', חלקו את החניכים ואת המדריכים לשתי קבוצות, וכל קבוצה צריכה להיות הראשונה שתעביר את כל הכרטיסיות.

שחקו מעין מרוץ שליחים. כל חניך יקבל כרטיסיה, וכולם יצאו מחוץ לחדר, לעמוד מאחורי קו ההזנקה. מדריך אחד יעמוד בקצה האחר. כל חניך בתורו יצטרך להגיע למדריך שבקצה האחר ולמסור לו את הפתק לפי הסדר. רק אחרי שהחניך חזר לשורה יצא החניך שבעקבותיו (משה, יהושע, זקנים, נביאים, אנשי כנסת הגדולה).

ב. בית כנסת ותפילה

למדו את החניכים את השירים ששרים אצלכם בסניף בתפילת מנחה - הסבירו את השירים ולמדו את הלחן. אפשר להוסיף תנועות - הן יקלו על החניכים לזכור את השירים. ספרו להם שבבני עקיבא חשוב לנו להיות קשורים לתורה, ולכן בכל שבת יש תפילת מנחה ובמוצאי שבת יש תפילת ערבית.

קחו את החניכים לבית הכנסת של הסניף, הראו להם את הפרוכת, את ארון הקודש, תנו להם (בעדינות) לתת נשיקה לספר התורה הקדוש. הראו להם היכן הסיפורים נמצאים, ואם מתאים לשבט החליטו שבשבת הבאה תיכנסו לתפילת מנחה כדי שתוכלו לשיר את השירים שלימדתם.

חזרו לחדר והראו לחניכים קופסה סגורה (שבתוכה תכניסו סידור). ספרו לחניכים שזוהי תיבת אוצר מיוחדת במינה! כל בקשה שאנחנו רוצים אפשר לבקש מהקופסה. העבירו את הקופסה בין החניכים והמדריכים וכל אחד יבקש בקשה.

👉 ברוב המתודות חשוב שגם המדריכים ישתתפו, זה עוזר לחניכים להבין את המשימה וגם יוצר גיבוש וחיבור בין המדריכים לחניכים.

הראו לחניכים את הסיפור שבקופסה וספרו להם שדרך הסיפור והתפילה אנחנו יכולים לבקש מהקב"ה כל מה שאנחנו רוצים.

שחקו את משחק הפסלים של 'קבלת התורה' - שירו שיר וכל החניכים יסתובבו בחדר. בכל פעם שתפסיקו לשיר, אחד המדריכים יאמר מושג חדש שלימדתם בפעולה או יזכיר שיר שלימדתם, וכל החניכים יצטרכו לעשות תנועה מתאימה או לשיר את השיר

(לדוגמה, תאמרו: "תפילה" - וכל החניכים יעשו צורה של סידור עם הידיים, תאמרו: "משה קיבל תורה מסיני" - וכל החניכים ישירו את השיר וכו').

שבו כולם וסכמו בקצרה את כל מה שלמדתם וחוויתם בפעולה. הזכירו שבסמל בני עקיבא (כפי שראיתם בפעולה 3) בולטות האותיות תי"ו ועי"ן, תורה ועבודה. אנחנו גם לומדים תורה וגם עובדים.

הצעה לצ'ופר:

לתת לחניכים את סידור התפילה שלהם, ובפנים לרשום את התפילות שלהם או שירים שלימדתם אתם, ועם הסידור הזה הם יוכלו להיכנס לבית הכנסת ולהתפלל. למשקיענים - מומלץ לניילן. הצעה לכריכה מצורפת בנספח 4.

נספחים לפעולה 4

נספח 1 -

'הגורה וההרים', ה'נצה (רביקה אילינור)

הרים: א) כרמל ב) גבול ג) גרמון ד) אררט ה) סיני

אררט: מי אתה? הר גרמון?
מי מכיר? מי ידע?
אך אני אררט, מפורסם ונודע!
על נשמה היקום במבול וטעל
על כרפיי אש עמדה ונצלה הגיבה.

סיני: ואני הר סיני
לא פאר לא הדר
לא עזים לא פרגים
משכני במדבר.
שמש אש כל היום
בי אוהט וצורב
כל אילן בי יבש
וקוראים לי: גורב.
קומתי לא נאה
לא מראה, לא צורה
מי אני, כי עיני
גינתן הגורה?

ההרים: (בצה אגר צה)

רק עיני!
רק עיני!
לא! עיני!
לא! עיני!

קול ה': על הר סיני גינתן הגורה!
ההרים: על סיני? מי סיני? מה סיני?
קול ה': יבוא עניו מכל אדם
וייגן גורה לעם עולם
על הר עניו מכל הרים (מן האגדה)
הדוואג והציפורים: (בשירה ודיקוד)
על הר סיני, ייגן ה' את הגורה.

דוואג: הו-הו-הו-הו-הו

ההרים עזרו

עזרו עזרו

הגבשו!

עוד מלפני ייגן האל

לעמו עם ישראל

גורה, גורה

גורג אלו!

ציפורים: ציף צוויף, ציף צוויף

בשורה בשורה!

על אגד ההרים

גינתן הגורה.

ההרים: הגורה? הגורה?

הקדושה, הטהורה?

בשעה שרצה הקב"ה לרגל את הגורה לעם ישראל, ההרים התגאו וריבו בניהם:

כרמל: אני כרמל

רגלי במים

ראשי מגיע עב שמים

יפה אני למראה עיניים...

עיני, רק עיני

ייגן האל

את הגורה לעמו ישראל.

גרמון: אתה?

אתה היפה בהרים והרם?

הוא הר כמותי אין בכך העולם!

על ראשי הן ישכון שלם צל לבן

מעליו יגף וישוט או ענן...

אני הגרמון הנפלא האבן...

רק מעל פסגתי האבנה הצגורה

ייגן אלוהים לעמו הגורה.

מֹשֶׁה קִבַּל תּוֹרַת מִסִּינַי,
וּמִסֵּרָה לַיהוֹשֻׁעַ,
וַיהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים,
וְזִקְנִים לְנָבִיאִים,
וְנָבִיאִים מְסֻרוּתָה לְאַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָה.
הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים,
הָיוּ מְתוּנְנִים בַּדִּין,
וְהֶעֱמִידוּ תַלְמִידִים הַרְבֵּה,
וַעֲשׂוּ סֵיג לַתּוֹרָה.

יהושע

משה

נביאים

זקנים

אנשי כנסת
הגדולה

הסידור של

שבט יובל

סניף

DwellFoto

פעולה 5: תעבירו את זה הלאה - אמא אדמה -

מטרות הפעולה:

1. החניכים ילמדו על משמעות הנתינה.
2. החניכים יבררו עם עצמם האם הם נותנים לאחרים.
3. החניכים יחוו מה היא נתינה.
4. החניכים ירגישו ויבינו שגם הם יכולים לתת לאחרים בקלות.
5. החניכים ילמדו על הנתינה של בני עקיבא.

הקדמה:

נתינה היא חלק אינטגרלי מהחיים שלנו. אנחנו חייבים לדעת לתת ולהבין שכאשר אנחנו נותנים אנחנו גם מקבלים - מיד או בשלב מאוחר.

הרחבה למדריכים:

- הסבר על מהי נתינה בפורטל 'אמא אדמה':

<http://www.ima-adama.co.il/articles/article.asp?articleId=3752>

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ הדפסת הסיפור או השגת הספר
- ☞ הכנת התצרף (הפאזל)
- ☞ מקרן, מחשב, כבל מאריך ומפצל
- ☞ צ'ופרים

מהלך הפעולה:

- א. מהי נתינה?
- ב. האם אנחנו יכולים לתת?
- ג. מי שנותן - מקבל
- ד. סיכום

א. מהי נתינה?

הניחו על הרצפה גיליון שעליו תהיה כתובה המילה נתינה או ציור של מתנה (לחניכים שאינם יודעים לקרוא). שאלו את החניכים מהי המילה הזו, 'נתינה', ומה היא אומרת להם.

ספרו לחניכים את סיפור שימחיש להם מה היא נתינה. אפשר לספר את הסיפור 'ירח זורח' של חדוה גבריאל או להקרין להם אותו דרך יוטיוב:

<https://www.youtube.com/watch?v=SEfaMBOxzuc>. אפשר לספר גם את הסיפור 'רוקמת הטלאים הקטנה' (נספח 1).

ב. האם אנחנו יכולים לתת?

לחניכים עם יכולות פיזיות: צרו מעגל של כיסאות כמספר החניכים, וכל חניך יעמוד על כיסא. הם יתחילו ללכת, ובכל כמה שניות הוציאו כיסא מהמעגל - והם יצטרכו להיעזר זה בזה כדי לעבור מכיסא לכיסא. שימרו היטב על החניכים והיו ערניים מתי להפסיק להוציא את הכיסאות.

לחניכים עם מוגבלות פיזית: אפשר להכין תצרך (פאזל), לחלק לכל חניך חלקים ממנו ולהרכיב ביחד - וכשכל אחד תורם את החלק שיש אצלו נוצרת תמונה שלמה ויפה.

פתחו דיון: היכן אתם יכולים לעזור?

כוונו אותם להבין שגם עזרה להורים בבית, למורה בבית הספר, למדריכים או לחברים - גם היא נקראת נתינה.

ג. מי שנותן - מקבל

הסרטון שלהלן יחזק את ההבנה שנתנה היא דבר מתגלגל. הקרינו סרטון על 'תעביר את זה הלאה', אפשר למצוא אותו הסרטון ביוטיוב. יש שני סרטונים שסניפים בבני עקיבא עשו - 'תעביר את זה הלאה' - בני עקיבא קריית אונו; 'נחשון עפרה תעביר את זה הלאה'.

זו הזדמנות מצוינת להראות לחניכים איך בני עקיבא קשורה לנתינה ולעשייה. לקבלת כל הסרטונים אפשר לשלוח אלינו דוא"ל ונשלח לכם קישור או סרטון.

ד. סיכום

ניסינו להבין מה משמעות הנתינה; דיברנו על המושג ופישטנו אותו. ראינו שאנחנו יכולים גם לתת מעצמנו לאחרים אפילו בדברים הקטנים של היום-יום, ומתוך זה הבנו שהנתינה היא דבר מתגלגל - וכשאנו נותנים אנחנו גם מקבלים.

מומלץ מאוד לסיים עם סרטונים של עשייה בבני עקיבא: סרטון ביוטיוב - 'עשייה בחבריא ב - בני עקיבא':

https://www.youtube.com/watch?v=H6bgz_wj1Pg (אפשר לוותר על ההתחלה).

סרטון על גמ"ח באשדוד - 'גמ"ח אחי הגיבורים - סניף אשדוד מרכז ה':

<https://www.youtube.com/watch?v=0aLODFT2F3A>.

הצעה לצ'ופר:

הקטע "לתת מכל הלב" (נספח 2).

השיר "לתת" (נספח 3).

נספחים לפעולה 5

נספח 1 - רוקמת הטלאים הקטנה (ג'ף ברומבאו, תרגמה: נעמה מאיר)

פעם הייתה רוקמת טלאים שהכינה שמיכות מופלאות מלאים. אמרו שהשמיכות שלה עשויות מקסם, אך אמרו שהן מכושפות. הן היו כה יפות עד כי היו שטענו כי הן עשויות מהוטים שטוו מלאכים.

התופרת זרה על הר גבוה שניצל בעניינים, ואנשים רבים עמדו בתור עם שקי צהב כדי לקנות ממנה שמיכה. תופרת הטלאים לא הסכימה למכור שמיכה לאף אגד. היא נענה את שמיכותיה ללא תמורה למסכנים ולעניים.

מדי אילה הייתה יודעת במורד ההר שעליו התגוררה אל העיר שאמרזאוג ההר, ושם היא גיפשה את המסכנים ומסרי הביג, שקפאו מקור בדרגות. היא הייתה פורשת עליהם בעדינות שמיכת טלאים, עוטפת אותם היטב שיגממחו ונעלמת על קצות אצבעותיה.

באותה עיר מלך גאב בצב וממנו. הוא אהב מאוד לקבל מתנות עם אגדים ועם איוס הולדגו.

אמרונו היה מלא בכל כך הרבה מתנות, מהרצפה ועד לתקרה. הוא כל כך השתוקק לקבל מתנות, עד כי קבע לעצמו שני ימי הולדת וזיווה על כל גושבי המדינה להביא לו מתנות לכל יום הולדת. אמרו שקיבלו כה הרבה, הוא מעולם לא מייך ואף פעם לא על באמת מאושר.

יום אגד סיפר לו אגד משריו על רוקמת הטלאים המופלאה. המלך קפץ (נעש: איך זה שאף פעם לא נענה לי אגד משמיכותיה במתנה? השר השיב לו כי הרוקמת נועצת שמיכות רק לעניים ולנצקקים, ושאינה מוכנה לקבל שום תשלום מאף אגד בעבור יצירותיה. המלך אמר: המממ... עוד נראה... וממרת בבורק לקח אגדו גדוד של גייליים ודהר אל הביג שבראש ההר.

בפעם את הרוקמת רעם עליה בקולו, איך זה שהוא זיווה על כל גושבי הממלכה ומעולם לא קיבל ממנה שמיכה במתנה. הרוקמת צלחה והשיבה כי היא נועצת משמיכותיה רק למי שמסכן או מסר כולו, והמלך בהלאת לא נראה לא כזה ולא כזה. ישנה רק אפשרות אגד שזה יקרה, אמרה, רק אם תיגן את מתנותיך הרבות לנצקקים, על כל מתנה שתיגן אוסיל טלאי עד שתיווצר שמיכה גדולה ויפה. המלך כעס מאוד על גשובתה של רוקמת הטלאים וזיווה על גייליו לקחת אותה למערת הדוב ולקשור אותה של בשרשרת ברזל, שלא תוכל לברוח.

לא נועצת אי שמיכה? אפסוג גהיה לדוב ארוגת בורק טובה, אמר המלך ועצב את המקום עם גייליו. רוקמת הטלאים (שארה כל האילה במערת הדוב רועדת ומשקשקת מפחד. בבורק פקח הדוב את עיניו, הבגין ברוקמת והגל אנהום.

לא פלא שאתה נוחם ולא מרוצה! קראה רוקמת הטלאים בהבנה, אם כל אילה אתה ישן על אדמה עם אבנים קשות... בוא וארקום לך מהסודר שלי כרית רכה ונוחה... וכך עשתה, ולדוב היה נוח עם הכרית הגדשה יותר ממיד. הוא גיבך את רוקמת הטלאים בעדינות והניח לה אישון על פרוותו הגמה. בזילה התהפך המלך על משכבו. אמנם הוא כעס מאד על רוקמת הטלאים, אך המצפון הזיק לו. כיצד השליך את המסכנה למערת הדוב? הו, אלוקים, מה עשיגי? מה עשיגי? מיד העיר את גייליו ולקח אותם בפיימוח לשחרר את רוקמת הטלאים ממערת הדוב.

כשהגיעו לפתח המערה נדהמו לגלות את רוקמת הטלאים ואת הדוב יושבים יחדיו וסועדים את לבם בדש. המלך שכח את צערו וכעסו עבר עוד יותר. האם עכשיו תרמי לי שמיכה? שאל. ורוקמת הטלאים הנידה בראשה. רק אם תיגן את מתנותיך הרבות לנצקקים, על כל מתנה שתיגן אוסיל טלאי עד שתיווצר שמיכה גדולה ויפה. היא אמרה שוב. המלך ממש רתג: אמה שאפרד ממתנותי היקרות והאהובות?

מיד זיווה על גייליו לקחת את רוקמת הטלאים לאי הכי קטן ביס, שבו היא תוכל לעמוד על קצות אצבעותיה לבד. יופי, הוא אמר, בזילה כשתהיי עייפה ורצני לשכב אישון - גלבטעי! כך אמר ועצב את רוקמת הטלאים על האי הקטנטן. רוקמת הטלאים עמדה צמן רב על קצות אצבעותיה ופתע הבחינה בדבור קטן שמנסה לעוף בדור הקרה. נראה כי כוונתו של המסכן

א לא יחמוד או כנגד הקוד העז וכל ייפול אלים.

בוא איתי בדור קטן, קראה רוקמת הטלאים, ונוו על כפפי. הדור שמע אפצתה ונמח על כנפה.

היא דאתה שהוא רועד מקור, ומיד הכינה מתגיכת בד של האפודה הסגולה שלבשה אפודה קטנה בזכורו. הדור הקטן התגמם וכוחו גרדו אלו. הוא על מכנפיה אסיר גובה.

כעבור שעה קלה כיסה את השמים ענן שגור וגדול. אלו היו אלפי בדורים שהתקדבו במעופה אל רוקמת הטלאים. הם אצלו בה במקורים הקטנים ונשאו אותה בזבלה מן האי אל היבשה.

שוב, באותו יום, לא הציג המלך אהירדם בלשבו על האישה הזבדה שהותיר לבדה באי הקטן.

הו אלו, מה עשיתי? מה עשיתי? הוא גנא.

הוא העיר שוב מיד את גייליו המנומנים ויגדיו הם צעדו בפיי'מות במורד האגם אל האי הקטן ביותר בעולם. הם מצאו את רוקמת הטלאים יושבת בשווה על על הגוף, רוקמת אפודות קטנות אלו הדורים שישבו על הענפים סביבה. אני נכנע! צעק המלך. מה עשיתי לעשות כדי שגנני לי שמיכת טלאים במתנה? כמו שאמרתי, השיבה רוקמת הטלאים, עזיך אהיפטר מכל הדברים שברשותך. על כל מתנה שתיגן, אוסיף עוד טלאי לשימכה זכורך. אינני יכול לעשות זאת! קרא המלך, אני כל כך אוהב את כל הדברים הנפלאים והיפים שלי... אבל אם אין הם עושים אותך מאושר, מה בכלל התועלת בהם? שאלה אותו רוקמת הטלאים.

זה נכון, נאנה המלך. הוא לשב ברצינות על דבריה של רוקמת הטלאים, כל כך ברצינות, עד שאלפו כמה שבועות. נו, טוב, הפטיר לבסוף, אם עשיתי אהיפטר מהמתנות שלי, זה מה שאעשה.

המלך אצו אחרונו והפק אותו מהמסד ועד הטפוח בטיפושו אגר אפלף אגד בזבד שייאות אוורר עזו כשי אהעניקו לשישהו אגר. אגרי גיפושים רבים הוא מצא בצער רב גולה קטנה.

אך לאמר שנתן אותה ליבד אגד והיבד השיב לו בגיוק כה מאיר, רץ המלך אהביא עוד מתנות אלקון אנצקקים.

במקרה הוא מצא ערמת מעילי קטיפה, ויצא העירה אלקום אנשים שלבשו אנפס סגבות. האנשים שמו כל כך, שמיד יצאו בתהולכת הודיה במרכב העיר. אבל המלך עדיין לא גיין.

לאמר מכן אסף המלך מאה גזולים סיאמיים כאלוים ורוקדי ואלס, וכן גריסר דגים שקופים כמו זכוכית. ואצ הצמין את התצמורת המאכונת ואסף את סוסי הכיבה שלו בזכות העיר. יבדים קראו בעונג וגזו סביב המלך. כל צלו של גיוק קטן עלה על פניו של המלך. המלך הביט סביבו וראה את כל השמחה, הריקודים והשירה של גושבי המלכות, ואת כל האושר שצמחו אהם מתנותיו. גיוק רגב הציף את פניו והוא אף צמק בקול גדול.

איק זה ייגכין? קרא, שאני מרגיש כצאת שמחה כשאני נותן את המתנות שקיבלתי - לאגרים? הוציאו את הכול הנוצה!
הוציאו את הכול מיד!

בינתיים קיימה רוקמת הטלאים את הבטחה. היא התגילה לרקום שמיכת טלאים למלך. עם כל מתנה שהוא גילק, היא הוסיפה עוד טלאי לרקמה. וכך המשיך המלך לתת ולתת. כאשר לבסוף לא נותר שום אדם בממלכה שלא קיבל מתנה מהמלך, הגליט המלך אצאת לעולם הרגב ולפש אנשים נוספים הצקוקים לקבל ממנו בדורים. לפני שיצא אנדבדיו אהר המלך לרוקמת הטלאים שישל איה בדור בכל פלם שיגלך מתנה אנצקקים.

זוקר, צהריים וערב יצאו מן העיר קרונות עמוסי מתנות לרוב עם אפציו המפוארים של המלך. ובמשך שנים על שנים הגיעו בדורים-שלימים אל גלונה של רוקמת הטלאים, לבשר אה על קרונותיו המתרוקנים של המלך, שבגר אהגליף את מתנותיו בגיוכים מסביב לעולם.

בכל יום לבדה רוקמת הטלאים עוד ועוד, ומיום ליום גדלה הרקמה של המלך ויפתה עוד יותר. עד שיום אגד התעופף לו בדור עיף בדרך הגלון והגייש על המלט של רוקמת הטלאים. באותו רגע ידעה רוקמת הטלאים שהמלך נתן את המתנה האחרונה שלו, וכי אחרונו נותר כעת ריק אלוטין.

רוקמת הטלאים הידקה את התפר האגרון ברקמה וירדה במורד ההר אלפס את המלך.
לאחר גיפוש ארוך מצאה אותו לבסוף. בגדיו של המלך היו קרועים ובהונות רגליו הציצו ממגפיו הזלזיות, אבל עיניו של המלך נראו מהנאה וצבוקו המתגלגל נשמע רועם ונפלא.

רוקמת הטלאים הוציאה מגיקה את הרקמה שהכינה או. זו הייתה רקמה כה יפה עד שציפורי שיר ופרפרים עפו ממנה.
רוקמת הטלאים עמדה על קצות אצבעותיה ועטפה בעדינות את צווארו ברקמה.

מה זה? קרא המלך.

כפי שהבטתי לך, השיבה האישה, ביום שבו גהיה עני ולא יהיה לך דבר, אז תקבל ממני שמיכת טלאים רקומה. והנה הרגע הזה הגיע. צבוקו הגען והמאיר של המלך גרם למפגשים ירוקים איפול מהעץ ולפרגים אהפנוג אליו את ראשיהם.

אני אולי נראה עני, אמר המלך, אבל בגוכי לבי עובר על גבתי מרוב אושר ושמחה. הוא מלא ציכרונות מכל האושר שנתתי וזם קיבלתי. למעשה אני האדם הכי עשיר שאני מכיר בעולם!

לא משום, אמרה רוקמת הטלאים, הכנתי את רוקמת הטלאים הזו במיוחד בשבילך.

גודה, ענה המלך, אבל אסכים לקבל ממך את הרקמה רק אם תקבלי ממני את המענה האגרונה שנוגרה לי. שמרתי אותה במיוחד בשבילך. ומקרוננו הרעוע והמקרטע הביא המלך את כיסא מלכותו. זהו בהגלט דבר נוג ביוגר ומגאים אימים ארוכים של גפירה ורקמה.

מאותו יום נהג המלך להגיע לעתים גכופות לבית שבצעננים על ההר. בימים הייתה רוקמת הטלאים רוקמת את שמיכותיה שלא מכרה לאיש, וזלזלות היה המלך מגיע ואוסף את השמיכות כדי ללוקן בעירי אסכנים ולסרי המצל.

מלואם לא היה שמה כמו עכשיו, כאשר גילך דברים לאגרים.

נספח 2 -

לתת מכל הלב

אישה חכמה טיילה בהרים ומצאה אבן יקרה בין אבני הנחל.
למחרת פגשה מטייל שהיה רעב, האישה פתחה את הצרור שלה וחלקה אתו את המזון שברשותה.
ראה האיש את האבן היקרה בצרורות האישה,
התפעל ממנה וביקש מהאישה שתיתן לו אותה.
האישה נתנה לו את האבן, והאיש עזב, שמח על מזלו הטוב.
הוא ידע שאם ימכור את האבן היקרה, כל חייו לא ידע מחסור.
כעבור ימים אחדים חזר האיש והחזיר לאישה את האבן שלה. "מה קרה?" שאלה האישה.
"חשבתי על זה", אמר האיש, "האבן שנתת לי יקרה ורבת ערך, אבל אני מחזיר לך אותה בתקווה שתיתני לי משהו אחר - רב ערך עוד יותר... האם תוכלי לתת לי את הדבר הזה בקרבך שאפשר לך לתת לי את האבן?"

מילים: חמוטל בן זאב

לתת את הנשמה ואת הלב
לתת, לתת, כשאתה אוהב
ואיך מוצאים את ההבדל
שבין לקחת ולקבל
עוד תלמד לתת, לתת.

לגלות סודות בסתר
להתיר את סבך הקשר
כשהלב כך נצבט
מכל חיוך מכל מבט.
אתה נזהר אתה יודע
וחוץ ממך איש לא שומע
פוסע בין הדקויות
וממלא שעות פנויות.

לתת את הנשמה...

אתה לומד עם השנים
לבנות ביחד בניינים
לחיות עם כל השינויים
לרקום אתה סיפור חיים
ולעבור ימים קשים
במצוקות וריגושים
תמיד לדעת לוותר
ואת הטעם לשמר.

לתת את הנשמה...

לראות בתוך הנפילה
שיש מקום למחילה
תמיד אפשר שוב להתחיל
כמו יום חדש כמו כרגיל
לתת.

פעולה 6: העם דורש צדק!

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יבררו עם עצמם איך הם מגיבים לסיטואציות של אי-צדק.
2. החניכים יחוו אי-צדק במהלך הפעולה.
3. השבט ידון בדברים שמעצבנים אותו בחיי היום-יום.
4. החניכים יראו איך בני עקיבא פועלת למעננו בצדק.

הקדמה:

צדק הוא מושג גדול ורחב. לפני כמה שנים הייתה מחאת האוהלים על צדק חברתי, ופה ההזדמנות שלנו להבין ולהעביר לחניכים ששאיפה לצדק מתבטאת בדברים הקטנים. שאיפה לצדק היא לגרום לדברים שמעצבנים אותנו ביום-יום, לדברים שנראים בעינינו לא הוגנים - להשתנות!

הרחבה למדריכים:

המושג צדק חברתי בוויקיפדיה:

https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A6%D7%93%D7%A7_%D7%97%D7%91%D7%A8%D7%AA%D7%99

הכנות וציוד נדרש:

☞ כוסות חד-פעמיות

☞ חטיף

☞ סיפור על אי-צדק

☞ צ'ופרים

מהלך הפעולה:

- א. מה מעצבן אותי?
- ב. אי-צדק
- ג. רדיפת צדק
- ד. סיכום

א. מה מעצבן אותי?

שאלו את החניכים: מה מעצבן אתכם? נסו לדובב חניכים שמתקשים להתבטא. האם מעצבן אתכם שנותנים לכם הרבה שיעורי בית? האם מעצבן אתכם שיש ילדים שאינם מתנהגים יפה למורים, להורים, למדריכים או לקומנורית? אחרי שתעלו כל מיני מצבים (מומלץ שגם אתם, המדריכים, תספרו על דברים שמעצבנים אתכם) שאלו אותם: איך אתם מגיבים לזה?

אפשר לצייר רגשונים (אימוג'י) שמבטאים כל מיני תחושות: כעס, שמחה, רוגע, בכי ועוד. תנו לכל חניך מערכת רגשונים, ואחרי כל סיטואציה שתשתפו החניכים יראו רגשון אחר בהתאם לתחושתם. אפשר לחבר את הרגשון למקל, וכך יהיה לחניכים קל יותר לאחוז בו. הגיעו אתם למסקנה שיש עוד דרכים להגיב.

ב. אי-צדק

שחקו בכוסות חד-פעמיות. החניכים יקבלו ערמת כוסות ויבנו אתכם מגדל. אחד המדריכים יהיה אחראי בכל פעם לפרק את המגדל, הכוונה או 'בטעות'. בכל פעם תבקשו מהחניכים להתחיל לבנות מההתחלה עד שתראו שהחניכים הבינו את הקטע ואולי אפילו התעצבנו.

אחרי שכולם יחזרו למקומות אמרו להם שמגיעה להם הפתעה וחלקו ביניהם חטיף. אבל לחניך אחד תנו יותר מכולם, והדגישו זאת כדי ששאר החניכים ישימו לב. בשלב הזה הגיוני שאחד החניכים יאמר שזה לא פייר (אם זה לא קורה, שאחד המדריכים יאמר זאת). שאלו את החניך: מה לא היה פייר? על מה התעצבנת? הבהירו להם שגם במשחק וגם בחלוקת החטיף היה מעשה של אי-צדק. מובן שאחר כך תחלקו להם את החטיף שווה בשווה.

ג. רדיפת צדק

קראו את הסיפור על אי-צדק (בנספח); מדריכים זורמים וקלילים יכולים להציג אותו. במהלך הסיפור יש הפסקה - שאלו בה את החניכים איך הם היו מגיבים בסיטואציה כזו ומה הם היו עושים. לאחר שיענו סיימו לקרוא את הסיפור. כאשר אנחנו נמצאים במצב של אי-צדק אנחנו חייבים לדבר על זה עם מישהו. כמו דני בסיפור, שדיבר עם המורה שלו על הדברים שעצבנו אותו. אם אנחנו רואים שיש אי-צדק שעושים לאחד האחים שלנו, אנחנו יכולים לבוא ולומר זאת לאחד ההורים בנעימות, בדרך יפה. בבני עקיבא, התנועה שבה אנחנו נמצאים, מקפידים שכולם יהיו שווים בין שווים. אם במוצא, במיוחדות פיזית, במיוחדות רגשית (מדריכים - אתם מכירים את החניכים שלכם - שימו לב איך זה נאמר שזה לא יפגע בהם), ברמה הדתית ועוד. זה בדיוק ההסבר של המושג 'צדק' - בלי אפילו, בקבלת השונה ובאהבת כולם כאחד.

ד. סיכום

אנחנו צריכים 'לרדוף' אחרי הצדק. אם אנחנו רואים שנעשה מעשה לא צודק, אנחנו צריכים לדבר עליו ולא להתעצבן ממנו. נוסף על כך אם אנחנו רואים שקורה מקרה של אי-צדק לחברים שלנו, גם אז אנחנו צריכים לדבר ולעזור להם, כמו שבתנועה שלנו פועלים. כך נוכל להפוך ולו במעט את החברה שלנו לחברה צודקת.

"העם דורש צדק חברתי!"

הצעה לצ'ופר:

הכינו צמידים או שרשראות שכתוב עליהם 'שבט יובל דורש צדק חברתי' או 'שבט יובל רודף אחרי הצדק'.

נספחים לפעולה 6

סיפור על אי-צדק:

דני התרגש מאוד, סוף כל סוף הטיול השנתי הגיע! לטיול הזה הוא חיכה הרבה מאוד זמן! הם קבעו כל החברים להיות באוטובוס ביחד, להביא מלא חטיפים ולשיר כל הדרך!

דני התארגן במהירות, אכל ארוחת בוקר ורץ לאוטו.

אבא לקח אותו לבית הספר, דני נפרד ממנו לשלום ואבא נתן לו חיבוק ונשיקה.

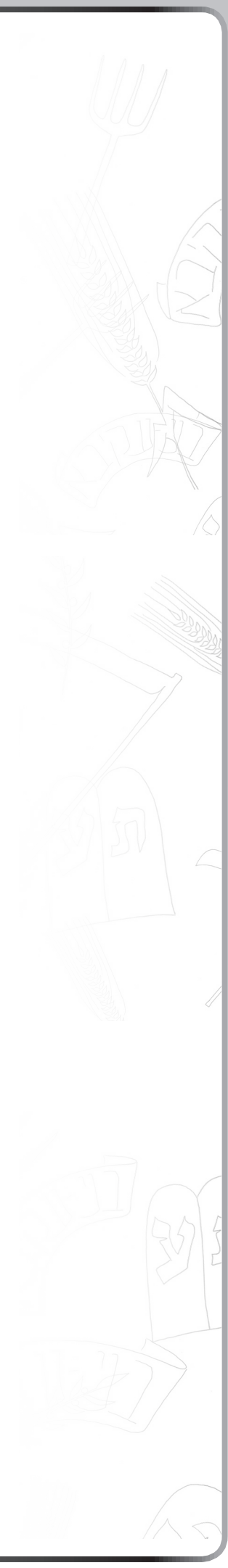
כאשר התקרב לאוטובוסים ביקש מהמורה לעלות לאוטובוס 1, שבו ישבו כל חבריו. המורה אמרה לו שאין מקום ושיעלה לאוטובוס 2. דני התאכזב נורא כי רצה להיות עם יוסי, עם רינה (ותנו עוד שמות מעצמכם, אפשר גם של החניכים), אבל הוא אמר לעצמו שיש לו עוד הרבה זמן ליהנות עם החברים מלבד בנסיעה. הוא עלה לאוטובוס 2 והתיישב ליד יובל. לאחר כמה דקות הלך יובל לדבר עם המורה. פתאום חש דני שהאוטובוס מתחיל לנסוע, אבל יובל עדיין לא חזר. הוא צעק: "חכו, חכו, יובל עדיין לא חזר!" אך המורה ענתה שיובל עבר לאוטובוס 1 כי כך ביקש. דני לא הבין למה ליובל אישרו ואילו כשהוא ביקש אמרו שאין מקום.

שאלו את החניכים:

← מה הייתם עושים?

← איך הייתם מגיבים?

דני התחיל להרגיש כעס גדול והבין שהיה כאן מעשה של אי-צדק. אבל הוא החליט שלא להתעצבן ולכעוס, ובסוף הנסיעה נגש למו-רה ואמר לה שזה לא היה הוגן שהעבירו את יובל לאוטובוס, כי הוא ביקש קודם. המורה אמרה לו שהוא צודק, ובנסיעה חזר מהטיול נסע דני באוטובוס 1 עם כל חבריו.

פעולה 7: הצנע לכת - אהצזזזזז -

מטרת הפעולה:

1. החניכים ילמדו על פשטות.
2. החניכים יבררו עם עצמם האם הם מסוגלים להתרגש מדברים קטנים ופשוטים שיש סביבם.
3. החניכים ירגישו שהם מחזירים את הפשטות לחייהם ומשתמשים בדברים פשוטים כדי ליצור.
4. החניכים ילמדו על דמויות הקשורות לבני עקיבא וחיות חיים פשוטים.

הקדמה:

אנחנו חיים בדור שהטכנולוגיה התפתחה בו מאוד בע"ה, והרבה מזמננו אנחנו מייחדים לסלולרי, למחשב ולשאר מוצרי המדיה. בפעולה נראה שיש הרבה דברים בחיים שכבר איננו רואים. יש טבע עם המון פרטים שיכולים לרגש אותנו ודברים פשוטים וקטנים שיכולים להכניס המון עניין בחיינו. בואו ננסה להחזיר את הפשטות לחיינו.

הרחבה למדריכים:

- הצנע לכת - פנימיות הצניעות:
<http://pnimi.org.il/jewish-psychology/psychology/195-walk-modestly>
- פירוש המילה פשטות במילון:
<https://milog.co.il/%D7%A4%D7%A9%D7%98%D7%95%D7%AA>

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ הסיפור על הדייג ואיש העסקים
- ☞ הורדת השיר מתנות קטנות
- ☞ תמונה של טבע
- ☞ דפים לבנים, דבק פלסטי
- ☞ סיפור ומידע על הרב צבי יהודה
- ☞ מידע על הרב חיים דרוקמן
- ☞ צ'ופרים

מהלך הפעולה:

- א. מהי פשטות?
- ב. האם אנחנו מסוגלים לחיות בפשטות?
- ג. אפשר ליצור דברים יפים מחומרים טבעיים
- ד. סיכום

א. מהי פשטות?

ספרו את הסיפור על הדייג ואיש העסקים (נספח 1). ודאו שהחניכים הבינו את הסיפור והסבירו להם שהדייג העדיף להמשיך לחיות חיים פשוטים ברוגע במקום עבודה של התרוצצות כל היום ומרדף אחרי הכסף.

ב. האם אנחנו מסוגלים לחיות בפשטות?

1. הראו לחניכים תמונה של טבע (נספח 2). שאלו אותם: מה מרגש אתכם בתמונה? מה יפה בעיניכם? אחרי שכל חניך יאמר מה מרגש אותו בתמונה, הסבירו להם שראיתם שאתם יכולים להתרגש גם מדברים שנמצאים בטבע. אנחנו יכולים ללכת ברחוב וליהנות ממה שאנחנו רואים.

2. מתודה מורכבת מעט יותר - אמרו לחניכים לדמיין שהם מקבלים מיליון שקל, ושאלו אותם: מה הייתם עושים עם הכסף הזה? מה הייתם קונים בו? האם הייתם נותנים אותו למישהו? האם הייתם משתמשים בכולו?

יהיו חניכים שיאמרו שהם ישתמשו בכל הכסף ויבזבזו אותו על דברים שהם צריכים ועל דברים שהם צריכים פחות, ויהיו חניכים שיאמרו שהם יקנו דברים שהם צריכים, שיתרמו חלק מהכסף, חלק יתנו להורים כי הם השקיעו בהם כל השנים הללו, חלק ישאירו בצד ועוד (מדריכים שרואים שהחניכים אינם אומרים דברים כאלה יכולים לומר אותם בעצמם). האם אנחנו מחפשים שיהיה לנו הכול, אפילו דברים שנקנה בשביל שישבו בארון, או שנקנה דברים שאנו צריכים באמת, נשתמש בכסף בתבונה ונחיה חיי פשטות.

השמיעו לחניכים את השיר 'מתנות קטנות' (אם הם קוראים אפשר לחלק את המילים בכתב). דברו אתם על השיר ועל שהוא עוסק בדברים הקטנים שיכולים לשמח אותנו.

ג. אפשר ליצור דברים יפים מחומרים טבעיים

1. צאו מהחדר לחצר הסניף. תנו לכל חניך דף לבן של מחשב, והם יציירו ציור בדבק פלסטי (שמש, דשא, בית ועוד). פזרו חול על כל הדף, נערו - ויצא ציור יפה ומיוחד. אפשר להוסיף עלים שתלקטו. עזרו להם במידת הצורך אך תנו לחניכים לעשות את היצירה בעצמם כדי שיהיו גאים בה.

2. ספרו לחניכים על הרב צבי יהודה קוק (נספח 3). ספרו על החיים הפשוטים שחי והדגימו מסיפור קטן שממחיש זאת (נספח 4).

הסבירו לחניכים שלמרות התפקיד הגדול שלו לא רצה הרב צבי יהודה שאחרים יעזרו לו ללכת; הוא לא רצה להיות מעמסה על אחרים. הייתה בו פשטות כזאת, הוא לא ציפה שיעזרו לו בגלוי אבל מאחר שהיה זקוק לעזרה הזו, כאשר מצא התלמיד פתרון שיכול לעזור אבל בפשטות שמשמחת אותו, זה היה טוב. הפשטות הזו הקרינה גם לביתו. היה לרב בית פשוט וצנוע למרות מעמדו הרב.

עוד אדם שקשור לבני עקיבא שיש בו פשטות כזו הוא הרב חיים דרוקמן. ספרו לחניכים עליו (נספח 5). גם הוא, למרות תפקידו הגדול והחשוב, יש לו בית פשוט וצנוע. בקומה הראשונה של ביתו יש בית מדרש גדול כדי שיוכלו להתארח אצלו המון אנשים וללמוד תורה. הכול בפשטות. גם כאשר מלאו לאשתו 80, לא הלכה כל המשפחה לאכול במסעדה אלא צעדו יחד בשביל ישראל. הדבר הזה מעיד גם על הפשטות שלהם וגם על אהבת ארץ ישראל (שדיברנו עליה בפעולה 2).

ד. סיכום

ניסו להבין מהי פשטות. דיברנו על היתרונות שבחיים פשוטים ורגועים, וראינו על עצמנו שאנחנו יכולים להתרגש מדברים

קטנים, מהטבע, וזו הבחירה שלנו איך לחיות. מתוך זה יצאנו ליצירה מהטבע, וכל אחד ואחד מאתנו יצר יצירה שונה ויפה.

הצעה לצופר:

❁ השיר 'מתנות קטנות' (נספח 6).

❁ להכין לכל אחד קופסה שבתוכה הוא צריך לשים מתנה קטנה מהטבע (פרח, אבן יפה, עלה מיוחד) למי שהוא בוחר (אימא, אבא, אח, חבר, מדריך ועוד).

נספחים לפעולה 7

נספח 1 - הדייג ואיש העסקים

היה היה אדם שאהב לדוג. הוא יצא לדוג בכל יום, והדייג קיים אותו וסיפק את צרכיו.
יום אחד בא אליו איש עסקים ושאל אותו: "תגיד, מה אתה עושה עם כל הדגים שאתה דג? "
אמר לו הדייג: "הם משמשים לי למזון, ואת המעט שנשאר בסוף היום אני זורק או מחזיר לים". אמר לו האיש: "למה שלא תמכור את העודפים שאתה דג? "
השיב הדייג: "ואז מה יקרה?"
"ואז", אמר האיש, "תרוויח כסף, תוכל לקנות סירה, תוכל לשוט בה ולדוג."
שאל הדייג: "ואז?"
השיב לו איש העסקים: "ואז תדוג יותר דגים ותרוויח יותר כסף."
שאל הדייג: "ואז מה?"
אמר האיש: "ואז תוכל לשדרג את החכה, תוכל לקנות סירה גדולה יותר, לשוט רחוק יותר, לדוג יותר ולהרוויח יותר!"
השיב הדייג: "ומה אז?"
אמר האיש: "תקנה סירה גדולה יותר, תשוט רחוק יותר, תדוג יותר דגים, תרוויח יותר כסף."
השיב הדייג: "ואז?"
אמר האיש: "ואז תוכל לקנות יכטה מפוארת, לשוט רחוק מאוד, לדוג הרבה דגים ולהרוויח הרבה כסף."
השיב הדייג: "ואז?"
אמר האיש: "ואז תוכל לקנות ספינה, לשכור צוות, לדוג בכמויות עצומות, מסחריות, ותהיה עשיר..."
אמר לו הדייג: "נו, ואז?"
אמר האיש: "ואז תהיה מסודר, תוכל לבוא לכאן, בשקט, בכיף, בלי דאגות, בלי צרות... לדוג, ליהנות... "
ענה לו הדייג: "אבל זה מה שאני עושה עכשיו..."

נספח 2 - תמונות טבע

הרב צבי יהודה קוק

הרב צבי יהודה קוק נולד בעיירה זומל במחוז קובנא שבליטא (ששם כיהן אביו ברכנות) לרב אברהם יצחק הכהן קוק ולריזא רבקה, בת אחיו התאום של האדר"ת. אמו הייתה רעייתו השנייה של אביו, והוא היה בנה הראשון. לאביו כבר הייתה בת מאשתו הראשונה. בשנת תרנ"ו (1896) עברה המשפחה לבויסק, ליד ריגה, ששם נתמנה אביו לרב העיירה. כאשר התמנה הראי"ה קוק לשמש רבן של יפו והמושבות עלתה המשפחה לארץ ישראל והגיעה לנמל יפו בכ"ח באייר תרס"ד (13 במאי 1904).

בילדותו למד גמרא אצל הרב ראובן גוטפריד ידידיה, חתנו של הרב יואל משה סלומון, וכן אצל הרב משה זיידל והרב בנימין מנשה ליון, אך עיקר תלמודו בא לו מאביו. בשנת תרס"ו (1906) עבר לירושלים כדי ללמוד בישיבת 'תורת חיים' בעיר העתיקה. על אף גילו הצעיר (כבן 15), נמנה הרב צבי יהודה עם בני השיעור הגבוה, והתקרב לראש הישיבה הרב זרח אפרים אפשטיין. לאחר תקופה בירושלים שב הרב צבי יהודה ליפו וחזר ללמוד אצל אביו.

בשנות יפו הללו התיידד עם הרב יעקב משה חרל"פ וסייע לו בעריכת הספר 'צבי לצדיק'. היה ביוזמי הקמת הישיבה בראשות אביו והרב שלמה זלמן שך, ששכנה בבניין של תלמוד תורה 'שערי תורה'. בשנים אלו החל גם בעריכת כתבי אביו ובהוצאתם לאור; הראשון שבהם היה הספר 'שבת הארץ' (1910) על שנת השמיטה, שבו השתתף בכתיבה. בשיתוף ר' ישראל חבס הוציא בשנת תרע"ג (1913) את הקובץ 'התרבות הישראלית'.

נספח 4 - שלא ליהנות מאחרים

*זמ כשזבז רבנו מאבאים גצקים הגעקש שלא יגמכו זו.
 בזל פלם לאאר השיעור, כשאגרון הגלמידיים זשז אג זיגו, הוא נאגא מאבאים זרגאו והגלמיז אקום מכיסאו כדי אאכג
 איטגו.
 הגלמיז שגז אגו כדי אהיוג או אעזר ידג שדעג רבנו לא גהיה נוגה אמ ינסה אסייג או אהיג איטה, אכן עזה זמוגו רעיון
 אג - אסדר גטי שורות של כיסאוג כדי שרזנו יוכל אהישען עליהם זדרכו ולא יזכרך אגמיכג זשז זגם.
 כאשר דאה זגאג רבנו שגא מאוד והעלה גיוק רגז על פניו.*

נספח 5 -

הרב חיים דרוקמן

נולד בקוטי (קוטוב), פולין (כיום אוקראינה). לאחר הסכם ריבנטרופ-מולטוב, כשכבשה ברית המועצות את העיירה, נשלח לבית ספר ביידיש של היבסקציה, ששם הוכרחו הילדים להגיע ללמוד בשבת. לאחר הכיבוש הנאצי הסתתר עם הוריו במחבוא שנחפר מתחת לבית דודו באזור הלא יהודי של העיירה. בקיץ תש"ב נמלטו הוריו עמו לצ'רנוביץ, שהייתה אז תחת שלטון רומניה, ושהו שם במשך שנה. בחלק מהזמן שהה בבית יתומים. בהמשך מסרו אותו הוריו לזוג יהודים חשוכי ילדים שקיבלו רישיונות עלייה (סרטיפיקטים), והם העלו אותו עמם לארץ ישראל באב תש"ד (אוגוסט 1944) באחת משלוש הספינות שהפליגו בים השחור מקונסטנצה לאיסטנבול. על פי התכנית המקורית היו אמורים דרוקמן והוריו המאמצים להפליג על המפקורה, אולם הם איחרו והועלו על ספינה אחרת וכך ניצלו חייהם מגורלה של הספינה, שטובעה בידי צוללת וכמעט כל נוסעיה נספו. לאחר המלחמה עלו הוריו ארצה ומשפחתו התאחדה.

בארץ ישראל למד במוסד 'עלייה' בפתח תקווה ובישיבת בני עקיבא כפר הרא"ה. התגייס לצה"ל בשנת תש"ט (1949) במסגרת הנח"ל בגרעין ז של בני עקיבא. הגרעין ביצע את הכשרותיו בטירת צבי ועלה להגשמה בקיבוץ

סעד. בשנת תשי"ב (1952) הצטרף להנהלה הארצית. לאחר מכן למד אצל הרב צבי יהודה הכהן קוק בישיבת 'מרכז הרב' בירושלים.

בשנת תשי"ד נמנה עם מדריכי שבט 'איתנים' של בני עקיבא, שבחניכיו היו גם הנערים זלמן ברוך מלמד, יעקב פילבר, צפניה דרורי, בנימין הרלינג, ידידיה כהן ושכתי זליקוביץ, שייסדו את ישיבת כרם ביבנה. בשנים 1955-1956 יצא בשליחות בני עקיבא לארצות הברית, ובתום שליחותו חזר ארצה ולימד אמונה בישיבת 'מרכז הרב'.

הרב דרוקמן היה פעיל בתנועת 'גוש אמונים', ולקראת פינוי יישובי סיני ירד עם משפחתו ותלמידיו לחבל ימית. הוא הקים את ישיבת ההסדר 'אור עציון', מכהן כחבר הוועד המנהל של איגוד ישיבות ההסדר ובעל השפעה רבה על הקשר שבין ישיבות ההסדר וצה"ל. כמו כן הרב דרוקמן מכהן כיו"ר ארגון ישיבות בני עקיבא.

בכ"ג בחשוון תשנ"ד (7 בנובמבר 1993) נפצע הרב בפיגוע ירי לעבר רכבו בדרכו לקריית ארבע. בפיגוע נהרג נהגו, אפי איובי, תושב כפר דרום. השב"כ, שחשש שזהו ניסיון התנקשות ברב, העמיד שמירה בסמוך לביתו במרכז שפירא למשך חודשים מספר.

בשנת 1999 שיגר אליו היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין מכתב נזיפה על שלא עירב את המשטרה בפרשת ההטרדות המיניות בישיבת 'נתיב מאיר' אשר הגיעה לידיעתו, והעדיף למצות בירור פנימי והרחקת החשוד מהתלמידים. כאשר נמתחה עליו ביקורת בעניין זה לאחר שזכה בפרס ישראל אמר שסבר כי מילא את חובתו כאשר הרחיק את הפוגע מתפקידו בו ביום, ולא ידע שעליו לדווח.

בשנת 2011 העניקה לו אוניברסיטת בר-אילן תואר דוקטור של כבוד על פועלו בתחום החינוך ובתחום הגיור.

ביום העצמאות תשע"ב (2012) קיבל הרב דרוקמן את פרס ישראל על מפעל חיים. בנימוקי השופטים נאמר: "בכל שנות פעילותו תרם הרב דרוקמן תרומה ניכרת וחשובה לקירוב בין חלקי העם, מתוך אהבת ישראל אמתית, ובעצם בכל מסגרות העשייה הרבות המגוונות שלו היה לאבן שואבת וחיוך את תלמידיו לשילוב של תורה ארץ ישראלית, שמביאה לידי מעשה בחיי היום-יום ובהתערות בחברה הישראלית על כל חלקיה. הרב מעורב בפתרון סכסוכים עמוקים העומדים בלב החברה הישראלית בתחומי הדת והמדינה, החינוך ומערכת היחסים בין חלקי החברה השונים, ומהווה אוזן קשבת וכתובת לעצה, לסיוע ולתושייה".

כחודש לאחר מכן יצא לאור הספר הראשון שכתב (קודם לכן יצאו סיכומי תלמידים משיעוריו). הספר, 'קמעא קמעא', עוסק בענייני גאולת ישראל בדורנו על ידי תקומת מדינת ישראל, השיבה לארץ וקיבוץ הגלויות.

מתנות קטנות (מילים: נעם חורב)

מתנות קטנות
 מישהו שלח לי מתנות קטנות
 כמו הכוח לקבל את מה שאין את מה שיש
 מה עוד אפשר כבר לבקש
 כי בנו בחרת
 ואותנו קידשת
 ברוך אתה ה'
 מקדש השבת

והריח הזה ששורט לי את הלב
 מתגנב, מתגנב, ופותח דלתות
 אל אושר קטן אל אותו שיר ישן
 שעובר אצלנו במשך דורות

מתנות קטנות
 מישהו שלח לי מתנות קטנות
 רסיסים של כוונה עיגולים של אמונה
 מתנות קטנות
 מישהו שלח לי מתנות קטנות
 כמו הכוח לקבל את מה שאין את מה שיש
 מה עוד אפשר כבר לבקש

מתנות קטנות...

זה עוד יום שישי נושם את האוויר
 האור והצל משחקים שוב תופסת
 השולחן ערוך תמונות ילדות על הקיר
 שיירות לבנות חוזרות מבית כנסת
 והריח הזה ששורט לי את הלב
 מתגנב, מתגנב, ופותח דלתות
 אל אושר קטן אל אותו שיר ישן
 שעובר אצלנו במשך דורות

מתנות קטנות
 מישהו שלח לי מתנות קטנות
 רסיסים של כוונה עיגולים של אמונה
 מתנות קטנות

מישהו שלח לי מתנות קטנות
 כמו הכוח לקבל את מה שאין את מה שיש
 מה עוד אפשר כבר לבקש

זה עוד יום שישי מרפסת ועיתון
 השמש כמו הדאגות לאט נמחקת
 מנגינות פשוטות זוחלות מהחלון
 ושום סערה כבר לא תסתיר פה את השקט

מתנות קטנות
 מישהו שלח לי מתנות קטנות
 רסיסים של כוונה עיגולים של אמונה

פעולה 8: כאן ביתי, פה אני נולדתי

- גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים ילמדו על תחילת ההתיישבות בארץ ועל קשיי המתיישבים.
2. החניכים יעריכו את האנשים שהקימו את המדינה.
3. החניכים יכירו מושגים הקשורים לתחילת ההתיישבות ולהעפלה.

הקדמה:

הארץ שאנחנו גרים בה עכשיו נבנתה בהמון עמל וזיעה בידי דור המייסדים. ננסה לספר ולו מעט מהסיפור המרתק של תחילת ההתיישבות כדי להכיר, להעריך ולהתחבר.

הרחבה למדריכים:

- על יואל משה סלומון - באתר 'לחיות את ההיסטוריה':
<http://www.galim.org.il/times/history/new.php?event=1&id=16>
- ספר 'מדור לדור' - שיעורים בהיסטוריה
- מוזאון 'בית הגדודים', מושב אביחיל
- ההעפלה בוויקיפדיה:
<https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%94%D7%A2%D7%A4%D7%9C%D7%94>
- מחנה המעפילים בעתלית

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ תלבושת ליואל משה סלומון
- ☞ מפת ארץ ישראל גדולה ועליה לסמן את ארבע ערי הקודש+ פתח תקווה+מקום מגוריהם
- ☞ קרטונים, גלילי נייר טואלט, קופסאות ריקות וכו'

מהלך הפעולה:

- א. תחילת תהליך ההתיישבות בארץ
- ב. ההעפלה

א. תחילת תהליך ההתיישבות בארץ

1. הקריאו את הבלדה על יואל משה סלומון (נספח 1). אחד המדריכים יציג את הבלדה.

👉 הסבירו לחניכים מושגים קשים כגון 'ביצה' (לא, זו לא ביצה קשה...)

שאלו את החניכים:

← מה ראיתם בהצגה?

← לאן הלך יואל משה סלומון?

2. הניחו על הרצפה מפה גדולה שציירתם על נייר רצף או גיליון בריסטול, וספרו לחניכים על הקמת ארבע הערים הראשונות - צפת, ירושלים, חברון וטבריה. אלו הערים שהתיישבו בהן היהודים בארץ. הן נקראות 'ארבע ערי הקודש'.

לאחר זמן מה היה ליהודים שם צפוף, ונוסף על כך הם רצו לפתח עוד אזורים בארץ, ולכן בסוכות תרל"ט (1878) עלו למלכס יואל משה סלומון (שאנחנו זוכרים מההצגה) עם עוד חברים להקים את היישוב פתח תקווה. הם בנו בתים, חרשו וזרעו.

👉 טיפ: כדי לחבר את החניכים לנושא מומלץ גם לספר להם על הקמת מקום המגורים שלכם

3. תנו לחניכים להתנסות גם ב'עמל הבנייה' - הביאו מראש מהבית ובקשו גם מהחניכים להביא קרטונים, גילוי נייר טואלט, קופסאות ריקות וכל דבר העולה בדעתכם. בנו אתם מבנה חדש, ותוך כדי ספרו להם שכדי לבנות בית צריך להשקיע זמן ורצון. ספרו לחניכים שגם תנועת בני עקיבא, התנועה שאנחנו חלק ממנה, הקימה גרעינים לצורך התיישבות והקמת יישובים חדשים בארץ ישראל. ספרו את הסיפור של גרעין התיישבות של בני עקיבא בבירה:

https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%A2%D7%9C%D7%99%D7%99%D7%94_%D7%9C%D7%91%D7%99%D7%A8%D7%99%D7%94

ב. ההעפלה

ספרו לחניכים על ההעפלה: פעם,

**אפני שהייגה אנו מדינה משלנו, קצת אגרי שהגאיו לבנות יישובים גדשים, רצו עוד יהודים להגיע לארץ. אבל הייגה אהם
בליה (מישהו יודע מה הייגה הבליה?). הבריטים, שאלו בארץ, לא הרשו לעלות לארץ. אכן העולים היו צריכים להתאבא
ורדג בספינות בואש כדי שלא יתפסו אותם. לאנשים אלו קראו מעפילים (נציג כולם ביגד - מעפילים, זה מצביר אנו
זמ שמ של שיש בסניף).**

הסבירו בחדר את חוקי המשחק 'המעפילים באים' ואחר כך צאו לשחק בחוץ: חצי מחניכי השבט יהיו בריטים וחצי יהיו מעפילים. אפשר לקשור סרט על הראש - 'מעפיל' ו'בריטי' (נספח 2). המעפילים יעמדו בצד אחד והבריטים יעמדו בצד האחר. המעפילים יצטרכו לרוץ מצד אחד לאחר, והבריטים ירצו בכיוון ההפוך וינסו לתפוס אותם. מטרת המעפילים היא להגיע לצד האחר בלי להיתפס. מי שנתפס נעשה בריטי. שימו לב שלא לרוץ מהר מדי כדי ששום חניך לא ייפול חלילה.

חזרו לחדר אחרי המשחק ושאלו את החניכים:

← איך הרגשתם?

← היה מישהו שפחד?

← מה עזר לכם להגיע לצד האחר?

סיכום ביניים: למעפילים היה קשה להגיע לארץ, והם גם פחדו מהבריטים וחששו שייתפסו אותם. ובכל זאת הם הגיעו לארץ כדי להיות שותפים ולעזור ליישב את הארץ ולבנותה.

למדנו על תחילת התיישבות, על שקשה לבנות ועל שהמעפילים התקשו להגיע לארץ. ובכל זאת הוקמה בני עקיבא והוקם מקום היישוב שאנחנו גרים בו. ובזכות האומץ, הנחישות והמסירות שלהם אנחנו יכולים לשבת פה בחדר.

הצעה לצ'ופר:

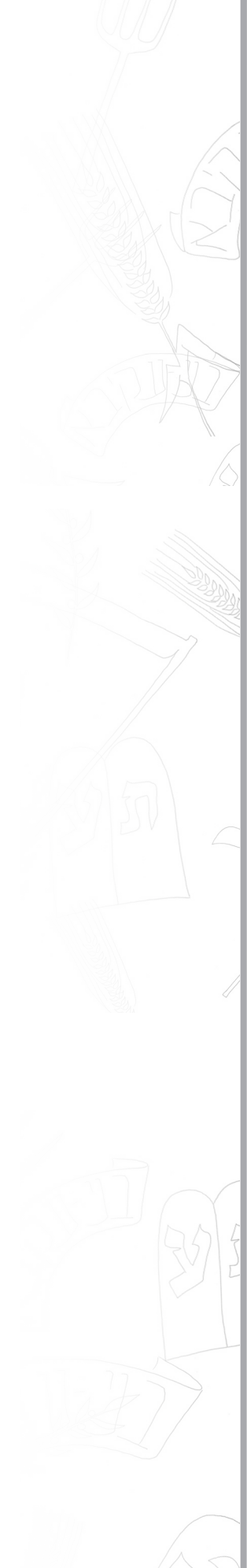
- תמונה קטנה של ארץ ישראל לכל אחד (נספח 3).

הבלדה על יואל משה סלומון (מילים: יורם טהרלב)

והרעים שלושתם יצאו לשוב לעיר אתו.	בבוקר לח בשנת תרל"ח עת בציר הענבים יצאו מיפו על סוסים חמשת הרוכבים.
אמר אז יואל סלומון ושתי עיניו הזזות: "אני נשאר הלילה פה על הגבעה הזאת"	שטמפפר בא וגוטמן בא, וזרח ברנט ויואל משה סלומון, עם חרב באבנט.
והוא נשאר על הגבעה, ובין חצות לאור פתאום צמחו לסלומון כנפיים של ציפור.	אתם רכב מזרקי הדוקטור הכסוף, לאורך הירקון הרח שר בקני הסוף.
לאן הוא עף, לאן פרח אין איש אשר ידע, אולי היה זה רק חלום אולי רק אגדה.	ליד אומלבס הם חנו בלב ביצות וסכך ועל גבעה קטנה טיפסו לראות את הסביבה
אך כשהבוקר שוב עלה מעבר להרים, העמק הארור נמלא ציוץ של ציפורים.	אמר להם מזרקי אחרי שעה קצרה: איני שומע ציפורים וזזה סימן נורא.
ויש אומרים כי עד היום לאורך הירקון הציפורים שרות על יואל משה סלומון.	אם ציפורים אינן נראות המוות פה מולך, כדאי לצאת מפה מהר, הנה אני הולך. קפץ הדוקטור על סוסו כי חס על בריאותו,

קיסצא

וקורח

פעולה 9: אם אין אני לי, מי לי? - אהצזזזז -

מטרות הפעולה:

1. החניכים ילמדו על משמעות העצמאות.
2. החניכים יבררו עם עצמם עד כמה הם פועלים לבד וכמה הם מבקשים עזרה.
3. החניכים יחוו עבודה עצמית.
4. החניכים יחושו שאינם צריכים להיות תלויים באחרים.
5. החניכים יבינו שהם חלק בלתי נפרד מסניף בני עקיבא ושצריכים אותם שם.

הקדמה:

כל אחד מאתנו אוהב מדי פעם להתפנק ושאחרים יעשו את העבודה במקומו. זה הגיוני ונכון, אך האם אנחנו מתפנקים יותר מדי? האם אנחנו מבקשים שיעשו בשבילנו דברים שאנחנו יכולים בעצמנו? ננסה להעביר לחניכים שהם מסוגלים לעשות דברים שאין הם חושבים שהם יכולים לעשות!

הרחבה למדריכים:

'עמלנות' ועבודה עצמית' בחינוך העברי בארץ ישראל (מוזמנים לקרוא בעיקר את ההתחלה):

http://www.achva.ac.il/sites/default/files/achvafiles/maof_book/7/2001_8.pdf

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ תלבושות להצגה
- ☞ ציוד לקישוט הסניף: בריסטולים גדולים, דפים צבעוניים, מצבעים, צבעי פנדה, צבעי גואש, מסקינגטייפ, קרפים
- ☞ פרחים לשתילה (כמספר החניכים)
- ☞ צ'ופרים

מהלך הפעולה:

- א. מהי עבודה עצמית?
- ב. קישוט הסניף, שתילת גינה
- ג. סיכום

א. מהי עבודה עצמית?

הציגו הצגה על ילד שכל הזמן רוצה שיעשו בשבילו כל מיני דברים. הוא מבקש שילבישו אותו, שיאכילו אותו, שיביאו לו כל מיני דברים אליו... לאט-לאט רואים שהוא גדל ומבין שהוא רוצה להיות עצמאי, ובכל פעם שמישהו עושה לו משהו הוא מתעצבן. כשאמא שלו חותכת לו את השניצל הוא מתעצבן, כשאחותו כותבת לו את שיעורי הבית הוא מתעצבן וכו'. דברו קצת על מה היה בהצגה, הסבירו שיש המון דברים שאנחנו חושבים שאיננו יכולים לעשות, אבל אנחנו דווקא מסוגלים לעשותם. אנחנו צריכים להאמין בעצמנו ולהשתדל הכי הרבה שאפשר. יש דברים שאנחנו צריכים בהם עזרה, ולא הכול אנחנו יכולים לעשות לבד, אבל מה שאפשר לעשות לבד - נעשה לבד בלי להתעצל.

ב. קישוט הסניף, שתילת גינה

שימו לב שכל החניכים משתתפים בעבודה; כל אחד לפי יכולותיו. ודאו שהתפקידים שאתם מטילים לא יהיו קלים מדי או קשים מדי. חשוב לתת להם לעשות לבד ולהצליח בעצמם.

1. קשטו את הסניף משבט יובל - הכינו שלטים מכל מיני סוגים כדי שלשאר חניכי הסניף יהיה כיף לבוא לסניף.
2. קנו שתילי פרחים קטנים והכינו גינה קטנה של שבט יובל בגינה של הסניף. גם לה אפשר לעשות שלט יפה! בכל פעם שהחניכים ייכנסו לסניף הם יראו את הדברים שעשו ויאמינו בעצמם.

ג. סיכום

חשוב לסכם את הפעולה - לטייל עם החניכים בסניף ולהראות להם כמה דברים הם עשו לבד, לכמה הם מסוגלים. בפעולה זו דיברנו על עבודה עצמית וראינו על עצמנו שכאשר אנחנו רוצים אנחנו יכולים. מתוך זה נוכל לצאת לחיים של כל אחד ואחד בבית ולהדגיש שגם בבית יש המון דברים שאנחנו יכולים לעשות, אז אל לנו להתעצל.

אתם חלק בלתי נפרד מהסניף; יש לכם מקום בסניף, ופה מצפים מכם לעצמאות ולעבודה עצמית. פה אתם יכולים לפתח את עצמכם, כי מי שיש לו רעיון יוכל לומר - וכולנו נשתדל להוציאו לפועל. זה משהו שלא בטוח שנוכל לעשות בבית או בבית הספר. מעכשיו בפעולות אתם עושים לבד מה שאתם יכולים, ורק כשבאמת תצטרכו נעזור בשמחה (זה המקום שלהם והם יכולים לפתח את עצמם בסניף, אבל אנחנו לא זורקים אותם למים אלא צועדים אתם לכל אורך הדרך).

הצעה לצ'ופר:

- מדבקות שכתוב עליהן 'רציתי והצלחתי' או 'עשיתי בעצמי'.
- לוח מדבקות שההורים צריכים להדביק בכל פעם שהחניכים עשו לבד משהו שהם יכולים לעשות. אחרי עשר מדבקות אפשר לחלק פרסים קטנים לחניכים שהצליחו למלאו.

פעולה 10: עם אחד בלב אחד - גזע -

מטרות הפעולה:

1. החניכים ילמדו את משמעות המושג 'קירוב לבבות' בעם.
2. החניכים יחוו קירוב לבבות כמו שבני עקיבא מקרבת.
3. החניכים יחוו שגם אם חניך אחר הוא טיפה שונה, עשוי להיות ביניהם הרבה דמיון.

הקדמה:

בעם ישראל יש המון סוגי אנשים. כל אחד הוא מיוחד, אבל בסופו של דבר אנחנו דומים. יש לנו אותם תחביבים, אנחנו אוהבים את אותו סוג אוכל ובעיקר כולנו עם אחד. ננסה להעביר לחניכים שגם עם מישהו משבט אחר יכולים להיות לנו מכנים משותפים.

הרחבה למדריכים:

קירוב לבבות ואיחוי השסע החברתי: <http://www.israelhayom.co.il/article/124853>

הכנות וציוד נדרש:

- ✿ גליל צמר גדול
- ✿ חבילת במבה
- ✿ סיפור על קירוב לבבות
- ✿ סוכריות טובי
- ✿ צ'ופרים

מהלך הפעולה:

- א. מה משותף?
- ב. קירוב לבבות בחיי היום-יום
- ג. גם אנחנו מקרבי לבבות
- ד. סיכום

א. מה משותף?

הפעולה הזו מתוכננת כפעולה משותפת עם אחד השבטים. אתם מכירים את השבט שלכם, ולכן בחנו האם כדאי לפצל את החניכים שלכם לכנים-בנות ולאיזה גיל לצרף אותם. פעולה משותפת חשובה מאוד בשביל שהסניף יכיר את החניכים ויקבל אותם, ובמיוחד פעולה בנושא הזה.

יש שתי אפשרויות למשחק, בחרו את המתאימה לחניכים שלכם:

1. **משחק הצמר** - אחד המדריכים יחזיק בקצה גליל צמר גדול ויאמר משהו על עצמו (למשל "יש לי ארבעה אחים"; "אני אוהבת פסטה"). מי שזה נכון גם לגביו אומר זאת, וזורקים לו את הגליל. החניך הבא מחזיק בחוט, אומר משהו על עצמו וזורק את הגליל, וכך הלאה - עד שהגליל עובר בין כל החניכים. החוט סבוך בין כולם, ואנחנו יכולים לראות שלכולם יש קשר זה עם זה.

2. **'התחברתי'** - מביאים במכה (או כל חטיף אחר). מישהו אומר משהו על עצמו, ומי שזה נכון גם לגביו אומר "התחברתי", מקבל במכה או שתיים (כדי שתספיק לכולם), אומר משהו אחר על עצמו וכך הלאה. שימו לב שכל החניכים משתתפים ומקבלים מהחטיף!

ב. קירוב לבבות בחיי היום-יום

ספרו לחניכים את הסיפור על קירוב לבבות (נספח 1).

כמו ששולי וגבי לא בדקו מיהו החייל, האם הוא חילוני או דתי, מאיזו עדה הוא - גם אנחנו נקבל כל אחד מהעם שלנו כי הוא מעם ישראל, הוא אח שלנו, אדם יהודי, חלק מאתנו.

דברו קצת על שקירוב לבבות יכול להיות לכל אחד בעם ישראל, דתי, חילוני, עובד הייטק, מורה, בן לעדה אחרת, ילד, מבוגר וכו'.

ג. גם אנחנו מקרבי לבבות

ספרו לחניכים שבני עקיבא מאמינה מאוד בקירוב לבבות, ואנחנו יכולים לראות את זה בכל מיני דברים כמו בשוני בין החניכים בסניף במוצא וברמה הדתית. יש סניפים הנקראים 'סניפי עדה', המיועדים לחניכים מהעדה האתיופית, לשלכם לחברה. וכמו שבני עקיבא פועלת שזה יקרה - גם אנחנו עכשיו נוודא שזה יקרה! רוצים? כן!

חלקו אותם לקבוצות - כל חניך יוכל עם כמה חניכים משבט אחר. כל קבוצה, עדיף עם מדריך, תקבל סוכריות ותלך לחלק לחניכים בסניף ולאחל להם מה שירצו.

חשוב מאוד לכנס אותם אחרי חלוקת הסוכריות ולשאול: איך היה? מה הרגשתם? איך הגיבו החניכים האחרים?

ד. סיכום

ניסינו להבין מה משמעות קירוב לבבות בעם ישראל; דיברנו על השוני החיצוני ועל הדמיון הפנימי, שלכל אחד יכול להיות משהו במשותף עם אדם אחר מעם ישראל. ראינו על עצמנו שאנחנו יכולים לקבל אחריות ולקרר לבבות כמו שבני עקיבא עושה כחלק מהפעילות שלה, חילקנו סוכריות לשאר החניכים בסניף וראינו שהם שמחו והתלהבו.

הצעה לצ'ופר:

🌟 השיר 'עם אחד שיר אחד' (נספח 2). אם החניכים שלכם זורמים נחמד מאוד ללמד תנועות לשיר הזה.

🌟 סוכרייה עם פתק 'גם אני קירבתי לבבות בעם ישראל'

עם אחד (מרים ישראלי וארי גולדוואג)

כשאני לעצמי ואתה לא אתי

מה אני כשאני בנפרד

כי אני יהודי לא הולך לבדי

רק אתך ידידי יד ביד

עם אחד שיר אחד

בוא אחי ותן לי יד

ונוכל לשמוח ולרקוד יחד

כאיש אחד בלב אחד

לא רוצה להיות לבד

רק לנצח שבת אחים גם יחד

להיות משפחה זהו סוד השמחה

כי ביחד הכול טוב יותר

ואנחנו שרים כל ישראל חברים

על אף אחד לא נסכים לוותר

עם אחד שיר אחד

בא אחי ותן לי יד

ונוכל לשמוח ולרקוד יחד

אם נצליח לאהוב

ונשיר הנה מה טוב

המשיח עוד יגיע בקרוב

פעולה 11: "שלום לך ארץ נהדרת" - אהצא זוא -

מטרות הפעולה:

1. החניכים יבינו את הקושי שבעלייה לארץ.
2. החניכים יחוו את היופי שבמדינת ישראל.
3. החניכים ילמדו על דרכים לסייע לעולים החדשים.
4. החניכים יכירו את פועלה של בני עקיבא לקליטת העלייה.

הקדמה:

אנו חיים בדור מיוחד, דור של קיבוץ גלויות. נחבר את חניכיהם שלנו למשימה הגדולה של הכנסת עולים חדשים וקליטתם לארץ. נשים לב שלא לבקר את מי שבחרו להישאר בחו"ל; לחלק מהחניכים שלנו יש משפחות שעדיין גרות בחו"ל ואיננו רוצים לתת להם תחושה שמה שהם עושים אינו בסדר.

הרחבה למדריכים:

- אתר משרד העלייה והקליטה: <http://www.moia.gov.il/Hebrew/Pages/default.aspx>
  - תכנית עמישב:
- [/http://bneiakiva.org.il/%D7%AA%D7%95%D7%9B%D7%A0%D7%99%D7%AA-%D7%A2%D7%9E%D7%99%D7%A9%D7%91](http://bneiakiva.org.il/%D7%AA%D7%95%D7%9B%D7%A0%D7%99%D7%AA-%D7%A2%D7%9E%D7%99%D7%A9%D7%91)

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ רמקולים+שירים (הבאנו שלום עליכם, אצלנו בחצר)
- ☞ תלבושות להצגה על משפחת העולים
- ☞ ציוד ל'ערב ארצות' לפי הארצות שבחרתם
- ☞ דפים וכלי כתיבה

מהלך הפעולה:

- א. עלייה וקוץ בה
- ב. מה מיוחד בארץ ישראל?

ג. חיזוק העולים

ד. סיכום

א. עלייה וקוץ בה

הציגו משפחה עולה ואת קשייה.

אבא קורא לכל הילדים: "ילדים יקרים, יש לנו משהו מספר לכם, אימא ואני רוצים שנצטרך לראות את ארץ ישראל".
ילד 1: "מה? אן? נא? אצט צכשיו אג כל הגברים שאי? אוי לא יהיו אי גברים בארץ הגדשה?!"
ילד 2: "ובטל גברים שם בשפה שאני לא מבין... וכלל - אימא ואבא, איצו ארץ אגם רוצים אקמג אוננו?"
אימא: "אל גבאזו ילדים, יהיה מסדר..."
ילדים: "אנחנו לא רוצים אצט, אנחנו רוצים להישאר פה, אנחנו אהבים את הגבר שלנו ואת הציג שלנו".

דונו עם החניכים בשאלות שעלו מההצגה:

← לאן המשפחה הוצה לעלות?

👉 שימו לב למושגים חדשים בפעולה - "לעלות לארץ" "עלייה" - העלייה אינה טיפוס במדרגות אלא מעבר לגור בארץ ישראל. חשוב שנסמן לעצמנו מילים חדשות ומושגים חדשים ונסביר לחניכים בפעולה.

← למה הילדים לא רוצים לעלות?

← מה אתם מציעים להם לעשות?

אבא: "יש אי רעיון ילדים, בוא נקמ אגם אנסע קצרי".

ב. מה מיוחד בארץ ישראל?

ערכו מעין 'ערב ארצות' -

👉 שבטים שנוהגים בהם שלא להביא אוכל לפעולה, אל תוותרו על המתודה הזו - אפשר לשנות את המשחקים ועדיין ליצור את אותה החוויה. לדוגמה, בישראל במקום לאכול פלאפל הפעילו מוזיקת הורה ורקדו במעגל.

בשוויץ שחקו משחק השוקולד;

במצרים בנו פירמידה (מכוסות או מכל דבר אחר);

בהודו שחקו 'פרה עיוורת';

באוסטרליה ערכו תחרות קפיצות בשתי רגליים צמודות;

באיטליה חרזו שרשרת מפסטה עם חור;

בישראל אכלו פלאפל ושירו שירים ישראלים.

ג. חיזוק העולים

1. המשיכו בהצגה:

האב פונה לילדיו: "יש המון מדינות, אבל מדינה אגם מיוגבת לנו, מדינת ישראל. ואמרנו הקשיים אנחנו נעלה אליה, כי היא המדינה של האם שלנו והקב"ה הבטיח אותה לנו" (כמו שראינו בפעולה 2).
הילדים וההורים אורצים גיק ויוזאים מהגדר, נכנסים שז ושירים 'הבאנו שום עליכם'.
אבא: "האננו ארץ הקודש, ומגר גלכו אביג הספרי".

ילד ו הולך לביג הספר ויושב איב השולחן: "אוף, אני לא מבין כאום, אני לא יודע מה המורה מלמדת בכיתה, וכלל, מהם המשקיים המוצרים האלה שהילדים משקיים בהפסקה? בארץ שלנו הילדים לא משקיים במשקיים כאלה".

שאלו את החניכים:

← איך אפשר לעזור? תנו להם רעיונות מעשיים אם יש צורך: אולי נעזור להם בכיתה? נשב לידם? נזמין אותם לשחק אתנו?

2. ספרו לחניכים שגם בבני עקיבא, תנועת הנוער שאנחנו חלק ממנה, עושים הרבה כדי לעזור לעולים החדשים.

3. הקרינו סרטון מיוטיוב - 'בני עקיבא קליטת עליה גרסת 2013': https://www.youtube.com/watch?v=uO_-hPsLXoM

אל תקרינו את כל הסרטון; חשוב שתראו את הסרטון לפני הפעולה ותחליטו לאיזה חלק החניכים שלכם הכי יתחברו.

נסו לחשוב יחד אם בסניף, בבית הספר או בחוג יש חברים שעלו לארץ.

4. כתבו מכתבים לעולים. בקשו מהחניכים להכתיב לכם או רק לצייר ציור. חשוב שהחניכים יחוו שהם יכולים לעזור לעולים בפועל - ושילחו את המכתבים.

👉 חשוב מאוד לשלוח את המכתבים שהחניכים כתבו כך שיגיעו לעולים חדשים. אנחנו לא עושים דברים סתמיים עם החניכים ואז זורקים לפח. החניכים השקיעו. יש הרבה אפשרויות לאן להעביר את המכתבים. אפשר לשלוח את המכתבים לדוא"ל: shlomichli@gmail.com, והמכתבים שיתקבלו ישלחו לחיילים עולים חדשים בצבא.

ד. סיכום

1. סיום ההצגה: אחד הילדים משחק עם עוד ילד אחר מהארץ ואומר לעצמו: "איזה כיף לי, פגשתי פה חברים חדשים ונחמדים בארץ, אני אחזור הביתה ואגיד לאימא ואבא שאני שמח שעלינו לארץ".

2. אפשר לסיים גם בשיר 'אורחים לקיץ' (אצלנו בחצר - נספח), כי יש לנו במדינה המון חברים מהמון מדינות שונות. קישור לשיר ביוטיוב:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZadHWjwSXNQ>

הצעה לצ'ופר:

דגל ישראל קטן

נספחים לפעולה 11

אורחים לקיץ (נעמי שמר)

לפתוח לרווחה	אצלנו בחצר
את השער הירוק	בצל עצי הזית
ולהביא ברכה	באים בדרך כלל
מרחוק רחוק.	המון אורחים לקיץ
ג'וניה מקניה תאמר לי ג'מבו	לכל אחד מהם
יאן מיוון קלימרה יאמר	שפה משלו
צ'ין מסין יאמר ניכאומה	ודרך משלו
וישאר עד מחר	להגיד שלום.
גיל מברזיל יאמר בום דיא	בן מאיטליה אומר בונג'ורנו
קוקו ממרוקו יאמר אהלן	בת מצרפת אומרת בונד'ור
והברכה שהוא יביא לי	קן מיפן אומר אוהיו
היא היפה מכולן.	כשהוא בא לביקור
אצלנו בחצר	קיי מהוואי אומר אלוהה
בצל אילן פורח	טניה מבריטניה אומרת הלו
ילדי כל העולם	כל מי שבא אלינו הביתה
באים להתארח	יש לו שלום משלו.
אצלנו בחצר	צבענו את הגדר
ילדי העולם כולו	קצרנו את הדשא
רוקדים במעגל	ילדי כל העולם
ואומרים שלום.	יוכלו עכשיו לגשת

פעולה 12: חבורת 'כולנו חלוצים!'

- גזע -

מטרת הפעולה:

1. החניכים ילמדו על דמויות משמעותיות בעם ישראל שהיו מוכנות להיות חלוצות.
2. החניכים ירגישו שגם הם יכולים להיות חלוצים.
3. החניכים יהיו חלק מקבוצת חלוצים בסניף.

הקדמה:

בסיום המערך אנו רוצים לגרום לחניכים לקחת את כל העצמות שהעברנו להם ולהוציא אותן אל הפועל, להיות ולעזור בכל מקום שצריך. לעתים רבות חניכינו התרגלו להיות בצד המקבל, ואנו רוצים לגרום להם לראות את הכוחות שיש בהם לתת ולעזור בכל מה שצריך.

הרחבה למדריכים:

- חינוך לתודעת ה'הנני' - הרב יונה גודמן (נספח 1)
- בראשית כב (עקדת יצחק).
- נחשון בן עמינדב - אתר חב"ד:

http://www.he.chabad.org/library/article_cdo/aid/2111999/jewish/-htm

- העמותה להנצחת חנה סנש:

<http://www.hannahsenesh.org.il/Sc.asp?ID=844>

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ תלבושות לאברהם אבינו, לחנה סנש, לנחשון בן עמינדב וליחיאל אליאש
- ☞ תיאום שבת שהקומונרית נמצאת
- ☞ הדפסת מדליה או תעודת חבר 'הנני'

מהלך הפעולה:

- א. אני? הנני!
- ב. גם אנחנו חלוצים
- ג. סיכום

א. אני? הנני!

1. הציגו לחניכים את אברהם - אחד המדריכים יעמוד מחוץ לחדר ויקרא לאברהם. כאשר ישמע אברהם את הקול הוא יאמר "הנני", ומשם המשיכו להציג את סיפור העקדה.

הציגו לחניכים את נחשון בן עמינדב, המוכר לנו מסיפור קריעת ים סוף.

בני ישראל יצאו ממצרים ועמדו לפני ים סוף. הם פחדו מאוד ולא ידעו מה לעשות. פתאום קם אדם אחד, נחשון בן עמינדב, והחליט לקפוץ למים. אחרי שקפץ למים ציווה השם את משה לנטות במקל על ים סוף, והים נחצה לשניים.

שחקו 'ים-יבשה' - הניחו מקל או מתחו קו באמצע החדר. חצי חדר יוגדר 'ים' והחצי האחר - 'יבשה'. בכל פעם שתאמרו "ים" - כל השבט יצטרך לעמוד בחצי של הים, וכשתאמרו "יבשה" - כולם יצטרכו לעבור לצד של 'היבשה'.

עברו לדמות יותר קרובה לזמננו - חנה סנש (קטעי יומן של חנה סנש בנספח 2).

הציגו את חנה סנש - אפשר שהיא תספר על עצמה ועל שהיא הולכת להיות צנחנית בהונגריה ולעזור ליהודי הונגריה לעלות לארץ. אפשר גם להציג את חנה סנש וישבת וכותבת את היומן בקול.

יחיאל אליאש (מכל ההצגות בפעולות הקודמות) יגיע לבקר גם כאן, בפעולה האחרונה.

"שלום חברים, על מי למדתם עכשיו? גם אנחנו בבני עקיבא היינו כמו אברהם אבינו, נחשון בן עמינדב וחנה סנש, הקמנו תנועת נוער כשהיה צריך, עלינו ליישב את ארץ ישראל, למדנו תורה ועזרנו בכל דבר, ואני מאחל לכם גם להמשיך להיות קשורים לבני עקיבא, לתת ולעזור בכל מה שצריך".

2. חשבו על אנשים שאתם והחניכים מכירים, שתמיד מוכנים לעזור בכל דבר שצריך (קומונרית, מורה מסוימת בבית הספר, מדריך מהסניף).

סיפורי ה'הנני' נבנו בהדרגה, מתקופת התנ"ך עד איש שאנחנו מכירים, והדרגה זו חשובה כדי לגרום לחניכים להתחבר ולא להשאיר את התכונה רק במסגרת 'סיפור אגדה'.

שאלו את החניכים:

- ← מתי אנחנו מבקשים מהם עזרה?
- ← מה אנחנו מרגישים כשהם עוזרים לנו?

ב. גם אנחנו חלוצים

1. שחקו 'המלך אמר' - זמנו חניך אחד להיות 'המלך', ושאר החניכים יעמדו מולו. המלך ייתן פקודות ויאמר: "המלך אמר ל...". (למשל לקפוץ חמש קפיצות צפרדע) - וכולם יצטרכו למלא את המשימה. המלך ינסה לבלבל ולפעמים ייתן פקודות בלי לומר קודם "המלך אמר". כאשר המילים הללו אינן נאמרות החניכים צריכים שלא למלא את הפקודה. חניך שלא מילא את הפקודות כשהיה צריך או שמילא את הפקודה כשהיה צריך שלא למלא - יצא מהמשחק. ינצח מי שיישאר אחרון במשחק - והוא יעשה המלך במשחק הבא.

סכמו את המשחק: בכל פעם שביקשו מאתנו לעשות "המלך אמר" - עשינו, וכך אנחנו רוצים להיות גם בחיים.

2. הודיעו לחניכים שאתם מקימים חבורה - חבורת 'הנני'.

אניכים יקרים, שבט יובל הנכבד, אגם מוכנים? מגיאות כפיים סולרוג! אנחנו מקימים את אגודת ה'הנני'. כל אגם מהגניכים (וגן כף, וצאת הצלף אגודת ה'הנני'. אגודת ה'הנני' של שבט יובל מגייבת לעזור לסיף בכל מה שצריך

והיָצַיִת אֶבְרָהָה שֶׁל הַקּוֹמָנוּרִית בְּכַל דְּבַר. אִפְשֵׁר אֶהְיֶינָא אֶלְבֹרָה זֶה סִמָּה סוּדִיָּה וְכִיף סוּדִי. הַרְאֵנוּ אֶקּוֹמָנוּרִית אֶת הַגְּבוּרָה וְהַסְבִּירוּ אֶהֱיֵי אֶתְּמָה (אִם יֵשׁ אֶנִּיךְ שֶׁמִּסּוּךְ) אֶהְסִיבִיר אֶקּוֹמָנוּרִית, בְּקִשׁ אֶמִינוּ אֶהְסִיבִיר אֶה. אֶשׁוּב שֶׁהַקּוֹמָנוּרִית אֶנְכֵה בְּשֶׁלֶבֶת זֶה וְאֶשׁוּב שֶׁהִיא בְּאֶמֶת אֶיִשָּׁר בְּכֵה בְּדְבָרִים שֶׁהִיא זְרִיכָה.

ג. סיכום

בפעולה זו סיכמתם את מערך בני עקיבא. הזכירו לחניכים את כל הפעולות שעברתם עד כה. אפשר להביא חפץ שקשור לכל פעולה ולהניח בחדר, ובכך להזכיר את כל הפעולות. סיימו בשירת המנון התנועה.

הצעה לצ'ופר:

תנו לכל חניך מדליה או תעודה: גם אני חבר בחבורת 'הנני' של שבט יובל (נספח 3).

27.10.1938 בדפושט

אינני זוכרת אם סיפרתי כבר שאני ציונית. מילה זו אומרת הרבה מאוד. אומר בקיצור מה שמעולה בשבילי: אני מרגישה שכשיו אני יהודייה בעלת הכרה, וזכו מאודי. אני מתגאה ביהדותי ומטרגי לעלות לארץ ישראל ולהשתתף בצינייה.

נקל להבין שרעיון זה לא נולד בן לילה. לפני שאוש שנים, כאשר שמעתי בפעם הראשונה על הציונות, התנדבתי לה בכל כוחי. אבל המאורעות והתקופה שבה אנו חיים קרבו אותי בינתיים לרעיון זה. כמה שמחה אני שהגעתי אליו. שכשיו גשה אני קרקע מתגלית ורואה לפניי מטרה אשר כדאי לעמול ומענה. אתגיל אלמוד עצרתי, אבקר באי העוסק בכך - במאה אגת רוצה אני לפעול במרץ.

השנתי לזמרי וכה טוב לי ככה. האמונה נמוכה מאוד ואדם ומשוב שגהיה או הרגשה שגיינו אינם מיוצרים, אינם מולפים אריק, שהוא ממלא תפקיד. את כל אלו נותנת לי הציונות. ולא אכפת לי שאני שומעת הרבה דעות מנוצרות. העיקר בשבילי שאני מאמינה בהגשמת הציונות. הכרתי הברורה היא כי זהו הפתרון היחיד של העציה היהודית וכי המפעל הנהדר בארץ ישראל הולך ומוקם על יסוד איתן. אני יודעת שיהיה קשה אבל הכול כדאי.

29.5.1943 שבות ים קיסריה,

אני מתכה ליום שיקראו לי. אינני יכולה לשוב על דבר אחר. נדמה לי שכלפי גוף אין מרגישים בי שינוי. אני ממלאת את עצובתי היום-יומית כרגיל. אבל יש שארגיש שאני מסתכלת כאן על הכול כאילו ממרחק.

את הכול אני רואה כבר מבחינה זו - האם הוא בדיוק לי לקראת התפקיד הגדש או לא. אינני רוצה להתקשר לאנשים, יתר קל לכת. לא, זה שקר, דווקא שכשיו הייתי רוצה אדם קרוב לי.

יש דברים שאין לבטא אותם. האדם נוטה לטשטש אותם ומדמה לעצמו שכל עוד המלה לא נאמרה אין הדבר קיים. אני מבקשת ומתפאלת רק לדבר אגד, אבל תמשך צמן רב הצפייה, שאגיד למעשים בקרוב. והשאר - אינני מפחדת מכולם, אני בטוחה בעצמי ואני מוכנה לכול.

11.1.1944 שבות ים קיסריה

השבוע אסע למצרים. מזויסת-גילית, על גנאי הזיוס, על רגשותי מסביב לצה, על הגבשות לכך - ועל מה ש לפני - אין ברצוני לכתוב. אני רוצה להאמין שניכון הוא אשר עשייתי ואעשה. את השאר יגיד הצמן. (כך מסתיים היומן).

רציונל חוברת "אני והתנועה" - פעולות לחב"ב

רכזים יקרים,

כחברי חבריא ב' אנו מדברים המון על עשייה, על לאומיות, על להט החיים ועל הצורך לתת מענה למציאות המתרחשת מולנו מבחינה חברתית ואישית. לא פעם מתוך השקיעה בעשייה או בלימוד אנו שוכחים את החיבור לתנועה, לערכי היסוד הבסיסיים, לרוח המלווה אותנו, נוטעת בנו זרעי הכוונה ויוצרת מסגרת של אידאליים משמעותיים לחיי מעשה. ולעתים אף יותר מכך, אנו רואים בתנועה מסגרת שאיננה נותנת מענה אמתי - ומזלזלים בה.

במהלך הפעולות בנושא זה ננסה לגעת בערכי התנועה, להתחבר מחדש לאידאליים שאנו מתבססים עליהם; ננסה להבין כמה כוח יש לנו דווקא כאנשים שערכיהם הם חלק ממסגרת רחבה, עצומה, של דורות של אנשים גדולים שהובילו ומוֹדֵבילים שינויים במציאות.

עליי להדגיש: כחברי חבריא ב' לא נועדו הפעולות להעביר זמן בהנאה ובמסרים פשוטים וברורים. הן באות להעלות דיונים משמעותיים ונקודות למחשבה ולהעמקה, ללימוד קבוצתי ואישי וליצירת חוויה עמוקה בנפש ובלב החברים, שהם האנשים העומדים להיות משני ההיסטוריה הבאים במציאות. **ככל שאתם כרכזים תעמיקו עוד בנושאים שעליהם הפעולות, ככל שיבערו בכך יותר הקונפליקטים, הדילמות, החששות והבעיות, כך החברה שלכם יקבלו הרבה יותר מהפעולות שתעבירו והן ייכנסו לנפשם ולא רק יחלפו על פניהם.**

מובן שכל פעולה היא בסיס לשינוי. הוסיפו, הפחיתו והתאימו את הפעולה לסגנון החברים שלכם. יש המון חומרים ביוטיוב ובספרים - אל תשאירו את הפעולות כמוכנות להעברה מידית. כמחנכים יש לכם משימה עצומה - אל תזלזלו בה! העמיקו - וקודם כול בשבילכם:

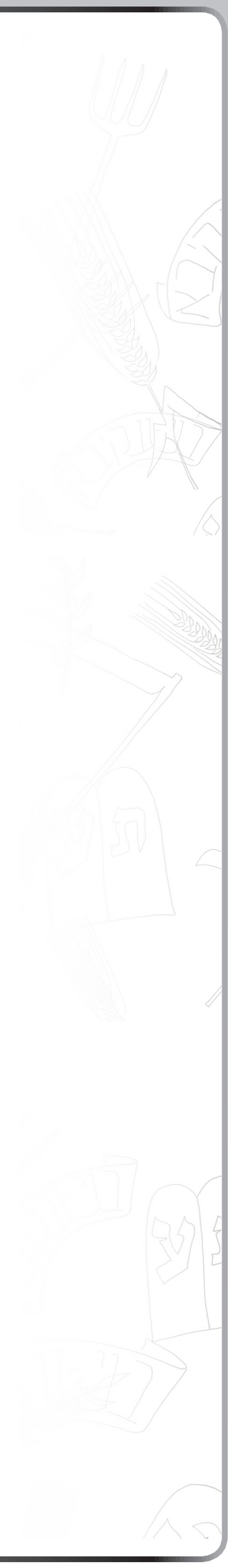
הנושא הזה הוא מתנה. בני עקיבא מובילה בעם מהלכים עצומים, והיכולת להיות שותפים בהם היא זכות גדולה מאוד. נסו להשאיר את מעטה הצניעות בבית ולהיכנס למהלך עמוק ואמתי מתוך רצון לתקן עולם.

הפעולות מתחלקות לשני חלקים:

שלוש הפעולות הראשונות יעסקו בערכים בסיסיים מתוך חוקת התנועה, ושלוש הפעולות הנוספות יעמיקו בערכים נוספים חשובים האמורים ללוות אותנו כל החיים ומלווים את בני עקיבא לאורך כל שנותיה ועשייתה. מובן שאפשר להעמיד כל פעולה גם בפני עצמה, אך העברת המערכך כולו ללא ספק תבנה בחברים קומה מבוססת עם יסודות עמוקים יותר.

222 רכזים אגורה וזוזה,

אלה נאלה!

פעולה 1: "ללבוש בגדים של שליחות" - על נאמנות, מסירות וחזון שנובע מתוך הנפש

מטרות הפעולה:

1. החברים יבינו את משמעות המושגים 'חזון', 'חלוציות' ו'מסירות'.
2. החברים יתחברו למהות התנועה מבסיסה ומתוך החוקה המובילה אותה ויחברו את המושגים והאידיאלים הללו אל חייהם האישיים במציאות היום.

הקדמה:

בפעולת הבסיס ננסה להבין יחד מה משמעות החזון, החלוציות והמסירות. מתוך מבט על המסר המשמעותי של חוקת התנועה: "לחנך דור מסור לעמו, ארצו, תורתו ומדינתו", ומתוך מסע קצר לדמותו של הרב נריה - אחד ממייסדי התנועה - איש חזון ועשייה, ננסה להבין מה משמעות הקמת התנועה וכיצד אנו מתחברים היום לחלוציות ולמסירות בדור שהכול נראה בו לכאורה מובן מאליו ולא ניתן לשינוי של ממש.

הרחבה לרכזים:

הפעולה תתמקד בתחילה בבעיות שאולי אינן הבערות ביותר - קצת בעניין החינוך, בעניין חוסר החיבור המשמעותי לתורה ובנוגע להתמסרות לתרבות המערב. נראה שהבעיות שצצו בעבר במובן מסוים עוד בוערות היום - בתחום החילון, הפתיחות וחוסר החיבור לערכים משמעותיים של תורה - אך המסירות והחזון שאנו מדברים עליהם היום הם שורש עמוק בנושאים רבים ונוספים, וננסה לגעת גם בהם בהמשך הפעולה מתוך הבחנה חשובה בשני התחומים: אנו יוצאים מדרכו של הרב נריה ומדרכם של בני משפחת פרץ.

כדאי לשים דגש בחינוך - כנקודה משמעותית ביצירת אנשי חזון ומשמעות. האומץ לקום ולעשות טמון בכל אחד, הוא חלק מהנשמה היהודית, ויש צורך שלא לפחד אלא להאמין בעצמנו ולהתחנך לעשייה משמעותית ועצמתית.

בני עקיבא כתנועה שמה לה דגש הן בערכי החינוך לדור מסור הן בהבערת הלבבות לערכים רבים נוספים, ובפעולה זו ננסה לצרוף את התחומים הללו. הפעולה היא לחברי חבריא ב - המטרה הכי חשובה, כפי שנאמר בהקדמה למערך, היא לגרום להם לחשוב, להעלות נקודות למחשבה ולהבעיר בהם את העניין.

הכנות וציוד נדרש:

✿ כרטיסיות בשני צבעים - בעיות כיום ובעיות בעבר

✿ כרטיסיות של תכונות

- הדפסת הקטעים על הרב נריה
- הדפסת הנאום של מרים פרץ
- הדפסת הציטוט מהחוקה

מהלך הפעולה:

- א. בעיות אז והיום
- ב. תכונות אז והיום
- ג. איך מבעירים אש של שליחות?
- ד. דור נאמן ומסור
- ה. סיכום

א. בעיות אז והיום

חלקו כרטיסיות שמוצגות בהן בעיות המצויות במדינה בשנים האחרונות (חילוניות, פריצות המידע, תרבות המערב, הריחוק מערכי התורה ומהלימוד שלה). בקשו מכל חבר לחשוב מה הוא היה עושה כדי לשנות את המציאות הקיימת על פי הכרטיסיות (מובן שאפשר גם לומר שאינו רואה שום בעיה ושמבחינתו הכול בסדר):

הפריצות באינטרנט, בספרים, בדיבור ובלבוש מרקיעה שמים. גם בציבור הדתי הרבה מאוד (פגמים ומקבלים את דרך 'ההלכה הנוגה', והמילה 'דוסי' נעשה כינוי לצולא ולעז).

הגיליונות צוברת גאונה, הטכנולוגיה גפסה את מקום האימוץ והדור אט-אט נעשה פסיבי, מולט המשנה ונזרר את גרובת המערב.

התקופה עמוסה במאבקים לאומיים, בדיונים על העם, על הארץ ועל הביטחון - יש אש לאיינו בכל יום שעובר, הימים והנוער גדלים בפחד, בשש ובהשרדות יום-יומית, ואילו ערכים, מאבק, אמונה וציון אינם (פוזים בקרב העם).

השאירו את הכרטיסיות על הרצפה ופזרו כרטיסיות נוספות של בעיות שהיו בעבר (בעיות דומות מתוך מציאות חייו של הרב נריה):

הגיליונות גופסת גאונה, כמעט שאין אינוק דתי משמעותי מסודר על ערכי הגורה, העם והארץ.

התנהגות הנוער הדתי מאלף שם שמים. הפריצות, אוסר הצניעות, אוסר הגיבור לערכי הגורה צוברים גאונה ומתפשטים כאש בשדה קוצים.

"התקופה - פרול מלמת העולם השנייה, מרכזי יהדות התערערו, ובארץ לא ידעו מה יהיה גורלנו. רבים מאוד היו אלה שלא האמינו ביכולת היצירה ובאפשרות התפתחותה. היה צורך במישהו שאמונתו אצקה שכל פלואה בגוואם א"י הרוח גייבט להצליח. על כן יצא הרב נריה עם אורגו קומץ צעירים ועשה את הצלתי מובן והצלתי (תפס על ידי רבים ולזבים)".

שאלו שוב את אותה השאלה, אך במקום לענות תשובה הקריאו את הקטעים על הרב נריה:

בן שלוש עשרה שנים נסע ללמוד בישיבה לצעירים במינסק. "הלימוד היה קשור עם מלחמה עקשנית, סבל ועוני", תיאר לימים הרב נריה. כיוון שנאלצו להקפיד על חשאיות גמורה למדו בעזרת הנשים בבית הכנסת, ואחד הנערים ישב ליד החלון - מכיט אם יש תנועה חשודה ואם מישהו זר עולה לישיבה. תנאי מחתרת אלה דרשו מסירות נפש גדולה מהר"מים ומהתלמידים. היה ברור שאם יתגלו צפוי להם עונש חמור כגלות למחנה כפייה בקור הנורא של סיביר. באחד הלילות הפתיע אותם קצין משטרה והם הוכרחו להתפזר. כך נסגרה הישיבה.

"זכות גדולה הייתה לי לצאת מרוסיה של סטלין לארץ ישראל בתקופה מאוד מתוחה ברוסיה, כשרק קשישים בודדים קבלו פספורט יציאה... נסעתי לארץ ישראל כמי שנוסע לקראת גאולתו, כמי שיוצא מן המצר אל הפדות. הלימוד בישיבה במחנת, הרעב המציק שבועות ארוכים והציפייה למימוש חלום העלייה לארץ לימדו את תכונות העקשנות, הדבקות במשימה והיכולת שלא להיכנע לקשיים חיצוניים. זה היה בית ספר מצוין לציונות דתית".

"הישיבה בכפר הרא"ה באה לפתור את בעיית הנוער שבא מהבתים של היישוב החדש", הסביר. "משנוכחנו לדעת שבשביל לרכז את הנוער הזה ולהכניסו לאוהלה של תורה יש לתת לו גם לימודי חול, הגענו בסופו של דבר למזיגה נכונה של לימודי קודש ולימודי חול, ששמרה על האופי הרוחני של הישיבה ועל הרמה התורתית שלה, ועם זאת שחררה את ההורים מהדאגה הטורדנית להמשך החיים במציאות הדורשת גם לימודים כלליים לשם הכנה לבעיות מחיה וכלכלה. נוצרה מזיגה טבעית של ערכים לאהבת תורה, לקיום מצוות, למידות טובות שבין אדם לחברו. ד' הצליח דרכנו והיום הטיפוס של בוגר ישיבת בני עקיבא הוא צעיר בריא בגופו וברוחו, פתוח לבעיות הציבור, משתתף בחיי הקהילה ולאט-לאט הופך להיות המסד של החיים הדתיים הפרטיים האיתנים ושל שותפות מלאה בחיים הדתיים והציבוריים של הקהילה והמדינה". בפיו של הרב נריה היה שגור המשפט "אנו רוצים לגדל צבר בלי קוצים". תלמיד ישיבה בן הארץ צריך להיות לבוש כבן הארץ, שותף למפעל הגדול של יישוב הארץ וביטחונה. סגנון דיבורו - כשל יתר בני הארץ. ועם זאת לומד תורה בשקידה, ברצינות, מתוך יראת שמים ויראת חטא. לזה מסוגלת רק תורת ארץ ישראל.

פתחו דיון:

- ← מה גרם לרב נריה להגיב כך לאתגרים שהיו אז?
- ← מה גרם לו לקום ולפעול כפי פעל?
- ← האם היו לו חששות?
- ← האם משהו מנע ממנו לפעול?
- ← האם העשייה שהצענו קרובה לדרך הפעולה שלו?
- ← מה הניע אותנו?
- ← מהם המחסומים העומדים בפנינו כשאנו באים לפעול במציאות בתחומים אלו ובכלל?
- ← מדוע יש פער בין צורת הפעולה שלו לשלנו?

ב. תכונות אז והיום

פזרו כרטיסיות עם תכונות ובקשו מהחברים לחלק אותן לשני טורים: התכונות שהובילו את הרב נריה והתכונות שמובילות אותנו: מאבק, חזון, שליחות, עצמה פנימית, אמונה, קשר לארץ ישראל, חיבור לעם ישראל, רצון לקדושה, חינוך, ציונות, נקמה, להט פנימי, ביטחון, אמונה, דרך התורה, נגרות, פחד מהעתיד, אומץ.

שאלו שאלה נוספת וקחו את הדיון למקום אישי ופנימי יותר:

- ← האם התכונות שהיו פעם עדיין נטועות בנו? מדוע?

ג. איך מבעירים אש של שליחות?

אחרי שנגעתם מעט בפערים ובמניעים לתגובה ובבחירת אופן הפעולה מול המציאות, עלו שלב ונסו להסביר שגם היום יש לנו כוח להיות אנשי חזון מול המציאות, לפקוח את העיניים ואת המחשבה ולהצליח להוביל שינוי משמעותי מתוך מסירות, נאמנות וחלוציות.

הקריאו את הקטע של מרים פרץ (בנספח) ושאלו את החברים:

- ← האם יש לנו כוח?
- ← מה מפתח מסירות?

← כיצד אנחנו יכולים להבעיר בעצמנו את אש השליחות, החזון והובלת המציאות אל מקום אחר, טוב יותר, וכיצד זה יכול להיות תלוי בנו?

כדאי לנסות להגיע לרעיונות ממשיים, הם מבעירים את החברים, נותנים להם היאחזות במשהו ממשי ומציאותי ומחברים אותם יותר לשורש החזון והעשייה. פשוט יותר לחבר למאבק ביטחוני, כי הצורך פשוט להבנה יותר מהריחוק מדרך התורה, אבל חשוב להצליח לקשר את התכונות הנפשיות בכלל ולא רק במאבק ספציפי בצבא ובמסירות נפש - "למות בעד ארצנו".

ד. דור נאמן ומסור

עלו שלב נוסף - חיבור הערכים שדיברנו עליהם אל מטרת התנועה. הקריאו את החלק בחוקה העוסק ב"חינוך דור מסור": "חינוך דור נאמן ומסור לתורתו, לעמו, לארצו ומדינתו, החי על עבודתו ברוח התורה, החותר לתיקון עולם במלכות שדי". הסבירו לחברים שתנועת בני עקיבא היא מקור לעשייה חלוצית ולמסירות ומנוע לעורר את לבבות הנוער, הילדים ועם ישראל כולו. תנו דוגמאות מעשיות לדברים שהתנועה עשתה בתגובה למציאות, לדוגמה פעילות למען העברת חוק "יום פצועי צה"ל", פעילות בני עקיבא העולמית לקירוב לבבות, עלייה וציונות, שינוי תאריך שבת הארגון כדי לחבר את התנועה כולה לחג הסיגד וכד'. כדאי להיכנס לאתר התנועה בתחום התקשורת ולהדפיס מקורות על עשייה תנועתית: <http://bneiakiva.org.il/tikshoret-2>

ה. סיכום

המציאות בוערת לנו מתחת לרגליים, ואנו נדרשים למצוא בנו את הכוח את החיות ואת האומץ לקום ולהיות אנשי חזון, למסור עצמנו על עשייה מתוך עצמה, גודל ושיוכות לשרשרת ארוכה של אנשים שלא עצמו עיניים מול המציאות והחליטו לעשות, ובכך שינו ומשנים את המציאות עד היום. התנועה היא המקום שטומן בנו את הערכים הללו מתוך החזון הכללי שבני עקיבא הציבה ומציבה, ויש לנו תפקיד היום להבין כיצד השליחות קשורה אלינו ואיך אנחנו מתחברים אליה ומקדמים אותה בלי חשש, בלי פחד, מתוך אומץ וחזון אמתיים.

נספחים לפעולה 1

דברי מרים פרץ, ערד יום העצמאות גש"ע

בני לא היו שומרי האמה, הם לא שמו ארד, אבל כשנדרש מהם להגן על עמם - לא היסטו, וכפי שאמרו: "צה הצור שלנו, אימא", תמיד עמדו בראש, תמיד הובילו, כי כך צריך להיות, כי כך צריך לעשות.

אוהבי גיים היו, רגזיים, אנשי מסד צנועים ובני גורה שלמדו להסתפק בחוקים והודות לה' על מה שיש.

גינכתי אותם להיות בני אדם טובים וישרים. בביגו של אירצ בני לא תמצאו צלצונץ האמה. אין טנקים, אין גיילים ואין רובים. ארבעת ילדיו גדלו על טוהר, גום ושמת גיים. אפילו השמות שברר ילדיו מבטאים את שמת הגיים שרצה להעניק לילדיו: אור גבש אוריאל בן ה-6 נקרא על שם אוריאל מתוך אמונה שיצא עלינו אור גבש; הול מרים, שיר ציון וילי בת עמי בת הגודשיים, שלא נכנה להכיר את אבא שלה.

הוא גינך אותם מינקות להיות בני אדם טובים. ראינו את הגינך הצה שזוף לאמר נפילת אירצ בני אויסף אקא אטיוו את אור גבש ביישוב עליו. על הכביש שבו הלכו הייתה אבן. אור גבש צעק לעברו של אויסף: אתה לא אבא שלי! נכון, ענה אויסף, אבל למה אתה אומר את צה? כי כשאבא שלי היה נוסף באוטו או הולך ברגל ורואה אבן באמצע הכביש, הוא היה עוצר ומציץ אותה כדי שאף אבא לא ייפגע. צה מה שאור גבש ינך מאבא שלו. דאגה לאמר, אכפתיות.

בהיותם גיים שכולים היו פטורים בני משרות קרבי, אך הם ראו בשרות הקרבי בצה"ל מצווה, נכוח גדולה, ייעוד ושלימות. לאמר נפילת אוריאל המליצו מפקדיו של אירצ אווטר על השרות המסוכן בסיירת, אבל אירצ לא הסכים. הוא ביקש להיות אומם ומפקד, להוביל גיילים.

במתימתי להיותם אוממים גמתי בפגד ובדעה, עין במר בוכה ולב שמת, אך גם התפאלתי לה', הדלקתי נרות, נעתי צדקה, נכיתי ושמת. שמת על הנכות הגדולה שנפלה במלך להיות שופטה בננין הארץ.

גיים ושבתות נותרתי בבית לבד כשהם אמה צה אבד צה, אם בעצה, אם בזבנון ואם בשומרון.

בכל מצלע או האמה גילתי שלט גדול על דלת ביתי: "כאן משרים בשורת משמות",

וכששבו בשלום כיבסתי את בגדי הצבא שלהם וגילתי אותם אראווה שכל העולם ידע: בני שבו בשלום.

הוצאתי להם מהדיימם וההרגליים את הקוצים שדקרו אותם, גשתי את פלציהם וזיכתי את ה' על כל קול שהיה בזופם, כמו שכתב בני אוריאל, "עם מכלול הקוצים והצמחים שנכנסו לי אולף אפשר להקים ערוזה של מטר על מטר, אבל אלו לא סגם קוצים, אלו קוצי ארץ ישראל". וידעתי כי מי שמי בארץ הצאת צריך לעצ אקבל באהבה את קוציה וייסוריה.

לא נכיתי כמותם והיוווד בארץ, אך נכיתי לשוב אירוסים שעליה אמה הוריי, אלב ונשמה, למקום הצדק והאור. נכיתי אראו את עמי שז מן האפר והעפר ומוצר למיות גיי גופש ועוז. נכיתי אראו את אוריאל ואירצ מתפאלים ליד הכותל המערבי. ראיני אותם צועדים במדי צה"ל, וראיני אותם עטופים בטלית ובדגל ישראל מובאים למנוחת עולמים. באותו מעמד גשתי את רוגו של עם ישראל שבה ומתעוררת לגיים.

הול ארונות בניי הבטתי לשמים וצעקתי בקול: "עם ישראל גיי! בניי, אהוביי! האיובים פגעו בזופכם אך לא בנשמתכם, לא ברופכם ולא ברוגו של עם ישראל, רוח הגבורה והמסירות, את הרוח הצאת לא שברו."

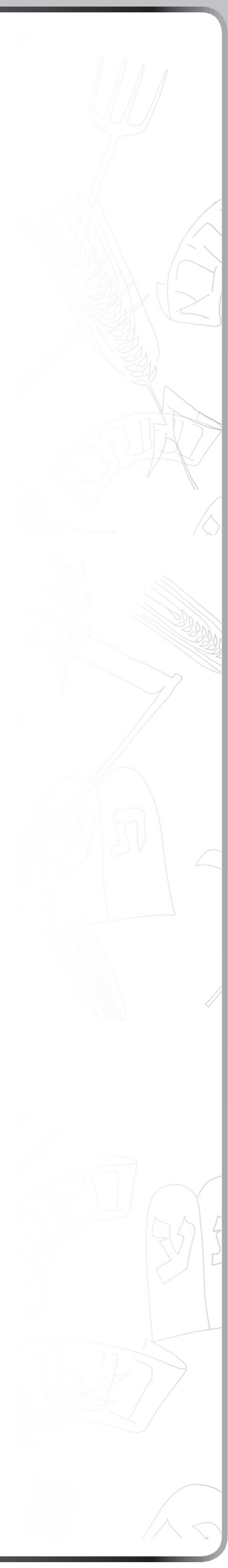
משפחות יקרתי!

אפלמים נבמה לנו כי קיומה של המדינה הוא דבר ברור ומובן מאולו, אך נפילתם של בנינו היא עבד כי האמבק המתמשק על קיומנו לא גמ.

בנינו הם צן נביר, דור גבש, דור התקומה שיובע מהי מדינה, מהי עצמאות. צה דור שזמר להגן על גירותו ומוכן להקריב את גייו למענה.

מדי לילה על מיטתו ביקש בני אירצ מהי "אנא אלוקים, עשה אותי כלי לשלימותך" אני כאן, אכל שלימות שגזיב לי.

נכות נפלה במלחה של משפתי להיות שופטה בהגנה על מדינת ישראל. וגם אם השכול היכה בי פלמיים - אינני נואשת! אמשיק למיות גיים משמעותיים של מסירות ונתינה, אמשיק להתפאל להי שיתן לי כוח למתן את ילדיו ולראות במופז נכדיי, לנכות אספר להם על אביהם אירצ ועל דודם אוריאל, על אוממי הגופש ועל העם המיועד שלנו.

פעולה 2: "לחפור, לחפור, במרץ" - על תורה, עבודה ומה שביניהם

מטרות הפעולה:

1. החברים יבינו את המושגים 'תורה' ו'עבודה' כפי שהם היום.
2. החברים יבינו מהו היחס הנכון בין תורה לעבודה בחיינו וינסו לפתח מחשבות חדשות לשילוב נושאים אלו בחייהם שלהם כבני נוער.

הקדמה:

לאחר שבנינו את הבסיס והבנו שיש לנו אחריות וכוח להיות אנשי חזון, ננסה לגעת באחת הנקודות המשמעותיות שהתנועה חרתה על דגלה, והיא היחס שבין תורה לעבודה. נתחיל עם יעקב ויצחק אבינו, שעסקו גם הם במושגי התורה והעבודה והיחס הנדרש ביניהם, נחבר אותם לימינו אנו וכמובן נקשר אותם אל תנועת בני עקיבא. בירור הנושא הספציפי הזה הוא חשוב ומסובך כאחד. הדיון על משמעויות התורה והעבודה כיום קיבלו גוון שונה מהיחס אליהם בעבר, ולכן הגדרת המושגים כקשורה לחיינו העכשוויים היא הבסיס להצלחה לגעת בחברים ולתת להם נקודות מחשבה כלפי דרך החיים שלהם.

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ חבל למתיחת הפס
- ☞ תמונות מודפסות של הדמויות (נספח)
- ☞ הדפסת הקטע על יעקב המיוחס לבעל חידושי הרי"מ
- ☞ הדפסת השאלה והתשובה מאתר כיפה
- ☞ הדפסת מכתב הרב קוק
- ☞ הדפסת השיר 'איזון'

מהלך הפעולה:

- א. משימות הדור
- ב. גישת יצחק אבינו לתורה ולעבודה
- ג. התורה והעבודה בחיי היום-יום שלנו
- ד. שילוב הערכים בדרכה של בני עקיבא
- ה. סיכום

א. משימות הדור

שחקו 'הפס' - מתחוקו על הרצפה ועל כולם לעמוד מצדדיו. הקריאו כמה אמירות, וכל מי שמסכים עם האמירה או חי לפיה יתקדם וייעמד על הפס. לפני כל אמירה יחזרו כולם לעמוד בצדיו.
האמירות:

אבלגי משימת הדור היא להקים בגי מדרש וללמוד גורה כנובד ראש

אבלגי משימת הדור היא יישב הארץ, מאבק לאומי ומאבק לשוויון ולגירוד גברתי

אבלגי אי-אפשר למוג בדרך של גורה ולדיין להציל אתהסג במאבק על הארץ

אגדים ובני ישיבות פושטים בכך שאינם מתגייסים, הגורה שלהם אינה מאנה עלינו

או יכולי לבגור בין קצונה ללימוד בישיבה (או בין שירות לאומי למדרשה), הייגי בוגר בצבא (בוגר בגירוד).

נסו להגיש את המושגים 'תורה' ו'עבודה' למציאות שלנו היום - פזרו על הרצפה תמונות של: אברך לומד תורה, חלוץ, קצין בצבא, חבר מחתרת, תלמיד בבית ספר, איש עסקים, רב, רכז בכני עקיבא, איש נותן פרח וכד' (נספח).
שאלו את החברים:

← מהי לדעתכם תורה כיום? מהי לדעתכם עבודה היום?

המטרה היא להפריך את הסטיגמה שהמושגים נוגעים רק למייבשי ביצות ולחברי מחתרות בעבר, ושגם היום יש נושאים רבים השייכים לתחום. גם קצין בצבא, מורה, חקלאי ביהודה ושומרון הוא איש עבודה, ורב, אברך ואנשי חינוך מבטאים את מושג התורה.

חשוב מאוד שהחברים יחשבו בעצמם מה לדעתם מבטאים המושגים היום; כל אחד יכול להתחבר לצדדים שונים שקרובים אליו יותר, וזה נפלא, העיקר ליישר קו עם הדרישה של המציאות מאתנו בימים אלו ולא להתרפק על מה שהיה בעבר.

ב. גישת יצחק אבינו לתורה ולעבודה

יעקב הוא דמות תנ"כית שכבר בימי בראשית שימשה מקור לדיון על היחס בין התורה לעבודה. בקשו מהחברים להקריא את הקטע שלהלן ופתחו סביבו דיון קצר על היחס הנגלה בין התורה לעבודה לפי יעקב ויצחק אבינו:

הנה יעקב אבינו היה 'איש תם יושב אהלים' על התורה ועל העבודה, ואם כן למה נתפעל יצחק ממה שעשו היה שואלו 'כיצד מעשרין את התבן', וכדומה? הרי אף אם עשו שאל זאת באמת ולא במרמה, במה נחשב דבר זה לעומת עבודת יעקב אבינו? אלא שיצחק היה סבור שיעקב הוא איש בטלן ואינו בקי ברמאות, וכמו שכתב רש"י: "איש תם - כלבו כן פיו, מי שאינו חריף לרמות קרוי תם", ולכן אין זו רבותא שהוא עוסק בתורה ובעבודה, אבל עשו היה 'איש שדה' ועוסק בענייני העולם, ואף על פי כן שאל 'כיצד מעשרין' וכו', על כן היה זה חשוב ליצחק יותר מעבודת יעקב הליכה בין עולמות - תורה ועבודה. ולפיכך כשבא עשו אחר כך וסיפר ליצחק את מעשה הערמה שעשה לו יעקב בברכות, אמר אז יצחק: עכשיו אני רואה שיעקב בקי בענייני רמאות עוד יותר ממך ואף על פי כן הוא עוסק יומם ולילה בתורה, אם כן הרי הוא חשוב יותר ממך לכן 'גם ברוך יהיה' (בעל חידושי הרי"מ, סיפור מפי חתנו).

← מה גרם ליצחק לברך את יעקב?

← מה היה השוני בין יעקב לעשיו?

← מתי היה ראוי יעקב לברכה?

← מה אנחנו יכולים ללמוד מכך על גישת יצחק לתורה ועבודה?

ג. התורה והעבודה בחיי היום-יום שלנו

הקריאו את השאלה שלהלן:

שאלה: שמעתי יותר פעם אגת שהגורה היא גורג גייס, כאומר היא מגלברג אל הגייס ומשלגבג בהס. זהו רעיון (פלא, אני מאוד מצדהה אגו. הוא גרס להעמקת הקשר שלי לגורה ולמצוות. אבל יש הכותב אגדות שאינן מסגדרות עם הגייס שלי. אולי אצל אגרים זה שונה, אבל אצלי הן מתנגשות עם הגייס ואני לא מגלברג איהן. מה לעשות? שמעתי פעם שהגורה נועדה לשרת את הגייס, ולא להפך. האם זה נכון?

שאלו:

← מה אתם חושבים על השאלה?

← האם אתם מזדהים אתה?

← האם התורה היא באמת תורת חיים? האם אתם מרגישים שהיא חלק רציף מחייכם?

← האם יש צורך להרגיש ככה?

הקריאו את התשובה:

תשובה: גורגנו היא גורג גייס. היא גורג גייס לא רק מפני שאנו מצווים לגיור גיי גורה ולא רק מפני שגורגנו המרכזי של גיינו הוא הגורה, אלא מפני שאנו מאמינים שיש לגורה זיקה עמוקה לגייס. היא אינה מנותקת מהם אלא משלגבג בהם ברמה הבסיסית ביותר. שני פנים לגורה. הפן האגד הוא שמימי. הגורה היא (שגבה ועליונה, מרגלפת העל האדם, שורשה בשמי השמים, היא "גזירת מלך" כאשורנו של המהר"ל). אך קיים גם פן שני. הגורה (פגשג עם האדם, עם הווייגו האנושי, עם הרגשותיו וכמהותיו. היא מגלברג עם האדם. אכן גדולי ישראל לא (מנעו ממנו טעמים פשוטים ו'אנושיים' למצוות. הם ידעו שמצוות הגורה מלאי סודות כמוסים שאין האדם מסוגל לשלוף, אבל הם רצו להדגיש שהגורה מגלברג עם הגייס, היא מסייעת לעיצוב (פגש בריאה ולבניין גברה תקינה, ואפילו דואגת לשמירת בריאות הגוף. רבים הגפלאו על טעמי המצוות ארמזים הכוללים (נימוקים ריאליים ואנושיים. לדוגמה, כגב הרמז"ם (ב'מורה נבוכים') שהגוף (אסור באכילה מפני שהוא מציק לבריאות. האם זהו כל טעם האיסור?! ודאי שלא. אבל הרמז"ם רצה להדגיש שהגורה היא גורג גייס, משלגבג אפילו עם גיי הגוף של האדם, על אגת כמה וכמה עם גיינו הנפשיים, השכליים והרגשיים. רעיון זה איננו רק אמירה עקרונית יפה. הראייה קוק צנ"ל סובר שהוא אובה. כאומר, האדם (בדש להרגיש שהגורה היא גורג גייס ולאוור את הקשר הטבעי של הגורה עם הגייס. הרב משגשג במונגים: מוסר טבעי או ידרך ארץ? וצו אשורנו: "המוסר בטבעיותו, בכל עומק הדב וכוורו האיתן מוכרס להיקבע בנפש ויהיה מצע לאורן ההשפעת הגדולה הזאת מכוונה של גורה" (אורות הגורה, יב). הרב מדגיש שצורך זה מגייס אל א"כ אל הגורה אלא א"כ אל דבר של גורה" (שם, שם, ג). כמוכן, קיימות רמות (נוספות של קיום הגורה, גורן (שגבוב ופלאוג, המבטאות את העיקרון שהמצוות הן "גזירת מלך" המתנגשות העל הארץ, אבל מדגיש הרב שיש לבסס אורן על אדני הארץ (שאל אג הרב, אגרי כיפה).

סיכום ביניים: מושגי 'תורה' ו'עבודה' אינם סותרים זה את זה, להפך - הם משלימים ומרחיבים זה את זה. האדם אינו יכול לחיות חיי מעשה משמעותיים ללא תורה שמלווה אותו, מעמיקה אותו, מעצימה ומכוונת, וכן אדם שלומד תורה אך אינו מגשים, בחיי היום-יום השוטפים שלו את מסירות העשייה, את המצוות, שהתורה אינה נעשית בשר מבשרו בטבעיות - גם הוא מחסיר חלק גדול מדרך החיים האמתית והמשמעותית.

ד. שילוב הערכים בדרך של בני עקיבא

הקריאו את המכתב שכתב הרב קוק לחברי התנועה באחד מכתוניה:

ב"ה. יום י"א אלגש (נסן גרז"ד. יקירי אצלי "בני עקיבא". על צרכם ויפגת (שמה ממקור ישראל). אביבי, ממעמקי הלב הנני שולח לכם אג הבטת הוקרת אכינוסכם היקר. גצקה מאד היא תקותי שאגם גבעו איך לשאוב ממעיני הישועה, שבכל

הם הולכים ונפתלים אישראל וארצו. ארזו ורזש אירזו, ארזו כל הסזוכים, המעצורים והצרות ברזו זגומר שהננו בצור גרז מכלל ישראל סזוכים כל כך מהם בצורק המעבר של הצמן הקשה הצה. מעינות האלה, גהיו אגם אגיי היקרים יודעים אקולט את הצוק ואת הטוהר, שבהם גכירו אהפולט יפה בין צרם אצרם, בין משקע צר שסערך הרזו מעלה בצפזו זבין גהליק של מי מנווגת המשיב נפש, אשר בהם יהיה גלוקם זבהה גהיו נולאים אומלץ עז כדי השפעה גמ כן על גוזים שונים, אהרטיב את יסוד ברזת גהיים אשר צור ישראל וזאלו גיי מופיע בה בעינים הולו על עס סזולתו. מרזי עקיבא אורן של ישראל אשר בשמו אגם נקראים בצגינג איגזכם, היו נא מכוונים אששג הסימנים המציינים אנו אדורז את קדושגו העליונה, שהם: ראשיג אהבז גורדה עז לכדי מסירז נפש של זבל זלגי זבוליי, הדעה היסודית שסם גהיים של האומה ומכזן גזולתה אין או גוכן אגר כי אם צגת גורדה שהיא "גיינו ואורק ימינו". השניג ההכללה "כולהו סגימגאה איזא דרזי עקיבא" פלגים רזים הולכים וצורמים, מעניגין, גוספגא, ספרי, ספרא וכו' זבל הכל זא מגוק אורן היס גזזול, גורזו הכולל של רזי עקיבא (עיינ סנהדרין פי"ז). גורדה גורז גיינו כל פלגיה המגלים ברזו וכל הפלגים המגלים בגיי האומה, ממנה הם צורמים, ואלגם עס מקודם הצרוק ארזג אנו נדרשים. נברך בגורדה גליה ונמצא את הארץ אשר אבדה אנו על אשר לא ברזו בגורדה גללה (עיינ בצא מציגא פי"ה). והשלישיג היא מדג רזי עקיבא המיוגדה, שהיא מעזורז עכשיו בצמן צמיגת הישועה, אהיוג אנו אאור עזום, געהזוז ומסירז אצק כל גצזן של גזולה וגליה אישראל וארצו. ודוקא מפני שהגצזן בשערו נכש, זבר כוכבא נפל ועמו נפל ישראל בצגינג אירזו האומית, בטוגים אנו כי גורז אמג אשר בפה קדוש יזוא גור אה, והגור הצה הולך זבא, ואל גקום פעמים צרה, ואל אגנס אגם ישראל מלמג קיומו ונצלו עז דור אגרון ועז בכלל. אכו אגים זבנים גביזים בזכ צה, בזכ די גזאל ישראל, אל ירק אצכם, אל גערצו מכל קולז של צווגז וקל גסים. די עמנו, זבשמו וגורזו נדיזו ונעשה גיל, אקרבז גזולתנו ופדוז נפשנו, בישע צור ישראל אשר הננו לעדי עז עמו וצמן מרעיו. בצרכה, גיים, שולם, גדוז רוז וקושט סלה. נאמן אהבזכם אברהם יצגק הכהן קוק (צעיגים שנה א, זוגרז א, גרז"ז).

← מה מחדד הרב קוק?

← כיצד דבר זה בא לידי ביטוי ברוח התנועה בהקמתה וכיצד היום?

ה. סיכום

השיר 'איזון' של חנן בן ארי מבטא באופן עמוק ויפה מאוד את הפערים בחיינו. שילוב התורה והעבודה אינו מתרחש רק בפער בין לימוד תורה בישיבה ליישוב הארץ; המאבק הפנימי דורש איזון כמעט בכל תחום בחיים. מתוך השיר נסו עם החברים להבין כיצד המושגים פוגשים אותנו כיום בפרט ובכלל, והאם אנחנו יכולים ליצור איזון אמיתי שיצליח להוביל אותנו לחיי תורה משמעותיים מספקים ומלאים ברוח עשייה לאומית.

איצון (אנן בן ארי)

מכל הזליוות מהן הזלתי
אפשר ליצור יבש
אפניסלון, הונגריה ופרס המתמשך
אני רוצה מיצון
הופך הפכים ליצון אבל בשביל שזה יהיה גלני
אני צריך כיוון...

הנפש לא פראייריג
ואת מה שמשבששסכך
ברבות השנים היא גלבה מתך עם ריבית של משכנתא
גאזן את הכוא
שלוט בלב עם המוח
ואת גוכו להשתגרר
ולצרום
ולאום...

אתה צריך אשפוז
אפוז
אמינו אל גהיה שזוז
גזוז
מן הזצצוז אל השמחה
מבידאון אלשייה
גצא מתוך ההפכה
משלבוז לגאולה
אתה צריך אשפוז

אני מושב שנלשיגי בינוני
דווקא אגרי שכבר משבגי שאני
מתלזה באופן לא צמני
באה המציאות ולזורה את ציכרוני
אני אדם, מלפך באגני ולפך אני אשז
הרוח המנשבגי בי קרירה
ככל מלב שמוסה אני לשמור על הזרוב
אני מקדים או מאגר בפשייה

אני צריך כיוון, איצון
כדי לצאת מהניוון
מינון
בין רוח-נפש-נשמה
בין הרצון אלשייה
אש-רוח-מים-אדמה
בין היראה לאהבה

האם אפשר להיות קדוש
ולישאר נורמלי?
להיות מופשי
בלי אלשות כל מה שבא לי
להתבגר
ולישאר טולי
להתאבד על האום באופן רציונלי
למצוא גירוש בשגרר הריפיט
לשים גמפושט ולצכור גיטכאית
ליצור פאנק-היפ-הופ ולשמור על הביט
ושלדיין יקראו לזה מוציקה יהודית?

נספחים לפעולה 2

"בכל תקופה ותקופה ישנה נקודה מיוחדת, שדרך הנקודה ההיא מאיר כל הטוב ומתוכה מתנוצצים כל קיומי התורה והמצוות שבתקופה ההיא..."

ובדור הגאולה הנקודה העיקרית היא ארץ ישראל וממנה נובע הכל, ומבלעדי ההיאחזות בה אין שום השפעה של קדושה בעולם,

ואין פלא שכל העמים רוצים לעכב בעד ביאתם של ישראל בארץ הקודש והתקשרותם בה, וכל כובד ההתנגדות שלהם היא בעיקר על הנקודה הזאת" (הרב חרל"פ, מעיני הישועה, עמ' קצו).

פתחו דיון:

← מה אתם חושבים על הקטעים?

← מה מוביל את מחשבת כל אחד מהצדדים?

← מדוע אנו רואים את יישוב הארץ כתחילת הגאולה?

← האם אנו מבינים את חשיבותה של ארץ ישראל בתהליך הגאולה?

← האם הארץ היא מקום יישוב פיזי לאומי בלבד או שיש בה גם קשר פנימי תהליכי עמוק לתקומת הנפש ורוח העם?

נסו להעמיק בחשיבות הקשר בין ארץ ישראל לעם ישראל בעזרת משל הכרם מספר הכוזרי:

אמר החבר: כך גם הרכם [= ההר שלכם] זה שאתם אומרים כי הכרם מצליח בו לולא היו נוטעים בו את הגפנים ועושים את כל מלאכת עבודת הכרם הדרושה לגידולם לא היה עושה ענבים והנה המעלה המיוחדת באה ראשונה לעם אשר הוא הסגולה והגרעין (כמו שהזכרתי למעלה) ואחרי זה יש גם לארץ חלק במעלה הזאת וכן למעשים ולמצוות התלויים בארץ שהם מעין עבודת הכרם לכרם, אולם שלא ככרם העושה ענבים גם במקום אחר אין עם הסגולה יכול להדבק בעניין האלוהי כי אם בארץ הזאת".

ריה"ל (רבי יהודה הלוי, מחבר ספר הכוזרי) אומר שכל גידול חקלאי זקוק לאדמה המתאימה לו. ביכולתו של הגידול לצמוח כראוי אך ורק כאשר האדמה שהוא צומח בה תואמת את צרכיו ואת תכונותיו הפנימיות. משל זה נוגע לקשר של עם ישראל עם ארץ ישראל. עם ישראל מתקיים באמת אך ורק מתוך התיישבותו בארץ ישראל ומתוך פיתוחה. יש יחס הדדי בין האדמה לגידול - וכך עם ישראל מפתח את ארץ ישראל והיא מפתחת אותו.

ג. מהי מדינת ישראל בשבילי?

שאלו את החברים:

← שאלו את החברים: מה לדעתכם צריך להיות היחס כלפי הממשלה?

"כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְכֶם לְאֶחְזָה וְנִתַּתִּי נַגַע צָרַעַת כְּכִית אֶרֶץ אֶחְזִיתְכֶם" (ויקרא יד, לד). מדוע צרעת הבית חלה רק בארץ אחוזתכם - בארץ ישראל? האם בלבנים, בעצים או בבטון של ארץ ישראל יש משהו שונה משאר הארצות? בסוגיות הגמרא מתחדד לנו הקשר של צרעת הבית לארץ ישראל. הגמרא בכבא קמא אומרת שירושלים אינה מטמאת בנגעים כיוון ששייכת לכלל. הגמרא במגילה מוסיפה על כך ואומרת שכל מקום ששייך לכלל או מקום מקודש אינו נטמא בנגעים, אלא רק מקום ששייך לפרט שייך בו נגע הצרעת. אם כן, מה ענין כלל ישראל לפרט הנגוע בצרעת? פרשיית צרעת הבית פותחת באותן מלים שפותחת פרשיית הביכורים 'כי תבאו', פרשייה שכל כולה הודאה ותודה לריבון של עולם. כל אדם מישראל מודה, כל שנה מחדש, על ידי הקראת הסיפור ההיסטורי של העם משעבוד מצרים לגאולה, למנוחה ולנחלה. נמצאים אנו בין ימים מיוחדים - פרשת השבוע שלנו נקראת בין יום השואה ליום הזיכרון, שלאחריהם מגיעה הבשורה על תחילתה של הגאולה - יום העצמאות. ימים אלו דורשים מאתנו חשבון נפש לאומי לאלו שמסרו את נפשם. נוטים אנו לא מעט פעמים לשכוח את מדינתנו בחומרה על ידי עין רעה, צרות עין ועד כדי לשון הרע על המדינה, מוסדותיה וראשיה. מרגישים אנו 'חופשי', כיוון שאין כאן בשר ודם שנפגע.

מרב מרמור וקיסורים על המדינה שוכחים אנו את הבשורה שהגיעה בהקמתה. צריכים אנו לזכור שאדם שלא יודע להכיר תודה, לפחות פעם בשנה, ולהעריך את מקומה של המדינה יכולה הצרעת להתבשל, להתגורר בלב, בגופו ובביתו, עד כדי כך שהיא תכלה כל חלקה טובה, ויכולה להביא להריסת הבניין (מתוך אתר 'נאמני תורה ועבודה').

← מה אפשר להבין מהקטע על היחס כלפי המדינה?

← האם יש גם צדדים חיוביים בממשל, בהנהגה? האם שבירת הכול תוביל לתוצאה חיובית יותר?

עניין הצרעת הוא עניין פרטי, וכאשר עם ישראל נמצא בארץ ישראל ביחד, ככלל, הצרעת אינו מטמאת אותו. פרשת הצרעת ופרשת הביכורים מתחילות באותן המילים, "כי תבואו" - ללמד אותנו את החשיבות של ההודאה והכרת הטוב גם כשעוד לא הכול מושלם. גם כאשר יש נגעים וקשיים בהתיישבות ובנחלה אנחנו צריכים לראות את השפע והטוב הגדולים שהורעפו עלינו עד היום. הצרעת מגיעה כאשר אדם אינו מצליח לראות את הטוב ומתמקד רק ברע, וגם כלפי המדינה יש צורך לעתים להתנתק מהרע ולהצליח להתמקד במה שטוב. לחידוד נוסף הקריאו גם את השו"ת של הרב אבינר:

שאלה: כתב שצריך לנהוג כבוד בממשל ישראל, אפילו שזוהר הרבה רע, כפי שאיזהו נהג כבוד באגא. היחס הכללי של איזהו לאגא הוא יחס של ניגון, והוא מצביע אג יחס של יהודים ארבים רבים, במצננו, אדינה. יש אהם טיפה של כבוד אדינה מצד דרך ארץ, אג היחס הכללי הוא של ריגון וניגון השקפתי, נפשי ומעשי. יש לציין שאין שאלתי דווקא על ממשל המערך, כי יש דברים רבים נגד הגורה גם בצמ הבניין היסודי של האדינה בצורה הנוכחית, כגון העובדה שערך הדמוקרטיה עומד מעל אוקי הגורה, והאדינה היא "ישראלית גילוניג" ואינה אגויג אוקי הגורה.

תשובה: איזהו הנביא לא נהג כלפי אגא רק דרך ארץ בעלמא, אלא רץ בפני מרכבו מיצרעאל עב הכרמל, ואצ"ל אהו מכך שלעולם צריכה להיות אימת מלכות. אלו הם דברים של טעם, כי אם כל אסרונוגיו של השלטון הישראלי, הוא עומד נגד אויבי עמנו שרצים לבולע אוננו. הוא המרכז אג כוח האומה, ולכן אין לצרוק בו אגן, אלא אדרבה אצק אוננו. נכון שיש בו יוש, כיון שסדר בו העיקר, שהוא הקשר אריבוננו של עולם. אג, אלו אנו אקצ' אג הענפים המגייבים האלה, אלא, אדרבה, להשקותם בלא גיים של גורה. כך ראינו שאיזהו הנביא היה מושק אג אגא כלפי מלכה, ואיבז הייגה מושכת כלפי מטה, ולו איזהו הנביא היה דומה אג הנפול אגר האגן, היה נופל אגמרי בכיוונה של איבז. אכן זו עבדוננו, אהצריק נשמה בגוק הגוף האומי.

ד. סיכום

עשו סבב לנסות לראות את הדברים הטובים שקרו במדינה ובממשלה עד היום. ארץ ישראל היא מקור הקודש, הבית והרוח הלאומית של עם ישראל, ויש לנו חובה היסטורית ודתית וקשר עמוק המחייב אותנו להילחם עליה. לא פעם אנו מוסתים מכל מיני גורמים המבלבלים אותנו וגורמים לנו לאבד את הדרך ואת האידאלים שאנו חיים, אך אנו צריכים לזכור מה המשימה שלנו, מה היחס שלנו כלפי הארץ, התורה והמדינה. נוסף על כך עלינו לראות את הצדדים החיוביים המתקדמים בתהליך הגאולה הארוך, להצליח לראות את הממשלה על כל חסרונותיה כחלק בלתי נפרד מהנסים הגדולים המתרחשים בתהליך הגאולה ולהמשיך להיאבק למען צדק מתוך אהבה גדולה, חשיבה עמוקה, קבלת אחריות והבנה.

פעולה 4: "המציאות דופקת על הדלת" על ערך הכלל והתמודדות של כוח ועשייה

מטרות הפעולה:

1. החברים יבטאו את התחושות שלהם באשר למצב הנוכחי וינסו להבין איך לנתבן למקום של עשייה וכוח.
2. החברים יתחברו מחדש לאידאלים ולדרך חיים עם משמעות.
3. החברים יבינו שכאשר אנחנו מחוברים למשהו גדול יותר ההתמודדות קלה ויש משמעות נוספת לכל מה שמתרחש.
4. החברים ינסו לחשוב על פתרונות מעשיים ואף יבינו שהם יכול להשתתף במיזמים רבים שבני עקיבא מובילה במגוון תחומים.

הקדמה:

נתעמק בחשיבות היותנו חלק מכלל, במאבק במציאות של פחד וטרור ובעשייה לאומית-חברתית המשמשת דרך התמודדות נכונה וטובה למציאות היום.

הרחבה לרכזים:

המטרה העמוקה של הפעולה היא לעורר את החברים להבין כיצד עלינו לפעול במציאות שלכאורה אין לנו שליטה עליה. ערכים ואידאלים הנוכעים באמת ומתוך אחדות משמשים לא פעם כוח עצום לא פחות מחייל, משוטר או מראש ממסלה. ההבנה שאנחנו שותפים ושיש לנו משימה לשמור על הרוח היא הבנה שחשוב לעודד ולעורר.

הכנות וציוד נדרש:

✿ כתבות מודפסות או גזרות מהימים האחרונים

מהלך הפעולה:

- א. חיים של שליחות
- ב. עשייה משמעותית בבני עקיבא
- ג. סיכום

א. חיים של שליחות

פזרו על הרצפה כמה כתבות עיתון מהימים האחרונים ושאלו את החברים אילו חששות הכתבות והתמונות מעלים בהם; מה מלווה אותם ברצף היום-יום והאם חשבו פעם מה אפשר לעשות מול זה.

העלו את השאלה: עד היכן המאבק? האם אנו חייבים להקריב את נפשנו על ארץ ישראל? האם זה אופי המאבק, מסירות חיים, או שגם חיים של שליחות, ערכים ואידאליים הם כלי במאבק לתקומת העם כמצב לאומי מאתגר כזה? האם יציאה לצמתים, חלוקת ממתקים לחיילים, הסתובבות ברחובות למרות הפחד נחשבות מאבק? הקריאו את הקטע של הרב יהודה זולדן:

לכל דור יש את חלוציו שלו. החלוצים הם אלה שהולכים ראשונים לפני המחנה, מתוך תחושה של שליחות. הם המתחילים, הם אלו אשר חורשים את התלמים הראשונים, ואחריהם באים רבים אחרים. הברון רוטשילד יזם הקמת מושבות בארץ ישראל (פתח תקווה, זיכרון יעקב, רחובות ועוד). התנאים אז היו קשים, שררו בארץ מחלות ומגפות, ואף על פי כן לא נמנעו החלוצים להקים את המושבות הללו, וכיום הן הפכו לערים גדולות וחשובות.

זו הייתה הדרך גם לאחר קום המדינה. הנהגת המדינה עזרה לתנועות התיישבותיות שונות, תנועות נוער ועוד, להקים מקומות יישוב חדשים בארץ ישראל: בנגב, בעמק ובגליל, ולאחר מלחמת ששת הימים (ומלחמת יום כיפור) - גם ביהודה, בשומרון, בחבל עזה, בסיני וברמת הגולן.

כל מתיישבי ארץ ישראל, גם אלה אשר סיכנו את חייהם לשם כך, פעלו ופועלים מכוח אותה שליחות שנצטווה בה העברי הראשון, אברהם אבינו: "לך לך מארצך... אל הארץ אשר אראך" (בראשית יב, א). אותה שליחות היסטורית שהוטלה על אברהם ממשיכה גם בדורות שבאו אחריו. בדורותינו קמו קבוצות שונות שיישבו את ארץ ישראל במסירות נפש אמתית על אף ריחוקם מחיי תורה ומצוות.

בזו ארץ ישראל רואים את עצמם כשליחים של עם ישראל לדורותיו: אלו שכבר הלכו לעולמם ואלו שעדיין לא נולדו. הם מיישבים את הארץ כשליחי ציבור, לא לשם מילוי שאיפות אישיות-פרטיות. מסירות נפשם נובעת מתוך ראייה לאומית-ציבורית, ואשר על כן הם מוכנים גם לסכן את נפשם לצורך העניין. אין זה נכון להציב את העניין מתוך נקודת המבט כאילו "אדמות קדושות יותר מחיי אדם". חיי האדם הם אינם (רק) הפעילויות הפיזיולוגיות או הביולוגיות שבגופו. לחיי אדם יש ערך מפני שאת חייו הוא ממלא בערכים, במשימות ובאתגרים. לא חיים על מנת לחיות - חיים למען ערכים. ערכים לאומיים ונצחיים הם בדרגה גבוהה יותר מחיי הפרט, עם כל החשיבות והקדושה שיש בהם.

אדם, כפרט, אינו חייב להביא את עצמו לסכנת נפשות מוכחת בעליל, לשם קיום מצוות יישוב ארץ ישראל. אי אפשר גם לכפות אותו לקיים מצווה זו. ההחלטה אם להיכנס לרמת סיכון גבוהה יותר לשם יישוב ארץ ישראל ובניינה דורשת בשלות נפשית ובגרות אידיאולוגית, והיא החלטה אישית. מי שאינו מסוגל לחיות במקומות הללו בדווקא - אינו חייב לעשות זאת, ויכול הוא לגור במקומות אחרים ברחבי ארץ ישראל, שבהם נוח יותר לחיות ופחות מסוכן. אין אנו מצוויים שלא לחיות כדי שנזכה בארץ החיים; אבל כשאין ברירה, כשהדבר נחוץ לצורך מימוש יעדיו של העם בארץ, יש לקחת בחשבון שזה אכן יכול לקרות. ארץ ישראל היא ארץ החיים, היא ארץ הייעוד, ומטרת המצווה היא שעם ישראל יחיה בה את חיי השלמים והאידיאליים. רק בארץ ישראל הדבר אפשרי. "אתהלך לפני ה' בארצות החיים" - זו ארץ ישראל.

נסו לעלות שלב ולהבין מה חשיבות החיבור של היחיד בתוך הכלל:

עם ישראל נמשל לגוף וכל יחיד נמשל לאיבר קטן בו. כשם שכדי שהגוף ינוע קדימה נצרך שכולו יבא, כך גם, כדי שכל עם ישראל ימשיך להתקדם לקראת בואו של משיח נצרך שכולם יגיעו למדרגה הנכונה ('אם הבנים שמחה', הרב יששכר דב טיכטל זצ"ל).

ב. עשייה משמעותית בבני עקיבא

לאחר הבנה שיש ערך רחב ועמוק יותר למציאות חיים ומאבק לאומי כללי, וכן שחינו הם חיי כלל מתוך עצמה ואידאל של

פרטים, נסו לעלות שלב ולהעלות את הרוח האישית והלאומית ולהתחבר לעשייה משמעותית.

שאלו את החברים: מה היה עושה לכם טוב במציאות הזו? כיצד אתם יכולים לבצע פעולות של הרמת הרוח? האם יש דרך לבצע מאבק רוח עצמתי שיחזיר לנו את הגאווה הלאומית, את האומץ ואת ההבנה שאנו חיים במהלך גדול הרבה יותר?

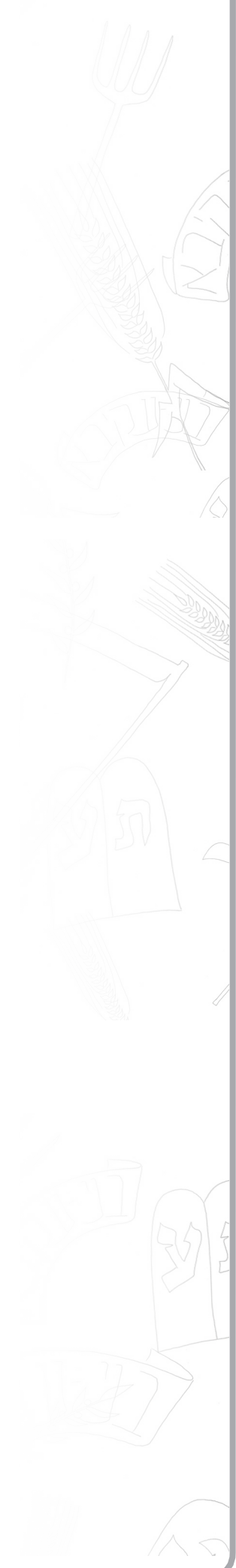
לאחר שהעלו רעיונות חברו את הרוח לכני עקיבא - ספרו קצת על דברים שבני עקיבא עושים כתשובה למאבק בגל הטרור ובמצב הלאומי:

- ❁ תכנית עמישב - קליטת עלייה, בעיקר מצרפת, מתוך הבנה שיש צורך בקירוב לבבות ובחיזוק העלייה.
- ❁ מחלקת מעורבות חברתית נותנת מענה לסניפי העדה האתיופית מתוך ניסיון לחבר בין קצוות אוכלוסייה, להרבות את האהבה ולחזק את האחדות הלאומית בעם ישראל.
- ❁ מיזמים קצרים להעלאת הרוח הלאומית - נסיעה עם דגלים ברכבת, חיזוק ושלטים בצמתים, חלוקת מכתבים ותה לחיילים בצמתים בארץ, מליאת הנהלה בצומת הגוש בשבוע שהיו בו פיגועים.
- ❁ פעילות למען העברת חוק 'יום פצועי צה"ל' והכנסתו ללוח השנה הלאומי מתוך הבנה שלאנשים המתמודדים יום-יום עם פציעות שנפצעו למען המולדת מגיעה הערכה והוקרה מהעם.
- ❁ הקמת תאטרון השחר - תאטרון של חברים בפרויקט השחר (לפיתוח מנהיגות בקרב העדה האתיופית), המעלה הצגות על סיפורי עליית אתיופיה לארץ וההתמודדויות לפני העלייה, תוך כדי העלייה והיום.
- ❁ עלייה תנועתית לביריה ומסע בעקבות שיירת ה"ה מדי שנה בשנה כדי להנציח את הנופלים ולהאדיר את גבורת האנשים אשר נלחמו על ארצנו בעבר, ולטעת בנוער את הכוח והמוטיבציה לפעול היום.

ג. סיכום

אנשים בכל העולם איבדו שינה כי שלושה נערים לא חזרו הביתה. יש כאן הרבה עוולות לתקן, פצעים לרפא וקרעים לחבר, יש כאבים ועלכונות ישנים וחדשים. ידינו מלאות עבודה, 'ציון במשפט תיפדה ושביה בצדקה', אבל ראינו את העם הזה במיטבו, ראינו למה אנחנו מסוגלים, "יש לנו פה עתיד משותף וטוב ביחד (רחלי פרנקל).

עם ישראל הוא עם של אחדות, והערכים המובילים אותנו, הרוח הלאומית, הכוח שבמעשים הקטנים - הם המאבק האולטימטיבי שלנו בגל הטרור הנוכחי. אסור לנו לשבת חסרי מעש ומפוחדים, עלינו להתחבר לכלל ישראל, לבחור בעשייה ולהוסיף אור בכל דבר קטן; עלינו לקדש את חיי עם ישראל, לקדש את חיי הכלל מתוך קדושת חיי הפרט ולהאמין שיחד אנחנו יכולים לנצח הכול.

פעולה 5: "להיות גדולים כשלא רואים אותנו" - על פשטות הליכות, צניעות ודרך ארץ

מטרות הפעולה:

1. החברים ייפגשו עם מושג הענווה וינסו להבין מהי ענווה נכונה וכיצד יש להתייחס לענווה ולגאווה, שלכאורה סותרות זו את זו.
2. החברים יבינו מדוע הענווה היא תכונה כה חשובה וכיצד פשטות מתחברת למושג הענווה וגם עומדת כתכונה חשובה ומיוחדת בפני עצמה.
3. החברים ייפגשו עם תכונות בסיס המלוות אותנו לאורך כל חייו ומשמשות מקור לעשייה אמתית ומשמעותית.

הקדמה:

ננסה לגעת בערך נוסף משמעותי המלווה אותנו לאורך כל חייו ומשמש בסיס לקיום חיי כלל ופרט תקינים, משמעותיים ועמוקים. נדבר על צניעות, פשטות וענווה; ננסה להבין מה הם בדיוק אומרים וכיצד הם קשורים לחיינו, וכן ללמוד מדמויות מהתנ"ך על ענווה והתבטלות, ומתוך כך ננסה להבין מדוע חרתה התנועה ערכים אלו על דגלה.

הכנות וציוד נדרש:

- ☞ כרטיסיות תמונות
- ☞ משפטי פשטות
- ☞ צ'ופר - הקטע של הרב סבתו

מהלך הפעולה:

- א. מהי ענווה?
- ב. מהי פשטות?
- ג. סיכום

א. מהי ענווה?

שחקו את משחק 'העידוד' - כולם יצעדו בחדר, וכל אחד יקרא בקול בשמו בקריאות עידוד. מחאו כף, וכל זוג חברים שייפגש יתחרה ב'אבן, נייר ומספריים'. המפסיד יעבור לצעוד מאחורי המנצח ויעודד אותו. כך חוזר חלילה עד שכולם מעודדים חבר אחד.

שאלו את החברים:

← איך הרגשתם כשעוד אנשים עודדו אתכם?

← איך זה להיות מעודדים?

הניחו על הרצפה כרטיסיות עם תמונות (נספח) ובקשו מכל אחד לקחת תמונה שלדעתו מבטאת את תכונת הענוה והצניעות, ולמק מדוע.

למדו מעט מדמויות עונותיות מהתנ"ך. תכונת הענוה היא תכונה הנטועה בכל אחד מעם ישראל בעצם היותו יהודי. מבאר הרב יורם אליהו, במאמרו "ענוה- תכונה ישראלית" באתר ערוץ מאיר:

מול טענתם של קרח ועדתו על משה ואהרן "ומדוע תתנשאו על קהל ה'", מעידה התורה על משה רבנו "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה" (במדבר יב, ג). ענוה זו מתבטאת גם בדבריו בפרשתנו, "לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעותי אחד מהם", אף שהיה מגיע למשה לקבל רכב והוצאותיו בתוקף היותו מנהיג הציבור, הוא לא ניצל את מעמדו והשתמש רק ברכושו הפרטי וכך שירת את הציבור (ומכאן מוסר השכל למנהיגים בימינו). חכמינו לימדונו שמידת הענוה היא מתכונתם של עם ישראל. "אמר הקב"ה לישראל חושקני בכם שאפילו בשעה שאני משפיע עליכם גדולה אתם ממעטין עצמכם לפני. נתתי גדולה לאברהם, אמר לפני 'ואנכי עפר ואפר', למשה ואהרן ואמרו 'ונחנו מה?' לדוד אמר 'ואנכי תולעת ולא איש' " (חולין פט ע"א). מבאר הרצי"ה שיש כאן הדרגה, שאכן שלושתם ענוים, אך כפי גודל הכלליות הישראלית של האישיות, כך גודל הענוה. אברהם עדיין אינו כלל ישראל ולכן הביטוי ואנכי עפר ואפר הוא אכן ביטוי חריף של ענוה "אבל בכל זאת יש מקום לדון בו, זה בכל זאת משהו. למעלה מזה הענוה של משה רבינו האומר 'ונחנו מה', יש בו, במשה, ביטוי יותר חריף של ביטול המציאות, וזה נובע מכך שמשה רבינו שקול כנגד כל ישראל וככל שמתגלה יותר עם ישראל יש יותר ענוה. על גבי כולם עומד דוד המלך שהוא כלל-כלל ישראל. בדוד מתגבשת ומתעצמת המציאות הכלל ישראלית, המדינית, הממלכתית, ולכן ביטוי הענוה שלו חריף עוד יותר 'ואנכי תולעת ולא איש' זו שלילת היותו איש, הופעת מציאות אחרת" (שיחות הרצי"ה על ספר שמות, עמ' 289)

← האם ענוה וגאווה סותרות זו את זו?

← מהי הבעיה בגאווה?

← מהי הבעיה בענוה שאיננה נכונה?

הקריאו את הקטע שלהלן, שכתב הרב קוק, כדי לחדד את הדין:

"רעה חולה היא, כשרגש המוסרי מתעדר יותר מדי, עד שלא די שהוא משמש בתור כח עוצר, בבא תור המעשה שלא תשולח יד לעשות רע, אלא הוא מאיים תמיד ביראת עוונות, הסובכים את האדם, במעשה ובמחשבה. הפחד הנפרז מכל חטא, מאבד טובו של האדם, ועושה אותו למין ברייה שפלה, שאינה עושה דבר כי אם שוכבת ורועדת. האדם צריך להאמין בחייו, להאמין בכוחו החומרי, ובכוחו המוסרי יחד".

עבודה מוסרית ויראת שמים לובשות שני פנים: הן יכולות להביא את האדם לשיא ברכתה של האמונה, אולם הן יכולות להיהפך לרעה חולה מדכאת ועוצרת. לפיכך, הנזק שמידת הענוה המזויפת עשויה לגרום הוא ברור:

"הענוה היא מידה טובה, כשיודע עניין הענוה ומושגה היטב ויודע איך להתנהג בה ולהכניסה בנפשו. אבל בהשקפה שטחית תימשך אחרי מידת הענוה מידת העיצוב, מפני שציון החיצוני הוא קרוב זה לזה... (מוסר אביך, עמ' סג).

"הענוה באה אחרי ידיעתו שאין עניינו בעצמו ראוי אל שום גדולה וכל גדולה וטובה שתגיעהו היא חסד ה' יתברך עליו. אז יהיה שפל בעיניו ונגרע בערכו אבל עצב לא ידע רק ישמח במנת גורלו ומעט הטוב אשר ימצא בעצמו יודה לה' חסדו עליו" (מוסר אביך עמ' סוד), ודבר זה, מוסיף הרב ללמד, ירז אותו לקנות עוד מעלות ומידות חשובות שאחרי שהוא רואה שלמרות שהוא לא ראוי ה' מזכה אותו בדברים טובים כאלה אזי בוודאי ה' יזכה אותו לקנות עוד מעלות גדולות ונפלאות מאלה (ע"פ מוסר אביך שם).

- ← מה הרב מסביר על גאוה וענוה?
- ← מדוע בכלל נדרשת ענוה?
- ← במה תורמת לנו הענוה בחיי היום-יום?
- ← למה היא נחוצה? מה היא מפתחת בנו?

קראו את הקטע ופתחו דיון:

ללמדך, שכל המשפיל עצמו הקדוש ברוך הוא מגביו, וכל המגביה עצמו הקדוש ברוך הוא משפילו. כל המחזר על הגדולה - גדולה בורחת ממנו, וכל הבורח מן הגדולה - גדולה מחזרת אחריו. וכל הדוחק את השעה - שעה דוחקתו. וכל הנדחה מפני שעה - שעה עומדת לו (עירובין יג ע"ב).

ב. מהי פשטות?

לפני שנים מספר ניסו להוציא תכנית מציאות שבה חוזרים בני שלוש משפחות וקבוצת צעירים אל ימי העלייה הראשונה כדי לבחון האם הם מסוגלים להתמודד עם התנאים שהיו כאן פעם ולראות מה הם ילמדו בדרך על עצמם ועל המשפחה שלהם (בלי חשמל, מים ותרופות, בלבוש של פעם). התכנית אומנם שודרה, אך המתמודדים כמעט שלא החזיקו מעמד בתנאים הללו. הרבה פרשו במהלך הצילומים, נשברו ולא הצליחו להבין כיצד אפשר לחיות בתנאים הללו. שאלו את החברים: למה היה להם קשה כל כך לחיות כך? אלו רק שבועות אחדים! היו אנשים שחיו כך את כל חייהם! פזרו את המשפטים שלהלן על הרצפה ושאלו את החברים מה משותף למושג 'פשטות'. נסו להגדיר יחד מהי פשטות:

"האמת (מה) היא גמיש בפשטות ולא בהכפלה ונסיבות של דברים" (אייציק ניוטון, פיזיקאי ומתמטיקאי אנגלי, 1643-1727)
המדענים הגדולים בכל הזמנים

"איזהו עשיר? השמח בארץ" (אבות ד, א)

"היו ימים שהלכנו בארץ בראש וימים בדרך האפורה והמסולפת של ארץ ישראל. היה ערך למסור ולקרר אלמנח הנרכש בזה. את מקום פשטות הגייה אלמנח ירש שיאון המותרות אלמנח הגס" (אייזיק גורי, משורר, סופר, פזמונאי, עיתונאי ויוצר קולנוע ישראלי)

"אם אינך יכול להסביר את זה בפשטות, סימן שאינך מבין את זה טוב מספיק" (אלברט איינשטיין, יהודי ליובלין, מדען וממציא)
המדענים הגדולים בכל הזמנים

פשטות היא התמקדות במשהו טבעי, פנימי, שאינו מושפע מגורמים חיצוניים, מתחרות, מהישגיות ומהשוואה. פשטות היא היכולת להבין מי אנו, מהם הכוחות שלנו ולמה אנו באמת זקוקים בחיינו כדי להיות מאושרים. פשטות היא להבין שהאושר, השמחה וההצלחה תלויים בהחלטה ובגישה שלנו, ואילו תחרויות ומרדף אחרי כסף, כבוד, מעמד מובילים לעצב, למרמור ולהחמצת החיים.

ג. סיכום

הענוה טבועה בנו בעצם היותנו יהודים, והיא בסיס לקיום חיים ערכיים, אידאליים ומחברים לתורה ולקב"ה. אל לנו לשכוח מה הכוח הטמון בנו, אך עלינו לזכור מאיפה הגענו ולאן אנו הולכים ולהבין שאנחנו חלק מכלל רחב ועצום. הפשטות היא היכולת שלנו להסיר את המסכות החיצוניות, להצליח להבין מה חשוב באמת ולחיות ולפעול מתוך מקום של חיבור אמתי לעצמנו, בלי יותר מדי רעש וצלצולים.

הענוה והחיים בפשטות אמיתית הם בסיס לחיי קדושה ועשייה, ובלעדיהם החברה לוקה בחוסר שוויון ונמלאת תככים ומזימות; הכול רודפים אחר הצלחה וכבוד, ערכים אנושיים ומוסריים נעשים נחלת המעט ואנו מאבדים את כוחנו כעם

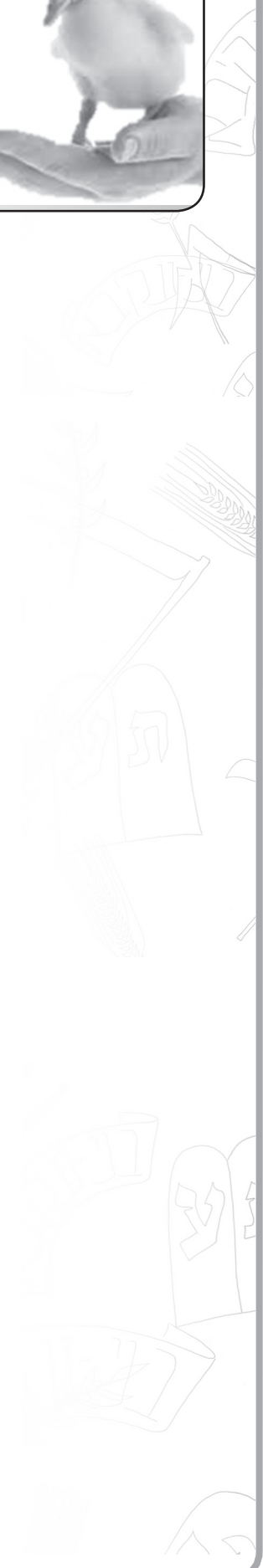
וכאנשים. כיהודים וכאנשים ערכיים רואים חשיבות הגדולה בלהיות 'אנשי אמת' - אנשים הפועלים כחלק מהעולם בפשטות, בשקט ובענווה.

הקריאו את הקטע שלהלן, שכתב הרב סבתו:

מכאן שיש אנשים ויש מעשים. יש מעשים גדולים ועושים אותם אנשים גדולים בשעות גדולות והכול יודעים עליהם, ויש מעשים שנראים קטנים ועושים אותם בשעות קטנות של ימים פשוטים אבל באמת הם המעשים הגדולים והם המעידים מה הוא האדם לעולם הבא (הרב חיים סבתו, תיאום כוונות עמ' 67).

נספחים לפעולה 1

פעולה 6: "עוד נמשכת השרשרת לדורי דורות" - ללבוש חולצת תנועה גם בפנסיה

מטרות הפעולה:

1. החברים יחושו שהמערך נתן להם כלים ונקודות למחשבה על הערכים בחייהם ועל החיבור לבני עקיבא.
2. החברים יבינו שאידאליים אינם נעלמים, וגם לאחר סיום ההשתתפות כחניכים בתנועה יש עוד משימות רבות שאפשר להשתלב בהן במהלך החיים - בתנועה ומחוצה לה.
3. החברים ירצו לחיות חיי מעשה משמעותיים וערכיים.

הקדמה:

אחרי שנגענו בערכים האמורים להוביל אותנו בחיים, ננסה לקבוע את היתד עמוק בנפש, ועם החברים נבין שהשליחות שבני עקיבא מציגה היא משימת חיים ואינה נגמרת לאחר השתתפות בפעילות השוטפת של שמונה השנים כחניכי חבריא א וכחברי חבריא ב. דווקא עכשיו, כשאנחנו קרובים ליציאה לחיים עצמאיים ובוגרים, נבהיר שבני עקיבא אינה מילה גסה אלא בסיס משמעותי לחיבור תמידי ורצף של חיי עשייה, שליחות, עצמה וגודל, וכן שבני עקיבא מציעה כיום מגוון תחומי עשייה גם לאחר סיום לימודי התיכון ושאלו יכולים למלא תפקידים משמעותיים בערכים אלו גם בחיינו כבוגרים.

הכנות וציוד נדרש:

✿ כרטיסיות מחלקות התנועה

✿ כרטיסיות תכונות

מהלך הפעולה:

א. תנועה לחיים

ב. העולם שייך לצעירים

ג. סיכום

א. תנועה לחיים

חלקו לחברים כרטיסיות שבכל אחת מהן רשום שם של מחלקה בבני עקיבא. בקשו מהחברים לחשוב מה עושים לדעתם במחלקה זו ועל מי הם משפיעים (גילים, אוכלוסיות וכדו'). אחרי שהם יציעו את ההצעות הקריאו במשפט קצר מה כל מחלקה עושה:

הגשמה -

אגף הגשמה מחדש ומפתח בשנים האחרונות פיתוח ניכר ורחב היקף של תחום ההגשמה הבוגרת בתנועה, בחבראי ב ו-ג.

תנועת בני עקיבא קוראת לבוגריה להמשיך ולהיות חברים בתנועה כבוגרים ולהשתתף בעשייה החברתית למען עם ישראל מתוך שילוב למידה והעצמה אישית.

תחת האגף פועלות תכניות הגשמה שונות ומגוונות המיועדות לחברי התנועה מכיתה יב ומעלה. מגוון האפשרויות מאפשר התאמה איכותית ליכולות כל בוגר, רצונותיו ואמונותיו.

מעורבות חברתית -

פעילי המחלקה פועלים ומפעילים את שותפיהם הרבים בתנועה למען משימות לאומיות רבות ומגוונות, ובכללן שילוב חברתי ואידאולוגי של קבוצות שונות באוכלוסייה, יצירת מענה הולם וראוי בשטח לתפיסת העולם של 'תנועה של עם' וכו'.

המטרות:

- שילוב ילדים ונוער עולים ובני עולים כחברים מן המניין בסניפי התנועה.
- קירוב ילדים ונוער עולים חדשים ליהדות, לדת ולערכי התנועה.
- יצירת קבוצות מנהיגות בקרב נוער יוצאי אתיופיה וכן לנוער מהשכונות ומהפריפריה.
- טיפוח מודעות ומיומנות של חברי בני עקיבא לקליטת עלייה בפרט ולמעורבות חברתית בכלל.
- פיתוח תודעה בקרב פעילי התנועה, מדריכה וחניכיה ביחסם אל השונה מהם, ושילוב ראוי של כלל החברים בעלי הצרכים המיוחדים בפעילות הקונוונציונלית.

חינוך והדרכה -

מחלקת ההדרכה של בני עקיבא נוגעת בנקודת הליבה של תנועת הנוער - התהליך החינוכי. מטרת העל שהעמידה המחלקה לנגד עיניה היא כדברי הרב קוק: "לכנות את ההכרות המזעזעות את הרצון".

מתוך ההבנה שתנועת בני עקיבא היא אש בוערת באידאל גדול אנו רואים בתפקידנו את הבערת האש על ידי תוכן רוחני ומעשי שיגרום לתנועה ולנוער לחולל מהפכות בעצמו, בתנועתו ובעמו.

מחלקת חבראי ב -

מחלקה העוסקת בחברי כיתה ט-יב, מקדמת עשייה לאומית וחברתית, לימוד עצמי פנימי וחיצוני מעמיק ומימוש ערכי התנועה בעשייה.

בני עקיבא העולמית -

בני עקיבא מפעילה בתפוצות תנועת-בת ששמה בני עקיבא העולמית, שבמטרותיה בניית מנהיגות יהודית צעירה בקהילות בתפוצות, עידוד לעלייה לארץ ישראל ומניעת התבוללות.

תנועת הבוגרים -

תנועת הבוגרים של בני עקיבא הוקמה בשנת 2010 ולמעשה נמנים עמה כלל בוגרים התנועה. את תנועת הבוגרים הקימו בוגרי התנועה כדי לאגד את כלל בוגרי התנועה המעוניינים להמשיך בעשייה אידאליסטית כבוגרים ולהגשים את החזון שגדלו עליו כשהיו נערים ולספק לכל המעוניין זירה מתאימה ומסודרת ללימוד ולעשייה ערכית המתאימה לגילו. המחלקה פועלת כגרעיני סטודנטים וכגרעיני משפחות ברחבי הארץ, כל זאת במסגרת הרחבה של בני עקיבא, על כל המשתמע מכך. תוך כדי הקמתה הבינו פעילי התנועה כי פרט לצרכים הנזכרים לעיל יש גם חיסרון תרבותי בחברה הדתית-לאומית, ולכן חרתה על דגלה לייצר תרבות פנאי ההולמת את ערכי התנועה, והיא עושה זאת באמצעות אירועי תרבות סביב מעגל השנה ובכלל.

מחלקת חינוך מיוחד -

המחלקה קמה כדי לקדם את שילוב בעלי המוגבלות בקהילה וכדי לתת מענה לצרכים הייחודיים של הילדים והנערים בתנועות הנוער. המחלקה אחראית לשבטי יובל ברחבי הארץ, והחניכים משולבים בשבטים 'רגילים'. המפעלים מונגשים לחברים בעלי צרכים מיוחדים ויש הכשרה תנועתית לרכזים.

ב. העולם שייך לבוגרים

חלקו כרטיסיות עם תכונות ובקשו מהחברים למיין אותן לתכונות המתאימות לבוגרים ותכונות שמתאימות לנוער: שאפתנות, קלילות, להט, דבקות במטרה, התמדה, יציבות, החלטיות, שיקול דעת, רצינות, תעוזה, יושר, פתיחות מחשבתית, אופטימיות, אחריות, קור רוח, חכמת חיים, אותנטיות, גמישות, תמימות, מרדנות, סקרנות, הססנות, חשיבה מקובעת. שאלו:

← מי לדעתכם משפיע יותר, צעירים או מבוגרים? מדוע?

ג. העולם שייך לצעירים

הקריאו את הקטע שלהלן:

מדינה עם רמטכ"ל בן 32 ושגריר באו"ם בן 34 יכולה להתקיים רק כאשר בוגר בן 35 מתכנן אותה. איינשטיין (ולא אריק) היה בן 26 כאשר ניסח את גורת היחסות. ואריק (ולא איינשטיין) היה בן 25 כאשר הקים את אטביה 101 הנובעת, הארי" (ולא אריק) הנהיג את גורת הקב"ה בצפת בגיל 34. כי האלו שייך לצעירים (רק אם הם רוצים!).

ואל ג'ידו אי שהמבוגרים מציבים מכשולים, והצעירים מעמידים אטמוספירה, והישישים באופם משמשים מעצור להתקדמות, כי אז אספר אך כי דוד בן גוריון היה יו"ר ועדת היסוד של פועלי ציון בגיל 20, ושיא (ביר אגר של בן גוריון, שעוד לפני כן היה פועל ביקר).

כמה בני עשרה בימינו פועלים ביקר? ג'ורג' מאיר צורפה בגיל 27 להנהיג "סולל בונה" ובגיל 30 הייתה המנכ"ל מועצת הפועלות.

אני יודעת שאני מבייכים. אני רואה את זה, ואני מוכנה להסתפק בקצת פאוג מזה. אבל רשמו לפניכם שהצעירים והטובים האלה, ועוד רבים אחרים (עם הקוקו והסרפן ובלעדיהם) לא צעירים יצאי ימים בצפייה בללוויציה, ולא כילו אלוהיהם בפענוח סעיפי המשכורת, וכנראה גם לא פינגו גרעינים בשבתות...

"ותרחם עלי, שלא אפול לידי זקנה לעולם. שלא תהא עבודתך זקנה וישנה אצלי לעולם. רק אזכה לחדש את עצמי בכל יום ובכל עת ובכל שעה. לחדש כנשר נעורי, להתחיל בכל פעם מחדש" (מתוך ליקוטי תפילה).

← מה אנחנו יכולים ללמוד מהקטע הזה על עשייה?

← מתי מתחיל הגיל שבו אנחנו ופועלים?

← האם האנשים שהחלו לפעול בגיל צעיר כל כך היו שותפים לעשייה נוספת לאורך החיים שלהם או שכאשר התבגרו הם הפסיקו להיות אידאליסטים ולשנות את המציאות?

הקריאו את הקטע:

במאמר שפורסם לאחרונה במגזין Scientific American, שכותרתו Changing Social Roles Can reverse Aging, מדווח על כך שאצל מבוגרים האוקגים גפוקדים של צעירים ישנה לא רק עצירה של התנוונות (נירונים במוח, אלא אף שיפור בתפקוד המוח. אצל אותם פרטים נמצא ריכוז גבוה של אלבון השומר על פעילות המוח. כאומר, הביטוי "להישאר צעיר ברוחו" אינו רק מליצה, יש משמעות קונקרטיה של המש.

← איפה הייתם רוצים לראות את עצמכם בעוד חמש-עשר שנים מבחינת מחוכרות לעשייה ואידאליזם?

ד. סיכום

מה המשמעות של להישאר אידאליסט גם כאדם בוגר? לא פעם אנו מסתכלים על המבוגרים השקולים, החכמים, מלאי ניסיון החיים, הבזים לכל עשייה או רצון לשינוי. האם כך אנו מאמינים שנהיה? האם כך אנו רוצים לראות את שארית חייו? לגדול 20 שנה על ערכים ואידאליים ואז לשקוע במרוץ שטף החיים של לימודים, עבודה, ילדים - ואפס היענות לערכים, למסירות ולחזון?

הסוד הוא להבין שאידאליים אינם מתים, שערכים עמוקים נצרכים בנפש, ואולי להט גיל הנעורים עובר אבל לא הרעל בעיניים, חוסר ההסכמה להיזרק לזרם המציאות, ההרגשה שחובה עלינו לקום ולעשות דווקא כאנשים בוגרים, דווקא כאנשים בעלי ניסיון ואולי עוד כוחות משמעותיים, שאסור לנו לחדול ממלאכת הקודש! השייכות לתנועת בני עקיבא, הערכים שעליהם היא מושתתת היסודות שהיא נוטעת בעם ישראל ובארץ ישראל אינם יכולים להיפסק לעולם.

עלינו לבחור למלא תפקיד משמעותי בחיי נצח של סיפוק ועשייה לאומית, לתת לאש שלנו לבעור בעצמה ובגודל עד ימי המשיח, להבין שאנו חלק בלתי נפרד משרשרת ארוכה של מיליוני אנשים לפנינו ואחרינו, ואסור לנו לרגע להמעיט מעצמתה. חיי האידאל קוראים לנו, ואנו צריכים לדעת לתפוס אותם ולחיות אותם.

בני עקיבא מציעה מגוון תחומים רחב ומעניין לעשייה לבוגרים ואפשר להשתלב בו כמעט לאורך כל החיים (כן, כן, עכשיו עובדים גם על פתיחת מיזם עם אזרחים ותיקים). המשימה שלנו היא להשאיר את האש שלנו בוערת להמשיך לבחור להשתתף במה שקורה.